

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**TURİST REHBERLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNİN
AKADEMİSYENLER, TURİST REHBERLERİ VE
LİSANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISI
İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR
ANALİZ**

Sabiye AŞKIN

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. R. Pars ŞAHBAZ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
SEYAHAT İŞLETMECİLİĞİ VE TURİZM REHBERLİĞİ
ANABİLİM DALI
SEYAHAT İŞLETMECİLİĞİ VE TURİZM REHBERLİĞİ
BİLİM DALI**

AĞUSTOS 2020

**TURİST REHBERLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER,
TURİST REHBERLERİ VE LİSANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
BAKIŞ AÇISI İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: KARŞILAŞTIRMALI
BİR ANALİZ**

Sabiye AŞKIN

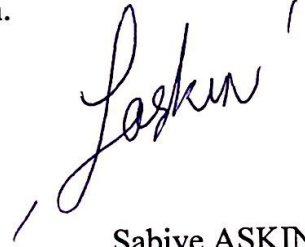
**YÜKSEK LİSANS TEZİ
SEYAHAT İŞLETMECİLİĞİ VE TURİZM REHBERLİĞİ
ANABİLİM DALI
SEYAHAT İŞLETMECİLİĞİ VE TURİZM REHBERLİĞİ
BİLİM DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

AĞUSTOS 2020

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Sabiye AŞKIN

11/08/2020

TURİST REHBERLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER, TURİST
REHBERLERİ VE LİSANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISI İLE
DEĞERLENDİRİLMESİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ
(Yüksek Lisans Tezi)

Sabiye AŞKIN

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Ağustos 2020

ÖZET

Günümüzde öğretim programlarının, eğitimdeki paydaşların ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde ve çağın şartlarına göre güncel hale getirilmesi, bu programlarda öğrenim gören öğrencilerin iyi bir şekilde yetişmelerinin yanında, kaynakların daha etkili kullanımı bakımından da son derece önemli olduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı Türkiye'de lisans düzeyinde eğitim veren turist rehberliği öğretim programlarının analiz edilmesi ve var olan programlardaki sorunların çözümüne yönelik yeni bir program önerisi sunmaktır. Bu gaye doğrultusunda, çalışmada öncelikle turist rehberliğinin ve güncel öğretim programlarının değerlendirmesi üzerine alan yazın taraması yapılmıştır. Uygulama aşamasında, lisans düzeyinde öğrenim gören turist rehberliği öğrencilerine, bu alanda eğitim veren akademisyenlere ve turist rehberlerine uygulanmak için üç farklı çalışma hazırlanarak, paydaşlardan anket tekniği ile veriler toplanmıştır. Toplanan veriler kapsamında turist rehberliği eğitiminde yer alan paydaşların ders müfredatlarına, stajlara ve yurt içi gezilere bakış açıları arasında anlamlı boyutta bir farklılık olup olmadığını tespit etmek ve turist rehberliği eğitimi hakkındaki kişisel gözlemlerini öğrenmek hedeflenmiştir.

Bilim Kodu : 116905
Anahtar Kelimeler : Eğitim-Öğretim, Ders Müfredatı, Turist Rehberliği, Turist Rehberliği Eğitimi
Sayfa Adedi : 273
Tez Danışmanı : Prof. Dr. R. Pars ŞAHBAZ
Öğrenci ORCID ID : <https://orcid.org/0000-0002-7852-8513>

EVALUATION OF TOURIST GUIDING UNDERGRADUATE EDUCATION FROM
THE PERSPECTIVE OF ACADEMICS, TOURIST GUIDES AND UNDERGRADUATE
STUDENTS: A COMPARATIVE ANALYSIS

(M. Sc. Thesis)

Sabiye AŞKIN

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL FOR ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

August 2020

ABSTRACT

Nowadays, it's known that updating the curriculum in a way that meets the needs of the stakeholders in education and according to the conditions of the age is not only important for the students who are educated in these programs, but also for the more effective use of resources. The aim of this study is to analyze the curriculum of tourist guide at the undergraduate level programs in Turkey and to make a new program proposal for the solution of problems in existing programs. In line with this aim, the literature review was carried out primarily on the evaluation of tourist guidance and current education programs. During the application phase, data were collected from stakeholders using a survey technique by preparing three different studies to be applied to undergraduate level tourist guidance students, academicians teaching in this field and tourist guides. Within the scope of the data which collected, it is aimed to determine whether there is a noticeable difference between the perspectives of the stakeholders involved in tourist guidance training on the curriculum, internships and domestic trips and to learn their personal eyes about tourist guidance education.

Science Code : 116905
Key Words : Education-Teaching, Curriculum, Tourist Guidance, Tourist
Guidance Education.
Page Number : 273
Supervisor : Prof. Dr. R. Pars ŞAHBAZ
Student ORCID ID : <https://orcid.org/0000-0002-7852-8513>

TEŞEKKÜR

Her gün bir sonraki hayatımızın ilk günüdür. Bizi bilinemez yarınlar taşıyansa bugün yaşadıklarımız, yaptıklarımız, aldığımız eğitimler, kazandığımız ve kaybettiğimiz savaşlardır. Savaşların asıl kahramanları ise düştüğümüzde ve kalktığımızda elimizden tutan, bize inançlarını kaybetmeyip, yenilgimize imkân tanımayan, her nefesimizde yanımızda yer alarak “*yapabilirsin*” diyenlerimizdir.

Gözyaşlarımı silen, her üzüntümü kahkahaya çeviren anneme, babama, ablama,

Kendini göstermekten kaçınsa da varlığını hissettiren gizli kahramanlarıma,

Sonsuz sabrını, akademiye ve hayata dair bilgilerini esirgemeyen, benimle birlikte araştıran ve öğrenen, ilham kaynağı olarak güç veren, sevgisini, samimiyetini, yapıcı eleştirilerini benden hiçbir zaman mahrum etmeyen danışmanım Prof. Dr. R. Pars ŞAHBAZ’ a şükranlarımı borç bilirim.

Bilgi iki çeşittir; bir konuyu bilmek, o konuyu nereden öğreneceğini bilmek.

Samuel Johnson

Lisans düzeyinde sunulan turist rehberliği eğitimini öğrenmek, fikir sahibi olmak adına hazırlanan bu çalışmada iyi okumalar dilerim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLoların LİSTESİ.....	xiv
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xvi
KISALTMALAR	xvii
1. GİRİŞ	1
2. TURİST REHBERLİĞİ MESLEĞİ.....	3
2.1. Turist Rehberliği Tanımı, Önemi ve Kapsamı	3
2.2. Rehberlik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi	6
2.2.1. Antik Çağlarda Rehberlik.....	6
2.2.2. Çağdaş Rehberliğin Doğuşu.....	8
2.2.3. Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Dönemi'nde Turist Rehberliği.....	8
2.3. Turist Rehberinin Rollerini.....	10
2.3.1. Liderlik Rolü	12
2.3.2. Bilgi Verici Rolü	13
2.3.3. Aracılık Rolü	13
2.3.4. Yorumcu Rolü	14
2.3.5. Elçilik Rolü	14
2.3.6. Satış Elemanı Rolü	14
2.3.7. Öğretmenlik Rolü.....	15
2.4. Turist Rehberlerinde Bulunması Gereken Nitelikler.....	15
2.4.1. İletişim ve Konuşma Yeteneği	17

	Sayfa
2.4.2. Planlama Yeteneği.....	17
2.4.3. Koordinasyon ve Denetleme Yeteneği.....	18
2.4.4. Fiziksel Yeterlilik.....	19
2.4.5. Sorumluluk Sahibi Olma.....	19
2.4.5.1. Turistlere karşı sorumlulukları.....	19
2.4.5.2. Seyahat acentesine karşı sorumlulukları.....	20
2.4.5.3. Mesleğine ve meslektaşlarına karşı sorumlulukları.....	20
2.4.5.4. Çevre ile ilgili sorumlulukları.....	21
2.5. Turist Rehberliği Mesleğinin Önemi.....	21
2.6. Turist Rehberliği Mesleğinin Yasal Çerçevesi.....	23
2.7. Turist Rehberlerinin Mesleki Yeterlilikleri.....	24
2.8. Turist Rehberliği Mesleğinin Gelişmesinde Rol Oynayan Rehberlik Örgütleri.....	26
2.9. Türkiye’de Turist Rehberliğinde Güncel Durum.....	27
3. TURİST REHBERLİĞİ EĞİTİMİ.....	33
3.1. Eğitimin Tanımı.....	33
3.2. Eğitimin Toplumda Oluşturduğu Faydalar.....	34
3.3. Mesleki Eğitimin Tanımı, Amacı ve Özellikleri.....	36
3.4. Turizm Eğitiminin Tanımı, Amacı ve Özellikleri.....	38
3.4.1. Dünya’da ve Türkiye’de Turizm Eğitimi.....	40
3.4.1.1. Dünya’da turizm eğitimi.....	41
3.4.1.2. Türkiye’de turizm eğitimi.....	44
3.5. Turist Rehberliği Eğitimi.....	56
3.5.1. Dünya’da Turist Rehberliği Eğitimi.....	57
3.5.2. Türkiye’de Turist Rehberliği Eğitimi.....	61
3.5.2.1. Yaygın turist rehberliği eğitimi.....	69

	Sayfa
3.5.2.2. Örgün turist rehberliği eğitimi	74
4. YÖNTEM.....	105
4.1. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri.....	105
4.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	107
4.3. Veri Toplama Aracı.....	108
4.4. Araştırma Verilerinin Analizi.....	109
5. BULGULAR.....	111
5.1. Akademisyenlerin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular	111
5.2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular	112
5.3. Turist Rehberlerinin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular	113
5.4. Akademisyenlere Ait İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular	114
5.5. Öğrencilere Ait İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular	116
5.6. Turist Rehberlerine Ait İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular.....	118
5.7. Ankette Yer Alan İfadelerin Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	120
5.8. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	122
5.9. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Turist Rehberliği Eğitimi Sahibi Olmasına Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular.....	122
5.10. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Faal Olarak Rehberlik Yapıp/Yapmamasına Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular.....	123
5.11. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Unvan Derecelerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular.....	124
5.12. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	125
5.13. Öğrencilerin TR Eğitiminin Değerlendirmelerinin Lise Mezuniyetine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	126
5.14. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Turlara Katılım Durumuna Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	127

	Sayfa
5.15. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyet Sonrası Rehber Olma İsteğine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	127
5.16. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyet Sonrası Rehberlik Alanında Uzmanlaşma Düşüncesine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	128
5.17. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Cinsiyete Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	129
5.18. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyetlerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	130
5.19. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Tecrübe Süresine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	131
5.20. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Mezuniyet Türlerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	131
5.21. Turist Rehberliği Eğitimini Değerlendirmelerinde Katılımcı Gruplarına Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular	133
5.22. Araştırma Hipotezlerinin Değerlendirilmesi	134
5.23. Akademisyenlerin Turist Rehberliği Eğitimi İle İlgili Ek Görüşleri.....	135
5.24. Öğrencilerin Turist Rehberliği Eğitimi İle İlgili Ek Görüşleri.....	136
5.25. Turist Rehberlerinin TR Eğitimi İle İlgili Ek Görüşleri.....	137
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	141
KAYNAKLAR	153
EKLER	161
EK-1. Turizm Alanında Önlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler	162
EK-2. Turizm Alanında Lisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler	170
EK-3. Adıyaman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	175
EK-4. Afyon Kocatepe Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	178
EK-5. Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	181

EK-6. Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	184
EK-7. Aksaray Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	186
EK-8. Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	188
EK-9. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı.....	190
EK-10. Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	192
EK-11. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	194
EK-12. Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	197
EK-13. Batman Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı.....	199
EK-14. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	201
EK-15. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı.....	203
EK-16. Çankırı Karatekin Üniversitesi Ilgaz Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı.....	205
EK-17. Ege Üniversitesi Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	207
EK-18. Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	209
EK-19. Gümüşhane Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	211
EK-20. Harran Üniverasitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu Turist Rehberliği Bölümü Müfredatı	213
EK-21. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	215

EK-22. İskenderun Teknik Üniversitesi Turizm Fakültesi ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	218
EK-23. İstanbul Gelişim Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	221
EK-24. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	222
EK-25. Karabük Üniversitesi Safranbolu Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	224
EK-26. Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	226
EK-27. Kırklareli Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı.....	229
EK-28. Mardin Artuklu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	231
EK-29. Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	233
EK-30. Necmettin Erbakan Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	235
EK-31. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	236
EK-32. Nişantaşı Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	238
EK-33. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	240
EK-34. Pamukkale Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	242
EK-35. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	244
EK-36. Selçuk Üniversitesi Beyşehir Ali Akkanat Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	246
EK-37. Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	248

	Sayfa
EK-38. Sinop Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı.....	250
EK-39. Yaşar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı	252
EK-40. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Karadeniz Ereğli Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı.....	253
EK-41. Akademisyenler İçin Hazırlanmış Anket Formu.....	255
EK-42. Lisans Bölümü Öğrencileri İçin Hazırlanmış Anket Formu	257
EK-43. Turist Rehberleri İçin Hazırlanmış Anket Formu	259
EK-44. 6326 Sayılı Turist Rehberliği Mesleği Kanunu.....	261
EK-45. Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği.....	263
ÖZGEÇMİŞ	273

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 2.1. Rehberler Odalarına Göre Turist Rehberi Sayısı	29
Tablo 2.2. Bölgesel Turist Rehberlerinin Bölgelere Göre Sayıları	30
Tablo 2.3. Yabancı Dillere Göre Turist Rehberi Sayıları	30
Tablo 2.4. Kadın-Erkek Turist Rehberi Sayıları	32
Tablo 3.1. Turizm Alanında Lisansüstü Eğitim Bölümleri.....	51
Tablo 3.2. Ön lisans Eğitimde Turist Rehberliği Programı	76
Tablo 3.3. Lisans Eğitiminde Turist Rehberliği Programı.....	84
Tablo 3.4. Turist Rehberliği Lisans Eğitiminde Verilen Dil Bilgisi.....	92
Tablo 3.5. Turist Rehberliği Lisans Programı Akademisyenlerinin Lisans Bilgisi.....	98
Tablo 3.6. Turist Rehberliği Lisans Programlarında Akademik Unvan	101
Tablo 3.7. Lisansüstü Eğitimde Turist Rehberliği	103
Tablo 4.1. Araştırma Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik Analizi Sonuçları	109
Tablo 5.1. Akademisyenlerin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular.....	111
Tablo 5.2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular.....	112
Tablo 5.3. Turist Rehberlerinin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular.....	113
Tablo 5.4. İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular (Akademisyenler) n=81	114
Tablo 5.5. İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular (Öğrenci) n=232.....	117
Tablo 5.6. İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular (Rehberler) n=138.....	119
Tablo 5.7. İfadelere İlişkin Farklılık Analizi	121
Tablo 5.8. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi	122
Tablo 5.9. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Rehberlik Eğitimi Sahibi Olmasına Göre Farklılık Analizi	123

Tablo	Sayfa
Tablo 5.10. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Faal Olarak Rehberlik Yapıp/Yapmamasına Göre Farklılık Analizi	123
Tablo 5.11. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Unvan Derecesine Göre Farklılık Analizi	124
Tablo 5.12. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi.....	125
Tablo 5.13. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Lise MezuniyetineGre Farklılık Analizi.....	126
Tablo 5.14. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Turlara Katılım Durumuna Göre Farklılık Analizi.....	127
Tablo 5.15. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Mezuniyet Sonrası Rehber Olma İsteğine Göre Farklılık Analizi.....	128
Tablo 5.16. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Mezuniyet Sonrası Rehberlik Alanında Uzmanlaşma Düşüncesine Göre Farklılık Analizi.....	128
Tablo 5.17. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Cinsiyete Göre Farklılık Analizi.....	129
Tablo 5.18. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyetlerine Göre Farklılık Analizi.....	130
Tablo 5.19. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Tecrübe Süresine Göre Farklılık Analizi	131
Tablo 5.20. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyet Türlerine Göre Farklılık Analizi.....	132
Tablo 5.21. Turist Rehberliği Eğitimi Değerlendirmelerinin Katılımcı Gruplarına Göre Farklılık Analizi	133
Tablo 5.22. Araştırma Hipotezlerinin Değerlendirilmesi	134
Tablo 5.23. Araştırmaya Katılan Akademisyenlerin TR Eğitimi İlgili Ek Görüşleri	135
Tablo 5.24. Araştırmaya Katılan ğrencilerin TR Eğitimi İlgili Ek Görüşleri	137
Tablo 5.25. Araştırmaya Katılan Rehberlerin TR Eğitimi İle İlgili Ek Görüşleri	138

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. TUREB Rehberler Odası Yetki Çevreleri	28
Şekil 3.1. Turizm Alanında Önlisans Programları	47
Şekil 3.2. Turizm Alanında Lisans Programları.....	49
Şekil 3.3. Turizm Alanında Yüksek Lisans Programları	53
Şekil 3.4. Turizm Alanında Doktora Programları	53
Şekil 3.5. Türkiye’de Turist Rehberi Olmak İçin Eğitim.....	68
Şekil 3.6. Turist Rehberliği Eğitiminde Ön Lisans Programı	81
Şekil 3.7. Turist Rehberliği Eğitiminde Ön Lisans Program Kontenjanları	82
Şekil 3.8. Turist Rehberliği Eğitiminde Lisans Programı	88
Şekil 3.9. Turist Rehberliği Lisans Bölümünün Coğrafi Dağılımı	89
Şekil 3.10. Turist Rehberliği Eğitiminde Lisans Programı Kontenjanları	90
Şekil 4.1. Araştırma Modeli	106

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
ÖSYM	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
RG	Resmi Gazete
TR	Turist Rehberi
TUREB	Türkiye Turist Rehberleri Birliği
TÜRSAB	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

1. GİRİŞ

İlk insanlar, yırtıcı hayvanlardan kendini korumak için ve yiyecek-içecek bulabilmek adına sürekli bir yerden başka bir yere doğru hareket etmişlerdir. Zamanla kendilerini korumayı, yerleşik düzeni öğrenip bir yerde sabit olarak kalmayı öğrenen insanoğlu, yeni yaşanabilir alanlar keşfetmek, yeni ve farklı yaşamlara duyulan merak, sportif faaliyetlere katılmak veya izlemek, manevi huzura kavuşmak, inandıkları tanrının uğrunda mesafeler almak maksadıyla seyahatlerine devam etmiştir. Ulaşımın yürüyerek, deve, at, eşek gibi hayvanlar ya da hayvanların taşımacı olarak kullanıldığı araçlar ile yapıldığı dönemlerde en önemli unsur şüphesiz yolu bilen, güzergâh üzerindeki tehlikelerin farkındalığına sahip, gidilen bölgenin, şehrin, ülkenin geleneklerine, örfüne, adetlerine hâkim yol gösterici, öğretici, tercüman, danışman sıfatlarına sahip “profesyonel turist rehberleri” olduğu ifade edilebilir.

Kara, hava, deniz ve demir yolları ulaşımında yaşanan ilerlemeler, insanların sosyo- ekonomik durumlarının iyileşmesi, ülkelerin turizm konusunda bilinçlenmesi ile tanıtım çalışmalarının artırılması, kuş gözlemciliği, ekoturizm, inanç turizmi, doğa turizmi, çadır kamplar gibi alternatif turistik etkinliklerin çeşitliliği, turist rehberlerine olan ihtiyacın her geçen gün daha fazla hissedilmesine sebep olduğu söylenebilir.

Turist rehberi, duruşu, kıyafeti, üslubu, konuşurken seçtiği kelimeleri, jest ve mimikleri, olaylar karşısındaki tutumu hatta sabrı, merhameti, vatan sevgisi, bilgisi, genel kültürü, insanlar ile ilişkisi gibi daha birçok yönden anlatımını yaptığı ulusal anlamda bir bölgenin ya da şehrin, uluslararası anlamda ise ülkesinin yegâne temsilcisidir. Böylesine önemli bir mesleğe sahip kişinin ise alacağı eğitim tartışmaya kapalı olacak derecede kıymetlidir.

Turist rehberi olmak isteyen bireylerin sahip olması gereken yetkinlikler, beceriler hemen her ülkede benzerdir ancak almak zorunda oldukları eğitimler ülkeden ülkeye değişebilmektedir. Dünya genelinde turist rehberinden istenen ortak özellikler, kendi dili haricinde en az bir yabancı dili tarih, kültürel yapı, psikoloji, sanat, arkeoloji gibi konularda tartışıp konuşabilecek kadar iyi bilmeli, geçmiş ile günümüz arasındaki süreci sentezleyebilmesini sağlayacak disiplinlerde eğitim almalarıdır.

Türkiye’de turist rehberi olmak isteyen 18 yaşını doldurmuş Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı adaylar yüz kızartıcı suçlardan hüküm giymemiş ve daha önce

bu meslekten çıkarılmamış olmakla birlikte bazı eğitimleri tamamlamak zorundadırlar (Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği, 2014, Madde 6).

Türkiye’de turist rehberi olmayı hedefleyen adaylar ön lisans düzeyinde “Turist Rehberliği”, lisans düzeyinde “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” veya “Turizm Rehberliği”, yüksek lisans seviyesinde (tezli/tezsiz programlarda) ise “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği”, “Turizm Rehberliği”, “Rekreasyon ve Turist Rehberliği”, “Ekoturizm Rehberliği” ve “İnanç Turizmi Rehberliği” bölümlerinden en az birisini başarı ile tamamlamalıdır. Ayrıca herhangi bir bölümde lisans programını bitiren kişiler, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve TUREB işbirliği ile verilen “Sertifika Programını” tamamlamak zorundadır. Bu eğitimlerin yanı sıra bir yabancı dilde yetkinliğini belgeyle ispatlamalı ve yurt içi bölgesel/ülkesel uygulama gezisini tamamlamalıdır (Turist Rehberliği Meslek Kanunu, 2012, Madde 3).

Turist rehberi olmak için birden fazla eğitim şekli söz konusudur. Bu eğitimlerin süreleri de farklıdır; sertifika programı ortalama altı ay (duruma göre azalabilir veya artabilir), önlisans eğitimi iki yıl, lisans eğitimi dört yıl, tezli yüksek lisans azami üç yıl, tezsiz yüksek lisans ise genelde bir yıl zarfında gerçekleştirilir.

Çalışmanın amacı, Turist rehberliği alanında lisans eğitimi verilen programlara ilişkin bölüm akademisyenleri, lisans düzeyi öğrencileri ile turist rehberlerinin değerlendirmeleri hakkında fikir edinilerek eğitimde yaşanan sıkıntıların belirlenmesi ve öneriler geliştirilmesidir.

Araştırmada turist rehberliğinin tarihsel süreci, sahip olması gereken özellikleri, rolleri, Türkiye’de almak zorunda oldukları eğitimleri hakkında bilgiler ile üç farklı katılımcı grubuna (turist rehberleri, lisans alanında eğitim gören turist rehberliği bölümü öğrencileri ve bu bölümde eğitim veren akademisyenlere) iki bölümden oluşan (birinci bölüm bireyler hakkında fikir sahibi olmayı kolaylaştıracak, ikinci bölüm ise turist rehberliği eğitimine bakış açılarının anlaşılmasına yönelik soruların sorulduğu) anket çalışması uygulanarak sonuçlarına yer verilmiştir.

Turist rehberliği eğitimi ile ilgili akademik incelemeler yapılmasına karşın bu çalışma üç farklı katılımcı grubu ile dersler, staj ve uygulama gezileri üzerine yapılan ilk çalışma olma özelliği taşımaktadır. Bu çalışma ile katılımcıların turist rehberliği eğitimine yönelik olumlu duyguları, geleceğe yönelik kaygıları, düşünceleri doğrultusunda farkındalık yaratılması amaçlanmıştır.

2. TURİST REHBERLİĞİ MESLEĞİ

Turist rehberi, kendi içinde huzuru bularak ruhani doyuma ulaşmayı, yeni yerler farklı kültürler öğrenmeyi amaçlayan ve bu amaca ulaşmak için bilmediği bölgelere, şehirlere veya ülkelere giden turistlere, söz konusu coğrafyayı tarihi, fiziki, kültürel anlamda yalın ve gerçeğe uygun şekilde etik değerler çerçevesinde tanıtmayı kendine görev edinen, bunun için gerekli koşulları sağlamış ve çalışma ruhsatnamesini almış kişidir. Bu başlık altında turist rehberliği tarihi, turist rehberinin rolleri, turist rehberinde bulunması gereken nitelikler, turist rehberliği mesleğinin önemi, bu mesleğin yasal çerçevesi, turist rehberliği mesleğinin gelişmesinde rol oynayan örgütler, turist rehberi oluş yolları ele alınmıştır.

2.1. Turist Rehberliği Tanımı, Önemi ve Kapsamı

Turist rehberi, turistlerin seyahatleri boyunca, onlarla iletişim içinde bulunan, turistlerin seyahatinin başlangıcından bitişine kadar seyahat etkinliğini kolaylaştıran, ziyaret edilen turistik alanı tüm yönleriyle turistlere tanıtan, turistlerin turizm mahallinde hoş vakit geçirmesini sağlayan, olağandışı durumlarda turistlere yardımcı olan ve turistlerin seyahati süresince haklarını koruyan olarak tanımlanmaktadır (Yıldız, Kuşlivan ve Şenyurt, 1997: 10).

Ahipaşaoğlu (2001: 87) turist rehberliğinin kapsamını; "Turizm rehberliği turizmle ilgili bilgi verme ve yol göstermeyi, turizmle ilgili konulara dolaysız olarak ulaşmayı kapsar. Doğal şartlar altında bir geziye çıkıldığında bir rehberin refakatinden ve bilgi aktarından yararlanır" olarak tanımlamıştır. Gelbman ve Maoz (2012: 108)'a göre "turist rehberi, görülecek yerlerin seçimi, görülen yerlerin güzelliklerinin ön plana çıkarılması, bilgi verme ve yorumlama gibi kritik görevleri üstlenen kültür elçisi" olarak tanımlanmaktadır.

"Rehber yerli ve yabancı turistlere ülkenin doğal, arkeolojik ve kültürel değerlerini en iyi düzeyde tanıtabilecek, onlara gezileri boyunca yardımcı olabilecek ve doğru bilgiler verebilecek personeldir" (Sezgin, 2001:18).

Rabotic (2010: 1157) tarafından yapılan "Turist Rehberleri, Diğer Turizm Oyuncularına Hiç Benzemeyen, Ziyaretçilerle Yakın ve Sıkı Bir İletişim Kuran, Ön

Cephede Yer Alan Profesyonellerdir." şeklindeki tanımda, rehberlerin diğer turizm çalışanlarından ayrılan yanlarına dikkat çekilmektedir.

Çimrin (1995: 9) ise turist rehberlerini, turistlere eşlik ederek; anıtlar, türbeler, mabetler, sanat eserleri, tarihi eserler, tarihi yerler, kalıntılar, folklor, doğal güzellikler, ulaştırma, konaklama, eğlence yerleri, avcılık, kayakçılık, yöreye özgü eşyalar hakkında bilgiler veren, gezdiren, iletişim kurulmasını sağlayan kimseler olarak ifade ederek daha kapsamlı bir tanımlama yapmıştır.

Rehber, "Yerli ve yabancı ziyaretçilere, grup veya bireysel olarak, ziyaretçinin belirleyeceği dilde müze ve ören yerlerini gezdiren, gezilebilen yerleri, anıtları yorumlayan, doğal ve kültürel çevreyi ve kalıntıları zevkli bir biçimde tanıtan ve gezilerinde ziyarette bulunan kimselere eşlik eden profesyonel turizm çalışanıdır" (Yarcan, 2007: 35).

Prakash ve Chowdhary (2010: 56) ise rehberlerin liderlik ve yöneticilik özelliklerine vurgu yapmaktadırlar. Bu tanıma göre; "Rehber, Grupla Seyahat Eden ve Konaklama, Yemek, Ulaşım ve Diğer Seyahatle İlişkili Hizmetleri Tur Boyunca Düzenleyen Tur Lideri, Tur Refakatçisi Veya Tur Yöneticisi Kişidir."

Turistlerle birebir iletişim kuran turist rehberleri, turistlerin memnuniyet düzeyleri üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptirler. Bu memnuniyet turistik ürün satışı yapan seyahat acentaları için müşteri memnuniyeti ve yeni müşteri kazanma, ülke açısından ise iyi ve doğru bir tanıtım neticesinde oluşan olumlu bir etki anlamına gelmektedir. Turizmin amacına ulaşmasında mesleklerinin doğası gereği turist rehberleri kilit bir rol oynar (Koroğlu, 2012).

Turist rehberliği ile ilgili tanımlara bakıldığında yapılan tüm tanımları içeren tek bir tanımın yapılamadığını söylenebilir. Yapılan bazı tanımlarda rehberin işlevi, diğer tanımlarda ise görevi ve rolü ön plana çıkarılmıştır. Çünkü turist rehberinin rolü, kendisinden beklenen işlevleri bir tanımda sıralanamayacak kadar fazladır. Turist rehberliğinin tam olarak anlaşılabilmesi için, yapılan tanımların yanında mutlaka rehberlik türleri, rehberin rol ve nitelikleri, önemi ve sorumlulukları gibi bilgilerin edinilmesi gerekmektedir.

22 Haziran 2012'de yürürlüğe giren 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu'na göre; "Turist rehberi, kanun hükümleri uyarınca mesleğe kabul edilerek

turist rehberliği hizmetini sunma hak ve yetkisine sahip olan gerçek kişidir. Turist rehberliği hizmeti ise; seyahat acentalığı faaliyeti niteliğinde olmamak kaydıyla kişi veya grup halindeki yerli veya yabancı turistlerin gezi öncesinde seçmiş oldukları dil kullanılarak ülkenin kültür, turizm, tarih, evre, doğa, sosyal vb. değerleri ile varlıklarının kültür ve turizm politikaları doğrultusunda tanıtılarak gezdirilmesini veya seyahat acentaları tarafından düzenlenen turların gezi programının seyahat acentasının yazılı belgelerinde tanımladığı ve tketickiye satıldığı şekilde yrtlp acenta adına yönetilmesi'ni ifade etmektedir (Turist Rehberliği Meslek Kanunu, 2012: Madde 2).

Dünya Turist Rehberleri Birliği Federasyonu'na (WFTGA) göre turist rehberi; “ziyaretçilerin seçtikleri dilde mesleğini icra eden ve belli bir yörenin doğal ve kültürel mirasını anlatan ve genellikle uzmanlığı uygun bir otorite tarafından tanınan ve yetkilendirilen kişidir” (WFTGA, 2020). Turist rehberliği mesleğinin farklı tanımları olmasına karşın uluslararası kabul görülen tanımlardan bir diğerisi Uluslararası Tur Yöneticileri Birliği ve Turist Rehberliği Birlikleri Avrupa Federasyonu (EFTGA, 1998)'na göre; “ziyaretçilerin talep ettikleri dili kullanarak, gruplara ya da bireysel ziyaretçilere abidelerde, ren yerlerinde, bir şehrin veya bölgenin müzelerinde onlara eşlik eden, kültürel, doğal miras ve evre hakkındaki anlatımıyla ziyaretçilere ilham verici ve eğlendirici zamanlar geçiren” turizm aktörleridir (Ap ve Wong, 2001: 551; Zhang ve Chow, 2004: 82). Turist rehberi, önceden hazırlanmış program dâhilinde yerli veya yabancı gezginlere yol gösteren, program içeriğindeki ziyaret yerleri hakkında uygun dilde doğru bilgiler aktaran, ülke ya da bölge hakkında tanıtım yapan, gezginlerin önyargılardan uzak, sosyal-ekonomik ve kültürel izlenimler edinmesine yardımcı olan kişi olarak da tanımlanmaktadır (Ahipaşaoğlu, 2001: 90). Bazı akademisyenlere göre ise rehber, “gelecek turu satan kişilerdir” (Gronroos, 1978; Geva ve Goldman, 1991; Zhang ve Chow, 2004: 82).

Ap ve Wong' a (2001: 551) göre, turist rehberleri ev sahibi turistik alan ile ziyaretçiler arasındaki arabirimdir. Turist rehberleri, turistlerin tatmin düzeylerinin oluşmasından ve genel destinasyon izlenimlerinden sorumlu tutulmaktadırlar. Bir rehber, eşlik ettiği kişi veya gruplara:

- Yol gösterir,
- Doğru teknik bilgi aktarır,

- Ülkeyi tanıtır ve temsil eder,
- Danışmanlık yapar,
- Çevirmenlik yapar,
- Adına turu yönettiği seyahat işletmesinin temsilciliğini yapmaktadır.

Bu işlevlerden “yol göstermesi, doğru teknik bilgileri aktarması ve ülkeyi tanıtır temsil etmesi” turist rehberinin temel işlevleri, danışmanlık ve çevirmenlik yapması, bünyesinde çalıştığı seyahat acentesinin temsilciliğini yapması ise işinin gereği olarak yerine getirdiği işlevlerdir (Ahipaşaoğlu, 2001: 92).

Planlanan tur ne kadar iyi tasarlanmış ve organize edilmiş olursa olsun, gezi sırasında yaşanabilecek beklenmedik olumsuz durumlar ürünün kalitesini bozacaktır. Turistik ürün, tamamen hizmet kalitesi algısına yönelik olduğu için turistlerin sunulan hizmetten hoşnut olmayabilecekleri unutulmamalıdır. Bu aşamada rehberler hizmetin başarıyla sunumu ve yönetimi gibi görevleri üstlenen kişi olmalıdır (Ahipaşaoğlu, 1997: 6-7).

2.2. Rehberlik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi

Turizm rehberliği mesleğinin tarihsel gelişiminin daha iyi anlaşılabilmesi için bu bölüm üç başlık altında ele alınmıştır. Birinci ve ikinci bölümde dünyadaki gelişim ilk dönemlerden başlayarak ele alınmış, son bölümde Osmanlı İmparatorluğu ve cumhuriyet dönemi Türkiye'sindeki gelişmelere yer verilmiştir.

2.2.1. Antik Çağlarda Rehberlik

Modern anlamda turizm olayı ilk kez eski Yunan'da açıkça görülmeye başlanmıştır. M.Ö. 700 yıllarında olimpiyat oyunlarının başlamasıyla spor karşılaşmalarına bizzat katılmak veya izleyici olarak bulunmak amacıyla bugün de görülen sportif turizm olayı gerçekleşmiştir (M.Ö. 480-421). Yunanlı tarihçi ve coğrafyacı Herodot ülkesinin ilk tercüman rehberlerinden birisidir. Gezdiği yerlerin adetlerini ve geleneklerini öğrenerek beraber seyahat ettiği kişilere aktarmış ve böylece kültür turizminin öncülüğünü yapmıştır (Saruhan, 1989: 18; Polat, 2001: 17). Dinçer ve Kızılırmak (1997: 124) bir çalışmasında, resmi iş gezilerinde gezginlere yol

göstererek yardım eden kişi anlamına gelen tur liderliği geleneğini başlatanlar Yunanlılardır ve "Praxemos" isimli ilk rehber kitabının da bu tarihlerde yazıldığını belirtmiştir.

Coltman (1983), milattan yüzlerce yıl önce başlayan organize seyahatlerin büyük ihtimalle Asurlular, Yunanlılar, Mısırlılar ve Romalılar dönemlerinde seyahatlerin askeri, ticari ve idari amaçlı yapıldığını belirtmektedir. Seyahatlerin çekim merkezleri arasında ilerleyen tarihte kayıtlara dünyanın yedi harikası olarak geçen Gize'deki üç Piramit, Babil'in Asma Bahçeleri, Olimpia'daki Zeus tapınağının büyük ve süslü heykeli, Efes'teki Artemis Tapınağı, Halikarnas'taki Mosol'un anıt-mezarı, Rodos limanının girişine dikilen dev heykel ve İskenderiye limanı açığında Pharos adasına yapılan dev fenerdir (Değirmencioğlu, 1998: 10).

İlk rehberli turların ne zaman yapıldığı konusunda tarihte araştırma yapanlar, turist rehberliği mesleğinin "piri"ni de tespit etmekte zorluk çekmemişlerdir. Araştırmacılara göre, yazılı kaynaklara geçen dünyada bilinen ilk turist rehberi Hz. Musa (A.S.)'dir (Çimirin, 1995: 21). İnsanların yaşadıkları mekânların dışına çıkma eylemleri her ne kadar insanlık tarihi kadar eskilere uzanmakta ise de turist rehberliği grup seyahatlerinin başlamasıyla tarihsel süreç içerisinde yer almaya başlamıştır denilebilir. Müslümanların Mekke'yi, Hıristiyanların Kudüs'ü ziyaret etmeleri, grup seyahatlerinin dolayısıyla da rehberliğin ilk örnekleri olarak kabul edilebilir (Batman, Yıldırğan, Demirtaş, 2001: 1).

Orta çağda Haçlı Seferleri grup seyahatlerinin ilk örneğini oluşturmaktadır. 16. yüzyılın başlarında ise organize seyahatler açısından yeni bir ilerleme ortaya çıkmıştır. Büyük Tur olarak bilinen ve İngiltere Kraliçesi tarafından yurtdışında diplomat olarak görevlendirilecek olan gençlerin eğitimlerini tamamlamaları amacıyla düzenlenen uygulama gezileri, ilerleyen zamanlarda soylular arasında yayılan bir seyahat biçimi haline gelmiştir. 17. yüzyılda yüksek sosyeteye katılarak, belirli çevrelerde ayrıcalık görmeyi arzulayan kişiler kendilerini yurtdışı seyahatlerine çıkmaya mecbur hissetmişlerdir. Bu sayede rehberlik hizmetine olan talep de artmıştır (Dinçer ve Kızılırmak, 1997: 124).

2.2.2. Çağdaş Rehberliğin Doğuşu

17.Yüzyıldan itibaren, Sanayi Devrimi'nin de etkisiyle o güne kadar geleneksel üretim biçimi olan tarım ve hayvancılık, yerini fabrikasyon üretime bırakmıştır. Üretim ve çalışma koşullarındaki hızlı değişim, insanların dinlenebilmek adına kendilerine zaman ayırma dürtülerini arttırırken 20. yüzyıla gelindiğinde hem ulaşım ve konaklama hem de diğer hizmetlerde ortaya çıkan yüksek konfor, hızlı ulaşım ve ucuz fiyat avantajları turizmi daha geniş alanlarda yapılabilir hale getirmiştir. Lisanslı tur rehberleri tarihi yapılan, kutsal değere sahip eşyalar, antik kentler, dünya üzerinde yer alan sayısız müzedeki hazineler ve sergilerin ziyaretçiler açısından daha anlamlı hale getirilmesi amacıyla, kültürel yorumlama konusunda eğitime başlanmıştır (Gee vd., 1997: 27).

Bir diğer ifadeyle, endüstri devriminin özellikle iş hayatında işçilere verilen hakların meydana getirdiği yenilikler, sıtma, veba gibi ölümcül hastalıkların tehdit olarak algılanmasının ortadan kalkması, ekonomik düzeyde iyileşmeler devamında halkın zenginleşmesi, üretimin artması, bilimsel ve teknik gelişmelerle refah düzeyinin artması, insanların kendilerine daha fazla kişisel zaman ayırmalarını, bunun neticesinde yaşadıkları yerler haricinde mekânları, kişileri, kültürleri merak etmelerini sağlamıştır. Endüstri devrimi öncesi yalnızca toplumun üst kesimleri tarafından gerçekleştirilen turizm olayı, bireysel ve kitlesel olarak daha yaygın hale gelmiştir.

2.2.3. Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Dönemi'nde Turist Rehberliği

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulma aşamasında turist rehberliği ile ilgili temel yaklaşımlar Osmanlı İmparatorluğu'ndaki son dönem uygulamalarından alınmıştır. Birçok meslek dalında olduğu gibi rehberlikte de zaman içerisinde kavramlar ve yaklaşımlar değişerek çağdaş seviyeye ulaşılmıştır. Ayrıca rehberliğin ülke tanıtımındaki değerinin o dönemlerde fark edilmiş olması fazlasıyla önemlidir. Devletin rehberlik alanı üzerine düzenleyici çalışmaları zaman zaman uygulamada yaşanan sıkıntılara rağmen günümüze kadar süre gelmiştir (Çolakoğlu, 2013: 163).

Osmanlı Devleti'nde rehberlik, yabancılara verilen ve en azından bir yabancı dilin iyi derecede bilinmesini zorunlu kılan bir meslek alanı olarak, özellikle İstanbul başta olmak üzere büyük kentlerde yaşam süren çoğu levanten ve azınlık mensubu

tebaalar tarafından gerçekleştirilen bir iş olmuştur. Osmanlı Devleti'nin özellikle son dönemlerinde Şark Ekspresi ile başlayan turizm hareketlerinin ilerlemesi sayesinde rehberlik hizmetleri de gelişmeye başlamıştır (Ahipaşaoğlu, 2001: 14).

29 Ekim 1890'da Osmanlı Devleti'nce "Seyyahlara Tercümanlık Edenler Hakkında 190 Sayılı Nizamname" yürürlüğe konulmuştur. Biraz yabancı dil bilen gayri müslimler, özel ve serbest bir meslek olarak tercüman rehberlik yapmışlardır (Ünlüöner, 1993: 499). Seyyahlar arasında olması gerekenden fazla para alan ve memleket hakkında propaganda yapan söz konusu tercüman rehberlerden halk şikâyetçi olunca, yabancı dil bilen aydın Türk gençlerinden 40-50 kişilik bir grup fahri olarak yabancı gezginlere seyyahlık yapmak üzere bir araya gelerek 1923'te Türk Seyyahin Cemiyeti ismi ile dernek kurmuşlardır. Türk Seyyahin Cemiyeti sonradan Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu adını almış, tercüman rehber yetiştirmiştir. İstanbul Belediyesinin Seyyahin Şubesi, mevcut turizm uzmanlarının denetiminde özel bir kurs açmış ve sınavda başarılı olanları "Seyyah tercümanı" olarak belirlemiştir. Yeterli puanı alamayarak ruhsat sahibi olamayan kimselerin şehir içinde turistlere refakat etmesi kesinlikle yasaklanmıştır (Dinçer ve Kızılırmak, 1997: 145). Ancak 8 Kasım 1925 tarihinde 2730 sayılı "Ecnebi Seyyahlara Tercümanlık ve Rehberlik Edenler Hakkında Talimatname" yayımlanan yönetmelikte Türk vatandaşı olmak zorunluluğu olmaması dikkat çekicidir (Değirmencioğlu, 1998: 10).

1929 yılında Kara Perşembe olarak nitelendirilen ekonomik kriz, turizm faaliyetlerini Türkiye'de de durma noktasına getirdi. Aralık 1928 yılında, İstanbul İktisat Müdürlüğü tarafından açılan rehberlik kursunun önemi ise geçici tercümanlar ile mesleğe yeni başlayanları kapsaması ve kursiyerlerin mutlaka sınavdan geçme mecburiyetinin ayrıntılı olarak belirtilmesiydi (Değirmencioğlu, 1998: 10).

Cumhuriyet döneminde yaşayan Halikarnas Balıkcısı olarak tarihe geçen yazar ve şair Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973), yabancı turistlere bilhassa Ege ve Akdeniz Bölgelerine ait özel değerleri tanıtarak, ülkemizde turist rehberliği mesleğinin önderi haline gelmiştir. 1950 yılında basın-yayın ve turizm genel müdürlüğü tarafından "II. Turizm Danışma Kurulu"na turist rehber ihtiyacını yansıtan "Turist Tercüman Rehberliği" adında bir rapor sunulurken 1951 yılında ise "Türkiye Milli Talebe Federasyonu (TMTF)" rehberlik mesleğinin güncel koşullara uygun hale getirilmesi için bir çalışma yapmıştır. Turist rehberliği ile ilgili ilk yönetmelik 3 Eylül

1971 tarih ve 13945 sayılı “Tercüman Rehber Kursları ve Tercüman Rehber Yönetmeliği”dir. Bu yönetmelik 21 Mart 1974 tarihinde değiştirilerek “Profesyonel Turist Rehberliği Kursları ve Profesyonel Turist Rehberliği Yönetmeliği” adını almıştır. Yönetmelik 1981 ve 1983 yıllarında bazı değişikliklere uğramıştır. 2 Temmuz 1986 tarih ve 19152 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Profesyonel Turist Rehberliği Yönetmeliği”, yapılan bir takım değişikliklerin ardından 25 Kasım 2005 tarih ve 16004 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Profesyonel Turist Rehberliği Yönetmeliği” ile son halini almıştır (Yenen, Öztürk, Yarcan, Budak, Özdemir, 2007: 18-21). Günümüzde ise turist rehberliğinin gerektirdiği çağdaş yasal düzenlemeleri içeren bir yasa önerisi “6326 Sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu, 07.06.2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde kabul edilmiş, 22.06.2012 tarihli RG’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 26 Aralık 2014 tarih ve 29217 sayılı RG’de yayımlanarak yürürlüğe giren, Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği ise bu alandaki son yasal çalışmadır.

1992 Yılında üniversitelerde ön lisans düzeyinde rehberlik eğitimi veren bölümler açılmaya başlanmış, daha sonra bu bölümlere lisans düzeyindeki programlar da eklenmiştir. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Stratejik Planı çerçevesinde turist rehberliği alanında yüksek lisans düzeyinde de eğitime geçilmesi kararlaştırılmıştır (Çolakoğlu, 2013: 163). 2012 yılında yürürlüğe giren Meslek Yasası (22 Haziran 2012 Cuma, 28331 Sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu) ve bu kapsamda Turist Rehberleri Birliği (TUREB) tarafından hazırlanarak 2014 yılında yürürlüğe giren Meslek Yönetmeliği sayesinde (Turist Rehberleri Birliği 6326 Sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve Meslek Yönetmeliği, 2014) turist rehberliği profesyonel bir meslek dalı olarak kabul edilmiştir.

2.3. Turist Rehberinin Rollerini

Turist rehberliğinin mesleki gereklilikleri arasında önceden üzerine düşünülen ve gerekli düzenlemeler yapılan turu gerektiği şekilde uygulamak, kültürel aracılık rolü oynamak, tur katılımcılarını yönetmek, yönlendirmek, bilgilendirmek, sorunlarını çözmek, rahat ve eğlenceli bir atmosfer yaratmak, güvenlik önlemlerine önem vermek ve beklenmedik durumlarda soruna çözüm getirmek gibi hususlar yer almaktadır.

Turist rehberliği ile ilgili ilk dönem çalışmalardan birini gerçekleştiren Holloway (1981), rol teorisini ileri surerek turist rehberlerinin; bilgi verici, ğretmen/ğitmen, motive edici, aracı, ev sahibi ülkenin elçisi, eğlendirici veya katalizör, güvenilir kişi, yol gösterici, grup lideri, disiplin yanlısı rollerini ortaya koymuştur (Prakash, Chowdhary veSunayana, 2010: 4).

Turist rehberleri, “Ziyaretçilerin İhtiyaçlarını Dinleyen Kişi ve Danışman” rolünü sergilemeli, beraberinde en yüksek düzeyde bilgilendirme hizmetini sunmalıdır (Ap ve Wong, 2001: 555). Güzel ve Köroğlu (2014: 954-955) ise turist rehberlerinin liderlik ve aracılık rollerine dikkat çekmekte, hem turist rehberlerinin performansının değlendirilmesinde hem de tur deneyimi konusunda turist rehberlerinin liderlik ve aracılık rolleri etkili olduğunu savunmaktadırlar.

Turist rehberlerinin en önemli görevinin sorumlu olduğu bölgeyi tanıtmak ve ziyaret edilen yerler hakkında turistlere bilgi vermek olduğunu, yani eğitici/öğretici rollerinin ön plana çıktığını, turistlerin rehberleri eğitimci, öğretici ve bilgilendirici kişi olarak görerek bu rollerle rehberleri ilişkilendirmektedirler (Güzel ve İşler, 2014: 128).

Turist rehberlerinin performansları, farklı işlevleri yerine getirebilmesine bağlıdır. Bazı akademisyenler turist perspektifinden tur rehberlerinin performanslarını belirleyen çeşitli dereceleri tespit etmeye çalışmıştır. Örneğin Zhang ve Chow (2004), Hong Kong'ta yaptıkları bir çalışmada turist rehberlerinin performanslarını yirmi hizmet kalitesi niteliği ile belirleyerek; bu niteliklerden altısının Çinli turistlerin tatmin olma düzeylerini etkileyen en önemli unsurlar olduğunu ortaya koymuştur. Bu unsurlar sırasıyla; turist rehberinin dakikliği, problemleri zebilme yeteneği, destinasyona ait bilgi birikimi, dürüstlüğü ve güvenilirliği, güvenlik ile ilgili bilgilendirme de bulunmalarıdır (Chang, 2014: 221-222).

Pond (1993) ise turist rehberlerinin başlıca rollerini aşağıdaki şekilde sıralamaktadır (Ap ve Wong, 2001:552):

- Sorumluluğu kabul eden bir lider,
- Ziyaretçilerin geldikleri turistik alanı anlamalarına yardımcı olan bir eğitimci,
- Destinasyonu tanıtan, misafirperverliği yansıtan ve ziyaretçilerin destinasyona yeniden gelmeyi istemelerini sağlayan bir elçi,

- Müşterilerine huzur verici bir çevre oluşturabilen bir ev sahibi,
- Bu rolleri ne zaman ve nasıl yerine getireceğini bilen kişi.

Cohen (1985) belki de turist rehberlerinin rolünü, faydasını tespit etmekte en kapsamlı ve geçerli çalışmalardan birini yapmıştır. Bunun yanında günümüze kadar daha önce bahsedilmeyen veya oldukça az sayıda bahsedilen bir ayrıma gitmiştir. Cohen yaptığı çalışmada turist rehberliğinin kökenini, yapısını ve dinamiklerini fazlasıyla ayrıntılı bir şekilde sosyolojik bir bakış açısıyla yansıtır (Arslantürk, 2003: 36).

Cohen' e (1985) göre çağdaş turist rehberinin tarihinde “kılavuzluk” ve “danışmanlık” yatmaktadır. Bu iki unsur turist rehberinin “liderlik” ve “aracılık” yönünün ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Cohen, sonrasında yardımcı, sosyal, etkileşimsel ve iletişimsel başlıkları ile turist rehberinin rolünü dört ana unsura bölmektedir. Turist rehberinin yardımcı rolü eşlik ettiği kitleye karşı sorumluluğunu, sosyal rolü turist rehberinin tura uyumu ve ruhsal gücünü etkileşimsel rolü, turistler ile yerel halklar, şehirler, kurumlar ve turistik imkânlar arasındaki aracı rolünü, iletişimsel rolü turistlere gezi alanı hakkındaki bilgileri veriş şeklini ifade etmektedir (Şahin, 2012: 19).

Yapılan çalışmalarda genel olarak turist rehberlerinin; bilgi paylaşımında bulunan, bilgi çeşmesi; öğretici ya da eğitici, turist deneyimlerini yönlendiren ya da turistlerin motivasyon düzeyini arttıran, arabulucu, ülkesi için bir misyoner ya da büyükelçi, diplomat, grubun animatörü ya da yorumlayıcısı, dert ortağı, çoban, grubun lideri ya da disipline eden kişi, danışman ya da akıl hocası, anlatıcı, dinleyici, sosyolog, psikolog, yol gösterici, kültürel aracı, aktör, denge unsuru, bakıcı ya da gözetmen, katalizör, yorumcu ya da çevirmen, satış elemanı, organizatör, kurye, yönetici vb. daha birçok rolünün bulunduğu dile getirilmektedir. (Köroğlu, Köroğlu, Alper, 2012: 132-133). Bu rollerin en temel olanları aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

2.3.1. Liderlik Rolü

En basit ifadeyle lider; insanları bir amaç doğrultusunda peşinden sürükleyen ve sahip olduğu içsel güdüler sebebiyle insanlar üzerinde etki sahibi bırakan kişi şeklinde tanımlanabilir.

Turist rehberinin grubu benimseyerek kendisini grubun bir parçası ve hâkimi olarak görüp, grupla bütünlük içinde olduğunu hissettirmesi ve turu elinden geldiğince iyi bir şekilde sonlandırması liderlik rolünün doğasında yatmaktadır. Anlaşılacağı gibi liderlik rolü rehberin en önemli karakter özelliklerindedir. Çünkü liderlik doğuştan gelir ve yönetim gibi sonradan kazanılmaz (Güzel, 2007: 17).

Günümüzde turistik faaliyetlerle ilgili plan ve programlar, genellikle seyahat araçları tarafından önceden hazırlanmaktadır. Bundan dolayı rehberlere, sadece bu programı başarıyla yerine getirmek kalmaktadır. Ayrıca rehberler, programla ilgili değişiklik kararların alınmasında ve yapılması gereken eylemlerde sınırlı yetkiye sahiptirler. Ancak, turist rehberleri programların hazırlanmasına katkıda bulunabilmeli, programın uygulama aşamasında gerekli hallerde öncü davranışlarda bulunabilmelidir. Bu yetki, turist rehberinin liderlik rolünün bir gereğidir.

2.3.2. Bilgi Verici Rolü

Bir turist rehberi ülkesinin coğrafyasını, tarihini, kültürünü, sosyal özelliklerini bilmek zorundadır. Bunun yanında, ülkenin ekonomik yapısını, siyasal özelliklerini, içselleştirdiği dış politikayı, hukukunu da bilmek zorundadır. Turist bu alanlarda da bilgilendirilmek ve tartışmak istemektedir. Turist rehberi, ulaştırma, konaklama ve ağırlama hizmetlerinin tamamına ve her aşamasına dair bilgi sahibi olmalıdır. Çünkü karşılaştığı sorunları giderecek ve bu sorunların tekrardan yaşanmasını engelleyecektir. Sadece bilgiye sahip olması yetmez bilgisini sürekli güncellenmeli ve genişletmelidir (Yenen, 2002: 257).

Bir turist rehberi tarih, coğrafya, gelenekler ve görenekler, sanat, arkeoloji, müzik, ekonomi, psikoloji, gündelik yaşam, gelişen dünyada ortaya çıkan turistik faaliyet alanları ve ürünleri, deneyim türleri hakkında belli ölçüde bilgi ve fikir sahibi olmalıdır.

2.3.3. Aracılık Rolü

Bir rehber, yabancı bir kültürün şaşırtan yönlerini turistlerin anlayacağı bir biçimde aktarır. Yani farklı iki kültürel çevre; ev sahibi ile konuk ülke arasında arabulucu durumundadır. Rehberler turist ile yerli halk, satıcılar ve turizmin farklı

kollarında çalışan kişiler arasındaki ilişkilerde, genelde turisti ve muhatabını yönlendiren, ortaya çıkan sorunların çözümünde etken olan ve birbirlerini tanıma ve anlamalarında aktif bir aracıdır. Tur rehberleri kültürel aracı olarak önemli bir rol oynarken aynı zamanda yerel nüfus ile turistler arasında köprü görevini yerine getirirler (Leclerc ve Martin, 2004: 181). Çağdaş turist rehberliği, aracılık ve danışmanlık yapmaya daha yakındır (Temizkan, 2010: 59).

2.3.4. Yorumcu Rolü

Modern rehberin genellikle anahtar rolü, belirli bir çevreye özgü geleneklerin, hayatta olan kültürün ve kültürel kimliğin anlatılması ve yorumlanmasıdır. Yorumlama, doğal ve kültürel çevrenin paylaşımına hizmet eder ki bu olağan bir eğlenceyi sadece onu anlamalarını sağlayarak turistik etkinliğe dönüştürür. Onlar çoğunlukla, yerel halk ile gelen turistler arasındaki kültür yorumcuları veya kültür simsarlarıdır (Leclerc ve Martin, 2004: 182).

2.3.5. Elçilik Rolü

Turist rehberi, görülecek yerlerin belirlenmesi, görülen yerlerin güzelliklerinin ortaya çıkarılması, bilgi verme ve yorumlama gibi kritik görevleri olan kültür elçisidir. Rehberler, ön sahne profesyonelleri olarak, turistlerin gözünde turistik alanın temsilcisi ve elçisi olarak hareket ederler (Rabotic, 2010: 1).

2.3.6. Satış Elemanı Rolü

Seyahat acentaları, turiste ulaşabilmek ve turistin alternatif rakip ürünler arasında acentanın ürününü seçmesinde, diğer unsurların yanı sıra, istihdam ettikleri rehberden de en üst düzeyde faydalanma gayreti içindedirler. Turun sunulması aşamasında turistler ile yoğun iletişimde bulunan, acenta-turist ilişkisinde acentayı her açıdan temsil eden, turist üzerinde sahip olduğu yönlendirme gücü ile acentanın ve diğer işletmelerin pazarlama faaliyetlerine büyük oranda katkı sağlamaktadır (Tangüler, 2002: 108).

Birçok alternatif arasında seçim yapmakta zorlanan turist, pazar şartlarını ve kendisinin ihtiyaçlarını iyi bildiğine inandığı turist rehberinin tavsiyeleri yönünde karar verebilmektedir. Turistik ürünler, ekstra turlar, eğlence ve gösteri programları ve hediyelik eşya alış-veriş merkezlerinin turiste pazarlanmasında rehberin etkisi büyüktür (Temizkan, 2010: 43).

2.3.7. Öğretmenlik Rolü

Öğretmenlik rolü, rehberler ve diğer insanlar tarafından mesleğin temel niteliklerinden biri olarak kabul edilmektedir. Rehber sadece kamp yapmaya eğilimli ve iz işaretlerini okuyabilen bir yol bulucu değil, turistlerin gördüklerinin anlamını bulmalarına yardım eden, onları eğiten, manen yol gösteren kişidir (Cohen vd., 2002: 920).

2.4. Turist Rehberlerinde Bulunması Gereken Nitelikler

Turist rehberlerinin sahip olması gereken nitelikler, üç temel başlık altında aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir (Çolakoğlu, Epik ve Efendi, 2007: 142-151):

- Liderlik ve sosyal beceriler, isteklilik, cana yakın ve kibar bir mizaç, kendine inanmak, iyi iletişim becerileri, kararlılık,
- Sunum ve konuşma becerileri, beden dili, ses tonu, konuşma biçimi, dil ve diksiyon, kelime hazinesi, gramer, rahatsız edici alışkanlıkları fark etme ve üstesinden gelme,
- Canlandırma ise bölge veya konu için derin bir duygu hissetme, turistik alan ve deneyim arasındaki bağların geliştirilmesi, bilgiyi yorumlama vurgusu, hikâyeler yaratma ve anlatma becerisi, kışkırtıcı sorular sorma becerisi, başlama ve bitirme zamanını ayarlama gibi alt boyutlardan oluşmaktadır.

Yenen vd. (2007: 24-25) turist rehberlerinin niteliklerinin bilgi, iletişim, sorumluluk ve fiziksel yeterlilikten oluştuğunu belirtir ve şu şekilde açıklamada bulunurlar;

- Bilgi; rehberin kendi dilini çok iyi konuşabilmesi ve rehberlik yaptığı dil veya dillere ana dili gibi hâkim olmasıdır. Tarih, arkeoloji, sanat tarihi, coğrafya,

ekonomi gibi konularında mesleğinin gerektirdiği bilgilerin yanısıra güncel sanatsal, toplumsal ve ekonomik ilerlemelerden de haberdar olmalıdır.

- İletişim; rehberin, kendisini turist grubuna ifade ederken ve bilgi aktarımı yaparken göz teması kurabilmesini, zamanı ölçülü kullanmasını, diğer turizm sektörü personelleri ile doğru iletişim kurabilme yeteneğini göstermektedir.
- Sorumluluk; rehberin sorumluluğu yalnız turistlere ve tur şirketine yönelik değildir. Rehber, kültür varlıklarının ve çevrenin korunmasından, turlarla ilgili planlama, koordinasyon, denetim, raporlamadan da sorumludur. Ayrıca ortaya çıkabilecek olağandışı durumların da (rezervasyon sorunları, hastalık, ölüm, hırsızlık, kaza gibi) üstesinden gelebilmelidir.
- Fiziksel Yeterlilik; rehber, arazi yürüyüşlerine, uzun süren gezilere, uykusuzluğa ve çeşitli iklim koşullarına karşı dayanıklı olmalıdır.

Yarcan (2007: 35-36), ise turist rehberliğinde profesyonelliği aşağıda yer alan etkenlere dayandırmıştır;

- Ziyaretçinin güzel bir seyahat ve tatil deneyimi yaşamasını sağlamak,
- Ülke hakkında olumlu bir düşünce oluşmasına katkıda bulunmak,
- Turistin beklentisini seyahat acentasının hizmetleri doğrultusunda temin etmek,
- Bilgisini doğru, vaktinde ve ilginç bir biçimde sunmak,
- Bilgiyi anlaşılabilir şekilde ve analiz yaparak aktarmak,
- Ülkeyi, turiste sunulan ürünü, geziyi ve hizmetin özelliklerini iyi bilmek,
- Turistin ve sunulan hizmetin içeriğine göre davranmak,
- İletişim becerilerinde yetkin olmak,
- Sürekli kendisini geliştirmek,
- Bilgi, kültür ve yaşanmış tecrübesini artırmak,
- Mesleğinin getirdiği gizemleri başkalarıyla paylaşmamak,

- Dürüst, doğru, adil ve tutarlı olmak, sorumluluk bilincinde ve disiplinli olmak,
- Liderlik özelliklerini taşımak.

Bu bölümdeki nitelikler, turist rehberinin yukarıda ifade edilmeye çalışılan işlevlerini yerine getirebilmesi için gerekli temel niteliklerdir.

2.4.1. İletişim ve Konuşma Yeteneği

İletişim kısaca bir gönderici ile alıcı arasındaki bir mesaj alışverişidir. Rehberin kılavuzluk ettiği grup veya birey ile iyi iletişim kurabilmesi için ise sözlü ve yazılı iletişim ve kişiler arasında olumlu ilişkiler kurabilme becerilerine sahip olması gerekmektedir. Dolayısıyla rehber, anadilinde ve en az bir yabancı dilde yazılı ve sözlü olarak iletişim kurabilme becerisine sahip olmalıdır (Yıldız, Kuşluvan ve Şenyurt 1997: 11).

Turist rehberi; tanıtma, bilgi verme esnasında turistler ile göz temasında bulunabilmeli, grubu otoriter bir güç gibi görünmeden yönetmeli, zamanı dengeli kullanmalı, oluşan sıkıntılara çözüm getirci olmalıdır. Diğer rehberlerle, araç sürücüsü ile müze, otel ve mağaza çalışanları ile doğru iletişim kurabilmelidir. Ayrıca turist rehberi, dilinin anlattıklarını beden dili ile de desteklemelidir (Enomoto, 1998: 297).

Topluluk önünde konuşma çoğu insanın gözünü korkutan bir durumdur. Bu becerinin çekingenlik olmaktan çıkarılması, eğlence ve rehberin kendine inanmasını sağlayan bir öge haline getirilmelidir. Ayrıca başarılı bir rehber dinleyenleri de anlatımın içine sürükleyebilmelidir. Sunum sırasında sorular yönelterek, alacağı cevaplarla konusunu zenginleştirerek onların sıkılmasına olanak tanımaz (Sağır, 2007: 41).

2.4.2. Planlama Yeteneği

Turlar belirli bir program çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Bu da rehberin turiste sunulan programı başarı ile tamamlaması için önceden ve tur içerisinde planlı hareket etmesini gerektirir. Turist rehberleri, seyahat acentelerince yapılan genel tur

planlamasına ek olarak, tur öncesinde mutlaka bir hareket planı hazırlamalıdır. Yönetimin birincil fonksiyonları arasında yer alan planlama fonksiyonuna turist rehberlerinin önem vermelerinin gerekliliğini göstermektedir. Bu türden bir planlama turla ilgili verilerin toplanması, günlük zaman kullanımının planlanması ve tur öncesinde yapılan diğer hazırlıklardan oluşmaktadır. Turist rehberlerinin tur sırasındaki başarıları ve turun genel başarısı için, planlama ve ön hazırlığın önemi göz ardı edilemez. Planlama ve ön hazırlıklar ne kadar iyi yapılırsa, tur da o denli sorunsuz gerçekleşebilmektedir (Karamustafa ve Çeşmeci, 2006: 71-72).

Bu planlama çalışmalarında özellikle programların gün gün planlanması önemlidir. Turist rehberinin yaparken dikkate alması gereken noktaların başında gezilecek yerler ve konaklama merkezi arasındaki ulaşım süreleri, öğle yemeği için mola süresi, ziyaretler için gereken zaman ve yol boyu molalar için yeterli olacak süre gelmektedir (Ahipaşaoğlu, 2001: 152).

2.4.3. Koordinasyon ve Denetleme Yeteneği

Turist rehberi farklı hizmet sunucuları ve turistler arasında koordinasyonu sağlaması turu başarılı ile tamamlaması için gereklidir. Koordinasyon iletişim, sık sık bilgi paylaşımı ve işbirliğini yansıtmaktadır. Turist rehberi tur paketinde vaad edilen ürünlerin tutarlı bir şekilde ve turistlerin beklentilerine uygun olarak gerçekleştirmesi için ulaştırma, konaklama, eğlence, yiyecek içecek işletmeleriyle, hediyelik eşya işletmeleri ile müze ve ören yeri gibi hizmet sağlayıcılarıyla mümkün olduğunca çok haberleşmeli ve bilgi alış verişinde bulunmalıdır.

Turist rehberi, müşteri memnuniyetini sağlamak için, gezilen bölgelerde yaşanan olumsuz durumları, ilgili kurum ve kişilere aktararak bu olumsuz etkenlerin giderilmesine yardımcı olur. Turist rehberi, turun gerçekleştiği sırada alınan hizmetlerin kalite standartlarına göre sunulup sunulmadığını denetler ve işletmeye iletir. Diğer tur görevlisinin iş kurallarına uyup uymadığını ve fiziki düzenliliğini kontrol eder. Kurallara uymayan çalışanı uyarır, müdahale eder veya acentaya bildirir. Tura çıkmadan önce tur araç ve gereçlerinin uygun nitelikte olup olmadığını, yolcu listesine göre yolcuları ve eksik olan yolcunun kendisine veya acentaya ulaşarak durumlarını da kontrol eder (Temizkan, 2010: 59-60).

2.4.4. Fiziksel Yeterlilik

Bir rehberin fiziki bir engelinin bulunmaması gerekir. Fiziki sakatlık, rehberin hareket yeteneğini kısıtlar. Alışılmışın dışında bir fiziki bozukluk, insanlar üzerinde rahatsızlık verici bir etki yaratabilir. Dolayısıyla bir rehber sağlıklı, rahat ve hızlı hareket ederek, turist üzerinde güvenilir bir izlenim oluşturacak fiziki yapıya sahip olmalıdır (Akmel, 1992: 220).

Doğal ve kültürel değerlere sahip turistik bölgeler ulaşılması güç, engebeli, dağlık denebilir alanlarda bulunurlar. Bu durum da rehberliği ancak genç yaşlarda yapılabilen, fizik gücüne bağlı bir meslek haline getirmektedir (Polat, 2001: 35). Bu sebeple turist rehberi, uzun ve zorlu doğa koşullarında yürüyüşlere, bitmeyecek gibi görünen araç yolculuklarına, beklide günlerce sürecekle uykusuzluğa, sabrını zorlayacak diğer turizm paydaşlarına, soğuk ve karlı havaya veya bunaltıcı sıcaklara karşı dayanıklı olmalıdır.

2.4.5. Sorumluluk Sahibi Olma

Rehberlik mesleğinin yerine getirilmesinden etkilenen başlıca taraflar, çalışan rehberler ve rehber adayları, üniversitelerin rehberlik bölümlerinde okuyan öğrenciler, yerli ve yabancı gezginler, seyahat işletmeleri, yerli ve yabancı tur operatörleri, lokantalar, ulaştırma firmaları, müze ve ören yerleri ile alışveriş merkezleri ile turiste farklı alanlarda hizmet sunan işletmelerdir (Yarcan, 2007: 37).

Turist rehberlerinin söz konusu taraflara karşı sorumlulukları dört başlık altında verilmiştir.

2.4.5.1. Turistlere karşı sorumlulukları

Turist rehberinin turistlere karşı sorumluluğu, onlara en iyi düzeyde rehberlik etmektir. Başka bir ifadeyle, rehberlerin görevi, turistlerin tura çıkış beklentilerine uygun bir şekilde grubunu yöneterek, gezilen yere anlam kazandırmak ve turistlerin o yerden hoşnut kalmalarını sağlamaktır. Rehber, turistlerin mutluluğundan ve iyi durumda olmalarından tam anlamıyla sorumludur. Bu sorumluluğu yerine

getirebilmesi için bütün dikkatini turistler üzerine yoğunlaştırması rehberin turistlere karşı birincil görevidir (Tangüler, 2002: 11-36).

2.4.5.2. Seyahat acentesine karşı sorumlulukları

Bir rehberin her zaman bakımlı ve temiz olması, zorunda ise uygun üniforma giyip, rehber kimliğini görevi başında her zaman takması, rehberin sosyal açıdan kabul gören bir iş adamı görünümünde olması, uygunsuz konuşmaktan ve turun gerçekleştiği sürece içkiden uzak durması gerekmektedir. Tur programını takip ederek turun hava durumunu, sırada bekleme, oluşan olumsuzluklar ya da kötü organize edilmiş program gibi nedenlerle gerçekleşmemesi gibi durumlarda derhal acentayı bilgilendirmeleri (Tangüler, 2002: 37).

Bağımsız rehberleri, bir acentaya bağlı çalışan rehberlerden ayıran yönlerinden birisi de, bağımsız rehberin, rekabet halindeki seyahat işletmelerinde çalışmak zorunda kalmalarıdır. Bu rehberler, acentaların aslında gizli kalmasını tercih edecekleri müşteri bağlantılarını, ticari sırlarını, pazarlama tekniklerini ve her işletmenin gizli olarak niteleyebilecekleri özel durumları bilebilmektedir. Rehberler bu sırları rakip acenta çalışanlarıyla, diğer rehberlerle ve müşterilerle paylaşmamalıdır. (Tangüler, 2002: 11-37).

2.4.5.3. Mesleğine ve meslektaşlarına karşı sorumlulukları

Turist rehberi mesleki sorumluluklarını ve rehberlik görevini yetenekleri yönünde, işine sadık şekilde yerine getirir. Yükümlülüklerini yerine getirirken, mesleğin idrakini zorlaştıracak ve imajına zarar verecek davranışlardan kaçınmalıdır. Mesleği ile ilişkili yasal ve yönetsel konuları bilir, meslek kurallarını uygular, rehberlik etik ilkelerini özümser, benimser ve bunlara uyar (caro.org.tr, 2020).

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın belirlediği taban ücretin altında çalışmamak, çalıştığı sırada, mesleki onur ve saygınlığını zedeleyecek tutum ve davranışlardan dikkatle kaçınmak, meslek örgütünün düzenlediği eğitim çalışmalarına mümkün olan en fazla şekilde katılmak ya da bireysel çabalarıyla mesleki bilgi yönünden kendini sürekli yenilemek de rehberin mesleğiyle ilgili uygulaması gereken ilkelere dendir (Batman, Yıldırğan, Demirtaş, 2001: 34).

2.4.5.4. Çevre ile ilgili sorumlulukları

Turist rehberi sadece turiste, adına çalıştığı acenteye ya da meslektaşlarına karşı sorumlu değildir. Doğal ve kültürel çekim merkezleri kendine özgü yapısını, turistlerin hemen her ziyaretleri sırasında tehlikeye atar. Turistlerin farkında olmadan veya kasıtlı şekilde bu alanlara zarar vermesi söz konusu olabilir. Turist rehberinin ziyaretçilerin bu esnada bilinçlendirmesi, çevreye karşı olumsuz davranışların sonuçları sınırlandırabilmek açısından önem taşır (Taylı, 2003: 16).

Rehber, doğa sağlıklı bir şekilde var oldukça mesleği yerine getirebilir. Ancak doğanın sürekli ziyaretçi kabul ederken bunu tek başına yapması beklenemez. Kültür elçisi olarak nitelendirilen rehber mesleğinin karakteristik özelliği olarak müze ve ören yerlerini, anıtları, mezarları, antik kentleri ve diğer turistik çekim alanlarını kendinden, turistlerden ve diğer insanlardan korumak için çaba göstermelidir.

2.5. Turist Rehberliği Mesleğinin Önemi

Turist rehberleri, turistlerle birebir iletişim kurarak onların gönlünde yer edinen, aynı zamanda da sürdürülebilir turizmin amaçları doğrultusunda hareket ederek turizm paydaşları arasında yer alan işin uzmanlarıdır. Bu uzmanlık kendilerine “turizm elçisi” ismini yakıştırmaktadır (Rabotic, 2010: 1157).

Turistik merkezler, turistlerin ilgisini kendilerine çekebilmek için rekabet içerisindedir. Gelişen koşullar ile rekabet ortamı giderek kızışmakta bu da turizm olgusunun profesyonel bir yaklaşımla sunumu önemli bir artıdır. (Ap ve Wong, 2001: 551). Kataloglarla, broşürlerle, fuarlarla, televizyon, radyo, gazeteler gibi tanıtım ve reklam araçlarıyla destinasyonu ziyaret etme yönünde güdülenmeye çalışılan turistlerin, seyahat deneyimleri ve tekrar gelme niyetleri üzerinde de turist rehberlerinin etkisi bulunmaktadır. Turist rehberlerinin görevlerini başarı ile yerine getirmeleri hem ülke tanıtımı hem de turizm işletmeleri açısından oldukça önemlidir. Turist rehberleri bir anlamda ülkenin gönüllü elçileri ve tanıtım araçlarıdır. Ülkenin olumsuz imajı veya tanıtım yetersizliği rehberlerin aktif çabalarıyla telafi edilebilir. Tur esnasında ortaya çıkabilecek sorunlar ise turiste yansıtılmadan rehber tarafından çözüme kavuşturulabilir.

Gezginleri sürdürülebilir turizme yönlendirmeye çalışan, doğal güzellikleri ve kültürel değerleri tanıtmayı görev edinen turist rehberleri, tabiata ve milli değerlere sahip çıkılmasında etken durumunda bulunarak, çevreye duyarlı turist davranışının gelişmesine de katkıda bulunurlar (Weiler ve Kim, 2011: 113).

Turlar boyunca turistlerin aksi bir durum söz konusu olmadıkça yalnızca rehberlerle iletişim içindedirler (Doğan, Üngüren, Kesgin,2010: 3432). Turistlerin yalnızca rehberlerle iletişim içinde olması, rehberin turizm paydaşları arasında sorumluluğu, yükü en fazla kişiler arasında yer almasına sebebiyet verirken ülkesini yabancı turistlere veya bölgesini alışılmadık misafirlere karşı kendi karakteristik özellikleri ile temsil etmeleri ise en önemli yapılarıdır (Çimrin, 1995: 65).

Turistlerin, ziyaret ettikleri bölgedeki insanlarla kısıtlı zaman geçirmelerine nispeten rehberlerle yaşadıkları süre oldukça fazladır bu nedenle belirtilen bölge insanını hatta ülkesini temsil etmekte kilit bir rol oynar. Turist memnuniyetinin en üst düzeyde olmasını sağlayarak, onların turistik alanlarda kimi zaman daha uzun süre kalmalarını sağlayarak kimi zamansa söz konusu alana yeniden gelmeleri veya başkalarını tura yönlendirmeleri sayesinde ekonomik getiriye katkı sağlayan da rehberlerdir (Salazar, 2012: 15).

Turist rehberinin etkili sunumu ve anlatım şekli, turistlerin tur boyunca yaşanmışlıklarının artırılması, turistik çekim merkezinin ve kültürünün kavranması yönünden hayati bir rol oynamaktadır (Gelbman ve Maoz, 2012: 117). Dahles (2002: 783) de yine benzer bir ifadeyle “tur rehberliği, gidilen bölgenin temsil edilmesi, turist deneyimlerinin kalitesine etkileme, kalış süresinin uzunluğu ve yerel toplumun ekonomik fayda sağlaması açısından stratejik bir faktör oluşturur" diyerek bu durumu vurgulamıştır.

Turist rehberi, ele aldığı kültürel yapıları anlatırken geçmişle bugün ve yarın arasında köprü oluşturarak, turistlerin kendi kökenlerini, dünyada var olan uygarlıkların tarihini merak ve araştırmaya yöneltmekte ve ilgilerini çekmektedirler. Rehberlerin bu süreçte yardımcı rolünde sahip olduğu kişiler ise şüphesiz bölge halkıdır. Bölge halkı ile ziyaretçiler arasında doğrudan ve etkili bir ilişkinin oluşması iki tarafı da memnun eder aynı zamanda sürdürülebilir bir turizm için de zemin hazırlamış olur (Avcıkurt, 2009: 76).

Turizm faaliyeti, bahçesinde domates biber yetiştiren çiftçisinden ulaştırma araçlarının bakımlarını yapan bir tamircisine, müze ve ören yerleri için bilet satan gişe memurundan küçük yaşta rehberliğe soyunan çocuklara kadar geniş bir disiplindir. Bu disiplinde turistlerin gördüğü en önemli payda ise gönüllü kültür elçisi; turist rehberidir.

2.6. Turist Rehberliği Mesleğinin Yasal Çerçevesi

Turist rehberliği ile ilgili yasal düzenlemelerin başında, 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve 29217 sayılı, 26.12.2014 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği gelmektedir.

6326 sayılı kanunun birinci maddesinin ilk fıkrasında, kanunda: “Turist rehberliği mesleğine kabule, meslek içi eğitime ve mesleğin icrasına, turist rehberleri odaları ile turist rehberleri odaları birliklerinin kuruluşuna, organlarının niteliklerine ve seçimlerine, organlık niteliğini yitirme hâl ve usullerine, görev ve yetkilerine, çalışma usullerine, üyeleri ile olan karşılıklı hak ve yükümlülüklerine, gelir ve giderleri ile bütçelerine, Kültür ve Turizm Bakanlığının mesleğe ilişkin görev ve yetkilerine, meslek kuruluşlarıyla iş birliğine ve turist rehberliği meslek kuruluşlarının Bakanlıkça denetlenmesine ilişkin usul ve esasları” kapsadığı hükmedilmiştir. Buna göre TR’lerin çalışma ve mesleki şartlarında temel kanun, 6326 sayılı kanundur. Bunun yanında kanunda mesleğin korunması, ilgili kurumlar gibi mesleğin seçimi, icrası ve diğer konularda yasal bir çerçeveye bağlanmıştır.

Bununla birlikte 29217 sayılı yönetmelik hazırlanmıştır. Yönetmelikle “7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında, turist rehberliği mesleğine kabule, mesleğin icrasına ve turist rehberliği meslek kuruluşlarının kuruluş ve işleyişine, Kültür ve Turizm Bakanlığının mesleğe ilişkin görev ve yetkilerine, Bakanlık ile meslek kuruluşları arasındaki işbirliğine ve meslek kuruluşlarının Bakanlıkça denetlenmesine ilişkin usul ve esasları” düzenlenmiştir. Yine aynı yönetmelikle “turist rehberliği mesleğine kabule, turist rehberliği seçme sınavları ile turist rehberliği sertifika programlarının düzenlenmesine, meslek içi eğitim ve meslekte uzmanlaşmaya, mesleğin icrasına, turist rehberleri odaları ile Türkiye Turist Rehberleri Birliği’nin kuruluşuna, organlarının niteliklerine ve seçimlerine, hâl ve usullerine, görev ve yetkilerine, çalışma usullerine, üyeleri ile olan

karşılıklı hak ve yükümlülüklerine, gelir ve giderleri ile bütçelerine ve turist rehberliği hizmetine yönelik sözleşmelerde bulunması gereken asgari unsurlara, Kültür ve Turizm Bakanlığının mesleğe ilişkin görev ve yetkilerine, Bakanlık ile meslek kuruluşları arasındaki işbirliğine ve meslek kuruluşlarının Bakanlıkça denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar” konusunda yasal çerçevenin hazırlandığı görülmektedir.

2.7. Turist Rehberlerinin Mesleki Yeterlilikleri

Tesone ve Ricci (2006: 71-72) hizmet sektörü ile ilgili yaptıkları çalışmada, çalışan yeterliliklerini bilgi, beceri ve davranışsal özellikler olarak üç kategori altında toplamıştır. Bilgi; profesyonel izlenimi oluşturan performans standartları ile kariyer beklentilerinden meydana gelmektedir. Beceriler; ekip çalışması, iletişim (dinleme, konuşma ve empati) ile müşteri ilişkilerini içermektedir. Davranışsal özellikler ise; hizmetten duyulan övünç, diğer insanların gereksinimlerine öncelik verme ile onların düşüncülerini ve ruhlarını anlama eğilimlerini barındırmaktadır. Profesyonel turist rehberlerinin mesleki yeterlilikleri ile ilgili önemli bir çalışma yapan Huang, Hsu ve Chan (2010: 17-19) göre turist rehberlerinin mesleki yeterlilikleri şu ölçütlere dayanmaktadır:

- Destinasyon kültürü, turistik çekicilikler ve yerel halkın yaşam şekli ile ilgili bilgi ve doğru yorumlama gücü
- Mizah anlayışı
- Müşterilerin ihtiyaçlarına yönelik bilinç
- İletişim becerisi

a. Destinasyon Kültürü, Turistik Çekicilikler ve Yerel Halkın Yaşam Şekli ile İlgili Bilgisi: Tura katılan grup üyeleri bilmedikleri şeyleri öğrenmeye veya yanlış bildikleri şeylerin doğrusunu öğrenmeye isteklidir. Hatta rehberli turlara katılma sebeplerinden birisi ana etken bu sayılabilir. Yolculuk esnasında karşılaşılan olaylar, tanışılan insanlar, doğa güzellikleri, benzersiz yapılar, bitki örtüsü, ilginç gelenek ve görenekler, dini inanışlar, yöresel kıyafetler, günlük yaşam ve tarihi olaylar grubun dikkatini çekecek konu başlıklarıdır (Çolakoğlu, Epik ve Efendi, 2007: 159).

Her insanın öğrenme şekli farklıdır. Görsel hafızası kuvvetli olanlar gördüklerini anında fotoğraf çekmiş gibi zihinlerine kazır ve hayal güçleri ile zihinlerinde söz konusu anları betimlemeler ve haritalar yoluyla canlandırarak, işitsel hafızaya sahip olan kişiler duyduklarını vurgular, sesler belki de müziksel şekilde kaydederek, duyuşal yetkinliğı olan kişiler ise temas, kavrama yoluyla öğrenirler. Turist rehberi bu üç farklı kişiye hitap edebilmeli, üç kişinin de bilgi sahibi olması için kendini geliştirmeli, mesleğini icra ederken buna yönelik alternatif eğitim metotları sunmalıdır.

b. Mizah Anlayışı: Mizah, rehberlerin sunumuna zenginlik, heyecan, canlılık katarak, grup üyelerinin stresini azaltır. Grup üyelerinin bilgi edinme, farklı kültürler ve ortamlar tanımanın yanında eğlenmek için bir tura katılabildikleri unutulmamalıdır (Yenen, Öztürk, Yarcan, Budak, Özdemir, 2007: 29).

c. Müşterilerin İhtiyaçlarına Yönelik Bilinç: Her insan kendisiyle ilgilenilip ilgilenilmediğini hemen hisseder ve eğer bir ilgisizlik var ise karşısındaki kişiye aynı şekilde karşılık verir. Ziyaretçilerle iletişim kurmak isteyen bir rehber, onlar hakkında daha fazla şeyler öğrenmeye neden seyahat ettiklerini, daha önce tura katıldılarsa deneyimlerini ve nelere ilgi duyduklarını öğrenmeye çalışmalıdır. Bu şekilde uzun ve yorucu mesafe yolculukları daha rahat ve eğlenceli geçecek, hem turistin hem de rehberin tatmin olma düzeyi artacaktır (Çolakoğlu, Epik ve Efendi, 2007: 149).

Grup üyeleri ile tanışmak ve onlar tarafından benimsenmek turist rehberinin mesleki bilgisine, tecrübesine, yetenek ve becerilerine bağılı olabileceğı gibi grup üyelerinin yaşına, medeni durumlarına, evli iseler yanlarında eşlerinin bulunup bulunmadığına, meslekleri gibi sosyo-ekonomik özelliklerine göre değışiklik gösterebilir.

d. İletişim Becerisi: Holloway (1981) ile Ryan ve Dewar (1995) turist rehberlerinin iletişim becerileri sayesinde tura katılan üyelerin motivasyonunun hem de sosyalleşme düzeyinin arttırılabileceğini belirtmektedir (Zhang ve Chow, 2004: 82). Turist rehberi verimli ve etkili iletişim için telaffuzun anlaşılır olması, kesilmeyen göz teması, doğal ve içten hareketler ile kulağı ezgi gibi gelen bir konuşma tonuna sahip olmalıdır. Rehberin bu sahipliklerden mahrum olması mesleğinde olumsuzluk yaratır. Bir rehber kendi anlatımına gösterdiği dikkati, tura katılan gezginlerden gelen

soruları ya da eklemek istedikleri düşüncelerini dinlerken de göstermelidir (Çolakoğlu, Epik ve Efendi, 2007: 143-148).

2.8. Turist Rehberliği Mesleğinin Gelişmesinde Rol Oynayan Rehberlik Örgütleri

Turist rehberliği mesleğini geliştirmek, turist rehberlerinin bilgilerini tazelemek, yeni gelişmelerden haberdar olmalarını kolaylaştırmak, mesleklerini icra ederken maruz kaldıkları sıkıntıları çözmek ve benzer sorunlarla karşılaşılma oranını azaltmak hatta yok etmek amaçları ile eğitimler düzenleyen birtakım kuruluşlar mevcuttur. Aşağıda bu kuruluşlardan bazılarına yer verilmiştir.

A. World Federation of Tourist Guide Associations (WFTGA, Dünya Turist Rehberleri Birliği)

Dünya Rehberler Birliği'nin (WFTGA) 2018 yılı itibariyle aralarında Türkiye'nin de yer aldığı yetmişden fazla ülkeden, 200.000'in üzerinde üyesi bulunmaktadır. Birlik, eğitim kurumları, profesyoneller ve meslek örgütleriyle ilişkiler ve işbirliği sağlayarak, turist rehberlerinin eğitim seviyesi artırmak, mesleğin saygınlığını yükseltmek, rehberlerarası iletişim ve bilgi alışverişini sağlamak, mesleki standartları ve etik kurallarını belirlemek, turistik çekim merkezlerini güdülemek gibi amaca sahip bir örgüttür (Demir, 2014: 58).

B. European Federation of Tourist Guide Associations (FEG, Avrupa Rehberler Birliği)

1986 yılında Avrupa Rehberler Birliği, Avrupa Rehber Örgütleri'ni bir çatı altında toplamak amacıyla faaliyete başlamıştır. Avrupa'da rehberlik mesleğinin konumu ve standartlarının saptanması hususunda ulusal yönetimler ile Avrupa Birliği görevlendirilmiş organlarıyla birlikte aktif olarak mesleğini devam ettiren rehberler arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla çalışmalarını devam ettirmektedir (Yenen, Öztürk, Yarcan, Budak, Özdemir, 2007: 105).

C. Türkiye Turist Rehberleri Birliği (TUREB)

6326 sayılı Kanun ile 22 Haziran 2012 tarihinde kamu kurumu niteliğini kazanmış olan Turist Rehberleri Birliğibünyesindeki odalar ile hizmet sunmaktadır.

Çalışma kartına sahip olmak isteyen rehber adayları ikamet ettikleri şehirlerde veya bölgedeki rehber odasına kayıtlı olmak zorundadır. TUREB ve TUREB'e bağlı odaların kuruluş amaçları, rehberlik mesleğinde yaşanan veya yaşanması muhtemel sorunlarına yönelik çözümler bulmak, rehberler arasında iletişimi sağlamak, işbirliğini ve meslektaşlar arasında dayanışmayı artırmak, yasa dışı faaliyetlerde bulunan rehberler ile taban ücretin altında çalışan rehberlerin ve çalışma kartına sahip olmayan kişilerin saptanarak adli ve idari cezalar ile önlenmesini sağlamak sayılabilir.

D. TUREV (Turist Rehberleri Vakfı)

Türkiye'yi yerli ve yabancı turistlere en güzel ifadeyle tanıtmak, tur programları boyunca turistlerin gerçek bilgileri öğrenmelerini sağlamak ve turistlere yardımcı olmak görevini üstlenmiş bulunan ve bu anlamda "kamu hizmeti" ifa eden Turist Rehberlerinin hizmet içi eğitimi başta olmak üzere Rehberlere yönelik sosyal, kültürel ve ekonomik etkinliklerde bulunmak ve mesleki dayanışmayı arttırmak amacıyla kurulmuştur (trv.org.tr, 2020).

2.9. Türkiye'de Turist Rehberliğinde Güncel Durum

Turist Rehberi adayları turist rehberliği alanında ön lisans, lisans, lisansüstü eğitimlerinden en az birini veya herhangi bir alanda lisans eğitimini bitirdiğinde TUREB ve T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı gözetiminde sertifika programını başarı ile tamamladığı, yabancı dil yeterliliğini gösteren belgeyi aldığı ve yurtiçi gezisini bölgesel/ülkesel olarak bitirdiğinde istenilen evrakları hazırlayıp T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na çalışma ruhsatnamesi almak için başvurur. Turist rehberliği yapmasında sakınca bulunmayan adaylara ruhsatnamesi verilir fakat mesleğe başlamak ve fiili olarak rehber olabilmek için bağlı oldukları şehirdeki veya bölgedeki Rehberler Odasına kayıt yaptırarak çalışma kartı almak zorundadırlar.

Toplamda altısı bölgesel turist rehberler odası olmak üzere on üç rehber odası vardır ve şu şekildedir,

ADRO	Adana Bölgesi Turist Rehberleri Odası
ANRO	Ankara Turist Rehberleri Odası
ARO	Antalya Turist Rehberleri Odası

ATRO	Aydın Turist Rehberleri Odası
BURO	Bursa Bölgesel Turist Rehberleri Odası
ÇARO	Çanakkale Bölgesel Turist Rehberleri Odası
GARO	Gaziantep Bölgesel Turist Rehberleri Odası
İRO	İstanbul Turist Rehberleri Odası
İZRO	İzmir Turist Rehberleri Odası
MUTRO	Muğla Turist Rehberleri Odası
NERO	Nevşehir Turist Rehberleri Odası
ŞURO	Şanlıurfa Bölgesel Turist Rehberleri Odası
TRO	Trabzon Bölgesel Turist Rehberleri Odası

Şekil 2.1. TUREB Rehberler Odası Yetki Çevreleri

Kaynak: tureb.org.tr/tr/Oda,2020

Rehberler, nüfus kayıtlarının bulunduğu şehirdeki rehberler odasına şayet nüfus kayıtlarının bulunduğu şehirde rehberler odası yok ise Resim 2.1. de yetki çevreleri belirlenen odalardan yerleşim adresine en yakın odaya kayıt olmaları zorunludur. Ruhsatnamesini aldığı halde rehberler odasına kayıt yaptırmayan veya mesleğini icra etmek için kaydını yenilemeyen turist rehberleri, eylemsiz olarak sicile işlenir ve fiili olarak turist rehberliği yapamazlar (Turist Rehberliği Meslek Kanunu, 2012, Madde 4).

Oda	Ülkesel	Ülkesel Eylemli	Ülkesel Eylemsiz	Bölgesel	Bölgesel Eylemli	Bölgesel Eylemsiz	Eylemli	Eylemsiz	Oda Toplam Rehber
ADRO	154	107	47	17	14	3	121	50	171
ANRO	72	386	336	94	84	10	470	346	816
ARO	1626	1200	426	80	67	13	1267	439	1706
ATRO	560	448	112	102	90	12	538	124	662
BURO	100	73	27	30	25	5	98	32	130
ÇARO	143	114	29	54	45	9	159	38	197
GARO	114	84	30	51	38	13	122	43	165
İRO	4270	3058	1212	450	390	60	3448	1272	4720
İZRO	992	721	271	108	86	22	807	293	1100
MUTRO	388	275	113	36	29	7	304	120	424
NERO	561	469	92	179	168	11	637	103	740
ŞURO	113	74	39	30	26	4	100	43	143
TRO	103	76	27	24	21	3	97	30	127
Toplam	9196	7085	2761	1255	1083	172	8168	2933	11101

Tablo 2.1. Rehberler Odalarına Göre Turist Rehberi Sayısı (Mart, 2020)

Kaynak : (tureb.org.tr/tr/RehberIstatistik, 2020)

Tablo 2.1 incelendiğinde İRO (İstanbul Rehberler Odası), ülkesel eylemli rehber sayısı 3058, bölgesel eylemli rehber sayısı 390 toplamda ise 4720 rehber sayısı ile bünyesinde en fazla rehber üyesi bulunan oda olmaktadır. İkinci sırada ise ARO (Antalya Rehberler Odası), ülkesel eylemli rehber sayısı 1200, bölgesel eylemli rehber sayısı 67 toplamda ise 1706 rehber üyesi bulunmaktadır. En az rehber sayısı bulunan oda ise TRO (Trabzon Rehberler Odası), ülkesel eylemli rehber sayısı 76, bölgesel eylemli rehber sayısı 21, toplam rehber üye sayısı 127'dir.

Tablo 2.2'de Mart 2020 tarihi itibari ile TUREB verilerine göre hazırlanmış bölgesel turist rehberlerinin bölgelere göre dağılımı yer almaktadır. En fazla bölgesel turist sayısı 1003 ile Marmara Bölgesinde devamında ise 864 bölgesel rehber sayısı ile

Ege Bölgesi izlemektedir. En az bölgesel turist rehberi ise 77 rehber ile Doğu Anadolu Bölgesine aittir.

Bölge	Sayı
Marmara	1003
Ege	864
Akdeniz	821
İç Anadolu	795
Karadeniz	377
Güneydoğu Anadolu	199
Doğu Anadolu	77

Tablo 2.2. Bölgesel Turist Rehberlerinin Bölgelere Göre Sayıları (Mart, 2020)

Kaynak: (tureb.org.tr/tr/RehberIstatistik, 2020).

Turist Rehberi olabilmek için Bakanlığın gözetim ve denetimi altında yapacağı veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum veya kuruluşlarına yaptıracığı yabancı dil sınavında başarılı olmak (bu sınavlardan en az 75 puan almış olmak) veya yönetmelikle belirlenen yabancı dil yeterlik belgesine sahip olmalıdır (Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği, 2014, Madde 8).

Tablo 2.3'te ise Türkiye'de Turist Rehberlerinin çalışma ruhsatnamesi almış oldukları yabancı dillere göre hazırlanmış listesi yer almaktadır. Tablo 2.3'e göre Turist Rehber sayısı 7098 ile İngilizce dilinde öne çıkmaktadır ikinci sırada ise 1646 rehber sayısı ile Almanca dili yer almaktadır. Arnavutça, Gürcüce ve İzlandaca dili ise 1 rehber sayısı ile en az ruhsatnameye sahip diller arasındadır.

Dil	Sayı	Dil	Sayı	Dil	Sayı
Almanca	1646	Gürcüce	1	Litvanca	2
Arapça	366	Hırvatça	24	Macarca	22
Arnavutça	1	Hintçe	2	Makedonca	8
Boşnakça	8	Hollandaca	235	Norveççe	32
Bulgarca	231	İbranice	23	Portekizce	381
Çekçe	6	İngilizce	7098	Romence	21
Çince	292	İspanyolca	773	Rusça	700
Danimarkaca	8	İsveççe	28	Sırpça	45
Endonezce	131	İtalyanca	550	Slovakça	3
Ermenice	7	İzlandaca	1	Urduca	9
Farsça	38	Japonca	589	Yunanca	143
Fince	7	Korece	33	İspanyolca	773
Fransızca	1120	Lehçe	49		

Tablo 2.3. Yabancı Dillere Göre Turist Rehberi Sayıları (Mart, 2020)

Kaynak: (tureb.org.tr/tr/RehberIstatistik, 2020)

TUREB' in yayınlamış olduğu istatistiklerden göze çarpan bir diğer veri ise cinsiyetler arasındaki farktır. Turizm olayının zaman satması, emek yoğun bir sektör

olması, kadın ve erkek ayrımını turist rehberliği mesleğinde de kendini göstermiştir. Tablo 2.4' te turist rehberlerinin ülkesel/bölgesel- eylemsiz/eylemli ayrımı yapılmaksızın erkek egemen bir meslek olduğu görülmektedir.

Tablo 2.4. incelendiğinde en fazla eylemli turist rehberinin 1113 kadın ve 2335 erkekten oluşan İRO' da yer aldığı, en az eylemli turist rehberinin 15 kadın ile ŞURO' da 69 erkek turist rehberi ile TRO' da yer aldığı, en fazla eylemsiz turist rehberinin 551 kadın ve 721 erkek ile İRO' da ve en az eylemsiz turist rehberinin 15 kadın rehber ile BURO' da, 13 erkek turist rehberi ile TRO' da yer aldığı görülmektedir.

Oda	Ülkesel		Ülkesel Eylemli		Ülkesel Eylemsiz		Bölgesel		Bölgesel Eylemli		Bölgesel Eylemsiz		Eylemli		Eylemsiz		Toplam Rehber	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E
ADRO	56	98	26	81	30	17	5	12	5	9	0	3	31	90	30	20	61	110
ANRO	274	448	116	270	158	178	27	67	22	62	5	5	138	332	163	183	301	515
ARO	389	1237	232	968	157	269	15	65	12	55	3	10	244	1023	160	279	404	1302
ATRO	204	356	150	298	54	58	27	75	22	68	5	7	172	366	59	65	231	431
BURO	39	61	26	47	13	14	8	22	6	19	2	3	32	66	15	17	47	83
ÇARO	49	94	34	80	15	14	18	36	12	33	6	3	46	113	21	17	67	130
GARO	33	81	20	64	13	17	11	40	7	31	4	9	27	95	17	26	44	121
İRO	1548	2722	1013	2045	535	677	116	334	100	290	16	44	1113	2335	551	721	1664	3056
İZRO	421	571	274	447	147	124	37	71	30	56	7	15	304	503	154	139	458	642
MUTRO	134	254	86	189	48	65	8	28	7	22	1	6	93	211	49	71	142	282
NERO	146	415	106	363	40	52	36	143	34	134	2	9	140	497	42	61	182	558
ŞURO	32	81	14	60	18	21	1	29	1	25	0	4	15	85	18	25	33	110
TRO	39	64	23	53	16	11	6	18	5	16	1	2	28	69	17	13	45	82
Toplam	3364	6482	2120	4965	1244	1517	315	940	263	820	52	120	2383	5785	1296	1637	3679	7422

Tablo 2.4. Kadın-Erkek Turist Rehberi Sayıları (Mart, 2020)

Kaynak: (tureb.org.tr/tr/RehberIstatistik/, 2020)

3. TURİST REHBERLİĞİ EĞİTİMİ

Çalışmanın bu bölümünde eğitim, mesleki eğitim, turizm eğitimi ve turist rehberliği eğitimi konularında bilgi verilmeye çalışılacaktır. İlk olarak eğitimin tanımı yapılarak, amacı ve özelliklerinden bahsedilmiş ve toplumda oluşturduğu faydalar üzerinde durulmuştur. Daha sonra mesleki eğitim ve turizm eğitiminin tanımları yapılmış, amaçları ve özellikleri bakımından incelenmiştir. Son olarak da Dünyada ve Türkiye’de turizm eğitimi ve turist rehberliği eğitimi hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Eğitimin Tanımı

Eğitim kişiler, kurum ve kuruluşlar, toplumlar açısından oldukça kritik bir öneme sahiptir. Hakkında birçok araştırma yapılan eğitim en yalın ifadeyle bireyi geliştirmek için kendisine verilen çabaların bütünüdür (Erdoğan ve Yılmaz, 2012: 18).

Eğitim kısa bir ifadeyle kişisel ve kitlesel çalışmalarda verimliliği arttırmak için önceden hazırlanan program birleşimi şeklinde yorumlanabilirken geniş anlamıyla ise bireyin doğumu ile başlayan ve ölümü ile sonlanan süreç boyunca ailesi ile başlayan, doğum büyüdüğü yerde, okul hayatında ve çevresinde, iş hayatında devam eden, kendini geliştirmesi ve yenilemesiyle sahip olacağı bilgi, beceri, tutum ve davranışlarında oluşan farklılıklardır (Öncüler, 2006: 50).

Eğitim tanımlarına bakıldığında üç temel ortak özelliği bulunduğu vurgulanmaktadır. Bu özellikler şöyle sıralanabilir (Şenel, 2008: 4):

- Eğitim bir süreçtir: Eğitim bir anda başlayıp sonlanacak bir olgu değildir zaman, mekân ve içerik bakımından oldukça geniş ve çok yönlü aşamalardan oluşmaktadır.
- Eğitim gören her insanın tutumlarında, düşüncelerinde değişiklikler meydana gelmektedir. Kişinin aldığı eğitim sonrası davranışında meydana gelen değişikliklerin gözlenebilir, ölçülebilir olması önem taşımaktadır.
- Davranışlarda farklılık kişinin deneyimleri, yaşanmışlıkları sonucunda meydana gelebilmektedir. Bireyin çevre ile kurduğu ilişkiler sonucunda kendisinde bıraktığı izler bir araya gelerek toplanarak bireyin davranışında değişikliğe yol açmaktadır.

Eğitim sistemi verilif ve uygulama açısından örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Örgün eğitim; belirli bir yaş aralığına gruplara ve aynı düzeydeki kişilere, amaca uygun şekilde hazırlanmif programlarla okul çatısı altında düzenli olarak verilen eğitim olarak adlandırılır (Pelit ve Ger, 2006: 141). Türkiye’de örgün eğitim; anaokulu diye nitelendirilen okul öncesi eğitim ile başlar, herkes için zorunlu bulunan ilköğretim ve ortaöğretim ile devam eder, yeterliliği uygunsa yükseköğretim ile sonlanır. Örgün eğitim, toplumda var olan kişilerin birbirleri ile uyumlu bir şekilde yaşamaları için gereksinim duyulan temel davranışların geliştirilmesi amacını taşımaktadır. Örgün eğitimi genel eğitim ve mesleki eğitim olmak üzere ikiye ayrılabiliriz (Öncüer, 2006: 52; Hacıoğlu vd., 2008: 4).

Yaygın eğitim, 21 Mayıs 2010 tarihli 27587 sayılı RG’ de yayımlanan Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği Madde 3’ e göre, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da örgün eğitim sisteminin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedен ayrılmış ya da bitirmiş bireylere; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte çeşitli süre ve düzeylerde hayat boyu yapılan eğitim, ğretim, üretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümünü ifade eder. Ancak bu yönetmelik 11.04.2018 tarihli 30388 sayılı RG’ de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu ğrenme Kurumlarınının 94. Maddesi ile mülga edilmiştir. Bu yönetmelikte ise yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü ifade eder, şeklinde açıklanır.

Eğitim, işlevleri ve yapılan tanımlar dikkate alındığında kişinin, amaçları doğrultusunda hareketlerine, düşüncelerine yön verme bilincinde olmasını ya da farkına varmaksızın hedeflerine yönelik kendini değiştirmesini, kendini gerçekleştirme ve sosyalleşme alanında gerekli özgüveni, zihinsel ve bedensel yeteneklerini kullanabilmeyi öğrenmesini sağlamaktadır, şeklinde ifade etmek yanlış olmaz.

3.2. Eğitimin Toplumda Oluşturduğu Faydalar

İlk insanların ilkel göçebe ortamda yaşadığı, günlük hayatlarını yabani hayvanlardan kaçarak onlara karşı kendilerini savunarak, yenebilir hayvanları

avlayarak ve yenilebilir bitkileri toplayarak geçirmekteydiler. Hayatta kalabilmek içinse hangi hayvanlar yenir/yenmez, hangi hayvanlardan nasıl korunur, zararlı/yararlı bitkiler nelerdir gibi birtakım bilgilere sahip olunması zorunluydu. Bu bilgilere sahip kişilerin varlığının ve niteliğinin artırılması o dönemdeki eğitimin hedefi olmuştur. Yerleşik hayata ve tarıma geçilmesiyle birlikte insanlar madenleri işlemeyi, onlardan araç ve gereçler yapmayı ve bunları tarım için kullanabilmeyi öğrenerek daha nitelikli kaliteli ürünler elde etmişlerdir (Kızıloluk, 2007: 25).

Üretim araçlarında meydana gelen yenilikler neticesinde toprağı ekip biçen çiftçiler, tarım araçları üreten zanaatkârlar, ihtiyacını karşıladıktan sonra fazlasını kalan ürünlerini satan tüccarlar gibi birtakımsosyal sınıflar oluşmuştur. Sosyal sınıfların oluşması, eğitimin sisteminin değişmesi, bilgi ve beceri birikiminin niceliği ve niteliğini de yükseltmiştir. Toprağı ekip biçmek, madenleri işleyerek araç gereç geliştirmek, ticaret yapmak daha farklı, daha bilimsel, daha kapsamlı bilgi ve becerileri zorunlu kılmıştır. Bu alanda bilgi sahibi olmak isteyen insanlar kendi alanında usta olan kişilere ihtiyaç duyulmuş ve bu sayede de işyerinde usta-çırak ilişkisine dayalı bir eğitim şekli meydana gelmiştir. Bu eğitim şekli değişikliğe uğrayarak zamanla kurumsallaşmış, usta; öğretmene; çırak, öğrenciye; işyeri ise okula dönüşmüştür (Kızıloluk, 2007: 25).

20. yüzyılın son çeyreğinde dünyada temelinde, evrensel olarak, çeşitli sosyo-ekonomik gelişmeler ile bilim ve teknoloji alanında o zamana kadar yaşanmamış hızlı ve kapsamlı yenilikler içeren önemli değişim ve dönüşümler yaşandığı gözlenmiştir. Tüm dünyada büyük bir bilgi patlaması meydana gelmiş ve son otuz kırk yıl içinde üretilen bilgi, insanlık tarihinin daha önceki zamanlarında üretilen toplam bilgi seviyesine gelmiş ve artmaya da devam etmektedir (Gedikoğlu, 2005: 67). Sanayi devriminin en büyük özelliği işgücü iken bilgi toplumu olarak adlandırılan bu yeni dönemde beyin gücü esas unsur kabul edilir (Öncüer, 2006: 54).

Toffler yaşanan tüm bu toplumsal değişim aşamalarını değişim dalgaları olarak nitelendirmiş ve şu şekilde açıklamıştır; 1. Dalga Dönemi ilkel benlikten kurtularak bir üst aşamaya çıkan tarım toplumundan, 2. Dalga Dönemi sanayi toplumundan ve 3. Dalga Dönemi ise bilgi toplumundan meydana gelmiştir (Selvi, 2012: 199).

İletişim ve bilgi teknolojilerindeki her gün yaşanan gelişmeler, internet ağının yaygınlaşması, ulusal ve uluslararası ticaret ağlarının genişlemesi, yabancı

yatırımcıların ve uluslararası şirketlerin artması gibi faktörler küreselleşmeye ortam sağlamıştır. Ekonomiden siyasete, sosyal politikadan kültüre, yani kısacası hemen hemen her alandaki değişim küreselleşme olarak nitelendirilir. Eğitim alanında da hızlı bir küreselleşme yaşanmaktadır (Çalık ve Sezgin, 2005: 56-58).

Toplumun simgelerinden birisi de eğitimidir ve bir ülkede eğitim düzeyi yükseldikçe o ülkenin ekonomik, sosyal göstergeleri pozitif yönlü gelişmektedir. Eğitim insan olumlu etki yaratmakta ve bu olumlu etkinin oluşturduğu verimliliği topluma yansıtarak ekonomiyi güçlendirerek, gelişmişlik düzeyini artırmaktadır.

3.3. Mesleki Eğitimin Tanımı, Amacı ve Özellikleri

Bireylerin çağın koşullarına uygun bilgi, beceri ve yetkinliklerinin olması sürdürülebilir sosyal ve ekonomik kalkınma için günümüzün en temel gerekliliklerindedir. Ülkelerin sosyal ve ekonomik gelişmişlik düzeylerini belirleyen faktörlerin başında da mesleki eğitim gelmektedir (MEB, 2020: 8).

Eğitimin bir türü olarak mesleki eğitim; bir toplumdaki bireylerin meslek sahibi olabilmeleri, iş sahibi olanların ise iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri, yeterlik, anlayış, tavır ve iş alışkanlığı geliştirmek için düzenlenmiş, ve mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama becerisi kazandırmayı hedefleyen geliştirilme sürecidir (Ünlüönen vd., 2010: 145).

Mesleki eğitim, meslek öncesi eğitim, temel mesleki eğitim, ileri mesleki eğitim aşamaları ile uygulanmaktadır. Meslek öncesi eğitim, henüz herhangi bir meslekte nitelik sahibi olmayan bireylerin, birey-meslek uyumunu oluşturmak amacıyla, bireyin mesleki ilgi ve yetenekleri ile iş yaşamını tanıması için, temel mesleki eğitimden önce uygulanır. Temel mesleki eğitim; iş hayatına adım atmasında gerekli olabilecek temel bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırmak için verilmektedir. İleri mesleki eğitim ise; temel mesleki eğitim almış kişilerin meslekleri ile ilgili yenilikleri takip ederek öğrenmesini, mesleğinde kendini geliştirmesini ve uzmanlaşmasını amaçlamaktadır (Öncüer, 2006: 59-60). Bir başka ifade ile mesleki eğitim, alanında yeterli bilgiye sahip olan ve olmayan kişileri, uzmanlık gerektiren ve özel nitelik isteyen işlere kazandırmak için verilen eğitimler bütünüdür (Hacıoğlu vd., 2008: 6).

Bilimsel ve teknolojik değişim ve gelişimlerin hızlı bir şekilde yaşandığı dünyada, çağın eğitimi, bir çeşit mesleki eğitim şeklinde ifade edilebilir. Günümüz eğitim anlayışının temelinde, “herkes için eğitim” fikri yer almaktadır. Bu sebeple, mesleki eğitimin bazı özellikleri bünyesinde barındırması zorunlu olmalıdır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (Öncüer, 2006: 62);

- Uygulama ve gelişmelere daimi uyum sağlama,
- Bünyesinde oldukça fazla disiplinleri kapsama,
- Topluma yönelik olma,
- Gerçek mesleki yaşam ortamını oluşturma,
- Süreklilik,
- Zaman ve ihtiyacın şekline cevap verme,
- Arz-talep dengesini kurma,
- Hedeflere dönük olma,
- Bireyi hayata yetiştirme.

Mesleki eğitim üç ana hedefi esas almaktadır (Aymankuy ve Aymankuy, 2002: 29):

- İstenilen mesleki davranışları oluşturmak,
- Uygun mesleki öğrenme ortamını sağlamak,
- İstenilen mesleki davranışları geliştirmek.

Mesleki eğitimin temel özellikleri ise şu şekilde sıralanabilir (Hacıoğlu vd., 2008: 7):

- Mesleki eğitim, alışkanlık psikolojisi sebebiyle yaparak öğrenme esasına bağlıdır.
- Düşük maliyetli ve etkili eğitim sağlayabilen sosyal verimlilik ana unsurdur.
- Mesleklerin kendi alanlarındaki gelişmelere göre adapte edilerek uygulanmalıdır.
- Değişen sosyo-ekonomik koşullara ve istemlere uyum sağlamalıdır.

- Mesleki eğitimde öğrenim-öğretim iş alanında verilmektedir.
- Kişilerde bir işte çalışabilecek üretici gücü oluşturana kadar devam etmektedir.
- Mesleki eğitim programlarında yönetim dinamik ve esnektir.
- Mesleki eğitim hayata hazırlayıcı bir özellik içermektedir.

Bilgi toplumuna geçişte, vasıflı işgücü oluşturulmasının temel şartı, bireylere örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yaşam boyu öğrenmeyi esas alan bir yaklaşımla, uluslararası rekabet hayatına uyum sağlayabilecekleri eğitimin verilmesi önemli bir etkidir (Türkmen, 2002: 2).

3.4. Turizm Eğitiminin Tanımı, Amacı ve Özellikleri

Turizm eğitimi, turizm sektörünün gelişmesi, doğrudan ve dolaylı olarak katkı sağladığı sektörlerin artması, ülkelerin ekonomilerine olumlu yönde katkı sağlamaları için üzerinde önemle durulması gereken bir konudur (Avcıkurt vd., 2012: 110).

Turizm eğitimi, turiste karşı, onun ekonomik gücüne, ırkına, milliyetine, dinine, diline, toplumdaki mevkisine, ahlak ve namus seviyesine, siyasi görüşüne göre ayırım yapmaksızın eşit ve dürüst şekilde hizmet etme ahlakını devamında terbiyesini vermekte ayrıca turizm sektöründe düzeni sağlamaktadır (Ural ve Pelit, 2002: 76).

Turizm eğitimi, bir ülkede kişinin turizm hareketleri karşısında tutum ve davranışlarını değiştirebilmesi için o ülkede bulunan her çeşit kuruluşun düzenlediği çalışmaların tamamından meydana gelmektedir. 2Turizm alanında faaliyet gösteren konaklama işletmeleri, seyahat acentaları, yiyecek içecek işletmeleri gibi işletmelerin vasıflı işgücü ihtiyacı turizm eğitimi ile karşılanmaktadır (Erdinç ve Yılmaz, 2012: 19).

Diğer bir ifadeyle turizm eğitimi, her seviyedeki öğrenciye turizm temel görüşünü, misafirperverliğin temel ilkelerini kazandırmak; bu sektörde çalışmak isteyen personelin genel ve mesleki bilgilerini arttırmak ve turizm sektörüne yönetici ve araştırmacı niteliği taşıyan uzman, uygulayıcı, teknisyen yetiştirmek için oluşturulan uygulamaları kapsamaktadır (Çakır vd., 2012: 137).

Turizm eğitiminde farklı sınıflandırılma mevcuttur. Bu gruplamalardan birisi aşağıdaki gibidir (Öncüer, 2006: 65);

- Halka Yönelik Turizm Eğitimi: Çeşitli yayın organları tarafından ya da düzenlenen kurs, seminer, konferans vb. gibi çeşitli faaliyetlerle halkın turizm konusunda bilinçlendirilmesine yönelik sunulan hizmettir.
- Genel Turizm Eğitimi: Turizm meslek okulları vb. hariç diğer genel eğitim veren okullarda yapılan turizm derslerini içermektedir.
- Mesleki Turizm Eğitimi: Sektörde çalışacak ara işgücü için otelcilik ve turizm meslek liseleri meslek yüksekokulları, vb. gibi okullarda sunulan eğitim çeşididir.
- Akademik Turizm Eğitimi: Turizm sektöründe yönetim kadrosuna işgücü yetiştirmeyi amaçlayan iki yıllık yüksekokulları, dört yıllık eğitim veren fakültelerde, tezli/tezsiz yüksek lisans ve doktora programlarında sunulan eğitimidir.

Turizm eğitimi turizm sektörünün farklı faaliyet alanlarında verimli olabilecek bilgili, becerili, yetenekli, verimli ve bilinçli, insanlara hizmet eden personelin yetki, yetenek ve sorumluluğu arasında denge sağlamak, personele karşılaştıkları bir sorunu çözümlenme ve sonuçları kontrol edebilme yeteneğini kazandırmayı amaçlamaktadır (Timur, 1992: 49).

Turizm eğitiminin amaçlarına ilişkin olarak bir başka kaynakta aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir (Sezgin, 1984: 49; Çakır vd., 2012: 138);

- Eğitim vasıtasıyla teorik ve pratik arasında ilişkiyi kurabilmeyi oluşturmak,
- Turizm sektörüne yetişmiş vasıflı eleman kazandırmak,
- Turizm sektörünün gelişmesinde etkin rol oynamak,
- Doğa ve insan sevgisini geliştirerek kişiler arasında dostluk bağına güçlendirmek,
- Turistik işletmelerde çalışanların bilgi ve beceri seviyelerini artırmak,
- Ekonomik kalkınmada turizmin katkısını yükseltmek,
- Vatandaşların turizme eğiliminin artırılması,

- Vatandaşlarda pozitif bir turizm bilinci meydana getirmek,
- Turizm sektöründe çalışan personelin mesleki yetkinlik kazanmasını sağlamak.

Eğitim bünyesinde amaçları ve araçları yönünden farklı kademeler oluşmasında, işletmelerin ihtiyaç duyduğu ve tüm hizmetleri yürütebilecek alt kademe elemanların yetiştirilmesi, işletmelerde ara işgücünü tamamlayabilecek orta kademe yöneticilerin yetiştirilmesi ve turizm işletmelerinin yanı sıra turizm ile ilgili kamu ve özel sektör kuruluşlarına da yönetici, araştırmacı ve planlamacı elemanlar yetiştirilmesi amacı yer almaktadır (Kızılırmak, 2000; Avcıkurt ve Karaman, 2002: 53).

Turizm eğitiminin her aşamasında öğrencilere pratik bilgi ve beceri kazandırılması gerekmektedir. Hangi amaçla ve hangi mesleki derecede kullanıldığına bakılmaksızın, turizm eğitiminin her kademesinde teori ve uygulama birbirini tamamlamalıdır. Çünkü turizm sektörü dinamik yapıdadır ve bu alanda verilen eğitiminde de dinamik bir yapı olmalıdır (Pelit ve Güçer, 2006: 143; Hacıoğlu vd., 2008: 16-17).

3.4.1. Dünya’da ve Türkiye’de Turizm Eğitimi

Turizm eğitiminin, diğer mesleki eğitim türlerinden farkı ana unsurunun insan olmasıdır. Turizm bir hizmet sektörüdür bu sebeple birtakım düzene, standartlara sahip olması gerekir. Bu standartların büyük bir kısmı da uluslararası niteliğe sahiptir. Bu yüzden turizmde insan ve işgücü eğitimi daha özel bir yer almaktadır. Kişinin iyi bir eğitim alması temel bilgilerin yanı sıra genel kültür, davranış bilimleri ve teknolojik bilgiler alması ile de ilişki içindedir. Turizm eğitiminin doğasını, disiplin ve hoşgörü oluşturmaktadır (Ünal, 2002: 564).

Turizm sektörü ve işletmeleri için iyi eğitilmiş, nitelikli, inancı yüksek ve bu sektörde yer almaya istekli insan kaynağı oluşturmak oldukça önem arz etmektedir. Turizm sektörü insana dayalı hizmetlerden oluştuğu için, daha kaliteli hizmet sunmak ve müşteri memnuniyeti sağlayabilmek için kaliteli ve eğitilmiş personeli bünyesinde barındırmalıdır. Bu açıdan bakıldığında turizm sektörü için turizm eğitiminin önemi ve gerekliliği anlaşılmaktadır (Ural ve Pelit, 2002: 76).

Turizm eğitimi emeğe, işgücüne dayalı turizm sektöründe verimliliği arttırmak, turiste hizmet veren personele meslek uzmanlığını kazandırmak ve personelin yetki, sorumluluk ve becerileri arasında denge kurmayı amaçlamaktadır (Uyar ve Zengin, 2015: 581).

Turizm eğitimi dünya ve Türkiye'ye göre kıyaslandığında birtakım benzerlik ve farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu yüzden turizm eğitimini dünyada ve Türkiye'de olmak üzere iki şekilde ele almak mümkündür.

3.4.1.1. Dünya'da turizm eğitimi

Dünya genelinde verilen turizm eğitimi incelendiğinde ülkeden ülkeye değişiklik gösterdiği görülmektedir. Önde gelen bazı ülkelerde verilen turizm eğitimlerinden örnekler şu şekildedir:

Almanya'da: Ülkede Turizm eğitimi resmi turizm teşkilatı ve özel kuruluşlar tarafından sunulmaktadır. Eğitimli personeli bünyesinde çalıştırmak isteyen işletmeler sayesinde otelcilik kurslarını tamamlayanlar turizm sektöründe daha rahat iş bulabilmektedirler. Bu nedenle de mesleklerinde ilerlemek isteyen turizm sektörü personelleri tarafından bu kurslara büyük ilgi yaşanmaktadır. Resmi turizm teşkilatı tarafından düzenlenen kurslar, turizm ile ilgili bir alanda çalışma şartını yerine getirebilen herkese açıktır. Özel otelcilik okullarının düzenlediği kurslara katılma şartları da 16 yaşını tamamlamış olmak ve ortaokuldan mezun olmak gereklidir (Tanrısever, Bektaş ve Koç, 2019: 47).

Almanya'da 1970'lerde faaliyete geçen dört üniversite programı, bugünkü Alman turizm yüksek öğretim sisteminin başlangıcı kabul edilmektedir. Alman eğitim sisteminde mesleki teknik eğitimin yeri tartışılmaz bir öneme sahiptir. Sistem içinde Turizm Meslek Yüksek Okulları'nda sektöre yeni giren personel genellikle iki yıl süreli bir eğitimden geçirilerek yetiştirilmektedir. Ders içeriklerinin genel bir standardı olmakla birlikte kurumdan kuruma farklılıklar da gözlemlenmiştir (WTO, 1996: Yağcı, 2001: Güzel, 2006: 41).

Amerika Birleşik Devletleri'nde: Her eyaletin kendine ait benimsediği eğitim sistemi bulunan Amerika Birleşik Devletleri'nde turizm eğitimi dört kademe verilmektedir. Birinci kademe; turizm sektörüne alt kademe personel temin etmek için

sürelerinde değişiklik görülen kurs programlarıdır. İkinci kademe lise mezunu kişilere önlisans düzeyinde turizm eğitimi sunan meslek yüksekokullarından oluşmaktadır. Üçüncü kademe lisans düzeyinde turizm eğitimi ve dördüncü kademe de lisansüstü düzeyde turizm eğitimi verilmektedir. ABD’de turizm eğitimi veren yüksekokullar bölgedeki turizm işletmeleriyle işbirliği içerisinde bulunmaktadır. Başarılı olan yüksekokullar dünyaca ünlü işletmeler tarafından desteklenmektedir. Bu durum da turizm yüksekokullarına kabul edilen bireylerin mezun olmaları itibariyle kısa bir süre içerisinde istihdam fırsatı bulabilmelerini sağlamaktadır (<http://dep.manas.edu.kg/department/Travel%20Management%20and%20Tourism%20Guidance/page/info>, 2020).

Avusturya’da: Eğitim Bakanlığı’na bağlı okul ve kurslarda turizm eğitimi verilmektedir. Eğitim Bakanlığı, özel sektör kuruluşları, otel işletmecileri, yiyecek ve içecek işletmeleri biraraya gelerek turizm eğitimi verilen okul ve kurslarda verilecek olan eğitim ve öğretimi, programları, giriş şartlarını ve yapılacak çalışmaları birlikte belirlemektedirler. Bu okul ve özel kursları bitirenlere de özel sektörün desteğiyle istihdam olanakları sunulmaktadır (<http://tourism.alexu.edu.eg/index.php/en/courses>, 2020).

Fransa’da: Otelcilik eğitimi veren üç tür eğitim kuruluşu bulunmaktadır. Bunlar: Temel Otelcilik Eğitimi sağlayan kurumlar, otelcilik eğitimi sağlayan liseler ve otelcilik yükseköğretimi sunan eğitim kuruluşları şeklindedir (Kırlı, 2006: Yazıt, 2013: 42). Bu okullarda verilen turizm eğitimi, eğitimin derecesi ve turizm eğitimi almış kişilerin sahip olduğu vasıflara göre; temel seviyede turizm eğitimi, orta seviyede turizm eğitimi, ileri seviyede turizm eğitimi ve üniversite düzeyinde turizm eğitimi olmak üzere 4 farklı düzeyde ele alınabilir (Güçer, 2004: 44).

İngiltere’de: Otel ve lokanta gibi işletmeler ihtiyacı olan personeli genellikle kendi iş yerinde, iş başı eğitimle yetiştirmek için emek harcamaktadırlar. Turizm personelinin büyük bir bölümü ise okul ve kurslarda turizm eğitimi görmektedir. İngiltere’nin Dorset kentinde yer alan Dorset Yükseköğrenim Enstitüsü uygulamalı turizm eğitimi vermektedir ve her yıl yüzlerce öğrenci bu kurumdan mezun olmaktadır. Ayrıca Enstitü müdürlüğü hem dünyanın çeşitli ülkelerinden gelerek turizm eğitimi alan öğrencilere hem de ülke içinde bu bölümden mezun olan öğrencilere istihdam konusunda da oldukça yardımcı tavır sergilemektedirler.

(<http://www.eul.edu.tr/akademik/yuksekokullar/meslek-yuksekokulu/turist-rehberligiturkce/>, 2020).

İtalya’da: 2003-2004 yılı itibariyle eğitim sisteminde büyük değişiklikler meydana gelmiştir. İtalya’da 2003 yılı itibariyle uygulamaya geçirilen iki yeni kanun, eğitim sisteminde köklü değişiklikler yaşanmıştır. Mevcut turizm eğitimi sistemi, verilen eğitimin derecesine veya turizm eğitimi almış kişilerin sahip oldukları niteliklere göre 3 seviyede ele alınabilir. Birinci seviyedeki turizm eğitimi, temel seviye, ikinci seviyedeki turizm eğitimi, orta seviye, üçüncü seviyedeki turizm eğitimi ise, üniversite düzeyindeki turizm eğitimi olarak isimlendirilmektedir (Boylu, 2004: 83-98).

İspanya’da: İspanya’daki turizm eğitim sistemi Fransa ile benzerlik göstermektedir. İspanya’daki okullarda verilen turizm eğitimi de, eğitimin derecesi ve turizm eğitimi almış kişilerin sahip olduğu vasıflara göre; temel seviyede turizm eğitimi, orta seviyede turizm eğitimi, ileri seviyede turizm eğitimi ve üniversite düzeyinde turizm eğitimi olmak üzere dört ayrı grupta sınıflandırılmaktadır. Temel seviyeden mezun olanlar vasıflı eleman olarak turizm sektöründe istihdam edebilmekte iken orta seviyeden A derecesinde mezun olanlar ileri seviyede turizm eğitimine devam etmeye hak kazanırlar, devam etmek istemeyenler ise turizm sektöründe istihdam etme fırsatı elde ederler. Orta seviyeden A derecesinde mezun olanlar ya da yapılan sınavı kazanan adaylar ileri seviyede turizm eğitimi hakkı kazanırlar ve bu seviyedeki turizm eğitiminde; aşçılık, otel işletmeciliği, seyahat acentacılığı ve turistik ticaret olmak üzere dört bölüm bulunmaktadır. Bu bölümlerde eğitim gören kişiler alanında uzman olmaktadır. Üniversite programlarını başarıyla tamamlayanlar “Turistik İşletmeler ve Aktiveler Diploması” ile kıdemli yönetici derecesine getirilirler (Tanrısever, Bektaş ve Koç, 2019: 49).

Yunanistan’da: Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen eğitim, ilk ve orta öğretimde merkez durumdadır ayrıca yüksek öğretimde genel kararlarda söz sahibidir ve maddi destek sağlar. İlk ve orta eğitim seviyesinde özel okullar bulunurken yüksek öğretimde sadece devlet okulları yetkilidir. Yunanistan’da yüksek öğretim iki şekildedir (Güzeller vd, 2009: 5-16):

- Üniversitelerdeki 4-6 yıllık bölümler

- Teknolojik Eğitim Enstitüsünde (TEI) 3-4 yıllık bölümler

Yunanistan'da turizm eğitimi Teknolojik Eğitim Enstitülerinde verilmektedir. Ayrıca enstitüler dışında Turizm Bakanlığına bağlı Turizm Uzmanlığı okulları tarafından da turizm eğitimi sunulmaktadır. Bu okulların yanında Konaklama ve Turizm İşletmeciliği alanında eğitim veren biri Rodos diğeri Chios adasında olmak üzere iki tane İleri Araştırmalar İçin Eğitim Merkezi bulunmaktadır (Güzeller vd, 2009: 5-16).

Sonuç olarak, dünyadaki bazı ülkelerde ve Türkiye’de verilen turizm eğitimi karşılaştırıldığında bir takım benzerlik ve farklılıkların gözlemlendiği söylemek yanlış olmaz. Özellikle ön lisans ve lisans düzeyindeki turizm eğitimi veren okullar benzer şekilde eğitim vermektedir. Ancak bazı ülkelerde turizm eğitiminde ağırlık daha çok ortaöğretimde iken Türkiye’de daha çok yükseköğretim düzeyindedir (Demirkol ve Pelit, 2002: 139; Hacıoğlu vd., 2008: 24).

3.4.1.2. Türkiye’de turizm eğitimi

Türkiye’de turizm eğitimi 1953 yılında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın iş birliği ile ortaya çıkmıştır. İlk olarak Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde Turizm Meslek Kursları’nın açılmasıyla başlamış ve otuz yıllık bir dönem içinde de ilerleme kaydetmiştir (Olalı, 1984: 15).

Turizm eğitimi örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki şekilde verilmektedir. Örgün turizm eğitimi; ortaöğretim düzeyi kabul edilen liselerde ve yükseköğretim düzeyinde ise meslek yüksekokulları, fakülteler ve enstitülerde öğrenci kabul ederken yaygın turizm eğitimi ise Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ile Vakıf ve Özel Kuruluşlar bünyesindedir.

A. Örgün Turizm Eğitimi

Örgün eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde başarılı olduğu takdirde bireye diploma alma hakkı sunan eğitim çeşididir. Örgün turizm eğitimi ülkemizde ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde olmak üzere iki kademe verilmektedir Yükseköğretim düzeyinde verilen turizm eğitimi; ön lisans, lisans ve lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) programlarından oluşmaktadır.

Örgün turizm eğitiminin amacı; bünyesinde yer alan ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarının eğitim programlarına turizm konularını diğer konulardan daha fazla ekleyerek toplumda turizm bilincini yaratmak, turizm kaynaklarının sürdürülebilirliğini sağlamak ve turistlere karşı dil, din ayrımı yapılmaksızın dürüst yaklaşılması anlayışını benimsetmektir (Erdinç ve Yılmaz, 2012: 19).

Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi Anadolu otelcilik ve turizm meslek liseleri, Anadolu aşçılık meslek liseleri ve Anadolu ticaret meslek liselerinde açılan programlar ile sağlanmaktaydı (Hacıoğlu vd., 2008: 25) ancak 2014 yılından itibaren bu okulların hepsi mesleki ve teknik anadolu liseleri adı altında toplanarak turizm eğitimine devam edilmektedir.

Söz konusu liselerde turizm eğitimi, teorik ve uygulamalı eğitim olarak iki aşamadan oluşmaktadır. Teorik dersler kış aylarında verilirken uygulamalı dersler (staj) genelde yaz mevsiminde yapılır. Teorik derslerin büyük çoğunluğunu turizm alanı ile ilgili mesleki derslerden oluşmaktadır. Ayrıca birçok turizm faaliyeti sunan liseler mevcuttur. Bu liselerin kış aylarında da öğrencilerin teorik derslerini uygulamalı olarak görmelerini ve pratik kazanmalarını sağlayan uygulama otelleri, restoranları, çamaşırhaneleri gibi yapıları da bulunmaktadır.

Ortaöğretim düzeyinde verilen turizm eğitimi; öğrenciye turizmin temel kavramlarını öğretmek turizm işletmeciliğinin içeriğini ve hizmet sektörü içinde turizmin ne denli önemli olduğunu vurgulamayı, turizm işletmelerinde nitelikli işgücünün önemini de öğrencilere benimsetilmesi amacıyla taşır (Öncüler, 2006: 167).

Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi ise ilk olarak Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu'na 1965-66 öğretim yılından itibaren turizm bölümünün eklenmesiyle kurulan Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu'nda verilmeye başlanmıştır. Daha sonra 1969 yılında Ege üniversitesi, 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi, 1975 yılında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, 1980 yılında Adana İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, 1982 yılında Erciyes Üniversitesi bünyelerinde önlisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi veren birimler kurulmuş ve gün geçtikçe sayılarında artışlar olmuş, isimleri değişmiş ve çok sayıda mezun öğrenci vermişlerdir. 13.11.2009 tarihi itibarıyla de Turizm Fakülteleri kurulmaya başlanmıştır (Boylu ve Arslan, 2013: 542-543).

Türkiye’de yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi, iki yıllık ön lisans programlarında, dört yıllık lisans programlarında ve yüksek lisans ile doktora seviyelerinin yer aldığı lisansüstü eğitimde verilmektedir. Ön lisans programını bitiren öğrenciler mesleğe hemen başlarken lisans deresinden mezun olan öğrenciler arzu ederlerse mesleklerinde uzmanlaşmak veya kariyerlerine akademik çatı altında devam etmek için öncelikle yüksek lisans ve devamında doktora programlarını tamamlayabilirler.

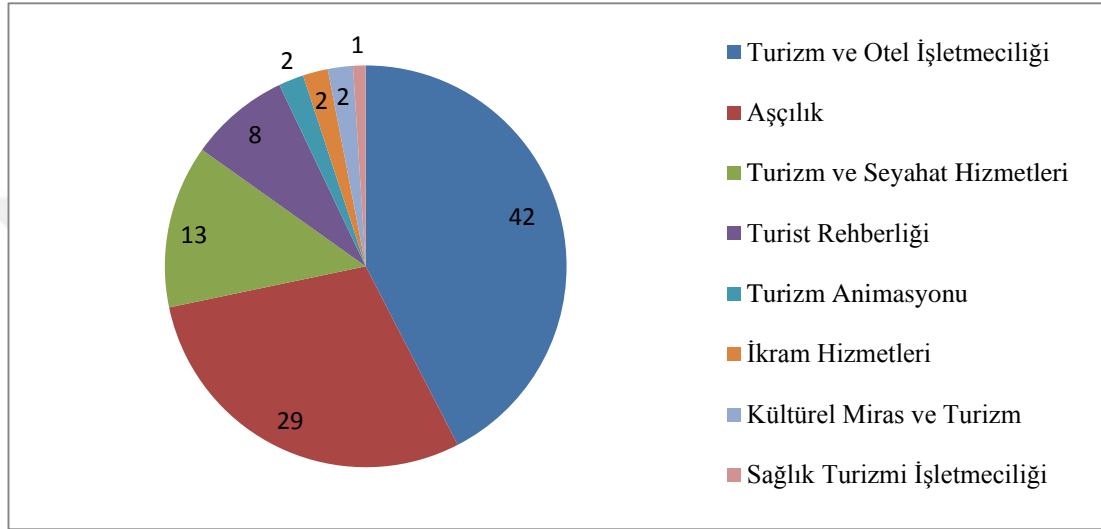
Ön lisans programı; öğrencilerin bilgi ve deneyimi birleştirmelerini sağlayarak, sektördeki ara elemanların sahip olması gereken vasıflara sahip olmalarını sağlamayı ve becerilerini geliştirmeyi, lisans programı ise öğrencileri sektöre başlangıç, orta ve üst düzey yönetici olmaları için kazandırmayı amaçlamaktadır. Yüksek lisans programı eğitim alan öğrencilerin kariyerlerine yönlenmiş bireyler olarak turizm işletmelerinde üst düzey yönetici, eğitimci ya da akademik düzeyde iyi bir araştırmacı olmasını sağlama fırsatı sunarken doktora programı ise bireye çözümlene yapabilme, akademik başarı için araştırma yapabilme ve problem çözebilme, iletişim yeteneklerini geliştirebilme ve akademik olarak yüksek standartlarda bilgi edinmelerine imkân vermektedir (Demirkol, 2002: 88).

Ön lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi: Yükseköğretim ön lisans düzeyinde turizm eğitimi 1970’li yılların ortalarında, ara eleman yetiştirmek amacıyla Boğaziçi Üniversitesi ve Ege Üniversitesi’nde açılmış olan ön lisans yüksekokullarında bir program olarak eğitim faaliyetlerine başlamıştır. Bu gelişmelere ek olarak 1974-1975 eğitim öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Teknoloji ve Meslek Yüksek Okulu’nda iki yıllık bir “Turizm Bölümü” hizmete geçirilmiştir. Bunların yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Meslek Yüksek Okulları kurulmuş ve ön lisans düzeyinde turizm eğitim faaliyetlerini günümüzde de sürdürmektedir (Ünlüöner, 1993: 500).

Yüksek Öğretim Kurulu (Y.Ö.K), 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’na göre, 1982 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’ndan 44 meslek yüksekokulunu devralarak üniversite bünyesine katmış ve yükseköğretim kurumlarını birbirinden farklı birçok alanda eğitim verilen tek bir çatı altında toplamıştır (Hacıoğlu vd., 2008: 41). Aymankuy ve Aymankuy’a göre (2002: 33) ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren programlarturizm sektörünün ihtiyaç duyduğu ara işgücünü yani orta kademe

yöneticiyi, sektörün ihtiyaç duyduğu yabancı dil bilen, bilgili, becerikli, tecrübeli ve uygulamacı personel yetiştirilmeyi amaçlamaktadır.

Türkiye’de ön lisans turizm eğitimin verildiği meslek yüksekokulları birçok üniversite bünyesinde yer almaktadır. Turizm kavramı birçok meslek çeşidini çatısı altında toplamaktadır ki meslek yüksekokullarında verilen eğitimler de bu meslek çeşidine yönelik olmaktadır.

Şekil 3.1. Turizm Alanında Önlisans Programları

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

ÖSYM 2019-2020 kılavuzunda söz konusu olan eğitim öğretim yılı itibari ile önlisans düzeyinde aşçılık, turizm ve otel işletmeciliği, turizm animasyonu, turizm ve seyahat hizmetleri, turist rehberliği, kültürel miras ve turizm, sağlık turizmi işletmeciliği ve ikram hizmetleri programlarında öğrenci kabul eden 112 üniversite bünyesinde 184 meslek yüksekokulu mevcuttur. 112 üniversitenin 84 tanesi devlet üniversitesi, 28 tanesi vakıf üniversitesidir. Söz konusu meslek yüksekokullarda ağırlıklı olarak 127 program (%42) ile turizm ve otel işletmeciliği, 88 program (%29) ile aşçılık, 40 program (%13) ile turizm ve seyahat hizmetleri ve 25 program (%8) ile turist rehberliği, azınlık olarak ise turizm animasyonu (7-%2), kültürel miras ve turizm (5-%2), ikram hizmetleri (5-%2), sağlık turizmi işletmeciliği (4-%1) -%1’lik fark sayıların bir alt sayı veya bir üst sayı olarak hesaplanmasından kaynaklanmaktadır-programları yer almaktadır.

2019-2020 eğitim yılında ön lisans bazında öğrenci kabul eden üniversite/ meslek yüksekokulların isimleri, kontenjan bilgisi ve programlar için EK-1. Turizm

AlanındaÖnlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler tablosu eklenmiştir.

Çeşitli sebepler ile ön lisans eğitimi almak zorunda kalan öğrenciler dilerlerse ÖSYM tarafından yapılan “Dikey Geçiş Sınavı” (DGS) ile lisans programlarında eğitimlerine devam edebilirler. Ancak bu sınav ile belirtilen kontenjanların sınırlı sayıda olması ve sınavın mesleki beceriye değil genel yeteneğe göre hazırlanması sebebiyle çok az öğrenci bu fırsatı yakalayabilmektedir (Ünlüöen ve Boylu, 2005: 19).

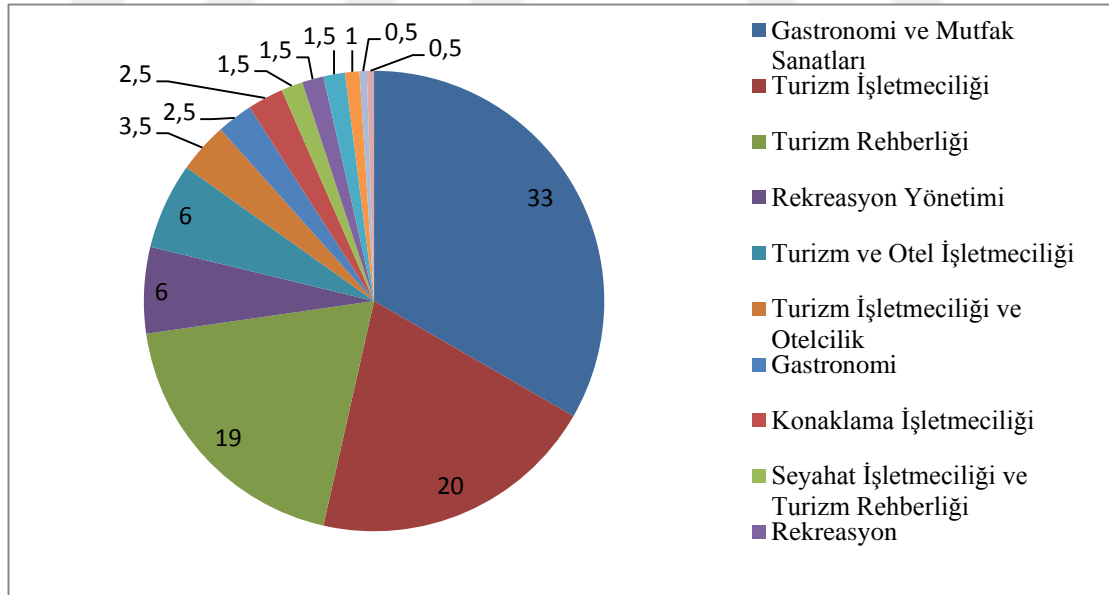
Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi: Lisans eğitimi genelde sekiz yarı dönemden oluşmakta ancak hazırlık sınıfları ile bu süre uzamakta ya da not ortalaması yüksek olan öğrencilerin üst dönemlerden ders almasıyla bu süre kişi/ kişiler için azalmaktadır. Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının amacı, turizm sektörünün ve kamunun ihtiyaç duyduğu, mesleki bilgi ve beceriye sahip, planlama ve yönetim konularına hâkim, araştırmacı, yönetici ve eğitici bireylerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesidir. Asıl amaç ise sektörde ihtiyaç duyulan üst düzey yöneticileri sektöre kazandırmaktır (Aymankuy ve Aymankuy, 2002: 34).

1969 yılında Ege Üniversitesi bünyesinde, 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi bünyesinde, 1975 yılında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi bünyesinde, 1980 yılında Adana İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi bünyesinde, 1982 yılında Erciyes Üniversitesi bünyesinde lisans düzeyinde turizm eğitimi veren birimler kurulmuştur. 1992 yılından itibaren yeni üniversitelerin açılması turizm lisans programları sayısında da çok yüksek bir artış yaşanmasına zemin hazırlamıştır (Ünlüöen ve Boylu, 2005: 20-21).

ÖSYM 2019-2020 kılavuzuna göre eğitim döneminde lisans düzeyinde gastronomi ve mutfak sanatları programı, turizm işletmeciliği programı, turizm ve otel işletmeciliği, turist rehberliği, seyahat işletmeciliği ve turist rehberliği, turizm ve otelcilik, gastronomi, seyahat işletmeciliği, konaklama işletmeciliği, yiyecek ve içecek işletmeciliği, rekreasyon yönetimi, turizm işletmeciliği ve otelcilik programlarında toplam 89 üniversite öğrenci alımı için kontenjan açmıştır. 89 üniversitenin 60 tanesi devlet üniversitesi iken 29 tanesi vakıf üniversitesidir. 89 üniversite turizm alanında 40 tanesi turizm fakültesi olmak üzere, toplamda 107 adet lisans düzeyinde eğitim veren uygulamalı bilimler yüksekokulları, işletme fakülteleri, iktisat/ iktisadi ve idari

bilimler fakültesi, sanat tasarım fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri, turizm ve otelcilik yüksekokulları mevcuttur.

Şekil 3.2’de 2019-2020 eğitim öğretim döneminde öğrenci kabul eden turizm ile ilgili bölümlerin sayısal verileri ele alınmıştır. Şekil 3.2’ göre programlar açısından öne çıkan alanlar 62 adet (%33) gastronomi ve mutfak sanatları, 38 adet (%20) turizm işletmeciliği, 36 adet (%19) ile turist rehberliği programlarıdır. Lisans düzeyinde verilen eğitimlerde azınlık programlar ise turizm ve otel işletmeciliği (11-%6), rekreasyon yönetimi (11-%6), turizm işletmeciliği ve otelcilik (7-%3,5), gastronomi (5-%2,5), konaklama işletmeciliği (5-%2,5), seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği (3-%1,5), seyahat işletmeciliği (3-%1,5), rekreasyon (3-%1,5), yiyecek- içecek işletmeciliği (2-%1), otel yöneticiliği (1-%0,5), turizm ve otelcilik (1-%0,5)) -%1’lik fark sayıların bir alt sayı veya bir üst sayı olarak hesaplanmasından kaynaklanmaktadır- şeklindedir. 2019-2020 eğitim yılında önlisans bazında öğrenci kabul eden üniversite/ meslek yüksekokulların isimleri, kontenjan bilgisi ve programlar için EK-2. Turizm Alanında Lisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler tablosu eklenmiştir.

Şekil 3.2. Turizm Alanında Lisans Programları

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Lisansüstü Düzeyde Turizm Eğitimi: Günümüzde üniversitelerin üst düzey vasıflı insangücü yetiştirme işlevi geçmişe göre kısmen değişikliğe uğramıştır. Daha önceleri lisans düzeyinde yetiştirilen yüksek vasıflı insangücü artık lisansüstü düzeyde

yani yüksek lisans ve doktora düzeyinde de geliştirilmektedir. Bunun sebebi hızla artan bilgi birikiminin kısa bir öğretim süresinde her yönüyle anlaşılabilmesi olarak kabul edilmektedir. Ayrıca hayat boyu öğretimin koşulu olarak, örgün eğitimin süresi de zamana yayılmaktadır. Toplumda sadece azınlık bir grup tarafından lisans eğitimi talep edilirken, günümüzde lisans mezunu olmak bir ayrıcalık olarak görülmemektedir. Ancak, yüksek lisans ve hatta özellikle doktora eğitimi, eğitimsel açıdan bireye pek çok farkındalık kazandırmaktadır (Güven ve Tuna, 2007: 157).

Lisansüstü eğitime devam etmek isteyen aday öğrenciler öncelikle tezli veya tezsiz olarak yapılabilmek imkânı sunan, tamamlandığında uzmanlık unvanının verildiği yüksek lisans eğitimini başarılı şekilde bitirmelidirler. Aday öğrenciler, akademik anlamda veya uzmanlığında ötesinde bir bilgiye ve bu bilgiyi gösteren bir belgeye sahip olmak isterler ise yüksek lisans eğitiminden sonra doktora programına giriş yapabilirler. Lisansüstü eğitime devam etmek isteyen öğrenci adayları ALES (Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı) ve kurumların istediği takdirde YDS (Yabancı Dil Sınavı) 'e girmelidir. Ancak bazı kurumlar bu sınav puanlarını esasa almayarak kendi sınavlarını kendileri yapabilirler.

Lisans programlarının bir sonraki aşaması yüksek lisans eğitimi turizm alanının alt başlıklarında; turizm işletmeciliği, gastronomi ve mutfak sanatları, turist rehberliği, konaklama işletmeciliği, rekreasyon, seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği, turizm yönetimi, uluslararası turizm yönetimi, sağlık turizmi, turizm işletmeciliği ve otelcilik, yiyecek-içecek işletmeciliği ve mutfak sanatları, kültürel miras yönetimi ve turizm, rekreasyon yönetimi, deniz turizmi, deniz turizmi ve yat kaptanlığı, inanç turizmi, turizm ve otel işletmeciliği, rekreasyon ve turist rehberliği, spor yönetimi ve rekreasyon, ekoturizm rehberliği, sağlık turizmi işletmeciliği, inanç turizmi rehberliği, turizm ve kültürel miras, turizm işletmelerinde liderlik ve yönetim, Avrupa Akdeniz kültürler ve turizm, şeklinde adlandırılmış bilimlerde verilirken doktora eğitiminin turizm işletmeciliği, gastronomi ve mutfak sanatları, rekreasyon bilimlerinde verildiği üniversitelerin sayfalarından alınan bilgilere göre düzenlenen Tablo 3.1'de gösterilmektedir.

Üniversite	Program	Lisansüstü Eğitim		Üniversite	Program	Lisansüstü Eğitim	
		YL	DR			YL	DR
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji	Turizm İşletmeciliği	X		İskenderun Teknik	Turizm İşletmeciliği	X	
				İstanbul Ayvansaray	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
				İstanbul Gedik	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
Afyon Kocatepe	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X		İstanbul Gelişim	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	X
	Turizm İşletmeciliği	X	X	İstanbul Medeniyet	Sağlık Turizmi İşletmeciliği	X	
	Turizm Rehberliği	X			Turizm İşletmeciliği	X	X
Akdeniz	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	X	İstanbul Okan	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
	Konaklama İşletmeciliği	X			Turizm İşletmeciliği	X	
	Rekreasyon	X		İstanbul Ticaret	Turizm İşletmeciliği	X	
	Turizm İşletmeciliği	X	X	İstanbul	Turizm İşletmeciliği	X	
	Turizm Rehberliği	X		İzmir Katip Çelebi	Turizm İşletmeciliği	X	X
	Turizm Yönetimi	X		Karabük	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
	Uluslararası Turizm Yönetimi	X			Turizm İşletmeciliği	X	
Alanya Alaaddin Keykubat	Sağlık Turizmi	X	X	Karamanoğlu Mehmetbey	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	X	X		Rekreasyon Yönetimi	X	
Alanya Hamdullah Emin Paşa	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X		Kastamonu	İnanç Turizmi	X	
	Konaklama İşletmeciliği	X			Turizm İşletmeciliği	X	
	Turizm İşletmeciliği	X	X	Kırklareli	Turizm İşletmeciliği	X	
Ankara Hacı Bayram Veli	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	X	Kocaeli	Turizm Rehberliği	X	
	Rekreasyon	X	X		Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	X		Turizm İşletmeciliği	X	X	
	Turizm İşletmeciliği	X	X	Kütahya Dumlupınar	Turizm İşletmeciliği	X	
				Manisa Celal Bayar	Rekreasyon	X	X
Atılım	Turizm İşletmeciliği	X		Mardin Artuklu	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
Aydın Adnan Menderes	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X			İnanç Turizmi Rehberliği	X	
	Turizm İşletmeciliği	X	X		Turizm İşletmeciliği	X	
	Yiyecek- İçecek İşletmeciliği ve Mutfak Sanatları	X			Turizm Rehberliği	X	
					Turizm ve Kültürel Miras	X	
Balıkesir	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	X	Mersin	Turizm İşletmeciliği	X	X
	Konaklama İşletmeciliği	X			Turizm İşletmelerinde Liderlik ve Yönetim	X	
	Turizm İşletmeciliği	X	X				
	Turizm Rehberliği	X			Turizm Rehberliği	X	

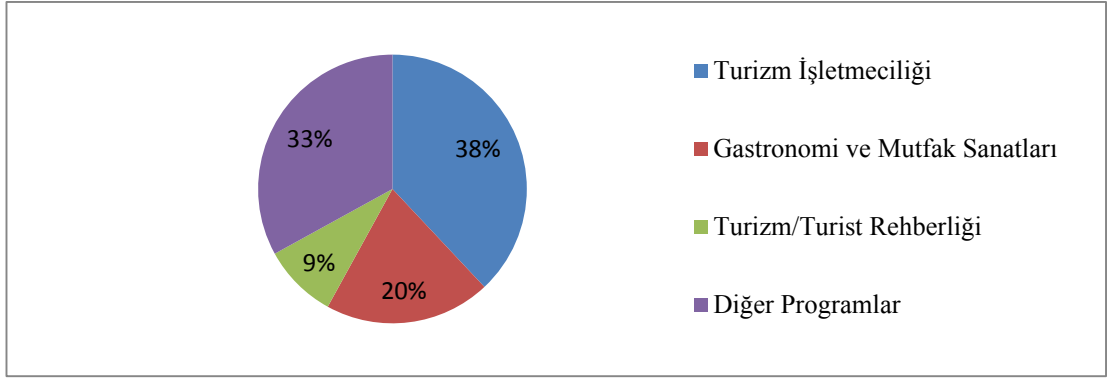
Tablo 3.1. Turizm Alanında Lisansüstü Eğitim Bölümleri

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Başkent	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X		Muğla Sıtkı Koçman	Rekreasyon	X	
Batman	Kültürel Miras Yönetimi ve Turizm	X		Necmettin Erbakan	Turizm İşletmeciliği	X	X
	Rekreasyon Yönetimi	X			Ekoturizm Rehberliği	X	
	Turizm İşletmeciliği	X			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
	Turizm Rehberliği	X			Rekreasyon	X	
Boğaziçi	Sürdürülebilir Turizm Yönetimi	X		Turizm İşletmeciliği	X	X	
Bolu Abant İzzet Baysal	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X		Nevşehir Hacı Bektaş Veli	Turizm İşletmeciliği	X	X
Çanakkale Onsekiz Mart	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X		Nişantaşı	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
	Sağlık Turizmi	X		Ondokuz Mayıs	Avrupa Akdeniz Kültürler ve Turizm	X	
	Turizm İşletmeciliği	X	X		Turizm İşletmeciliği	X	
	Turizm Rehberliği	X		Pamukkale	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	
Dokuz Eylül	Deniz Turizmi	X		Recep Tayyip	Turizm İşletmeciliği	X	
	Deniz Turizmi ve Yat Kaptanlığı	X			Turizm Rehberliği	X	
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X		Sakarya Uygulamalı Bilimler	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	X	X
	İnanç Turizmi	X			Turizm İşletmeciliği	X	
	Turizm İşletmeciliği	X	X		Turizm İşletmeciliği	X	X
Düzce	Turizm ve Otel İşletmeciliği	X		Selçuk	Turizm ve Otel İşletmeciliği	X	X
Ege	Rekreasyon ve Turist Rehberliği	X			Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	X	
Erciyes	Turizm İşletmeciliği	X	X			Turizm İşletmeciliği	X
Eskişehir	Turizm İşletmeciliği	X	X	Sivas Cumhuriyet	Sağlık Turizmi İşletmeciliği	X	
	Osmangazi	Turist Rehberliği	X			Turizm İşletmeciliği	X
Eskişehir Teknik	Spor Yönetimi ve Rekreasyon	X					
Gaziantep	Turizm İşletmeciliği	X		Süleyman Demirel	Turizm İşletmeciliği	X	
Giresun	Ekoturizm Rehberliği	X		Tokat Gaziosmanpaşa	Turizm İşletmeciliği	X	
Gümüşhane	Turizm İşletmeciliği	X			Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	X	
Haliç	Turizm İşletmeciliği	X		Trakya	Turizm İşletmeciliği	X	
Isparta Uygulamalı Bilimler	Turizm İşletmeciliği	X				Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	X
				Yaşar	Turizm İşletmeciliği	X	

Tablo 3.1. (devam) Turizm Alanında Lisansüstü Eğitim Bölümleri

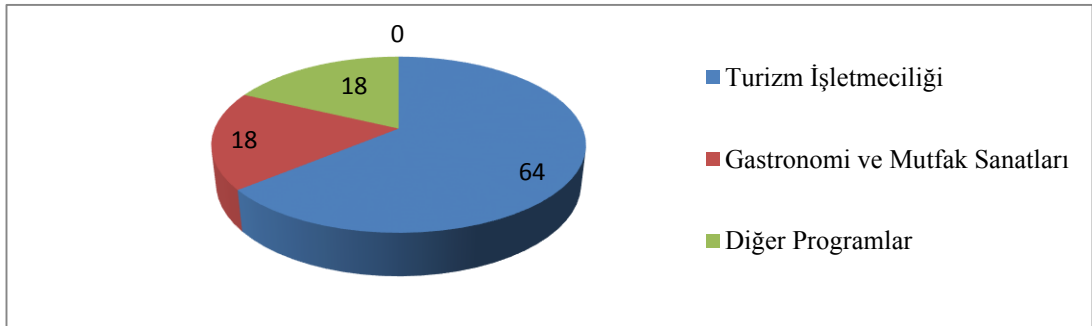
Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 3.3. Turizm Alanında Yüksek Lisans Programları

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Turizm alanında verilen lisansüstü yüksek lisans eğitimi incelendiğinde 114 adet yüksek lisans programının mevcudiyeti görülmektedir. 114 yüksek lisans programının yaklaşık %38'ini (43 program) "turizm işletmeciliği bölümü, %20'ini (23 program) "gastronomi ve mutfak sanatları bölümü, %9'unu (10 program) "turizm rehberliği" %33'ünü (38 program) ise diğer disiplinler – rekreasyon (5), seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği (2), konaklama işletmeciliği (3), turizm yönetimi (1), uluslararası turizm yönetimi (1), sağlık turizmi (2), turizm işletmeciliği ve otelcilik (3), yiyecek-içecek işletmeciliği ve mutfak sanatları (1), kültürel miras yönetimi ve turizm (1), rekreasyon yönetimi (2), deniz turizmi (1), sürdürülebilir turizm yönetimi (1), deniz turizmi ve yat kaptanlığı (1), inanç turizmi (2), turizm ve otel işletmeciliği (2), rekreasyon ve turist rehberliği (1), spor yönetimi ve rekreasyon (1), ekoturizm rehberliği (2), sağlık turizmi işletmeciliği (2), inanç turizmi rehberliği (1), turizm ve kültürel miras (1), turizm işletmelerinde liderlik ve yönetim (1), Avrupa Akdeniz kültürler ve turizm (1), - oluşturmaktadır.

Şekil 3.4. Turizm Alanında Doktora Programları

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Turizm alanında verilen lisansüstü doktora eğitimi ele alındığında ise 28 adet program görülmektedir. Doktora programlarının %64'ünü (18 program), “turizm işletmeciliği” bölümü %18'ini (5 program) “gastronomi ve mutfak sanatları” bölümü, %18'ini (5 program) diğer programlar – rekreasyon (2), sağlık turizmi (1), turizm işletmeciliği ve otelcilik (1), turizm ve otel işletmeciliği (1)- oluşturmaktadır.

B. Yaygın Turizm Eğitimi

Yaygın eğitim, örgün eğitim içinde yer alamamış ya da herhangi bir kademesinden ayrılmak zorunda kalmış veya bu kademelerin birinde kalmış olan bireylere talepleri doğrultusunda eğitim sunmaktadır. Bu doğrultuda yaygın turizm eğitimi de, turizm bilincinin ve ekonomisinin halka öğretilmesi, turizm sektöründe mesleki eğitim görmemiş kişilerin sahip oldukları mesleki tecrübelerine çağdaş eğitim-öğretim yöntemleriyle bilgi verilmesi şeklinde yapılan eğitim çalışmalarının bütünü şeklinde yorumlanabilir (Öncüler, 2006: 166; Aksu ve Bucak, 2012: 12; Hatipoğlu ve Batman, 2014: 25). Örgün eğitimi tamamlayan kişilere diploma verilirken yaygın eğitimler sonunda sertifika verilmektedir. Türkiye’de yaygın turizm eğitimi Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Anadolu Üniversitesi (Açık Öğretim Sistemi- Uzaktan Eğitim), AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (İŞ-KUR), özel kuruluşlar, meslek kuruluşları ve üniversite vakıfları tarafından sağlanmaktadır (Hacıoğlu vd., 2008: 58).

Kültür ve Turizm Bakanlığı Tarafından Verilen Yaygın Turizm Eğitimi: Kültür ve Turizm Bakanlığı, toplumda turizm bilincini geliştirmek için üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, turizm sektörü, sivil toplum örgütleri ile işbirliği yaparak panel, konferans, seminer gibi çeşitli faaliyetlerde eğitim vermektedir (Hatipoğlu ve Batman, 2014: 27).

Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Verilen Yaygın Turizm Eğitimi: Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Hayat Boyu Öğrenme Müdürlüğü, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü ile Çıraklık Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Dairesi Başkanlığı’nın yürüttüğü programlar dâhilinde, sektörün ihtiyacı olan yiyecek içecek, konaklama ve seyahat hizmetleri alanlarındaki, aşçı, pastacı, barmen, servis, kat hizmetleri, ön büro alanlarında vasıflı eleman yetiştirilmesi için “Turizm İşletmelerine Personel Yetiştirme Temel Eğitim Kurs” programları uygulanmaktadır. “Halk Eğitim

Merkezleri Kursları”, “Çıraklık Eğitim Merkezleri Kursları” ve “Meslek Liselerinde Uygulanmakta Olan Sertifika Programları” Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen yaygın turizm eğitimi olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda TUREM (Turizm Eğitim Merkezleri) ve YOTEM (Yetişkinler Otelcilik ve Turizm Eğitim Merkezleri)’den de söz etmek yerinde olacaktır (Hatipoğlu ve Batman, 2014: 26).

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (İŞ-KUR): Yaygın mesleki eğitim faaliyetinde bulunan en önemli kuruluşlardan biri de İŞKUR’dur. İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları kapsamında yaygın eğitim faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu programlar; işgücü yetiştirme programları, meslek araştırma ve geliştirme, iş ve meslek danışmanlığı ve işletmelerde eğitim çalışmalarından oluşmaktadır. İŞKUR çatısı altında kadınlar, gençler, uzun süredir işsiz bireyler, engelliler, hükümlü ve eski hükümlüler ile işgücü piyasasında geçerli bir mesleği olmayan vasıfsız işsizlere yönelik açılan kurslardır (Kenar, 2009).

Özel Kuruluşlar Tarafından Verilen Yaygın Turizm Eğitimi: Türkiye’de yaygın turizm eğitimi faaliyetleri arasında sektördeki pekçok özel kuruluşların eğitim çalışmaları da yer almaktadır. Özel kuruluşlar tarafından seyahat alanında Uçuş Hostesliği, Yer Hostesliği, Tur Operatörlüğü, Ticketing Uzmanlığı gibi programlarda yaygın turizm eğitimi verilmektedir. Yiyecek-içecek alanında Türk Mutfağı, Dünya Mutfakları, Yiyecek-İçecek İşletmeciliği Kursu, Sektöre Yönelik Finans Eğitimleri, Amatör Barmen, Sofra Adabı ve Ağırhama Sanatı, Şarap, Yemek ve İçki Fotoğrafçılığı Kursu, Profesyonel Aşçılık Eğitimi, Profesyonel Pasta ve Ekmekçilik Eğitimi gibi çok sayıda eğitim çalışması düzenlendiği bilinmektedir (Hacıoğlu vd., 2008: 96).

Meslek Kuruluşları ve Üniversite Vakıfları Tarafından Verilen Yaygın Turizm Eğitimi: Türkiye’de çeşitli meslek kuruluşları, üniversite vakıfları tarafından da yaygın turizm eğitimi verilmektedir. Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB), Türkiye Otelciler Birliği (TUROB), Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED), Türk Hava Yolları (THY), Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı (TUGEV), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Gazi Eğitim ve Kültür Vakfı, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Araştırma Vakfı, İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı, Türk Pazarlama Eğitim Vakfı ve çeşitli üniversitelerin Sürekli Eğitim Merkezleri (Anadolu Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, vs.) bunlara örnek teşkil etmektedir (Hacıoğlu vd., 2008: 96).

Türkiye’de yaygın turizm eğitimi veren kurumlar incelendiğinde geniş bir yelpazenin mevcut olduğu söylenebilir. Bu durumun hem olumlu hem de olumsuz tarafları da söz konusudur. Olumlu tarafı, turizm konusunda insanların bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi geniş bir alanda sağlanmaktadır. Olumsuz tarafı ise bu kurumların birbirleri ile yetersiz etkileşimi yüzünden turizm konusunda yeterli ve doğru bilginin ne derece verildiği bilinmemektedir (Aksu ve Bucak, 2012: 12).

3.5. Turist Rehberliği Eğitimi

Turizm faaliyetlerinin hedefine ulaşmasında, turizm personelinin eğitimi, dolayısıyla turizm rehberliği eğitimi en önemli faktörler arasında yerini almaktadır. Turist rehberlerinin tanıtacağı ülke, bölge, yöre, tarihi eserler ve değerler hakkında yeterli bilgiye sahip olması bir gereklilik hatta bir zorunluluk teşkil etmektedir. Son yıllarda araştırmacılar, kaliteli turist rehberinin turistik deneyimler konusunda önemli bir role sahip olduğunu fark ederek kaliteli bir turist rehberinin yetiştirilmesi için de kaliteli bir eğitim verilmesi gerektiğini savunmuşlardır (Hacıoğlu, 2008: 244).

Turist rehberlerinin eğitimi yalnızca ziyaretçiler ya da rehberler için değil, aynı zamanda bölgeler, şehirler ve ülkenin tamamı için oldukça önemlidir. Rehberlerin profesyonelliği ya da sorunları görmezden geldiği takdirde rehberlerin hizmet kalitesine yönelik turistlerin şikâyetlerinin artmasına ve neticesinde destinasyon imajının zarar görmesine neden olacaktır (Ap ve Wong, 2001: 552). Destinasyon ya da turistik yer imajı, bir birey ya da grubun belli bir yer hakkında sahip olduğu tüm nesnel bilgiler, önyargılar, izlenimler, hayaller ve duygusal düşünceleri olarak ifade edilir (Avcıkurt, 2010: 44). Bilgisi, becerisi, kültürü, tutum ve davranışlarıyla ülkesini doğru şekilde tanıtarak temsil edecek ve ziyaretçilerin tatmin olma seviyelerini artıracak ve olumlu izlenimlerle ülkelerine geri dönmelerini sağlayacak olan nitelikli turist rehberlerinin eğitimi hassas, ciddi ve üzerinde önemle durulması gereken bir konudur (Karaman vd., 2012: 353).

3.5.1. Dünya’da Turist Rehberliği Eğitimi

Temizkan’ın (2010: 73) turist rehberliği eğitimi üzerine Avrupa Turist Rehberleri Birliği’nin profesyonel turist rehberliği eğitimini değerlendirmek için üye ülkelerde yapmış olduğu anket çalışmasına yer verdiği çalışmanın özeti şu şekildedir;

- Avusturya, Kıbrıs, Yunanistan, Macaristan, İrlanda, Hollanda ve İskoçya’da turist rehberi olmak için ulusal lisans gereklidir.
- Danimarka, Fransa, Portekiz ve Slovenya’da turist rehberinin hem ulusal hem bölgesel lisansa sahip olması zorunludur.
- Diğerlerinden ise yalnızca bölgesel düzeyde lisans beklenmektedir.
- Bütün ülkelerde değerlendirme işlemleri, bakanlık ve turizm müdürlüğu gibi resmi bir kurum bünyesinde ve çoğunlukla üniversite ya da başka bir eğitim kurumu ile birlikte sağlanmaktadır. Değerlendirme işlemlerinin sonunda da başarılı olan turist rehberi adayına yeterlilik belgesi verilmektedir.
- Hollanda, İskoçya ve Finlandiya gibi bazı ülkelerde lisans, ulusal düzeydeki meslek kuruluğu tarafından verilmektedir.
- Yunanistan, İtalya, Portekiz ve İspanya’da sözlü değerlendirme yalnızca anlatıma dayalı iken, sözlü değerlendirmenin yapıldığı diğer ülkelerde anlatımın yanında turist rehberi adayları uygulama biçimlerini de gösterecekleri bir sınava tabidir.
- İtalya ve İspanya’nın dışında tüm ülkelerde eğitim için kurslar düzenlenmektedir. Yunanistan ve Portekiz’de 2 veya 3 yıl süreyle günde 3-4 saatlik kurslar verilmektedir. Diğer ülkelerde ise kurslar çoğunlukla akşam dersleri, hafta sonu ziyaret ve pratikleri ile yarı zamanlı olarak gerçekleştirilmektedir.
- İrlanda ve Polonya’da bu kursların süresi 3 aydır. Macaristan’da turist rehberliği eğitimi, tur yönetimi ve catering ile bütünleşmiş şekilde yer almaktadır.
- Belçika ve İngiltere haricindeki tüm ülkelerde en az bir yabancı dil bilme şartı zorunluluğu vardır.

Rehberlik eğitimini merkezi kurallara ve kanunlara bağlama çalışmalarını sürdüren WFTGA (Dünya Turist Rehberleri Birliği) bünyesindeki ülkelerin turist rehberliği eğitimini Türkiye ile karşılaştırdığımızda, Türkiye'ye göre daha zorlu şartlar sunan bir eğitim sistemi olduğu gözlemlenmiştir (Tetik 2006: 42). Turist rehberliği eğitimi verilen ülkeler ve eğitim biçimlerine örnek verilmesi amacıyla aşağıda Almanya, Avusturya, Fransa, İngiltere, Kanada, Yunanistan'ın turist rehberliği eğitim yapıları verilmektedir.

Almanya'da: Rehberlik eğitimi mesleki eğitim kurumları tarafından kurslarda verilmektedir. Almanya'da eğitim veren 3 mesleki eğitim kurumunun rehberlik ile ilgili programları şu şekildedir (Tetik 2006: 42):

- SSI Institut für Berufsbildung: Kurs süresi 3 aydır. Kursa katılım şartlarında, en az ortaokul mezunu olmak ve en az 18 yaşında olmak şartları vardır. Kurs konuları; turizm, turizm organizasyonu, seyahat acentaları, tur operatörleri, seyahat hukuku, tarih, kültür, turistik bölgelerin tanıtılmasından oluşmaktadır. Kursu başarı ile bitirenler Alman Seyahat Acentaları Birliği tarafından verilecek sertifikayı almaya hak kazanırlar.
- FORUM Berufsbildung V: Kurs süresi 3 aydır. Kursa katılım şartlarında, yüksek okul mezunu olmak ve turizm ile ilgili öğrenim görmüş olmak zorunludur. Kursu tamamlayanlara Alman Seyahat Acentaları Birliği tarafından sertifika verilmektedir.
- AFW BadHarzburg (Geschäftsbereich Akademie für Fernstudium und Weiterbildung): Açık öğretim akademisidir. Turizm rehberliği ile ilgili düzenlediği kursun süresi 7 aydır.

Avusturya'da: Rehber olmak isteyen adaylar ilk olarak Ticaret Odası'na başvuru yaparlar. Burada adaylar mülakata ve yazılı sınava alınmaktadırlar. Adayların en az iki dili akıcı bir şekilde konuşmaları zorunludur. Bununla birlikte şehir hakkındaki bilgi düzeyleri ölçülmekte ve sağlıkları kontrol edilmektedir. Yapılan bu değerlendirmeler sonunda adayın 3 yıl sürecek olan kursa katılıp katılamayacağına karar verilmektedir. Avusturya Federal Cumhuriyeti Turizm Bakanlığı'na göre, kayıt yaptıran adaylar; Viyana, Avrupa ve Dünya Tarihi, Mimari, Müzik, Sanat ve Tiyatro Tarihi, Avusturya Edebiyatı, Politika, Tıp ve Endüstri Tarihi, Coğrafya ve Konuşma

Teknikleri konularında uzman kişiler tarafından eğitime tabi tutulmaktadır (Güzel, 2007: 42).

Fransa'da: Eğitim Bakanlığı'na eğitimi bağlı okullarda, kurslarda ve özel kuruluşlar tarafından verilen turist rehberliği kurs programları şeklinde düzenlenmektedir. Özel okullarda yardımcı rehberlik eğitimi gece kurslarında verilmektedir. Profesyonel rehberlik eğitimi ise lisans düzeyinde verilmektedir (Çolakoğlu vd., 2007: 179).

İngiltere'de: İngiltere'de rehberlik eğitim standartları oldukça yüksektir. İngiltere'de üç ayrı düzeyde kokart verilmektedir. "Düzy 2" kokart sahipleri belirli sabit rotalarda, "Düzy 3" (Green Badge) kokart sahipleri belirli bir şehirde, "Düzy 4" (Blue Badge) kokart sahipleri ise ulusal rehber olarak mesleklerini icra edebilmektedirler. İngiltere'de rehberler bir loncaya üyedirler ve oraya bağlıdır. Loncaya bağlı olan Turist Rehberliği Enstitüsü aracılığıyla çeşitli yükseköğretim kurumlarında rehberlik eğitimleri verilmektedir. "Düzy 4" eğitimi 2 yıl sürmektedir ve 320 saatlik ya da 28 haftalık yoğun bir programdan oluşmaktadır. Bu kursun süresi ve içeriği İngiltere'nin bazı yerlerinde farklı olabilmektedir. Bütün rehberlerin "Blue Badge" yani diğer bir ifadeyle mavi nişanı alabilmeleri için akademik çalışmalarını, yazılı ve sözlü sınavlarını başarıyla tamamlamaları gerekmektedir. "Blue Badge" İngiltere'de turist rehberlerine verilen profesyonellik sertifikası ile Londra Kulesi, St. Paul Katedrali, Windsor Kalesi, Kesington Sarayı, Oxford ve Cambridge Kolejleri, Edinbur Kalesi, Spencer House, Westminster Abbey, York Minster, Shakespeare Birthplace ve Holyrood Sarayı'nda turist rehberliği yapabilen tek rehber olma özelliğine sahip olurlar. Diğer düzeyler için düzenlenen eğitim kursları da en az 2 akademik dönem ya da 2 yıla kadar sürebilmektedir. Bu kurslarda da rehberlik teknikleri ile ilgili eğitim verilmektedir (Yenipınar ve Zorkirişçi, 2013: 130).

Kanada'da: Kanada'da rehberlik eğitimi 1985 yılından beri resmi yetkisi olan Kebek Otelcilik ve Turizm Enstitüsü tarafından düzenlenmektedir. Kursların içeriği seyahat acentaları birliği ile işbirliği yapılarak programlanır. 1992 yılında birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre rehber adaylarında İngilizce ve Fransızca ile birlikte ilave bir dilde bilme şartı aranmaktadır. Eğitim programının süresi 7 ay ve toplam 240 ders saatinden oluşmaktadır. Ayrıca öğrenciler bireysel araştırma projelerini de tamamlamak zorundadırlar. Bu sayede öğrencilere izlenen yıl

içersinde aynı enstitü tarafından düzenlenen tur yöneticiliği kursuna katılma imkân tanımak amacıyla kurslar iki yılda bir eğitime açılmaktadır. Yapılan sınav ve mülakatlar sonunda 30 aday kabul edilmektedir. Bitirme sınavları ise sektör ile işbirliği dâhilinde, gerçek turlarda uygulamalı şeklindedir. Kabul şartlarında lise mezunu olma ve turizm sektöründe ya da insan ilişkilerinin yoğun olduğu sektörlerde deneyim sahibi olma aranmaktadır (Çolakoğlu vd., 2007: 175).

Yunanistan'da: Turist rehberi adaylarının müzeler, ören yerleri, anıtlar, kiliseler vb. konularda 2,5 yıl süreli eğitim veren Yunanistan'daki Turist Rehberliği Devlet Okulu'nda eğitim almaları gereklidir. Yunanistan'daki tüm rehberler diğer bazı ülkelerdeki turist rehberleri gibi bölgesel rehber değildirler aksine hepsi ülkesel rehberlik lisansına sahip olurlar. Yunanistan genelindeki tüm okullarda eğitim süresi benzer olarak 2,5 yıldır. Turist rehberi adaylarının Avrupa Birliği üyesi ülkelere olması ve Modern Yunan dilini akıcı bir şekilde konuştuklarına dair belgelerinin olması ya da Avrupa Birliği üyesi ülkelere olmayıp Yunan kökenli olan yabancılardan olması ve yüksekokul diplomasına sahip olması şartı aranmaktadır. Ayrıca 35 yaşından gün almamış olmak ve ruhen ve fiziken sağlıklı olmak da aranan şartlar arasındadır (www.wftga.org, 2020).

Birbirinden farklı ülkelerde gerçekleştirilen eğitimlerde ya da kurslarda rehber adaylarının özellikle iletişim becerilerine sahip olmaları ve ilk yardım konusunda bilgili olmaları gerektiği görülmektedir. Birçok ülkede turist rehberliği eğitimi alacak olan adayların en az lise veya önlisans mezunu olması şartı aranmaktadır. Bazı ülkelerin turizmde öne çıktıkları turizm çeşitleriyle ilgili uzman rehberlerin yetiştirilmesi ve istihdam edilmesine önem verilmektedir (İzlanda'da kurvaziyer rehberliği, Zimbabwe profesyonel avcılık ve rehberliği vb.). Eğitim ve gelir düzeyinin artış göstermesiyle birlikte turistlerin de seyahat eğilimleri artmış ve farklılaşmıştır. Buna paralel olarak turist rehberliği mesleğinin uzmanlık alanları genişlemiş ve farklılaşmıştır. Bu nedenle turist rehberliği eğitimi veren ülkeler bu gelişmeyi ve farklılaşmayı göz önünde bulundurarak verdikleri eğitimlerini sürekli olarak güncelleştirmelidir (Tanrısever, Bektaş ve Koç, 2019: 55).

3.5.2. Türkiye’de Turist Rehberliği Eğitimi

Rehberlikle ilgili ilk belgeler, 29 Ekim 1890 tarihinde yayınlanan 190 sayılı Nizamname’dekarşımıza çıkmaktadır. 1951 yılında Türkiye Milli Talebe Federasyonu, kurslar açarak yabancı dil bilen üniversite öğrencilerini rehberlik mesleğine kazandırmaya başlamıştır. 1960’lı yıllarda ise Türkiye Mili Talebe Federasyonu’na ilk olarak Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı daha sonrada Milli Türk Talebe Birliği eklenmiştir ve her biri ayrı ayrı rehberlik kursları düzenlemişlerdir (Çolakoğlu vd., 2007: 131).

Türkiye’de rehberlik eğitimine yönelik kurallar, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasından iki yıl sonra 8 Kasım 1925 tarih ve 2730 sayılı “Ecnebi Seyyahlara Tercümanlık ve Rehberlik Edecekler Hakkında Kararname” ile belirlenmiştir. Tercüman- rehberlik mesleğini icra edeceklerin uymaları gereken esasları 11 maddede toplayan bu kararname ile rehberlik mesleğinde eğitimin önemini gözlere önüne sermesine rağmen o yıllarda turistik faaliyetler ile ilgilenen resmi bir kuruluş olmaması tercüman rehberlerin bilgilerinin sınav ile değerlendirilmesinin askıya alınmasına sebebiyet vermiştir (Çolakoğlu vd., 2007: 133).

20 Ağustos 1963 tarihinde kuruluşu gerçekleşen “çalışma alanına giren konularda personel yetiştirmek üzere kurslar, uzman okullar açabilme yetkisi”ne sahip Turizm ve Tanıtma Bakanlığı tarafından, 1964-1968 yılları arasında rehberlik kursları düzenlenmiştir. İlk yönetmelik 3 Eylül 1971 tarih ve 13945 sayı ile yayınlanmıştır. “Tercüman Rehber Kursları ve Tercüman Rehber Yönetmeliği” 21 Mart 1974 tarihinde değişikliğe uğrayarak “Profesyonel Turist Rehberliği Kursları ve Profesyonel Turist Rehberliği Yönetmeliği” adını almıştır (Değerirmencioğlu, 2001: 191).

1983 yılında meslekte profesyonel-amatör ayrımı yapılması amacıyla ilk “Profesyonel Tercüman Rehber Yönetmeliği” yayınlanmıştır. 1986 yılında da bugün halen geçerli olan “Profesyonel Turist Rehberliği Yönetmeliği” yayınlanmıştır. 1986 yönetmeliği ile rehberlik kursu açma yetkisi yalnızca Turizm Bakanlığı’na verilmiştir (Ahipaşaoğlu, 2006: 27-28).

Türkiye’de rehberlik eğitimi 1995 yılına kadar Turizm Bakanlığı tarafından verilmiştir. Bu tarihe kadar yabancı dil bilen lise veya üniversite mezunları sınav ile

seçilerek üç ve altı aylık kurslara katılıp turist rehberi olabiliyorlardı. Üç aylık kursları tamamlayanlar bölgesel, altı aylık kursları tamamlayanlar ülkesel rehber olma hakkı kazanmaktaydılar. Turist rehberliği eğitimiyle ilgili 09.08.1995 tarihinde Profesyonel Turist Rehberliği Yönetmeliği'nde bir takım değişiklikler yapılmıştır. Üç aylık ve altı aylık kurs süresinin bir rehberin yetişmesi için yeterli olmadığına karar verilmiş ve bu yönetmelik ile üniversitelerde önlisans ve lisans düzeyinde de turist rehberliği eğitimine imkan sağlanmıştır (Karaman vd., 2012: 354).

Geçmişten günümüze turist rehberliği eğitimi alanında gelişmeler gözlemlense de maalesef beraberinde olumsuz etkilerini de getirmiştir. Turist rehberliği eğitiminde göze çarpar eksiklikler birçok akademik çalışmada ele alınmış ancak yapıcı bir çözüme ulaşılamamıştır.

Muğla Üniversitesi'nde gerçekleştirilen Birinci Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı Sonuç Raporuna (2009) göre;

- Turist rehberliği eğitiminin bir düzeni olmadığı savunulmuştur.
- Ön lisans ve lisans bölümlerinin öğretim planlarının birbirini tamamlayıcı nitelikte olmaması ve aralarında eşgüdüm sağlanamaması: Eğitim programları hazırlanırken ortak bir çalışma ile denge sağlanabilir fikri sunulmuştur.
- Yabancı dil eğitiminin uygulanış eksikliği ve yabancı dil derslerinde seçeneğin ağırlıklı olarak İngilizceden yana kullanılması verilmesi: Eksikliğin giderilmesi için hazırlık sınıflarının oluşturulması, İngilizce dışında yabancı dillere yönelik çalışmalar yapılması sorunu ortadan kaldıracaktır.
- Turist rehberliği eğitiminde süre farklılıkları (6 ay, 2 yıl, 4 yıl, gibi): Yabancı dil bilgisinde yeterliliğe sahip lisans mezunlarının 1 yıl sertifika programına katılmaları sonucunda rehber olabilmeleri için yasal düzenleme yapılması önerilmiştir.

Akademik anlamda turizm eğitimine yönelik konferanslar devam etmektedir. 2016 yılında Kastamonu Üniversitesi'nde düzenlenen 9. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı "Turizm Rehberliği Eğitimi Arama Konferansı"nda Turist rehberliği eğitimi için GZFT (Güçlü- Zayıf-Fırsatlar-Tehditler) analizi yapılmıştır. Bu

konferansa göre turist rehberliği eğitimi için uygulanan GZFT analizinde göze çarpar maddeler Şu Şekilde sıralanabilir;

- Güçlü Yönler

- Dünya Rehberler Birliği'nin Türk Rehberleri vmesi,
- Derslerin müfredat açısından yeterli olduğu inancı,
- Lisans düzeyinde eğitim veren 5 ülke arasında yer alması,
- Derslerin farklı disiplinlerden oluşması,
- ğrencilerinin kişisel farklılığına hizmet edecek derslerin müfredatta yer alması,
- Meslek yasasına sahip bir iŐ alanı olması,
- Eğitim gezilerinin standarda ve öğrenciler üzerinde etkiye hâkim olması
- Öğrencilerin Türkiye dışında da çalışma imkânı bulabilecek olması,
- n lisans eğitimi alanların zorunlu Şartları yerine getirdiğinde turist rehberi olabilmesi,
- Yüksek lisans eğitiminin var olması,
- Birden fazla yabancı dil öğrenimi sunması

- Zayıf Yönler

- İki yıllık (nlisans) eğitiminin hala var olması,
- Eğitim gezilerinin pahalı olması ve kalitesinin istenen düzeyde olmaması,
- Eğitim öncesinde mesleği tanıtmaya yönelik çalışmaların bulunmaması,
- Müfredat yetersizliği ve müfredatta özgürleŐmenin olamaması,
- Stajların rehberlik alanı dışında yapılamaması, standart bir staj sisteminin yokluğu,
- Yurtdışında rehberlik eğitimi verilemiyor olması,
- Bölüm isimlerinin farklılığı (Turizm rehberliği/turist rehberliği),
- Rehberlik alanında yüksek lisans ve doktora eğitiminin verilemiyor oluŐu,

- Mezun olan kişilerin yabancı dillerde yetersiz kalması,

Konferans raporunda daha birçok güçlü ve zayıf yön bulunmaktadır. Ancak sadece yukarıdaki maddeler incelediğinde dahi turist rehberliği eğitiminin güçlü yönlerinin aynı zamanda zayıf yönler başlığı altında da ele alınarak kabul edilmesi, kendi içinde de çelişkili bir yapıya sahip olduğunu, göstermektedir.

2017’de gerçekleştirilen “Turizm Eğitimi, İstihdamı, Turist Rehberliği Konferansı” başlıklı 3. Turizm Şurası’nda benzer sorunlara değinilmiş ve çözüm önerileri getirilmiştir. Ele alınan bazı sorunlar ve çözüm önerileri aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu’nda yer alan unvanı taşıyarak bölüm isimlerinin “Turist Rehberliği” olarak değiştirilmesi,
- Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği bölümünün ayrıştırılması,
- Ön lisans ve tezsiz yüksek lisans programlarının kapatılması ve lisans bölümlerine önem verilmesi,
- Turist rehberliği bölümlerinde uygulamalı eğitimlerin verilmesi veya artırılması,
- Turist rehberliği bölümlerine sadece dil puanı ile öğrenciler alınmasının sağlanması,
- Çince, Hintçe, Rusça, Farsça gibi dillerde seçmeli ders olarak verilmesi,

Ancak burada da dikkat çeken bazı noktalar vardır; önlisans düzeyinde bölüm isimleri “Turist Rehberliği”, lisans düzeyinde “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” ve “Turizm Rehberliği” olarak farklı isimlerde yer alması için çözüm önerisi getirilmiştir. Türkiye’de ki turist rehberliği lisans programlarında Rusça ve Çince dillerinde eğitim mevcuttur ki Rusça rehberlik alanında eğitim verilen diller arasında üst sırada yer almaktadır. Ayrıca turist rehberliği bölümleri mevcutta dil puanı ile öğrenci alımı yapmakta sadece seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği bölümleri eşit ağırlık puan türünde öğrenci alımı yapmaktadır.

Turist rehberliği üzerine Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi bünyesinde alan ile ilgili bilimsel ilerlemeleri takip etmek, rehberlik paydaşlarını bir araya getirerek turist rehberlerinin ve alanının yaşadığı sorunları paylaşarak çözümler

üretmek, akademisyen, rehber, öğrenci, kuruluşlar arasındaki işbirliğini sağlamak ve artırmak amacıyla 2018 yılında gerçekleştirilen 1. Ulusal Turizm Rehberliği Kongresi'nde turist rehberlerinin rolleri, kültür ve tarih ilişkisi, mesleki sorunları ve çözüm önerileri, yönetim, pazarlama, etik davranış, eğitim ve daha birçok konu üzerine çalışmalar yer almıştır. Aşağıda kongrede yer alan turist rehberliği eğitimi başlığı içeren tebliğler sunulmuştur.

- Albuz, N., Ercan, F., Köşker, H., Özbek, Ö., 2017 Yılı Turist Rehberliği Önlisans ve Lisans Eğitimine Yönelik Değerlendirmeler, 78-93
- Başoda, A., Aylan, S., Türkiye'de Turist Rehberliği Lisans Programlarının Sayısal Açından Yapısal ve Coğrafik Değerlendirmesi, 94-113
- Yenipınar, U., Çınar, B., Turizm Rehberliği Lisansüstü Eğitiminin Akademisyenler ve Profesyonel Turist Rehberlerinin Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi, 114-131
- Aylan, S., Başoda, A., Türkiye'de Turist Rehberliği Lisans Programlarındaki Akademik Personel İstihdamının Değerlendirilmesi, 132-154
- Ön Esen, F., Gülmez, M., Turist Rehberliği Yurtiçi Uygulama Gezilerinde Eğitim, Tur Kalitesi ve Tur Memnuniyeti: Öğrenciler Üzerinde Görgül Bir Araştırma, 155-167
- Deveci, B., Aymankuy, Y., Deveci, B., Aymankuy, Ş., Yabancı dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavına (YDS) Yönelik Tutum: Turizm Rehberliği Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, 168-180
- Kafa Aydın, N., Korkmaz, H., Turizm Rehberliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Uygulamalarına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi: Adıyaman Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği, 181-189
- Temizkan, R., Cankul, D., Turist Rehberi Adaylarının Turist Rehberliği Eğitimi ve Mesleğe Kabul Şartlarına Karşı Tutumu 190-199
- Güven, A., Ünal, C., Caber, M., Turizm Rehberliği Uzmanlaşma Eğitiminde Farkındalık Yaratma: Turizm Paydaşlarına Yönelik Bir Durum Çalışması 200-221

- Akdu, U., Akdu, S., Kamber Taş, S., Turizm Rehberliği Eğitim Sürecinde Uzmanlaşma: Gastrorehberlik, 222-232

Turizm olayının en önemli tanıtım aracı kabul edilen turist rehberleri ile ilgili çalışmalar son yıllarda hız kazanmıştır. Bunun bir örneğini ise turizm organizasyonları arasında büyük öneme sahip ilki 1990 yılında düzenlenen Ulusal Turizm Kongrelerinde yayımlanan makaleler incelendiğinde turist rehberliği eğitimi üzerine en fazla çalışmalara Gazi Üniversitesi bünyesinde 2014 yılında “Engelsiz Turizm” konulu 15. Ulusal Turizm Kongresinde ve 2016 yılında Muğla Üniversitesi “Akademi Sektör Buluşması” konulu 17. Ulusal Turizm Kongresinde rastlanmıştır. Kongrelerde rastlanan makalelerden bazıları aşağıda verilmiştir.

- Hacıoğlu, N., Gülü Demirebulat. Ö., Türkiye’de Turizm Rehberliği Eğitiminin İlgili Mevzuat Çerçevesinde Kavramsal Analizi, 15. Ulusal Turizm Kongresi, Ankara, s. 170-185
- Güven, Ö. Z., Ceylan, U., Lisans ve Ön Lisans Düzeyinde Turizm Rehberliği Eğitimi Veren Okullardaki Müfredatların Turizm Rehberliği Meslek Yönetmeliğine Uygunluğunun İncelenmesi, 15. Ulusal Turizm Kongresi, Ankara, s. 186-195
- Çokişler, N., Öter, Z., Türkiye’de Turist Rehberliği Eğitimi Veren Eğitim Kurumlarına Yönelik Bir Araştırma, 15. Ulusal Turizm Kongresi, Ankara, s. 196-209
- Başoda, A., Aylan, S., Turist Rehberi Adayına Akademik ve Mesleki Altyapı Yeterliği Kazandırma Sürecinin Turist Rehberliği Bölümü İşleyiş Modeli İle Değerlendirilmesi, 17. Ulusal Turizm Kongresi, Muğla, s. 761-775
- Aslantürk, Y., Küçükergin, N. F., Apalı, Z., Turist Rehberliği Eğitiminde Güncel Durum ve Kavram Karmaşası, 17. Ulusal Turizm Kongresi, Muğla, s. 915-922
- Kürkçü, M., Turist Rehberliği Eğitimi Konusunda Değerlendirmeler, 17. Ulusal Turizm Kongresi, Muğla, s. 1098-1118

- Ön Esen., F., Güzel, Ö., Gülmez, M., Profesyonel Turist Rehberliği (Ptr) Yurtiçi Uygulama Gezisi ve Tur Rehberine İlişkin Algılarını Ölçmeye Yönelik Pilot Bir Çalışma, 17. Ulusal Turizm Kongresi, Muğla, s.1480-1488

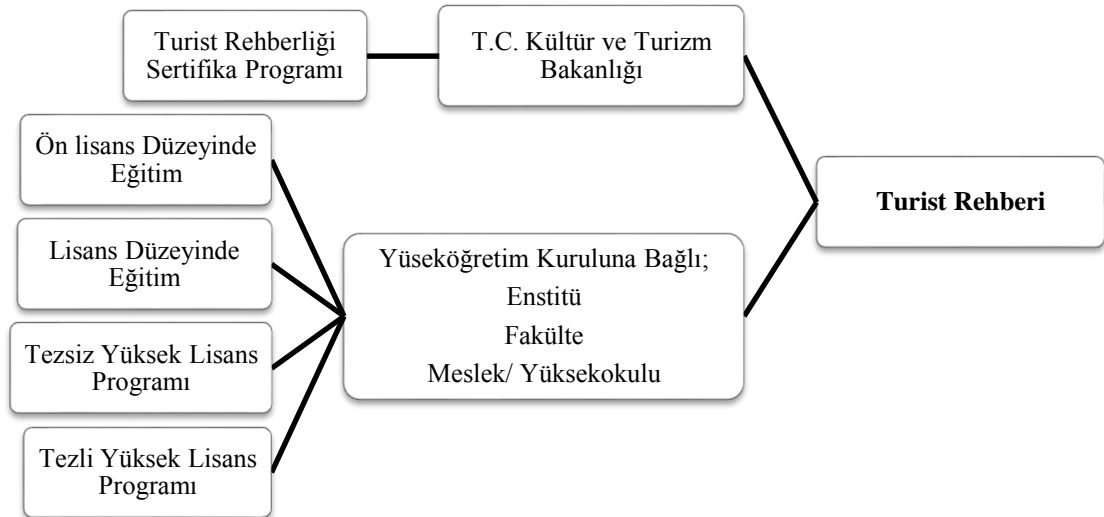
Turist rehberliği alanındaki çalışmalara kongreler haricinde ulusal/ uluslararası dergilerde ve yüksek lisans/doktora tezlerinin konu başlıklarında da denk gelinmiştir. Bu çalışmalardan bazıları ise şunlardır;

- Çokal, Z., Yılmaz Dalkılıç, F., Büyükkuru, M., (2019), Türkiye’de Lisans Düzeyindeki Turizm Rehberliği Bölümlerinin Staj Yönergelerinin Mesleğe Uyumunun İncelenmesi, Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, Cilt 7 , Sayı 20 , Oca 2019 , 202 - 218
- İşçeli, Z., Kılıç, G., (2018), Lisans Düzeyinde Turizm Rehberliği Eğitimi Veren Fakültelerin Müfredatlarının İncelenmesi, Turist Rehberliği Dergisi (TURED), Cilt 1 , Sayı 1 , Oca 2018 , 41 – 56
- Çapar, G., Toksöz, D., Dönmez, B., (2018), Turizm Rehberliği Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların İncelenmesi, Turist Rehberliği Dergisi (TURED), Cilt 1 , Sayı 2 , Oca 2018 , 57 – 73
- Temizkan, S. P., Ergün, B., (2018), Türkiye’de Turist Rehberliği Öğretiminin Değerlendirilmesi, Turist Rehberliği Dergisi (TURED), Cilt 1 , Sayı 2 , Oca 2018 , 95 – 104
- Timur, B., (2019) Turist Rehberliği Eğitiminde Memnuniyet, Mesleki Yeterlilik ve Mesleği İcra Niyeti İlişkileri, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi
- Deveci, B., Uluslararası Skal Ödülü “Turizm Eğitim Oscarı” Almış Turizm Rehberliği Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarının Hizmet Kalitesi Ölçümü: Turizm Rehberliği Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Eker, N., (2015), Profesyonel Turist Rehberleri Bakış Açısıyla Turizm Rehberliği Eğitim Müfredatlarının Uygulama Yeterliliği, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

- Arslantürk, Y., (2010), Yükseköğretim Düzeyinde Turist Rehberliği Eğitimi Veren Öğretim Kurumlarında Uygulanan Eğitime Yönelik Öğrenci Algılamaları, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi

6326 sayılı Turist Rehberliği Mesleği Kanununun 3. Maddesinde turist rehberi olmak için alınması gereken eğitim “Üniversitelerin turist rehberliği bölümlerinin ön lisans, lisans veya yüksek lisans programlarından mezun olmak veya üniversitelerin turist rehberliği bölümü dışındaki diğer bölümlerinden en az lisans düzeyinde mezun olduktan sonra, birliklerin ve Türkiye Seyahat Acentaları Birliğinin ortak önerileri ve Bakanlığın onayıyla turizm sektörünün ihtiyaçları da dikkate alınarak belirlenen dillerde, gerektiği hâllerde belirlenen bölgelerde, yönetmelikle kurs ve sınavlara ilişkin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Bakanlığın gözetimi ve denetimi altında birlikler tarafından düzenlenen ülkesel veya bölgesel turist rehberliği sertifika programını başarıyla tamamlamak.” şeklinde belirtilmiştir (Resmi Gazete, 2012).

Türkiye’de rehberlik eğitimi örgün eğitim ve yaygın eğitim olarak iki alt sistemden oluşmaktadır. Yaygın eğitim, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilen “Turist Rehberliği” sertifika programıdır. Örgün öğretim ise üniversitelerin enstitülerinde, fakültelerinde ya da yüksekokullarında verilen turist/ turizm rehberliği alanında verilen ön lisans- lisans- yüksek lisans eğitimleridir.

Şekil 3.5. Türkiye’de Turist Rehberi Olmak İçin Eğitim

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

3.5.2.1. Yaygın turist rehberliği eğitimi

Turist Rehberliği Sertifika Programları: TUREB ve TÜRSAB'ın ortak önerileri ve Bakanlığın onayıyla turizm sektöründeki ihtiyaçlar dikkate alınarak, belirlenen dillerde Bakanlığın gözetimi ve denetiminde TUREB tarafından ülkesel ya da bölgesel sertifika programları düzenlenmektedir ve bu sertifika programları yaygın eğitim kapsamında yer almaktadır. TUREB ve TÜRSAB hangi dillerde sertifika programı açılacağına ilişkin görüşlerini Bakanlığa bildirirler ve Bakanlık tarafından bu durum karara bağlandıktan sonra TUREB ve TÜRSAB'a bildirilir. TUREB dışında hiçbir kurum ya da kuruluş sertifika programı düzenleyememektedir. Sertifika programları, seçme sınavının yapılacağı tarihten en az bir ay önce detayları ile birlikte TUREB'in resmi internet sitesinde ve gerekli görüldüğü takdirde diğer iletişim kanalları ile duyurulmaktadır.

Sertifika programlarına kabulde aranan şartlar şu şekildedir (Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği, 2014):

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- Başvuru tarihi itibarıyla onsekiz yaşını doldurmuş olmak,
- Üniversitelerin turist/turizm rehberliği bölümü dışındaki diğer bölümlerinden en az lisans mezunu olmak,
- Yabancı dil yeterliliğine sahip olmak,
- Kanunun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan suçların herhangi birinden mahkûm olmamak,
- Daha önce meslekten çıkarılmamış olmak.

Bu niteliklere sahip olan adaylar, rehberlik sertifika programı giriş sınavına katılmaya hak kazanmaktadır. Seçme sınavları aşağıda belirtildiği üzere 4 aşamada yapılmaktadır (Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği, 2014):

- Genel kültür: Genel kültür sınavı, tarih, coğrafya, edebiyat, genel turizm bilgileri ile güncel konular ağırlıklı olmak üzere test şeklinde yapılmaktadır. Bu sınavda 100 tam puan üzerinden 75 puan alan adaylar başarılı sayılmaktadır.

- Yabancı dil sözlü sınavı: Sözlü sınavdan 100 üzerinden en az 75 puan alan adaylar başarılı sayılmaktadır. Sözlü sınavda başarılı olan adaylar yazılı sınava katılmaya hak kazanırlar.
- Yabancı dil yazılı sınavı: Yazılı sınavda başarılı olabilmek için 100 üzerinden en az 75 puan almak gerekmektedir. Yazılı sınavda başarılı olamayan adaylar mülakat sınavına katılamazlar. Geçerli yabancı dil yeterlilik belgesine sahip olanlar yabancı dil yazılı sınavından muaf tutulmaktadır.
- Mülakat: Mülakat sınavında, üyeler tarafından aday rehberlik yapıp yapamayacağı konusunda değerlendirilmektedir.

Adayların, genel kültür, yabancı dil sözlü sınavı ve yabancı dil yazılı sınavından 100 puan üzerinden en az 75 puan almaları zorunluyken, mülakat sınavından ise oy çokluğu ile başarılı olmaları gereklidir.

Seçme sınavında başarılı olan adaylar, sertifika programı için TUREB tarafından belirlenen ücreti ödeyerek programa kayıt olurlar ve programın düzenlendiği il ya da illerde sertifika programına devam ederler. Sertifika programında okutulacak dersler ise şu şekildedir (Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği, 2014):

- Genel Turizm Bilgisi ve Turizm Mevzuatı,
- Meslek Etiği ve Meslek Dersi,
- Türkiye'nin Tarihi ve Turizm Coğrafyası,
- Genel Türk Tarihi ve Kültürü,
- Türk Dili ve Edebiyatı,
- Arkeoloji,
- Mitoloji,
- Sanat tarihi, İkonografi,
- Dinler Tarihi,
- Genel Sağlık Bilgisi, İlk Yardım, Sağlık Turizmi, Turist Sağlığı,
- İletişim Becerileri,
- Anadolu Medeniyetleri Tarihi,

- Türk Halk Bilimi ve Geleneksel Türk El Sanatları,
- Türkiye'nin Flora ve Faunası,
- Doğa Tarihi,
- Turizm Sosyolojisi,
- Müzecilik.

Sertifika programının süresi ülkesel sertifika programlarında en az yediyüz ders saati, bölgesel sertifika programlarında ise bölge başına en az yüzelli ders saatidir. Dersler haftada en az beş gün ve günde kırkbeş dakikalık en az dört ders saati olarak yürütülmektedir. Konferanslar ise en az iki saat olarak düzenlenmektedir. Katılımcıların derslere ve konferanslara devam etmeleri zorunludur. Sertifika programında yüzde ondan fazla devamsızlığı olan katılımcıların program ile ilişkisi kesilmektedir. Sertifika programında ders verecek eğiticiler, en az lisans mezunu olmak şartıyla alanlarında uzman kişiler arasından seçilmektedir. Bu alanlarında uzman kişiler; üniversitelerinden ilgili bölümlerinde görev yapan akademisyenler, turist/ turizm rehberliği bölümünde görev yapan akademisyenler ya da son on yıl içinde en az sekiz yıldır eylemli turist rehberi olarak çalışan turist rehberleridir (Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği, 2014).

Ayrıca katılımcılar, sertifika programı kapsamında belirlenen tarihi ve turistik alanları tanımak ve bilgi sahibi olmak için Bakanlığın gözetiminde ve denetiminde yapılan yurtiçi uygulama gezilerine katılmak zorundadırlar. Uygulama gezileri, ülkesel ya da bölgesel sertifika programları için ayrı ayrı yapılmaktadır. Ülkesel uygulama gezi süresi 36 gün, bölgesel uygulama gezi süresi de her bir bölge için en az 6 gündür. Sertifika programı süresince belirtilen teorik dersleri alan adaylar, sertifika programı sonunda sınava tabi tutulmaktadır. Bitirme sınavları her ders için ayrı ayrı test şeklinde yapılmaktadır. Adayların başarılı olabilmesi için sınavın her bir bölümünden 100 tam puan üzerinden en az 75 puan alması gerekmektedir. Sınavlardan yeterli puanı alan adaylar başarılı sayılmaktadırlar. Tüm bu gerekleri yerine getirenler T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına başvurarak ruhsatname ve çalışma kartlarını alabilmektedirler (Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği, 2014). Turist rehberliği yapmasında sakınca bulunmayan adaylara ruhsatnamesi verilir fakat mesleğe

başlamak ve fiili olarak rehber olabilmek için bağlı oldukları şehirdeki veya bölgedeki Rehberler Odasına kayıt yaptırarak çalışma kartı almak zorundadırlar.

Rehberlikte Uzmanlaşma Eğitimi: Turist rehberliği mesleğinde uzmanlaşma; turizmin çeşitlenerek tüm yıla yayılmasını, turist profilinin zenginleşmesini, tüketici taleplerinin tamamının yanıtlanmasını, tam, net ve sağlıklı bilgi aktarımını sağlayacak ve bu sayede de turist memnuniyetinin oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Bu yüzden turist rehberliği mesleğinde uzmanlaşma sektörün geleceği, turist rehberi ve müşteri memnuniyeti için oldukça önem arz etmektedir (Hacıoğlu vd., 2007: 685). Turist rehberliği mesleğinde uzmanlaşma, belirli bir konuda ya da belirli bir etkinlik alanında uzmanlaşmayı ifade etmektedir. Belirli bir konu derken; Hititoloji, Hıristiyanlık Tarihi, Fauna, Kuşların Göçü gibi alanlar kastedilmektedir. Belirli bir etkinlik alanı derken ise; sörf, avcılık, yürüyüş, sualtı araştırmaları vb. gibi daha çok sportif etkinlikler kastedilmektedir (Köroğlu, 2007: 231)

26.12.2014 tarih ve 29217 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği’nde belirtildiği üzere, Bakanlığın gözetimi ve denetimi altında TUREB ya da TUREB’in uygun görüşü ile odalar tarafından, turizm çeşitliliği dikkate alınarak, bölgelerine göre uzman turist rehberi yetiştirmek ve turist rehberlerini çeşitli konularda eğitmek amacıyla, ücretli ya da ücretsiz uzmanlık eğitimi programları düzenlenebilmektedir. TUREB ve odalar bu konuda eğitim verme yetkisi olan kamu kurum ve kuruluşlarıyla, yükseköğretim kurumlarıyla, konusunda uzmanlaşmış olan özel şahıslarla, diğer meslek kuruluşlarıyla ve özel kuruluşlarla işbirliği yapabileceklerdir. Uzmanlaşma eğitim programına katılan ve eğitim sonunda yapılan sınavda başarılı olan rehberlere TUREB tarafından uzmanlık sertifikası verilmektedir ve bu sicillerine işlenmektedir. Uzmanlaşma eğitimi ve sınavlara ilişkin usul ve esaslar TUREB tarafından belirlenmektedir (Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği, 2014). 30.09.2015 tarihinde TUREB Yönetim Kurulu’nda görüşülerek kabul edilen usul ve esaslar şu şekildedir (www.tureb.org.tr, 2020):

- Uzmanlaşma eğitimlerinde, turizm çeşitliliği dikkate alınarak, bölgelerine göre turist rehberlerine çeşitli konularda teorik ve uygulamalı olarak eğitim verilecektir.

- Uzmanlaşma Eğitim programı düzenlenmeden önce detaylı program ve eğitimi verecek eğitmen/eğitmenler resmi yazı ekinde oda tarafından TUREB'in onayına sunulacaktır.
- Uzmanlaşma eğitim programı en az 5 günden oluşacaktır.
- TUREB ve odalar eğitim vermeye yetkili kamu kurum ve kuruluşlarıyla, yükseköğretim kurumlarıyla, konusunda uzmanlaşmış özel şahıslarla, diğer meslek kuruluşları ve özel kuruluşlarla işbirliği yapmaya özen göstereceklerdir.
- TUREB, Odalar tarafından gönderilen Uzmanlaşma Eğitimi Programının düzenlenmesinin uygun görüldüğüne dair yazıyı ilgili odaya, gözetim ve denetimi için de detaylı eğitim programı ile tarihlerini Bakanlığa bildirecektir. Program rehberlere TUREB tarafından e-posta yoluyla duyurulacaktır.
- Uzmanlaşma eğitim programına katılan rehberlere eğitim sonunda Bakanlığın gözetim ve denetimi altında sınav yapılacaktır. Ayrıca, gerek görüldüğü takdirde TUREB tarafından da Uzmanlaşma Eğitim Programları ve sınavlarını denetlemek üzere bir yetkili görevlendirilebilecektir
- Sınavlar, oluşturulan komisyon tarafından hazırlanan ve eğitim verilen konularda hazırlanacak ve test şeklinde yapılacaktır. Sınavda 100 tam puan üzerinden en az 75 puan alan aday başarılı sayılacaktır.
- Sınav sonucunda meslek odası tarafından sınav sonuçları ve başarılı olanlar adına standartlara uygun olarak düzenlenen "Uzmanlık Sertifikası" TUREB'e gönderilecektir. TUREB tarafından imzalanan uzmanlık sertifikası rehberin bağlı bulunduğu odaya gönderilecek ve siciline işlenecektir. Ayrıca, TUREB veri tabanında rehberin hangi konuda uzmanlaştığı belirtilecektir.
- Odalar yıllık eğitim programlarını belirledikten sonra, TUREB web sayfasından duyurulması ve gerekli planlamanın yapılması için programlarını en geç Şubat ayı sonuna kadar TUREB'e bildireceklerdir.

3.5.2.2. Örgün turist rehberliği eğitimi

Örgün eğitim, bir diplomaya yönelik olarak belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki kişilere, amaca göre hazırlanmış programlar ile okul çatısı altında düzenli olarak verilen eğitim türü olarak ifade edilmektedir (Hacıoğlu ve Demirbulat, 2014: 177).

Turist rehberi olmak isteyen adaylar ya üniversitelerin önlisans düzeyi ile lisans düzeyi turist rehberliği programlarından birisini ya da lisansüstü eğitimin ilk aşaması yüksek lisans eğitimini tezli- tezsiz başarıyla tamamlamak zorundadır. Turist rehberliği için Türkiye’de henüz lisansüstü eğitimin ikinci bölümü olarak nitelendirilen doktora eğitimi mevcut değildir.

Turist rehberliği eğitimi;

- Ön lisans düzeyinde “Turist Rehberliği”
- Lisans düzeyinde “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” ile “Turizm Rehberliği”
- Yüksek lisans düzeyinde ise “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği”, “Turizm Rehberliği”, “Rekreasyon ve Turist Rehberliği”, “Ekoturizm Rehberliği” ve “İnanç Turizmi Rehberliği” başlıkları ile verilmektedir.

A. Önlisans Düzeyinde Turist Rehberliği Eğitimi

Ön lisans Düzeyinde Turizm Rehberliği Eğitimi: Türkiye’de turizm rehberliği eğitimi 1990’lı yıllardan itibaren ön lisans düzeyinde üniversite kapsamı içerisine dâhil olmuştur. Turist rehberliği programı Ankara Üniversitesi Başkent Meslek Yüksekokulu bünyesinde 1992 yılında ilk mezunlarını vermiştir. Bu durum da turist rehberliği eğitiminin üniversiteler tarafından verilmesinin temellerini atmıştır. Ankara Üniversitesi’nden sonra farklı üniversiteler meslek yüksekokulları bünyesinde rehberlik bölümleri açmaya devam etmiştir (Yenipınar ve Zorkirişçi, 2013: 123).

Önlisans düzeyinde açılan turist rehberliği bölümlerinin sayısı yıllar içinde gelişme göstermiştir. Eğitim veren önlisans programlarının sayısal olarak artması eğitim kalitesinin azalması olarak yorumlanmaktadır. Turizm rehberliği eğitiminde önlisans eğitiminin yetersizliği konusunda Ahıpaşaoğlu (2001: 31); “Meslek yüksekokullarında Turizm Bakanlığı kurslarında olduğu gibi tek düze bir eğitim

programı olmamakla birlikte bunların çoğu Bakanlığın kurs programının iki yıla dağıtılmış ve yanına yabancı dil dersleri eklenmiş halinden öte bir görünüm taşımamaktadır. İki yıllık meslek yüksekokullarında verilen eğitimin özellikle lisan eğitimi bakımından yeterli olmaması üzerine bazı üniversitelerin turizm yüksekokulları bünyelerinde de 4 yıllık turizm rehberliği bölümleri açılmıştır” yorumu yapmaktadır.

2019- 2020 eğitim döneminde 25 üniversiteye bağlı 28 meslek yüksekokul - normal öğretim, ikinci öğretim, uzaktan öğretim, İngilizce dil bazında, burslu, ücretli, çeşitli yüzdelerde verilen indirim oranları ile- toplamda 51 adet program içermektedir. Tablo 3.2’ de 2015-2019 yılları arasında ÖSYM tercih kılavuzu esas alınarak hazırlanmış turist rehberliği eğitimi veren üniversiteler ve kontenjan bilgi yer almaktadır.

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015			2016			2017			2018			2019			Okul Türü
			P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.	
Akdeniz	Demre Dr. Hasan Ünal MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	30	1	TYT	60	2	D
Ankara	Beypazarı MYO	Turist Rehberliği	YGS	24	1	YGS	3525	1	YGS	60	2	TYT	65	2	TYT	60	2	D
		Turist Rehberliği (KKTC)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	1	-	TYT	1	
Bingöl	Bingöl Sosyal Bilimler MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	40	1	TYT	20	1	D
Burdur	Yeşilova İsmail Akın Ersoy MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	-	-	-	YGS	50	2	TYT	50	2	TYT	35	1	D
Bursa Uludağ	İznic MYO	Turist Rehberliği	YGS	24	1	YGS	2322	1	YGS	55	2	TYT	55	2	TYT	50	2	D
Çanakkale Onsekiz Mart	Ayvacık MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	60	2	TYT	60	2	D
		Turist Rehberliği (İÖ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	40	1	TYT	35	
Erzincan Binali Yıldırım	Turizm ve Otelcilik MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	40	1	TYT	40	1	D
İğdır	İğdır MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	YGS	2020	1	YGS	40	1	TYT	40	1	-	-	-	D
Süleyman Demirel (2015) Isparta Uygulamalı Bilimler (2018)	Yalvaç MYO	Turist Rehberliği	YGS	24	1	YGS	2525	1	YGS	40	1	TYT	45	2	TYT	40	1	D

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: MeslekYüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: KKTC uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini ifade eder.

Tablo 3.2. Ön lisans Eğitimde Turist Rehberliği Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015	2016	2017	2018	2019	Okul Türü	Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015	2016	2017	2018	2019	Okul Türü	Üniversite Adı
			P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.			P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.		
İnönü (2016) Malatya Turgut Özal (2018)	Kale Turizm ve Otelcilik MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	YGS	2020	1	YGS	35	1	TYT	35	1	TYT	35	1	D
İstanbul Arel	MYO	Turist Rehberliği (Ü-2015) (%75 İnd - 2019)	YGS	12 8	-	YGS	5 5	-	YGS	5	-	TYT	34	-	TYT	11	-	V
		Turist Rehberliği (B)	YGS	2 1	-	YGS	2 1	-	YGS	3	-	TYT	2	-	TYT	2	-	
		Turist Rehberliği (%50 B 2015-%50 İnd2018)	YGS	17 4	-	YGS	1010	-	YGS	26	-	TYT	20	-	TYT	11	-	
		Turist Rehberliği (İÖ -Ü- 2015) (%75 İnd 2019)	YGS	9 6	-	YGS	3 3	-	YGS	2	-	TYT	2	-	TYT	9	-	
		Turist Rehberliği (İÖ- B)	YGS	2 1	-	YGS	2 1	-	YGS	2	-	TYT	2	-	TYT	2	-	
İstanbul Arel	MYO	Turist Rehberliği (İÖ%50 B 2015- İÖ %50 İnd 2018)	YGS	7 4	-	YGS	1010	-	YGS	20	-	TYT	20	-	TYT	9	-	V

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: MeslekYüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: KKTC uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini ifade eder.

Tablo 3.2. (devam) Ön lisans Eğitimde Turist Rehberliği Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015			2016			2017			2018			2019			Okul Türü
			P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.	P.T.	K.	O. B.K.	D/V
İstanbul Aydın	Anadolu Bil MYO	Turizm Rehberliği (İng- B)	YGS	3 2	-	YGS	3 2	-	YGS	5	-	TYT	5	-	TYT	3	-	V
		Turizm Rehberliği (İng- Ü)	YGS	12 8	-	YGS	1010	-	YGS	20	-	-	-	-	-	-	-	
		Turist Rehberliği (İng- %50 İnd)	YGS	15 10	-	YGS	1312	-	YGS	25	-	TYT	45	-	TYT (%75 İnd)	27	-	
İstanbul Ayvansaray	Plato MYO	Turist Rehberliği (UO - B)	-	-	-	YGS	2 2	-	YGS	5	-	TYT	4	-	TYT	5	-	V
		Turist Rehberliği (UÖ-%75 İnd)	-	-	-	YGS	20 20	-	YGS	45	-	TYT	36	-	TYT	45	-	
İstanbul Gelişim	İstanbul Gelişim MYO	Turist Rehberliği (B)	-	-	-	YGS	3 3	-	YGS	5	-	TYT	5	-	TYT	5	-	V
		Turist Rehberliği (%75 İnd)	-	-	-	YGS	12 12	-	YGS	30	-	TYT	33	-	TYT	42	-	
		Turist Rehberliği (%50 İnd)	-	-	-	YGS	15 15	-	YGS	15	-	TYT	12	-	TYT	3	-	
Kafkas (Kars)	Sarıkamış MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	40	1	-	-	-	D

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: MeslekYüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: KKTC uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini ifade eder.

Tablo 3.2. (devam) Ön lisans Eğitimde Turist Rehberliği Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015			2016			2017			2018			2019			Okul Türü	
			P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK.	P.T.	K.	OBK	D/V	
Kapakodya	Kapakodya MYO	Turist Rehberliği (B)	YGS	2 2	-	YGS	2 2	-	YGS	4	-	TYT	4	-	TYT	4	-	V	
		Turist Rehberliği (Ü)	YGS	14 10	-	YGS	1010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		Turist Rehberliği (%50 B)	YGS	2 2	-	YGS	4 4	-	YGS	36	-	TYT	36	-	TYT	36	-		
		Turist Rehberliği (%25 B)	YGS	5 3	-	YGS	4 4	-	YGS	-	-	TYT	-	-	TYT	-	-		
		Turist Rehberliği (UÖ-B)	YGS	9 6	-	YGS	8 8	-	YGS	17	-	TYT	15	-	TYT	16	-		
		Turist Rehberliği (UÖ- Ü)	YGS	81 54	-	YGS	72 72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		Turist Rehberliği (UÖ- %50 İnd)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	75	-	TYT	72		-
		Turist Rehberliği (UÖ-%25 İnd)	-	-	-	-	-	-	-	YGS	153	-	TYT	60	-	TYT	72		-
Karabük	Safranbolu MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	30	1	D		
Kocaeli	Kartepe Turizm MYO	Turist Rehberliği	YGS	27 18	1	YGS	25 25	1	YGS	60	2	TYT	60	2	TYT	60	2	D	
Kütahya Dumlupınar	Kütahya Sosyal Bilimler MYO	Turist Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	60	2	TYT	60	2	D	
		Turist Rehberliği (İÖ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TYT	40	1	-	-		-
Marmara	Sosyal Bilimler MYO	Turist Rehberliği	YGS	24 16	1	YGS	2020	1	YGS	50	2	TYT	55	2	TYT	55	2	D	
Muğla Sıtkı Koçman	Marmaris Turizm MYO	Turist Rehberliği	YGS	3020	1	YGS	2525	1	YGS	60	2	TYT	60	2	TYT	60	2	D	
		Turist Rehberliği (İÖ)	YGS	2114	1	YGS	2020	1	YGS	50	2	TYT	55	2	TYT	55	2		
	Ortaca MYO	Turist Rehberliği	YGS	24 16	1	YGS	2322	1	YGS	55	2	TYT	60	2	TYT	60	2		

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: MeslekYüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: KKTC uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini ifade eder.

Tablo 3.2. (devam) Ön lisans Eğitimde Turist Rehberliği Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

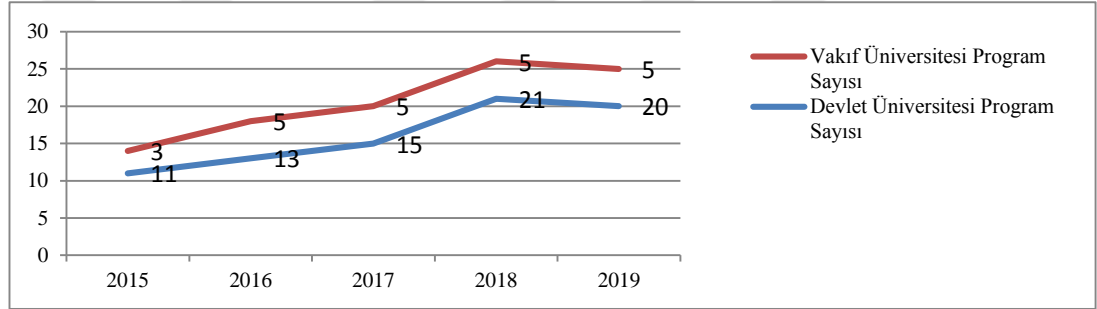
Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015	2016	2017	2018	2019	Okul Türü	Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015	2016	2017	2018	2019	Okul Türü	Üniversite Adı
			P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK				P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	Ürgüp Sebahat ve Erol Toksöz MYO	Turizm Rehberliği	YGS	3020	1	YGS	4545	2	YGS	95	3	TYT	90	3	TYT	80	2	D
		Turizm Rehberliği (İ.Ö)	YGS	3020	1	YGS	4545	2	YGS	90	3	TYT	90	3	TYT	60	2	
Selçuk	Akşehir MYO	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	YGS	60	2	TYT	60	2	TYT	50	2	D
	Beyşehir Ali Akkanat MYO	Turizm Rehberliği	YGS	3020	1	YGS	2525	1	YGS	45	2	TYT	45	2	TYT	40	1	
	Siliçke Taşucu MYO	Turizm Rehberliği	YGS	4832	2	YGS	4040	1	YGS	80	2	TYT	80	2	TYT	60	2	
		Turizm Rehberliği (İ.Ö)	YGS	4832	2	YGS	4040	1	YGS	65	2	TYT	75	2	-	-	-	
Yüzüncü Yıl	Van MYO	Turizm Rehberliği	YGS	2416	1	YGS	2020	1	YGS	40	1	TYT	45	2	TYT	45	2	D

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: MeslekYüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: KKTC uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini ifade eder.

Tablo 3.2. (devam) Ön lisans Eğitimde Turist Rehberliği Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

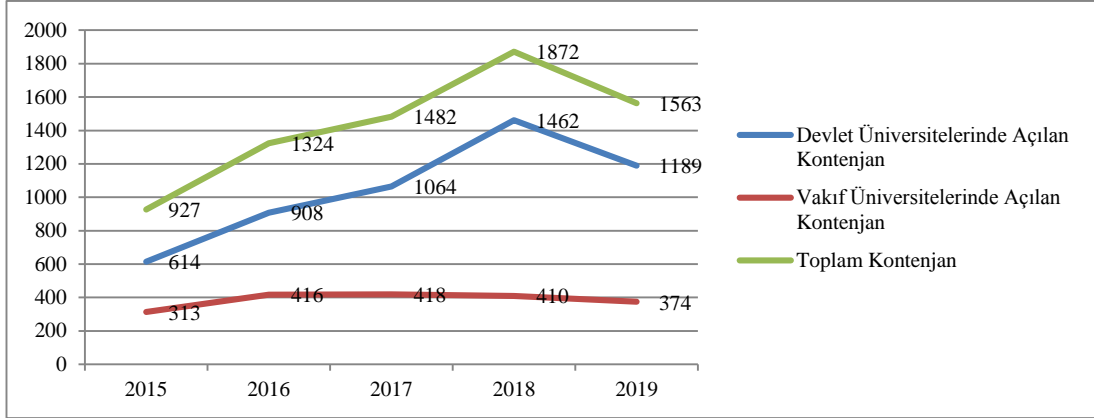
Tablo 3.2. incelendiğinde kontenjanların ve üniversite program sayılarının yıldan yıla arttığını söylemek mümkündür. 2015 yılında turist rehberliği bölümü için 11 devlet üniversitesi programı 3 vakıf üniversitesi program olmak üzere toplam 14 programda kontenjan açılmıştır. 2016 yılında açılan vakıf üniversiteleri programları 5'e yükselmiştir. Devlet üniversitelerindeki program sayısı ise 2016 yılında 13, 2017 yılında 15, 2018 yılında kendi bölümünde en üst program sayısını görmüş 21'e çıkmış 2019 yılında ise bir program kapatılmış son durum ise 20 devlet üniversitesi programı, 5 vakıf üniversitesi ile toplamda 25 adet turist rehberliğinde ön lisans programı- bu sayılar hesaplanırken ikinci öğretim, uzaktan öğretim, burslu eğitim, ücretli eğitim, çeşitli indirim düzeyleri verilen bölümler tek program olarak kabul edilmiştir- bulunmaktadır.

Şekil 3.6. Turist Rehberliği Eğitiminde Ön Lisans Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

2015 yılı itibariyle program sayılarındaki artış üniversitelerin öğrenci kabul edilen kontenjanlarına da yansımıştır. Devlet üniversiteleri program için 2015 yılında 614, 2016 yılında 908, 2017 yılında 1064, 2018 yılında 1462 ve 2019 yılında 1189 kişilik kontenjan açılmıştır. Vakıf üniversitelerinde ise 2015 yılında 313, 2016 yılında 416, 2017 yılında 418, 2018 yılında 410 ve 2019 yılında 374 kişilik kontenjan açılmıştır. Toplamda ise 2019 yılında 927, 2016 yılında 1324, 2017 yılında 1482, 2018 yılında 1872 ve 2019 yılında 1563 kişilik kontenjan açılmıştır.

Şekil 3.7. Turist Rehberliği Eğitiminde Ön Lisans Program Kontenjanları

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

B. Lisans Düzeyinde Turist Rehberliği Eğitimi

TUREB-Turist Rehberleri Birliği tarafından 2003 yılı içinde uygulanan ve bugüne kadar yapılan en geniş katılımlı anket sonucunda; Turist rehberlerinin %13.4'ü lise, %7.8'i ön lisans, %50.6'sı lisans, %18'i yüksek lisans, %4'ü doktora çıkışıdır (TUREB, 2012).

Yukarıda bahsedilen araştırmada verilen oranlara bakıldığında turist rehberlerinin %86.6'sının üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Ancak mezuniyet alanlarının ne kadarının turist rehberliği bölümlerinden olduğu konusunda bilgi bulunmamaktadır. Ülkemiz açısından turist rehberlerinin eğitim seviyelerinin yüksek olması sevindirici bir durumdur.

Turist Rehberliği eğitimi lisans bölümlerinde; “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” ve “Turizm Rehberliği” adlı programlarda sunulmaktadır. Ön lisans programlarında meslek adıyla “Turist Rehberliği” olarak verilen eğitimin lisans düzeyinde “Turizm Rehberliği” olarak verilmesi tezatlık oluşturmaktadır.

Turist rehberliği alanındaki ilk lisans eğitimi veren kurum 1997 yılında eğitim öğretime başlayan Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'dur. Bu okul bünyesinde açılan “Turist Rehberliği Bölümü”nün amacı, Türkiye’yi tarihi, kültürü ve coğrafyasıyla en iyi tanıyan, iletişim yeteneği güçlü, hoşgörü, saygı, dürüstlük gibi sosyal değerlere sahip, liderlik ve temsil kabiliyeti olan nitelikli turist rehberleri yetiştirmektir (Temizkan vd., 2013: 481). Bu yüksekokuldan sonra turizm rehberliği bölümünde eğitim veren yüksekokul ve fakültelerin sayısında gün geçtikçe artış görülmüştür.

2015 ve 2019 yılları arasında ÖSYM kılavuzu baz alınarak hazırlanan kontenjan ve puan türü tablosu incelendiğinde “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” bölümünü barındıran İskenderun Teknik Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi, Kırklareli Üniversitesi Turizm Fakültesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi (Gazi Üniversitesi bünyesinden 2018 yılında ayrılmıştır varlığına bu birimde devam etmektedir) EA (Eşit Ağırlık) puan türünde öğrenci alımı yapmaktadır. Selçuk Üniversitesi Beyşehir Ali Akkanat Turizm Fakültesi (2017-2018) ve Turizm Fakültesi (2015-2016) Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği bölümüne öğrenci alımını EA (Eşit Ağırlık) puan türünde almaya başlamıştır. Beyşehir Ali Akkanat Turizm Fakültesi 2018-2019 döneminde öğrenci alımını DİL puan türünde yapmış 2019-2020 dönemi için alım yapmamıştır. Turizm Fakültesi ise 2019-2020 döneminde alımını DİL puan türüne göre yapmıştır. Haricinde kalan beş yüksekokul ve yirmi yedi fakülte DİL puan türünde öğrenci alımı yapmaktadır.

2015 ile 2019 yıllarında Türkiye’de öğrenci kabul eden 36 üniversitenin 6 yüksekokul, 32 adet fakültesi bulunmaktadır. Bu üniversitelerde Turizm Rehberliği ve Seyahat İşletmeciliği Turizm Rehberliği olmak üzere iki farklı programda eğitim verilmektedir. Bu okulların isimleri ve ikinci öğretimler dahil edilerek hazırlanmış kontenjan tablosu aşağıda sunulmuştur.

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015			2016			2017			2018			2019			D/ V
			P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OB K	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	
Adıyaman	Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	40	1	DİL	30	1	D
Afyon Kocatepe	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	40	1	DİL	50	2	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	50	2	D
		Turizm Rehberliği (İÖ)	DİL	40	1	DİL	50	2	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	50	2	
Akdeniz	Manavgat Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	60	2	D
		Turizm Rehberliği (İÖ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	30	1	DİL	40	1	
	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	40	1	DİL	40	1	DİL	50	2	DİL	50	2	DİL	50	2	
Aksaray	Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	40	1	DİL	40	1	D
Anadolu (Eskişehir)	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	40	1	DİL	40	1	DİL	40	1	DİL	40	1	DİL	40	1	D
		Turizm Rehberliği (KKTC)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	1	-	DİL	2	-	
Gazi (2015) Ankara Hacı Bayram Veli (2018)	Turizm F.	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	TM	60	2	TM	69	2	TM	69	2	EA	69	2	EA	60	2	D
		Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği (MTOK)	TM	26	1	TM	17	1	TM	17	1	EA	17	1	-	-	-	
Atatürk (Erzurum)	Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	30	1	D
Aydın Adnan Menderes	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	45	2	DİL	50	2	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	50	2	D
		Turizm Rehberliği (İÖ)	DİL	45	2	DİL	50	2	DİL	50	2	DİL	50	2	DİL	40	1	
Balıkesir	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	65	2	DİL	65	2	DİL	65	2	DİL	65	2	DİL	60	2	D
		Turizm Rehberliği (İÖ)	DİL	65	2	DİL	65	2	DİL	65	2	DİL	65	2	DİL	60	2	
Batman	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Turizm Rehberliği	-	-	-	DİL	60	2	DİL	20	1	DİL	30	1	DİL	30	1	D
Bolu Abant İzzet Baysal	Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	40	1	D

P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, F: Fakülteyi, YO: Yüksekokulu, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulunu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: KKTC uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumu mezunları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini ifade eder.

Tablo 3.3. Lisans Eğitiminde Turist Rehberliği Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015			2016			2017			2018			2019			D V
			P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	
Çanakkale Onsekiz Mart	Turizm F.	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	TM	75	2	TM	75	2	TM	75	2	EA	75	2	EA	60	2	D
Çankırı Karatekin	İlgaz Turizm ve Otelcilik YO	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	60	2	DİL	50	2	D
Ege (İzmir)	Çeşme Turizm ve Otelcilik YO (F.)	Turizm Rehberliği	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	50	2	D
Erciyes (Kayseri)	Turizm	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	60	2	DİL	60	2	D
Gümüşhane	Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	60	2	DİL	60	2	D
Harran (Şanlıurfa)	Turizm ve Otel İşletmeciliği YO	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	60	2	DİL	40	1	D
Isparta Uygulamalı Bilimler (2018)	Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	40	1	D
İskenderun Teknik (Hatay)	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	EA	60	2	EA	20	1	D
İstanbul Gelişim	İİBF	Turizm Rehberliği (B)	-	-	-	DİL	6	-	DİL	3	-	DİL	4	-	DİL	4	-	V
		Turizm Rehberliği (%75 B)	-	-	-	DİL	24	-	DİL	17	-	DİL	34	-	DİL	35	-	
		Turizm Rehberliği (%50 B)	-	-	-	DİL	30	-	DİL	10	-	DİL	2	-	DİL	1	-	

P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, F: Fakülteyi, YO: Yüksekokulu, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulunu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: KKTC uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumu mezunları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini ifade eder.

Tablo 3.3. (devam) Lisans Eğitiminde Turist Rehberliği Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015			2016			2017			2018			2019			D V
			P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	
İzmir Kâtip Çelebi	Turizm	Turizm Rehberliği	DİL	31	1	DİL	40	1	DİL	50	2	DİL	60	2	DİL	60	2	D
Karabük	Safranbolu Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	30	1	D
Kastamonu	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	45	2	DİL	50	2	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	50	2	D
Kırklareli	Turizm F.	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	-	-	-	TM	40	1	TM	50	2	EA	40	1	EA	40	1	D
		Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği (İ.Ö)	-	-	-	-	-	-	TM	50	2	-	-	-	-	-	-	
Mardin Artuklu	Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	30	1	D
Mersin	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	60	2	D
Necmettin Erbakan (Konya)	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	35	1	DİL	40	1	DİL	50	2	DİL	50	2	DİL	50	2	D
		Turizm Rehberliği (İ.Ö)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	40	1	
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	42	2	DİL	42	2	DİL	52	2	DİL	50	2	DİL	50	2	D
		Turizm Rehberliği (MTOK)	DİL	18	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nişantaşı (İstanbul)	UBYO	Turizm Rehberliği (B)	-	-	-	-	-	-	DİL	4	-	DİL	3	-	DİL	4	-	V
		Turizm Rehberliği (%75 İnd)	-	-	-	-	-	-	DİL	32	-	DİL	27	-	DİL	36	-	
Ondokuz Mayıs (Samsun)	Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	50	2	D
Pamukkale (Denizli)	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	40	1	DİL	50	2	DİL	60	2	DİL	60	2	DİL	60	2	D
Sakarya Uygulamalı Bilimler	Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	60	2	DİL	60	2	D
		Turizm Rehberliği (İ.Ö)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	40	1	DİL	40	

P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, F: Fakülteyi, YO: Yüksekokulu, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulunu, İ.Ö: İkinci Öğretimi, KKTC: KKTC uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumu mezunları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini ifade eder.

Tablo 3.3. (devam) Lisans Eğitiminde Turist Rehberliği Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

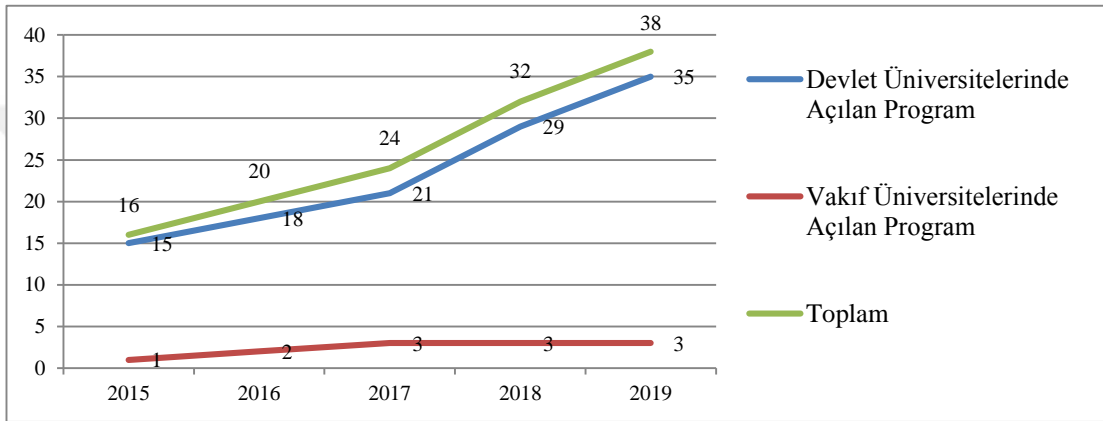
Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2015			2016			2017			2018			2019			D/V
			PT	K.	O. B.K.	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	P.T.	K.	OBK	PT.	K.	OBK	
Selçuk (Konya)	Beyşehir Ali Akkanat Turizm F.	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	TM	40	1	DİL	40	1	-	-	-	D
		Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	40	1	
	Turizm F.	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	TM	100	3	TM	100	3	TM	100	3	TM	60	2	DİL	30	1	
		Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği (İ.Ö)	TM	100	3	TM	100	3	TM	100	3	-	-	-	-	-	-	
Sinop	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Turizm Rehberliği	-	-	-	DİL	50	2	DİL	40	1	DİL	40	1	DİL	40	1	D
		Turizm Rehberliği (İ.Ö)	-	-	-	DİL	50	2	DİL	35	1	DİL	35	1	DİL	35	1	
Yaşar (İzmir)	UBYO	Turizm Rehberliği (İng- B)	DİL	3	-	DİL	3	-	DİL	3	-	DİL	3	-	DİL		-	V
		Turizm Rehberliği (İng- Ü)	DİL	-	-	DİL	2	-	DİL	3	-	DİL	4	-	DİL	3	-	
		Turizm Rehberliği (İng-%50 B)	DİL	27	-	DİL	25	-	DİL	20	-	DİL	18	-	DİL	16	-	
		Turizm Rehberliği (İng-%25 B)	-	-	-	DİL	4	-	DİL	4	-	DİL	5	-	DİL	8	-	
Zonguldak Bülent Ecevit	Karadeniz Ereğli Turizm F.	Turizm Rehberliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	DİL	40	1	D	

P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, F: Fakülteyi, YO: Yüksekokulu, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulunu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: KKTC uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumu mezunları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini ifade eder.

Tablo 3.3. (devam) Lisans Eğitiminde Turist Rehberliği Programı

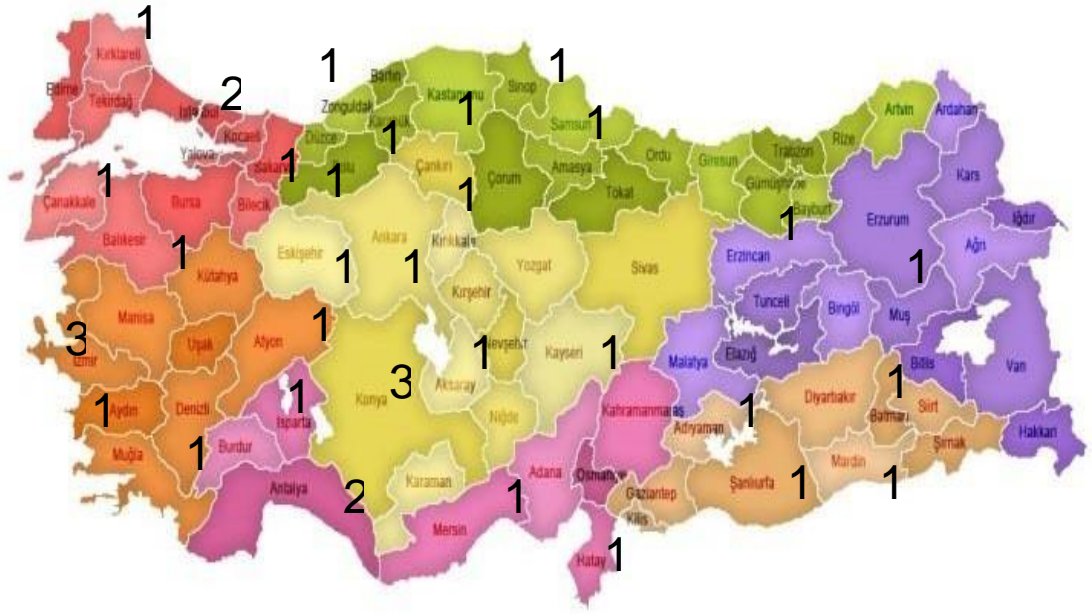
Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

2015 yılı itibariyle hazırlanan Tablo 3.3. incelendiğinde devlet üniversitelerinde ki program sayısı her yıl artış gösterir iken vakıf üniversiteleri programının 2017 yılı itibariyle sabit hale geldiği görülmektedir. 2015 yılında devlet üniversitelerinde 15, 2016 yılında 18, 2017 yılında 21, 2018 yılında 29, 2019 yılında 35 program mevcut olduğu görülmektedir. Vakıf üniversitelerinde ise 2015 yılında 1, 2016 yılında 2, 2017-2018-2019 yıllarında ise 3 program eğitim vermektedir. Şekil 3.8.'de yıllara göre üniversitelerde lisans düzeyinde turist rehberliği eğitim veren fakültelerin artışı görülmektedir.

Şekil 3.8. Turist Rehberliği Eğitiminde Lisans Programı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

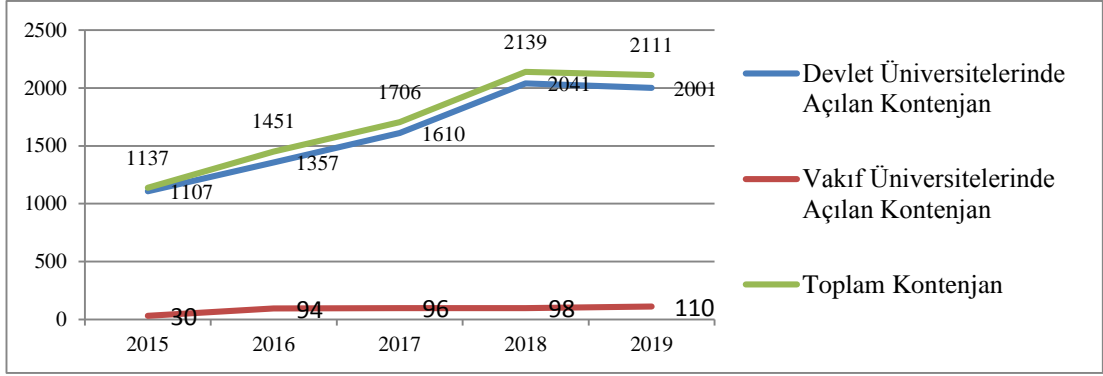

*Kırmızı renk: Marmara Bölgesini, turuncu renk; Ege Bölgesini, pembe renk: Akdeniz Bölgesini, sarı renk: İç Anadolu Bölgesini, yeşil renk; Karadeniz Bölgesini, mor renk; Doğu Anadolu Bölgesini, kahverengi renk; Güneydoğu Anadolu Bölgesini ifade eder.

Şekil 3.9. Turist Rehberliği Lisans Bölümünün Coğrafi Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Turist rehberliği lisans programlarının niceliksel olarak mevcudiyetleri çoktan aza doğru İç Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi, Marmara ve Ege Bölgesi (eşit sayıda), Akdeniz Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Doğu Anadolu Bölgesinde olacak şekildedir. İç Anadolu Bölgesinde 8 üniversitede toplam 9 fakülte (Konya şehrinde yer alan Selçuk Üniversitesi bünyesinde iki farklı fakülte yer almaktadır), Marmara Bölgesinde 6 üniversite ve 6 fakülte, Ege Bölgesinde 6 üniversite ve 6 fakülte, Akdeniz Bölgesinde 4 üniversite ve 5 fakülte (Antalya şehrinde yer alan Akdeniz Üniversitesi bünyesinde iki farklı fakülte yer almaktadır), Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 4 üniversite 4 fakülte, Doğu Anadolu Bölgesinde ise 1 üniversite ve 1 fakülte yer almaktadır. Sayıca nispeten az olan vakıf üniversiteleri ise Marmara (İstanbul/ 2 adet) ve Ege Bölgesinde (İzmir/ 1 adet) yer alırken diğer bölgelerde vakıf üniversiteleri yer almamaktadır.

Şekil 3.10. Turist Rehberliği Eğitiminde Lisans Programı Kontenjanları

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Kontenjanların, normal kontenjan, MTOK (Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları) kontenjanı, KKTC (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti) kontenjanı ve İÖ (ikinci öğretim) kontenjanı, bursluluk yüzdesi ve indirim yüzdesine göre şekillendiği programlarda devlet üniversitelerinde 2015 yılında 1107, 2016 yılında 1357, 2017 yılında 1610, 2018 yılında 2041 ve 2019 yılında 2001 kişilik kontenjan ayrılmışken, vakıf üniversitelerinde 2015 yılında 30, 2016 yılında 94, 2017 yılında 96, 2018 yılında 98 ve 2019 yılında 110 kişilik kontenjan açılmıştır.

Lise eğitiminden üniversite eğitime geçişte kullanılan puan türlerinde, meslek öğrencilerinin kendi alanlarına yönlendirilmesi için ek puan ve özel kişi alımı sayısı sunan MTOK (Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları) kontenjanı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesinde bulunmaktadır ancak 2019-2020 eğitim döneminde bu puan türünde öğrenci alımı yapılmamıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyuğuna sahip öğrenci adayları için açılan KKTC kontenjanı ise yalnızca Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesinde yer almaktadır.

İÖ (ikinci öğretim) kontenjanları Afyon Kocatepe Üniversitesi Turizm Fakültesi, Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi, Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Turizm Fakültesi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Turizm Fakültesi, Sinop Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulunda bulunmaktadır.

İlgili üniversitelerin lisans düzeyinde eğitim veren “Turizm Rehberliği” ve “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” bölümlerinin internet sayfalarına göre

düzenlenen müfredat bilgisi [ders isimleri, teorik–uygulama-kredi-AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) tablosu] EKLER kısmında sunulmuştur.

Turist Rehberi olmak isteyen kişiler en az bir yabancı dilde turistlere karşı kendilerini, ülkesini, tanıtım yaptığı alanı, kültürü, tarihi, yemekleri, mimariyi, sanatı, dini iyi derecede anlatabilmelidir ve bunu da dil yeterlilik belgesi ile ispat etmelidir. Dili öğrenmek için ilgili dilin ülkesine gitmek, o dili konuşan topluluk içinde bulunmak, yabancı dil kursuna gitmek veya okullarda verilen dil eğitimleri gereklidir.

Türkiye’de beş adet “seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği” ve 33 adet” turizm rehberliği” programı mevcuttur. Seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği bölümü eşit ağırlık puan türünde, turizm rehberliği alanı dil puanı türünde öğrenci alımı kabul etmesine rağmen bu bölümlerin programlar dili Türkçedir, yabancı dil eğitimleri haricinde Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesinde ayrıca seçmeli dersler altında turizm alanı ile ilgili dersler hem Türkçe hem de İngilizce olarak verilmektedir.

Bu programlarda verilen yabancı dil eğitimleri ise mesleki/ temel program şeklinde Almanca, Arapça, Bulgarca, Çince, Fransızca, Flemenkçe, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca, Portekizce, Rusça dillerindedir. Bölümlerde yabancı dil eğitimi iki farklı şekilde adlandırılmaktadır: temel yabancı dil ve mesleki yabancı dil. Genel olarak temel yabancı dil bilgisi eğitimi birinci dönem itibariyle verilmeye başlanırken mesleki yabancı dil eğitimi üçüncü dönem itibariyle başlamaktadır.

Tablo 3.4 lisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi verilmekte olan üniversiteleri, bu üniversitelerde sunulan yabancı dilleri ve sayıları hakkında bilgi vermektedir.

Üniversite Adı	Eğitim Verilen Yabancı Diller											Toplam	
	Almanca	Arapça	Bulgarca	Çince	Flemenkçe	Fransızca	İngilizce	İspanyolca	İtalyanca	Japonca	Portekizce		Rusça
Adıyaman	X	X		X		X	X		X	X		X	8
Afyon Kocatepe	X	X		X		X	X					X	6
Akdeniz Manavgat Turizm F.	X				X	X	X	X				X	6
Akdeniz	X			X		X	X	X				X	6
Aksaray	X	X					X					X	4
Anadolu	X					X	X					X	4
Ankara Hacı Bayram Veli	X	X				X	X	X				X	6
Atatürk	X	X					X					X	4
Aydın Adnan Menderes	X			X		X	X	X		X		X	7
Balıkesir	X						X					X	3
Batman	X					X	X			X		X	5
Bolu Abant İzzet Baysal	X	X		X		X	X	X				X	7
Çanakkale Onsekiz Mart	X						X			X		X	4
Çankırı Karatekin	X						X					X	3
Ege							X		X				2
Erciyes	X						X					X	3
Gümüşhane	X	X				X	X					X	5
Harran	X					X	X						3
Isparta Uygulamalı Bilimler	X	X					X					X	4
İskenderun Teknik	X	X		X			X			X		X	6
İstanbul Gelişim**							X						1

**İstanbul Gelişim üniversitesi ve Yaşar üniversitesinde, “turist rehberliği” programı İktisadi ve İdari Bilimler fakültesinde bünyesinde verilmektedir. Fakülte bünyesindeki seçmeli dersleri ortak olarak gösterilmekte, bölüm ayrıştırılmasına gidilmemiştir. Bu nedenle İstanbul Gelişim üniversitesinde “turist rehberliği” müfredatında sadece İngilizce dersi belirtildiği için yalnızca dil olarak İngilizce gösterilmiştir ve Yaşar üniversitesi için veri girilmemiştir.

Tablo 3.4. Turist Rehberliği Lisans Eğitiminde Verilen Dil Bilgisi

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Üniversite Adı	Eğitim Verilen Yabancı Diller											Toplam	
	Almanca	Arapça	Bulgarca	Çince	Flemenkçe	Fransızca	İngilizce	İspanyolca	İtalyanca	Japonca	Portekizce		Rusça
İzmir Katip Çelebi		X					X					X	3
Karabük		X		X		X	X				X		5
Kastamonu	X	X		X		X	X	X	X	X		X	9
Kırklareli	X	X	X				X					X	5
Mardin Artuklu	X					X	X	X				X	5
Mersin	X						X					X	3
Necmettin Erbakan	X						X					X	3
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	X					X	X	X	X			X	6
Niğantaşı						X	X	X				X	4
Ondokuz Mayıs	X	X				X	X					X	5
Pamukkale	X			X			X	X	X	X		X	7
Sakarya	X	X		X			X					X	5
Selçuk Beyşehir Ali Akkanat	X	X					X					X	4
Selçuk Turizm F.	X	X		X			X					X	5
Sinop	X	X					X					X	4
Yaşar**													
Zonguldak Bülent Ecevit	X	X		X		X	X	X		X		X	8
Toplam	32	19	1	12	1	18	37	11	5	8	1	33	178

**İstanbul Gelişim Üniversitesi ve Yaşar Üniversitesinde, "turist rehberliği" programı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde bünyesinde verilmektedir. Fakülte bünyesindeki seçmeli dersleri ortak olarak gösterilmekte, bölüm ayrıştırılmasına gidilmemiştir. Bu nedenle İstanbul Gelişim Üniversitesinde "turist rehberliği" müfredatında sadece İngilizce dersi belirtildiği için yalnızca dil olarak İngilizce gösterilmiştir ve Yaşar Üniversitesi için veri girilmemiştir.

Tablo 3.4. (devam) Turist Rehberliği Lisans Eğitiminde Verilen Dil Bilgisi

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

En fazla yabancı dil eğitimi veren üniversite dokuz yabancı dil ile Kastamonu Üniversitesi iken ikinci sırada yedi dil ile Adıyaman Üniversitesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi yer almaktadır. Branş bazında ayırıştırma yapılmadığı için Yaşar Üniversitesine ait eğitim verilen yabancı dil sayısına ulaşamamıştır. İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde de benzer durumda olduğu ancak birinci dönemden itibaren paylaşılan bir adet zorunlu yabancı dil görülmektedir, bu nedenle en az eğitim veren üniversite kabul edilebilir. Ayrıca Tablo 3.4. incelendiğinde İngilizce en fazla eğitim verilen dildir. İngilizceyi, Rusça ve Almanca takip etmektedir. Bulgarca, Flemenkçe, Portekizce en az eğitim verilen dildir.

Portekizce dili Karabük Üniversitesi Safranbolu Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği bölümünde, Flemenkçe dili ise Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği bölümünde yer almaktadır.

Bulgarca dili Kırklareli Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği bölümünde verilmektedir. Kırklareli şehrinin Bulgaristan ülkesi ile komşu olması, coğrafi ilişkilerin turizm ve turizm eğitimi üzerindeki etkisine delil olabilir niteliktedir.

Türkiye, birbirinden farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış, apayrı kültürleri topraklarında barındırmış bir ülkedir. Her şehrin, kendine özgü dokusu vardır. Turist rehberinde bulunması gereken özelliklerden bir tanesi yaşadığı şehri veya rehberlik yapma izni aldığı bölgeyi en iyi ve doğru şekliyle bilmektir. Bazı üniversiteler, bu bilincin farkındalığını, gerekliliğini gösteren çalışmayı ders müfredatlarında yapmışlardır. Turist rehberliği lisans düzeyinde eğitim veren Aksaray Üniversitesinde “Aksaray’ın Yerel Değerleri”, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde “Çanakkale’nin Yerel Değerleri” ve “Çanakkale Savaşları”, Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesinde “Erzurum’da Turizm ve Turistik Değerler”, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesinde “İzmir’de Turizm”, Ondokuz Mayıs Üniversitesinde “Samsun Halk Kültürü ve Gelenekleri”, Konya ilinin farklı ilçelerinde fakülteye sahip Selçuk Üniversitesinin Beyşehir ilçesinde bulunan Beyşehir Ali Akkanat Turizm Fakültesinde “Beyşehir Yöresi Turizmi” ve “Konya Turizmi” başlıklı dersler yer almaktadır. Ayrıca Mersin Üniversitesinde diğer üniversitelerden farklı olarak “Kültür Kenti İstanbul” isimli ders eğitimi de verilmektedir.

Değişen ve gelişen dünyada insanlar kendilerini gerçekleştirmek, sıradanlıktan kurtulup farklı deneyimler yaşamak, belki biraz heyecan yaşamak adına tatil fırsatlarını alternatifler üzerine değerlendirmek istemekte ve turizm hareketlerini bu yönde gerçekleştirmektedirler. Turist Rehberleri de bu konuda kendilerini geliştirmeli farklı turizm eğilimlerine kendilerini hazırlamalı, bilgili olmalıdırlar. Adıyaman Üniversitesinde “Doğa Rehberliği”, ve “ Kırsal Turizm”, Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesinde “Yaban Hayatı Gözlemciliği”, “Bilimler ve Kültürel Etkinlikler Yönetimi”, Anadolu Üniversitesinde “Doğada Yaşam”, Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesinde “Av Turizmi Rehberliği”, “Kuş Gözlem Turizmi Rehberliği”, “Doğa Turizmi Rehberliği”, Aydın Adnan Menderes Üniversitesinde “Amatör Denizcilik”, Pamukkale Üniversitesinde “Wellness Turizmi”, Kastamonu Üniversitesinde “Binicilik”, Mersin Üniversitesinde “Doğa Tarihi ve Rehberlik”, “Festival ve Eğlence Etkinlikleri”, “ Kruvaziyer Turist Rehberliği”, Harran Üniversitesinde “Turistik Ürün Çeşitliliği” verilen ilgili dersler bu konuda atılan adımlardır.

Turist rehberleri yabancı dil bilmeli, ülkesini sevmeli, alternatif turizm alanlarında kendilerini yetiştirmeli ve genel kültür alanında zihinlerini geliştirmeli, bir konuya farklı açılardan bakabilmeli, rehberliğini yaptığı bölgedeki kültürler ve yakın coğrafyadaki medeniyetler arasında ilişki kurmalı, ilişki kurabilmelidir. Adıyaman Üniversitesinde “Orta Asya Türk Tarihi”, “Sümer Mitolojisi”, “Eski Mezopotamya”, Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesinde “Eski Yunanca”, “Anadolu Düşünürleri”, “Anadolu Epigrafisi” Mersin Üniversitesinde “Anadolu Söylenceleri”, “Tarihte İz Bırakanlar”, “Türk Resim Sanatı”, Kastamonu Üniversitesinde “Resim ve Heykel”, “Felsefe ve Anadolu Düşünürleri”, Batman Üniversitesinde “Anadolu Düşünürleri”, Zonguldak Üniversitesinde “Anadolu Düşünürleri” bu bağlamda verilen derslerdir.

Turist rehberinin doğada, turistik sahada öncülük etmesi, yol göstermesi beklenir. Bu anlamda ise öne çıkan dersler Atatürk Üniversitesinde “Harita Okumacılığı”, Ondokuz Mayıs Üniversitesinde “Harita Okuma Bilgisi” ve Mersin Üniversitesinde “Harita Okumacılığı ve GPRS Uygulamaları” olması diğer üniversitelerde de verilmesi gereken bir ders sayılabilir.

Yeniliklere açık olması gereken turist rehberi, kendi adını pazarlayabilmesi, kendi tanıtımını yapabilmesi, rehberlik yaptığı destinasyonun adını duyurması, bilinirliğini arttırması, işini ne kadar güzel yaptığından ziyade bunu insanlara duyurmasıyla alakalıdır. Bu anlamda ise Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde verilen “Sosyal Medya ve Turizm”, İskenderun Teknik Üniversitesinde “Turizmde Sosyal Medya”, Mersin Üniversitesinde “Sosyal Medya Yönetimi” adlı dersler örnektir.

Turist rehberi olmak için üniversitelerde bu bölümden mezun olmanın ve dilde yeterliliği gösteren belgenin haricinde zorunlu yurt içi gezisi de tamamlanmalıdır. Lisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi verilen fakültelerde, turizm alanında üniversiteler ile aralarında işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlarda gerçekleştirilecek, staj uygulamasını başarı ile tamamlamak mezuniyet koşulu olarak kabul edilir iken turist rehberi olmak için gerekli yurt içi gezini sadece Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi ve Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi zorunlu tutmuştur. Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesinde ise zorunlu dersler kapsamında “Rehberlik Uygulama Gezisi” adlı ders verilmektedir.

Turist rehberliği kendi adına meslek kanunu (6326 Sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu) bulunan bir disiplin olmasına karşın bu kanunun ders olarak verildiği tek okul ise Nişantaşı Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu’dur.

Turist rehberliği ruhsatnamesini alarak kendini odaya kaydettiren rehberler çalışma kartını aldıkları bölgelerde/ ülke genelinde mesleklerini icra edebilirler ancak yurt dışına çıktıklarında mesleklerini ikincil bir rehber olarak gerçekleştirebilirler. Bununla ilgili eğitim ise yalnızca İzmir Kâtip Çelebi üniversitesinde “Yurt Dışında Turizm Rehberlik Hizmetleri” adlı ders ile verilmektedir.

Turizm disiplini insanı, doğayı, ulaşımı, üreticiyi, tüketiciyi, yüzyıllar öncesi, seneler sonrasını ve pek çok etkeni bünyesinde barındırır. Turizmi en iyi/kötü/güçlkle/başarı ile yaşayan ve yaşatmak durumunda turist rehberleri ise birçok alanda bilgi birikimine sahip olmalıdır. Bu anlamda turist rehberlerinin eğitiminde, dil dersleri, alan ve uygulamalı dersler kadar bu dersleri veren akademisyenler de önemlidir. Turist rehberliği lisans programı bulundurulan üniversitelerin internet adreslerine göre düzenlenen akademik kadrolarda yer alan akademisyenlerin lisans eğitimi aldıkları bölümler Tablo 3.5’te yer almaktadır.

Toplamda 227 akademisyen barındıran turist rehberliği programında 87 adet akademisyenin lisans bilgisi yer almazken, 33 akademisyenin turist rehberliği alanından, 10 akademisyenin ise seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği alanından mezun olduğu görölmektedir. Bütünün yaklaşık %19'u turist rehberliği ile ilgili lisans eğitimi almıştır. 87 adet lisans bölümü bilinmeyen akademisyen bütünün %38'ini oluştururken üçüncü sırada lisans eğitimini turizm işletmeciliği alanında tamamlayan akademisyenler %10,5'luk bir oran ile yer almaktadır.

Üniversite Adı	Mezun Olunan Lisans Programları																				TP	
	TR	SİTR	Tİ	Sİ	Kİ	TİO	AR.	AL	BİO	C	F	İNG	İŞ	İK	R	ST	KY	EM	TSB	T		BY
Adıyaman			3																			3
Afyon Kocatepe	2		2		1			1				1										7
Akdeniz /Manavgat			1				1		1													3
Akdeniz /Turizm	1		1			1	3															6
Aksaray		1			1	1						1										4
Anadolu	1	2				1		1				1		1								11
Ankara Hacı Bayram Veli																					8	8
Atatürk	1																				5	6
Aydın Adnan Menderes	1		1								1					1					1	5
Balıkesir	5					1																6
Batman								1														4
Bolu Abant İzzet Baysal																						3
Çanakkale Onsekiz Mart																					8	8
Çankırı Karatekin				2													1					9
Ege																						4
Erciyes	1					2						1										5
Gümüşhane			3																			3
Harran	2			1																	1	4
Isparta Uygulamalı Bilimler	1		1			1		1				1			1							6
İskenderun Teknik	1				1	1						1	1									5
İstanbul Gelişim		2			1						1											8
İzmir Katip Çelebi	2		1			1						1			1							8
Karabük						1												1				4
Kastamonu	3		1								1											5
Kırklareli	2			1																		5

*TR: Turizm Rehberliği, SİTR: Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği, Tİ: Turizm İşletmeciliği, Sİ: Seyahat İşletmeciliği, Kİ: Konaklama İşletmeciliği, TİO: Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, AR: Arkeoloji, AL: Almanca, BİO: Biyoloji, C: Coğrafya, F: Fransızca, İNG: İngilizce/ İngiliz Dil ve Edebiyatı, İŞ: İşletme, İK: İktisat, R: Rusça/ Rus Dili ve Edebiyatı, ST: Sanat Tarihi, KY: Kamu Yönetimi, EM: Endüstri Mühendisliği, TSB: Türkçe ve Sosyal Bilimler, T: Tarih, BY: Bilinmeyen , TP: Toplam ifadesi vermektedir.

Tablo 3.5. Turist Rehberliği Lisans Programı Akademisyenlerinin Lisans Bilgisi

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Üniversite Adı	Mezun Olunan Lisans Programları																				TP		
	TR	SİTR	Tİ	Sİ	Kİ	TİO	AR.	AL	BİO	C	F	İNG	İŞ	İK	R	ST	KY	EM	TSB	T		BY	
Mardin Artuklu	1		2		1	1																5	
Mersin	1					2	1			1		1	2		1	1						4	14
Necmettin Erbakan						1		1		1		1										1	5
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	2	2			1	2								1								4	12
Niğantaşı			1									1						1				4	7
Ondokuz Mayıs	2	2	1							1													6
Pamukkale	1		1																		1	1	4
Sakarya																						7	7
Selçuk/Beyşehir Ali Akkanat																	1					3	4
Selçuk/ Turizm	1					1																7	9
Sinop	1		2			1																	4
Yaşar	1						1					1	1									2	6
Zonguldak Bülent Ecevit		1	3																				4
TP	33	10	24	4	6	18	6	5	1	2	4	5	8	4	3	2	2	1	1	1	1	87	227

*TR: Turizm Rehberliği, SİTR: Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği, Tİ: Turizm İşletmeciliği, Sİ: Seyahat İşletmeciliği, Kİ: Konaklama İşletmeciliği, TİO: Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, AR: Arkeoloji, AL: Almanca, BİO: Biyoloji, C: Coğrafya, F: Fransızca, İNG: İngilizce/ İngiliz Dil ve Edebiyatı, İŞ: İşletme, İK: İktisat, R: Rusça/ Rus Dili ve Edebiyatı, ST: Sanat Tarihi, KY: Kamu Yönetimi, EM: Endüstri Mühendisliği, TSB: Türkçe ve Sosyal Bilimler, T: Tarih, BY: Bilinmeyen , TP: Toplam ifadesi vermektedir.

Tablo 3.5. (devam) Turist Rehberliği Lisans Programı Akademisyenlerinin Lisans Bilgisi

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Turist rehberliği alanında eğitim veren akademisyenlerin yaklaşık %32,5'i oranında (73 akademisyen) ise, seyahat işletmeciliği (4), konaklama işletmeciliği (6), turizm işletmeciliği ve otelcilik (18), arkeoloji (6), Almanca (5), biyoloji (1), coğrafya (2), Fransızca (4), İngilizce (5), işletme (8), iktisat (4), Rusça (3), sanat tarihi (2), kamu yönetimi (2), endüstri mühendisliği (1), Türkçe ve sosyal bilimler (1), tarih (1) alanında lisans eğitimini tamamlamıştır.

Turist rehberliği eğitimi öğrenciler kadar eğitimi veren akademisyenlerin lisans eğitimi aldıkları bölümler de önemlidir. Turist rehberi için en az bir yabancı dili anadili gibi bilmek rehberlik mesleğinin olmazsa olmazıdır. Ancak akademisyenlerin eğitim aldıkları bölümlere bakıldığında öğrencilerin dil konusunda kendilerini geliştirmeleri oldukça zordur. 38 fakültede lisans eğitimini yabancı dil üzerine tamamlayan 17 akademisyen (Almanca 5, Fransızca 4, İngilizce 5, Rusça 3) mevcuttur. Toplamda 227 akademisyenin %7,5'i dil eğitimini lisans düzeyinde tamamlamıştır. Alman Dili ve Edebiyatını tamamlayan akademisyenler Afyon Kocatepe, Anadolu, Batman, Isparta Uygulamalı Bilimler, Necmettin Erbakan üniversitelerinde, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitiren akademisyenler Afyon Kocatepe, Anadolu, Isparta Uygulamalı Bilimler, Mersin, Necmettin Erbakan üniversitelerinde, Fransız Dili ve Edebiyatı akademisyenleri Aydın Adnan Menderes, İstanbul Gelişim, Kastamonu, Ondokuz Mayıs üniversitelerinde, Rus Dili ve Edebiyatı mezunu akademisyenler ise Isparta Uygulamalı Bilimler, İzmir Katip Çelebi ve Mersin üniversitelerinde bulunmaktadır. Toplamda ise 38 fakülte arasında yalnızca 11 fakülte bünyesinde, lisans eğitimini yabancı dil üzerine tamamlamış akademisyen görev almaktadır. Bu alanda en fazla akademisyen ise Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde (Almanca 1, İngilizce 1, Rusça 1) yer alırken Afyon Kocatepe, Anadolu, Necmettin Erbakan üniversitelerinde hem Alman hem İngiliz dili mezunu akademisyenler çalışmaktadır. Bu fakültelerde belirtilen dil eğitimi dışında ders veren akademisyenler, farklı fakültelerin kadrosunda yer almaktadır.

Geçmiş ile bugün arasında sentez sağlayan, anlam bütünlüğünü tamamlayan, geçmişe ışık tutarak geleceğe yön vermeyi kolaylaştıran arkeoloji (6) ve sanat tarihi (2) alanında ise ilgili fakültelerde akademisyen sayısı oldukça azdır.

Üniversite Adı	Akademik Unvan						Toplam
	Araştırma Görevlisi	Doktor Öğretim Üyesi	Öğretim Görevlisi	Doçent Doktor	Profesör Doktor	Bilinmeyen	
Adıyaman		3					3
Afyon Kocatepe	2	2	2		1		7
Akdeniz/ Manavgat		3					3
Akdeniz / Turizm		3		1	2		6
Aksaray	1	2		1			4
Anadolu	5	2	1	2	1		11
Ankara Hacı Bayram Veli	2	1		3	2		8
Atatürk	3	2		1			6
Aydın Adnan Menderes		2	1	1	1		5
Balıkesir	2			4			6
Batman		3			1		4
Bolu Abant İzzet Baysal		3					3
Çanakkale Onsekiz Mart		3	2	3			8
Çankırı Karatekin	5	4					9
Ege	1	1	1	1			4
Erciyes	1	3			1		5
Gümüşhane		3					3
Harran	1	3					4
Isparta Uygulamalı Bilimler		3	3				6
İskenderun Teknik		3	2				5
İstanbul Gelişim	2	5			1		8
İzmir Katip Çelebi	2	2	1	2	1		8
Karabük		2		2			4
Kastamonu	2	2		1			5
Kırklareli	2	1		2			5
Mardin Artuklu	1	2		1	1		5
Mersin	1	4	6	2	1		14
Necmettin Erbakan	1	1		3			5
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	5	1	3	2	1		12
Nişantaşı	1	3	1	1	1		7
Ondokuz Mayıs	3	2		1			6
Pamukkale		1		3			4
Sakarya Uygulamalı Bilimler	3	1		1	1	1	7
Selçuk/Beyşehir Ali Akkanat		3	1				4
Selçuk/ Turizm		3	3	2	1		9
Sinop		4					4
Yaşar	1	1		3	1		6
Zonguldak Bülent Ecevit	1	3					4
Toplam	48	90	27	43	18	1	227

Tablo 3.6. Turist Rehberliği Lisans Programlarında Akademik Unvan

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Turist rehberliği alanında görev alan akademisyenlerin, unvanlarına göre sıralanması istendiği takdirde ilk sırada yaklaşık %40 oranla (90) doktor öğretim üyesi yer alırken ikinci sırada %21 oranla (48) araştırma görevlisi, %19 oranla (43) doçent doktor unvanlı akademisyenler ise üçüncü sırada yer almaktadır. Öğretim görevli sayısı 27, profesör doktor sayısı 18 ve 1 adet unvanı bilinmeyen akademisyen bulunmaktadır.

Turist rehberliği alanında lisansüstü eğitimde yalnızca yüksek lisans düzeyi yer almakta ve doktora eğitimi bulunmamaktadır. Turist rehberi lisans bölümü mezunları ya yüksek lisans eğitimi sırasında akademisyen olabilirler ve farklı dallarda doktora eğitimini tamamlayarak kendilerini akademik anlamda geliştirebilirler ya da öğretim görevlisi olarak ilerleme kaydedemezler.

C. Lisansüstü Düzeyde Turist Rehberliği Bölümlerinin Eğitimi

Ülkemizde yüksek lisans düzeyinde rehberlik eğitimi tezli yüksek lisans ve tezsiz yüksek lisans eğitimi örgün öğretim ve uzaktan öğretim şeklinde “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” , “Turizm/ Turist Rehberliği” , “Rekreasyon ve Turist Rehberliği”, “Ekoturizm Rehberliği”, “İnanç Turizmi Rehberliği” adlı programlarda yapılmaktadır.

22.06.2012 tarihinde 28331 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında “Turist Rehberliği” yasal çerçevesine kavuşmuştur ve bu sayede de mesleki statü kazanma bakımından önemli bir adım atılmıştır. Söz konusu bu yasaya bağlı yönetmelikte turizm rehberliği yüksek lisans programlarından mezun olanların da rehberlik mesleğini icra etmeye hak kazandığı belirtilmektedir. Yönetmelikte belirtilen bu ibareden sonra bazı üniversitelerde turizm rehberliği yüksek lisans programları açılmıştır.

Bunlardan biri Ege Üniversitesi Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm Rehberliği Bölümü’nde açılan “Rekreasyon ve Turizm Rehberliği Yüksek Lisans Programı”dır. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Rehberliği Anabilim Dalı Rekreasyon ve Turist Rehberliği Tezli Yüksek Lisans Programı 2014 yılında kurulmuştur. Programın amacı; Turizm Rehberliği alanında akademik ve multidisipliner bilimsel çalışmaların arttırılmasıdır. Rekreasyon ve Turist Rehberliği Tezli Yüksek Lisans Programı Türkiye’de turist rehberliği alanında açılan ilk yüksek lisans programı olma özelliğini taşımaktadır (ebys.ege.edu.tr, 2020).

İkincisi Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yeni ismi ile Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü’nde açılan “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Yüksek Lisans Programı”dır. Program Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Anabilim Dalı bünyesinde açılmıştır (sbe.gazi.edu.tr, 2020). Ancak mevcudiyetine yasal gereklilik sebebiyle Ankara Hacı

Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Anabilim Dalı bünyesinde tezli ve tezsiz programlar ile devam ettirmektedir

Bir diğeri ise Afyon Kocatepe Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü'nde açılan “Turizm Rehberliği Yüksek Lisans Programı”dır. Program Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Rehberliği Anabilim Dalı bünyesinde tezsiz olarak açılmıştır (aku.edu.tr, 2020).

Üniversite Adı	Program Adı	Yüksek Lisans			Doktora	Devlet/ Vakıf
		Tezli	Tezsiz	İkinci Öğretim		
Afyon Kocatepe	Turizm Rehberliği		X	X		D
Akdeniz	Turizm Rehberliği	X	X	X		D
Ankara Hacı Bayram Veli	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	X	X			D
Balıkesir	Turizm Rehberliği	X				D
Batman	Turizm Rehberliği	X	X			D
Çanakkale Onsekiz Mart	Turizm Rehberliği	X	X			D
Ege	Rekreasyon ve Turist Rehberliği	X				D
Eskişehir Osmangazi	Turist Rehberliği		X	X		D
Giresun	Ekoturizm Rehberliği	X				D
Kırklareli	Turizm Rehberliği	X				D
Mardin Artuklu	İnanç Turizmi Rehberliği	X				D
	Turizm Rehberliği		X	X		
Mersin	Turizm Rehberliği	X				D
Necmettin Erbakan	Ekoturizm Rehberliği		X	X		D
Recep Tayyip	Turizm Rehberliği		X	X		D
Selçuk	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	X				D

Tablo 3.7. Lisansüstü Eğitimde Turist Rehberliği

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Üniversitelerin ilgili bölüm sayfalarından edinilen bilgiler ile hazırlanan Tablo 3.7'de ki Turist Rehberliği Yüksek Lisans Programları'ndan mezun olan kişiler de gerekli dil şartını ve uygulama gezisini tamamlamaları durumunda ruhsatname ve çalışma kartı almaya hak kazanacaklardır. Şu an için bu yüksek lisans programı bulunan üniversitelerin sayısı az olsa da yakın zamanda çeşitli üniversitelerde de açılması planlanırken, doktora düzeyinde lisansüstü eğitim programı henüz mevcut değildir.

Yüksek lisans eğitimi veren üniversitelerin tamamı devlet üniversitesidir. Afyon Kocatepe, Akdeniz, Ankara Hacı Bayram Veli (Gazi), Balıkesir, Çanakkale Onsekiz Mart, Ege, Mersin, Necmettin Erbakan ve Selçuk üniversiteleri 2015 eğitim yılından çok daha önce öğrenci kabul etmeye başlamış, Batman (2016), Kırklareli (2016),

Mardin Artuklu (2019) üniversiteleri ise daha yakın tarihli turist rehberliği lisans programında eğitim verirken Eskişehir Osmangazi, Giresun, Recep Tayyip üniversitelerinde bu alana ait ön lisans ya da lisans programı bulunmamaktadır.

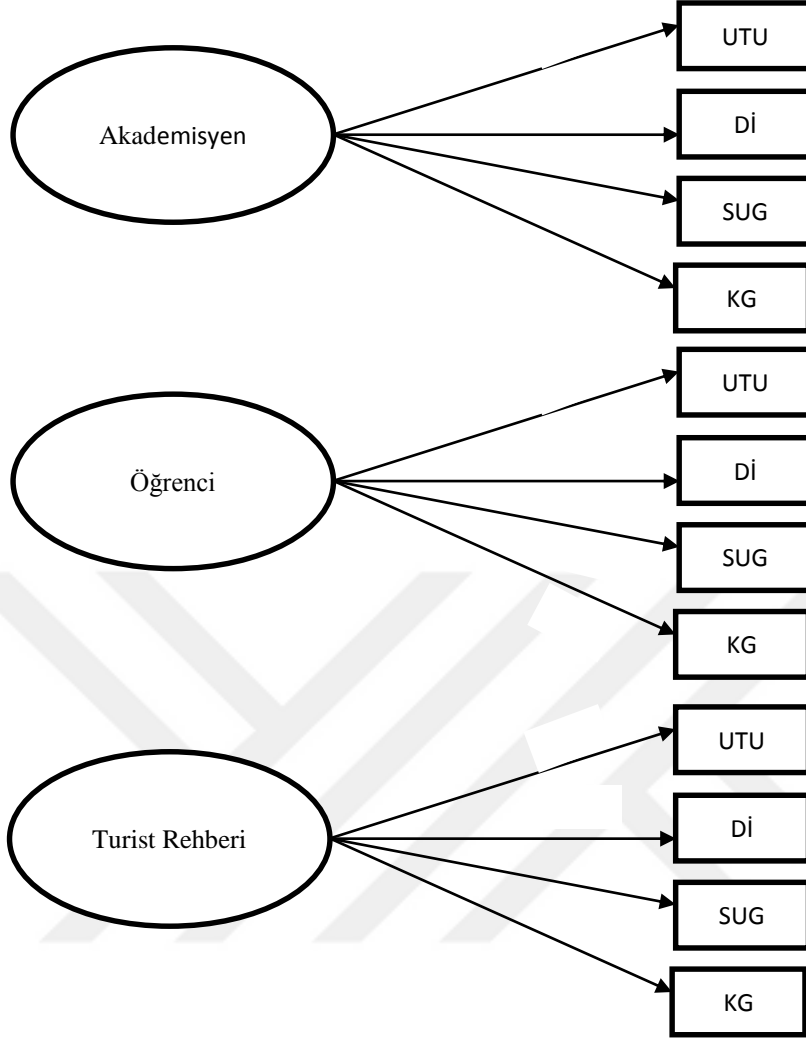

4. YÖNTEM

Çalışma kapsamında oluşturulan model ve hipotezler, çalışmanın evreni ve örnekleme, veri toplama aracı, verilerin toplanma süreci, verilerin analiz yöntemlerine ilişkin bilgiler bu bölümde yer almaktadır.

4.1. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Araştırma kapsamında lisans düzeyindeki turist rehberliği bölümü son sınıf öğrencilerine, turist rehberlerine ve lisans düzeyinde eğitim veren turist rehberliği bölümünde görev yapan akademisyenlere, teorik ve mesleki dersleri, yabancı dil dersleri, staj uygulamaları, yurt içi gezilerini içeren sorular yöneltilmiştir. Üç farklı katılımcı grubundan alınan ifadeler, aynı veri tabanına aktarılarak faktör analizi uygulanmış ve ortaya çıkan veriler yalınlaştırılmıştır. Yalınlaştırılmış görüşler, “*Uygulama ve Teorik Uyum*”, “*Ders İçerikleri*”, “*Staj ve Uygulama Gezisi*” ve “*Kişisel Gelişim*” olmak üzere dört boyut altında toplanmıştır. Ortaya çıkan boyutlar doğrultusunda araştırmaya uygun olarak çalışma modeli oluşturulmuştur. Şekil 4.1.’de verilen araştırma modelinde görüleceği üzere; katılımcılardan oluşturulan dört boyuta ilişkin aktarım mevcuttur. Boyutların katılımcılardan ya da katılımcıların boyutlardan etkilenmemesi ayrıca katılımcılardan boyutlara doğru tek taraflı bir yönelim bulunması sebebiyle de bağımlı veya bağımsız değişkenlerden söz edilememektedir.

UTU: Uygulama ve Teorik Uyum, Dİ: Ders İçerikleri,
SUG: Staj ve Uygulama Gezisi, KG: Kişisel Gelişim

Şekil 4.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın amacına ve katılımcıların özelliklerine göre hazırlanan hipotezler aşağıda yer almaktadır;

H₁: Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık vardır.

H₂: Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde turist rehberliği eğitimi alıp almamalarına göre anlamlı farklılık vardır.

H₃: Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde turist rehberliği yapıp yapmamalarına göre anlamlı farklılık vardır.

H₄: Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde akademik unvanlarına göre anlamlı farklılık vardır.

H₅: Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.

H₆: Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı farklılık vardır.

H₇: Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde yardımcı çalışan sıfatıyla turlara katılıp katılmamalarına göre anlamlı farklılık vardır.

H₈: Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet sonrasında turist rehberi olmak isteyip istememelerine göre anlamlı farklılık vardır.

H₉: Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet sonrası rehberlik alanında uzmanlaşma fikirlerine göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₀: Turist rehberlerinin TR eğitimini değerlendirmelerinde cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₁: Turist rehberlerinin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezun oldukları bölüme göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₂: Turist rehberlerinin TR eğitimini değerlendirmelerinde mesleklerini icra etme sürelerine göre anlamlı farklılık vardır.

H₁₃: Turist Rehberlerinin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet türlerine göre anlamlılık bir farklılık vardır.

4.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışma kapsamında ülkesel ve bölgesel ayrımı yapılmaksızın turist rehberlerine, turist rehberliği bölümü lisans düzeyi son sınıf öğrencilerine ve bölüm akademisyenlerine sosyal medya ortamları vasıtasıyla (instagram, facebook, e-mail, farklı sohbet kanalları) ulaşılarak internet ortamında hazırlanan anketi doldurmaları sağlanmıştır.

Turist rehberlerinin katılımını sağlamak amacıyla TUREB'e, turist rehberlerine yönlendirme yapılması amacıyla anketi içeren e-mail gönderilmesi için dilekçe sunulmuştur ayrıca sosyal medya üzerinden mesleki bilgilerini paylaşan rehberlerden de ankete katılmaları istenmiştir.

YÖK'ün verileri ile elde edilen turist rehberliği lisans programına sahip üniversitelerin bölüm sayfalarında bilgisi sunulan akademisyenlerden yalnızca e-mail uzantısı aktif olan akademisyenler örnekleme oluşturmaktadır.

2019-2020 eğitim ve öğretim döneminde 38 adet turist rehberliği lisans programına öğrenci alımı yapılmıştır. Ancak turist rehberliği eğitimini tamamlamak üzere olan öğrencilerin daha özel değerlendirebileceği düşüncesi ile örnekleme yalnızca 2016-2017 eğitim öğretim döneminde öğrenci alımı yapan 20 adet lisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi verilen üniversite öğrencileri dahil edilmiştir.

4.3. Veri Toplama Aracı

Türkiye'nin her yerinden katılımcıya ulaşmayı hedefleyen bu çalışma kapsamında nicel araştırma yöntemlerinden birisi olan anket tekniği verilerin toplanması için uygun görülmüştür. Ulaşılmak istenen kitlenin geniş tutulması ve ülkenin güncel sağlık koşulları sebebiyle katılımcılardan anketi Ocak- Mayıs 2020 tarihleri arasında dijital ortamda doldurmaları istenmiştir.

Anket, iki bölümden oluşmakta ve üç farklı örneklem grubuna hitap etmektedir. Örneklem gruplarını tanıyabilmek adına anketin ilk kısımları yaş aralığı, cinsiyet, eğitim bilgileri gibi kişisel sorulara ayrılmıştır. Anketin ikinci kısmında bulunan ifadeler üç grupta da aynıdır.

Verilen ortak ifadeler ile katılımcılardan turist rehberliği lisans programlarında sunulan mesleki ve teorik dersleri, yabancı dil eğitimini, staj uygulamalarını ve yurt içi gezilerini değerlendirmeleri beklenmiştir. Katılımcıların düşüncelerini aktarabilmeleri için 5'li likert türünde (1-Kesinlikle katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Ne katılıyorum ne katılmıyorum, 4- Katılıyorum, 5- Kesinlikle katılıyorum) hazırlanan değerlendirme ölçeği sunulmuştur. Ayrıca çalışmanın sonunda kişilerden turist rehberliği eğitimi ile ilgili düşüncelerini kendi yorumları ile belirtmeleri istenmiştir.

Anketin toplanması için en az son üç yıldır aktif olarak turist rehberliği lisans programlarına öğrenci alımı için kontenjan açan üniversiteler tespit edilmiştir. Söz konusu üniversitelerin internet ortamında sunulan bölüm bilgileri vasıtası ile akademisyenlere e-mail yolu ile ulaşım sağlanmıştır. Bölüm öğrencilerinin

belirlenmesinde, üniversitelerin sosyal hesapları ve öğrenci sohbet grupları önemli rol oynamıştır. Turist rehberleriyle iletişime geçmek için sosyal hesaplar ve birkaç turist rehberinden destek alınmıştır.

4.4.Araştırma Verilerinin Analizi

Araştırma kapsamında yapılan ankete ilişkin veriler, IBM SPSS Statistics program aracılığıyla bilgisayar ortamına aktarılarak elde edilmiştir. Bilgisayar ortamına aktarılan anket için öncelikle araştırma ölçeğinin güvenilirliği tespit edilmiştir. Örneklem gruplarına uygulanan anketlerin güvenilirlik düzeyi Tablo 4.1’de verilmiştir.

ÖLÇEK	İfade Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı
Akademisyenler	24	0,848
Öğrenciler	24	0,929
Turist Rehberleri	24	0,944
Bütün Örneklem	24	0,912

Tablo 4.1. Araştırma Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Tablo 4.1’de hem farklı örneklem grupları için hem de bütün örneklem için toplamı için güvenilirlik analizi sonuçları ayrı ayrı ele alınmıştır. Akademisyenlerden alınan verilerin güvenilirliği 0,848, öğrencilerden alınan verilerin güvenilirliği 0,929, rehberlerden alınan verilerin güvenilirliği 0,944, bütün örneklemden alınan verilerin güvenilirliği 0,912’dir.

Çalışmanın devamında örneklem gruplarının demografik özelliklerini belirlemek amacıyla sorulan kişisel bilgilerin yer aldığı birinci bölüme ilişkin veriler yorumlanarak tablolandırılmıştır.

Anketin ikinci kısmında her grup için aynı şekilde hazırlanan 24 ifademevcuttur. Likert tipi ölçekteki ifadeler frekans analizine tabi tutularak elde edilen sonuçlar ile aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri birlikte tablolandırılmıştır. İfadelerin aritmetik ortalaması, katılımcıların ilgili ifadelere olan tutumları hakkında yorum yapabileceği olanağı sağlamaktadır. Standart sapma değerleri ise verilerin ortalamaya göre yayılmasını ifade eden istatistikî bir değerdir. Çarpıklık (Skewness) değerleri ile basıklık (Kurtosis) değerleri söz konusu verilerin normal dağılım gösterip göstermediği hakkında bilgi verebilen değerlerden

bir tanesidir. Bu değerler ile grupların tutumsal yaklaşımları yorumlanmaya çalışılmıştır.

Anketin yorumlanmasındaki bir diğer adım ise faktör analizidir. Araştırmada kullanılan ölçeğin örnekleme de yer alan öğrenciler, rehberler ve akademisyenlerin turist rehberliği eğitimini değerlendirmelerine ilişkin ifadeler bir araya getirilerek faktör analizi yapılmıştır. Üç farklı örneklemeden alınan veriler aynı veri tabanına aktarılmıştır. Ölçekte yer alan ifadeler faktör analizi yardımıyla sadeleştirilerek az sayıda boyut altında toplanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğin ve katılımcılardan alınan verilerin faktör analizine uygunluğunun tespiti için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem büyüklüğü testi uygulanmıştır. KMO değeri %91,5 olarak tespit edilmiştir. Sosyal bilimlerde KMO değeri %70'in üzerinde tespit edilen ölçeklerin faktör analizine uygun olarak kabul edildiği bilinmektedir (Coşkun vd., 2017: 274). Ayrıca Barlett Küresellik Testi de 0,000 ($p < 0,05$) olarak tespit edilmiştir. Bu değerde çalışmadaki ölçeğin faktör analizine uygun olduğunu ortaya koymaktadır. Kriterlere ilişkin faktör yükleri ise 0,817 ile 0,502 değerleri arasında değişmektedir. Faktör analizinin şekillenmesinde hem istatistiksel kurallara hem de sosyal bilimlerin yapısı gereği mantıksal tutarlılığa dikkat edilmiştir.

Yapılan faktör analizi sonucunda katılımcıların turist rehberliği eğitimini değerlendirdikleri ifadelere ilişkin dört boyutlu bir yapı tespit edilmiştir. Bu kriterlere ilişkin elde edilen boyutlar “*Uygulama ve Teorik Uyum*”, “*Ders İçerikleri*”, “*Staj ve Uygulama Gezisi*”, “*Kişisel Gelişim*” olarak isimlendirilmiştir. Bu boyutlar için toplam açıklanan varyans % 65,06'dır. Bu değer sosyal bilimler alanında yüksek kabul edilebilir bir orandır.

5. BULGULAR

Akademisyenlerin, öğrencilerin ve turist rehberlerinin demografik özelliklerine ait bulgular, katılımcıların ifadelerine ilişkin frekans analizi sonuçları, ifadelerine ilişkin farklılık analizi sonuçları tablolaştırılarak yorumlanmasına ve katılımcıların bireysel düşüncelerine ait ek görüşler bu bölümde yer almaktadır.

5.1. Akademisyenlerin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Akademisyenlerin cinsiyet dağılımı, yaş aralıkları, turist rehberliği eğitimi alıp almadıkları, eğitim alındı ise eğitimin çeşidi, turist rehberliği yapıp yapmadıkları, akademik unvanları gibi demografik özellikleri Tablo 5.1’de tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

DEĞİŞKENLER	N	%
Cinsiyet		
Kadın	38	46,9
Erkek	43	53,1
Yaş		
29 yaş ve altı	13	16,0
30-36 yaş	32	39,5
37 yaş ve üstü	36	44,4
Turist Rehberliği Eğitimi Alındı Mı?		
Evet	34	42,0
Hayır	47	58,0
Turist Rehberliği Eğitiminde Alınan Eğitim Düzeyi		
Önlisans	9	11,1
Lisans	41	50,6
Tezsiz Yüksek Lisans	9	11,1
Tezli Yüksek Lisans	9	11,1
Sertifika Programı	13	16,0
Turist Rehberliği Yapıyor Musunuz?		
Evet	31	38,3
Hayır	50	61,7
Unvan		
Öğretim Elemanı	31	38,3
Öğretim Üyesi	50	61,7

Tablo 5.1. Akademisyenlerin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 5.1’de akademisyenlere ait demografik bilgiler yer almaktadır. Akademisyenlerin büyük çoğunluğu rehberlikle ilgili lisans (50,6) düzeyinde eğitim almaktadır. Akademisyenlerin cinsiyet bakımından dengeli bir dağılım gösterdikleri

söylenbilir. Akademisyenlerin %61,7'si rehberlik yapmıyorken, %61,7'si öğretim üyelerinden oluşmaktadır. Söz konusu tabloda ayrıcaaraştırmaya katılan akademisyenlerin %42'sinin turizm rehberliği eğitimi aldığı da görülmektedir. Rehberlerin büyük çoğunluğunun (44,4) 37 yaş ve üstü grubunda yer almaktadır.

5.2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ağırlıkları, yaş sınıflandırılması, mezun oldukları lise bölümleri, üniversiteye girmekte kullandıkları puan türleri, yardımcı çalışan sıfatı ile turlara katılıp katılmadıkları, turist rehberi olmak isteyip istememeleri ile rehberlikte uzmanlaşmak isteyip istememelerine ilişkin detaylar tablo 5.2'de verilerek tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

DEĞİŞKENLER	N	%
Cinsiyet		
Kadın	110	47,4
Erkek	122	52,3
Yaş		
18-22 yaş	46	19,8
23-27 yaş	169	72,8
33-37 yaş	3	1,3
38 ve üzeri	14	6,0
Üniversiteye Girişte Kullanılan Puan Türü		
MTOK (YGS-5)	38	16,4
EA	78	33,9
Dil Puanı	116	50,4
Liseden Mezun Olunan Bölüm		
Turizm ile ilgili bir bölüm	96	41,4
Diğer	136	58,6
Tura Katılma Durumu		
Evet	52	22,4
Hayır	180	77,6
Turist Rehberi Olma İsteği		
Evet	166	71,6
Hayır	66	28,4
Turist Rehberliği Mesleğinde Uzmanlaşma İsteği		
Evet	159	68,5
Hayır	73	31,5

Tablo 5.2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 5.2 incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%58,6) turizm ile ilgili bir liseden mezun olmadıkları görülmektedir. Akademisyen

katılımcılarda olduğu gibi, öğrenci katılımcıların da cinsiyet bakımından dengeli bir dağılım gösterdikleri söylenebilir. Öğrencilerin %77,6'sının daha önce herhangi bir tura katılmamıştır. Öğrencilerin %71,6'sı rehber olmayı isterken, %68,5'i turist rehberliği mesleğinde uzmanlaşma isteğinde bulunmaktadır. Öğrencilerin eğitim sürecinde tura katılmaları mesleki gelişimleri için avantaj sağlayabilir.

5.3. Turist Rehberlerinin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Ankete katılan turist rehberlerinin cinsiyet ve yaş dağılımları, üniversiteye girmek için kullandıkları puan türü ile üniversitelerin turist rehberliği bölümünden mezun olup olmadıkları, turist rehberi olmak için aldıkları eğitim türleri ve ne kadar süredir bu mesleği yaptıklarına ilişkin kişisel bilgiler Tablo 5.3'te sunulmaktadır ve yorumlanmıştır.

DEĞİŞKENLER	N	%
Cinsiyet		
Kadın	51	37,0
Erkek	87	63,0
Yaş		
20-26 yaş	17	12,3
27-33 yaş	41	29,7
34-40 yaş	45	32,6
41 ve üzeri	35	25,4
Üniversiteye Girişte Kullanılan Puan Türü		
MTOK (YGS-5)	13	9,4
EA	39	28,2
Dil Puanı	70	50,7
Diğer	16	11,5
Eğitim Aldığınız Üniversitede Mezun Olduğunuz Bölüm?		
Turist Rehberliği İle İlgili Bir Bölüm	100	72,5
Diğer	38	27,5
Eğitim Türü		
Önlisans	39	28,4
Lisans	63	45,7
Sertifika Programı	36	26,1
Tecrübe		
10 yıldan daha az	72	52,2
10 yıl ve üzeri	66	47,8

Tablo 5.3. Turist Rehberlerinin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 5.3' de katılımcı turist rehberlerine ilişkin betimleyici istatistikler yer almaktadır. Diğer iki katılımcı gruba (akademisyen ve öğrenci) turist rehberlerinde

erkelerin kadınlara göre sayısının fazla (%63) olduğu söylenebilir. Yaşlarda ise 30 yaş ve civarından sonraki gruplarda dengeli bir dağılım mevcuttur. Araştırmaya katılan turist rehberlerinin %72,5'i turist rehberliği programlarından birinden mezundur. Katılımcı rehberlerin %45,7'si lisans mezunu iken, %28,4'ü ön lisans, %26,1'i ise Sertifika programından rehberlik eğitimi almıştır. Turist rehberlerinin %71,6'sının 10 yıldan daha az tecrübeye sahip oldukları görülmektedir. Bu tur kalitesi açısından riskli bir durum gibi algılanabilir.

5.4. Akademisyenlere Ait İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular

Akademisyenler için likert tipinde hazırlanan ifadeler frekans analizine tabi tutulmuş, elde edilen sonuçlar ile aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri tablolaştırılmıştır. Söz konusu değerler Tablo 5.4' de yer almaktadır.

İFADELER	A.O	S.S	Skewness	Kurtosis
Lisans eğitiminin süresi, ön lisans programlarına ve diğer alternatif eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/yeterli olduğu için tercih edilmelidir.	4,14	0,95	-1,552	2,966
Yükseköğrenim kurumlarındaki, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içerikleri aynı olmalıdır.	3,74	1,18	-0,878	-0,104
Ders içerikleri, rehberlerin mesleklerini icra ederken kullandıkları bilgiler dikkate alınarak güncellenmeli, bu konuda okul-sektör işbirliği sağlanmalıdır.	4,43	0,92	-2,058	4,391
Ders içerikleri, turizm sektöründeki gelişmeler ve farklı eğilimler dikkate alınarak güncellenmelidir.	4,40	0,86	-1,952	4,82
Ders içerikleri ile uyumlu uzmanlığa sahip öğretim elemanlarının istihdam edilmesi önemlidir.	4,53	0,85	-2,517	7,147
Ders içerikleri kültür ve tarihi beraber ele almalı, güncel yaşam ve kültürler arası etkileşimle ilişkilendirilmeli, kıyaslama yapılmasını sağlamalıdır.	4,52	0,78	-2,528	8,817
Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir.	2,84	1,01	0,331	-0,385
Eğitim kurumları ve TUREB arasında işbirliği artırılmalıdır.	4,35	0,90	-2,134	5,653
Öğretim elemanları, rehberlik mesleğine ilişkin saha bilgileri açısından yeterli olmalıdır.	4,43	0,77	-1,927	5,267
Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir.	4,60	0,61	-1,626	3,283
Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır.	4,65	0,50	-0,959	-0,396

Tablo 5.4. İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular (Akademisyenler) n=81

Sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji, dinler tarihi gibi dersler, rehberlik mesleği için ihtiyaç duyulan temel bilgileri kapsar.	4,57	0,57	-0,9	-0,173
Mesleğe ilişkin derslerin verilmesinde, alanında uzman uygulamacılardan faydalanılmalıdır (arkeologlar, TR, müzeciler, sanat tarihçileri vb.).	4,35	0,84	-1,513	2,781
Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır.	4,06	1,14	-1,048	0,195
Yabancı dil dersleri ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir.	3,65	1,34	-0,545	-1,017
Yabancı dil bilgim mesleki açıdan yeterlidir.	3,94	0,90	-0,934	0,89
Staj, mesleğe ve sektöre hazırlanmak için gereklidir.	4,19	0,91	-1,503	2,797
Stajlar, ders dönemleri içerisinde periyotlarla/ belirli periyotlarda yapılmalıdır.	3,36	1,21	-0,422	-0,916
Stajlar doğrudan rehberlik mesleğinde tecrübe kazanmaya yönelik olmalıdır.	4,50	0,66	-1,242	1,601
Turist Rehberi olarak çalışmaya başlanmadan önce aday rehber süreci olmalı ve süreç ciddiyeyle yürütülmelidir.	4,17	1,02	-1,149	0,503
Ülkesel Turist Rehberi çalışma kartını alabilmek için uygulama gezisinin süresi ve kapsamı genişletilmelidir.	3,44	1,15	0,013	-1,255
Öğretim elemanlarının müfredat kapsamında öğrenciye aktarılan bilgilerin, uygulamaya yansımalarını görebilmeleri açısından uygulama gezilerine katılmaları gerekmektedir.	4,06	0,87	-0,82	0,21
Uygulama gezisi, mesleki eğitimleri destekler nitelikte olmalıdır.	4,53	0,62	-1,265	2,219
Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. “Kişi” kendini geliştirmelidir.	4,14	0,95	-1,552	2,966

n: Katılımcı sayısı, A.O.: Aritmetik Ortalama, S.S.: Standart sapma

Tablo 5.4. (devam) İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular (Akademisyenler) n=81

En yüksek tutuma sahip üç ifadeye bakıldığında sırasıyla; “Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır (4,65)”, “Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir (4,60)” ve “Sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji, dinler tarihi gibi dersler, rehberlik mesleği için ihtiyaç duyulan temel bilgileri kapsar (4,57)” ifadeleri en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olan ifadeler olarak tespit edilmiştir. Bu ifadelerden yola çıkarak turist rehberlerinin görüşleri ile örtüştüğü söylenebilir. Yani teorik bilginin pratik bilgiyle birleştirilmesi görüşünün hâkim olduğunu söylemek mümkündür.

En düşük tutuma sahip üç ifade ise sırasıyla; “Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir (2,84)”, “Stajlar, ders dönemleri içerisinde periyotlarla/ belirli periyotlarda yapılmalıdır (3,36)” ve “Ülkesel Turist Rehberi çalışma kartını alabilmek için uygulama gezisinin süresi ve kapsamı genişletilmelidir (3,44)” ifadeleridir. Bu en düşük aritmetik ortalamaya sahip üç ifadeye bakıldığında akademisyenler mevcut müfredatın rehberlik mesleği açısından yeterliliği konusunda tereddüt sahibi oldukları sonucunu doğurmaktadır. Diğer yandan stajların ders dönemi içerisinde yapılmasına da akademisyenlerin kararsız bir yapıda

oldukları görülmektedir fakat ders dönemi içerisinde kısa süreli uygulamalı gezilerin olması konusunda bir görüş birliği olduğu bilinmektedir.

5.5. Öğrencilere Ait İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin ifadeleri değerlendirmelerine ilişkin yorumlamalar yer almaktadır. Öğrencilere uygulanan likert tipi ifadeler de frekans analizine tabi tutulmuştur. Verilere ait aritmetik ortalamalar, standart sapma, çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri Tablo 5.5’de sunulmaktadır.

Tablo 5.5. incelendiğinde en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olan ifade “Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. Kişi kendini geliştirmelidir (4,71)” ifadesidir. Öğrenciler rehberlik mesleğinin bilgiye aç bir meslek grubu olduğu ve sürekli gelişim göstermesi gerektiği görüşünde hemfikir bir tutuma sahiptirler. Diğer bir en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olan ifade ise “Yabancı dil dersleri ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir (4,58)” ifadesidir. Öğrenciler rehberlik eğitiminde yabancı dilin önemini vurgulamaktadır. Yabancı dil konusunda farkındalığın mevcut olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç öğrencilerin yabancı dil yeterliliklerindeki eksikliklerin bir yansıması olabilir. En yüksek üçüncü aritmetik ortalamaya sahip ifade ise “Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır (4,54)” ifadesi olarak görülmektedir. Yine dil üzerine gerekliliklerin öğrenciler tarafında olumlu tutumla karşılandığı ilgili tabloda açıkça görülmektedir.

İFADELER	A.O	S.S	Skewness	Kurtosis
Lisans eğitiminin süresi, ön lisans programlarına ve diğer alternatif eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/yeterli olduğu için tercih edilmelidir.	3,62	1,00	-0,634	0,036
Yükseköğrenim kurumlarındaki, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içerikleri aynı olmalıdır.	3,86	0,85	-1,459	3,008
Ders içerikleri, rehberlerin mesleklerini icra ederken kullandıkları bilgiler dikkate alınarak güncellenmeli, bu konuda okul-sektör işbirliği sağlanmalıdır.	4,18	0,81	-1,546	3,817
Ders içerikleri, turizm sektöründeki gelişmeler ve farklı eğilimler dikkate alınarak güncellenmelidir.	4,15	0,81	-1,612	4,131
Ders içerikleri ile uyumlu uzmanlığa sahip öğretim elemanlarının istihdam edilmesi önemlidir.	4,27	0,69	-1,357	4,233
Ders içerikleri kültür ve tarihi beraber ele almalı, güncel yaşam ve kültürler arası etkileşimle ilişkilendirilmeli, kıyaslama yapılmasını sağlamalıdır.	4,22	0,72	-1,324	3,571
Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir.	3,02	1,03	-0,147	-0,369
Eğitim kurumları ve TUREB arasında işbirliği artırılmalıdır.	4,23	0,78	-1,723	4,987
Öğretim elemanları, rehberlik mesleğine ilişkin saha bilgileri açısından yeterli olmalıdır.	4,19	0,82	-1,669	4,335
Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir.	4,37	0,77	-1,707	3,935
Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır.	4,37	0,75	-1,764	4,917
Sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji, dinler tarihi gibi dersler, rehberlik mesleği için ihtiyaç duyulan temel bilgileri kapsar.	4,21	0,75	-1,64	4,924
Mesleğe ilişkin derslerin verilmesinde, alanında uzman uygulamacılardan faydalanılmalıdır (arkeologlar, TR, müzeciler, sanat tarihçileri vb.).	4,32	0,70	-1,605	5,418
Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır.	4,54	0,90	-2,117	3,851
Yabancı dil dersleri ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir.	4,58	0,86	-2,425	5,685
Yabancı dil bilgim mesleki açıdan yeterlidir.	2,98	1,18	-0,093	-0,85
Staj, mesleğe ve sektöre hazırlanmak için gereklidir.	4,04	1,00	-1,41	1,894
Stajlar, ders dönemleri içerisinde periyotlarla/ belirli periyotlarda yapılmalıdır.	4,00	0,91	-1,141	1,477
Stajlar doğrudan rehberlik mesleğinde tecrübe kazanmaya yönelik olmalıdır.	4,43	0,81	-1,947	4,742
Turist Rehberi olarak çalışmaya başlanmadan önce aday rehber süreci olmalı ve süreç ciddiyle yürütülmelidir.	4,28	0,90	-1,435	2,101
Ülkesel Turist Rehberi çalışma kartını alabilmek için uygulama gezisinin süresi ve kapsamı genişletilmelidir.	4,12	1,02	-1,35	1,45
Öğretim elemanlarının müfredat kapsamında öğrenciye aktarılan bilgilerin, uygulamaya yansımalarını görebilmeleri açısından uygulama gezilerine katılmaları gerekmektedir.	4,23	0,88	-1,512	2,827
Uygulama gezisi, mesleki eğitimleri destekler nitelikte olmalıdır.	4,40	0,72	-1,692	4,969
Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. "Kişi" kendini geliştirmelidir.	4,71	0,76	-3,473	12,989

n: Katılımcı sayısı, A.O.: Aritmetik Ortalama, S.S.: Standart sapma

Tablo 5.5. İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular (Öğrenci) n=232

İlgili tablo incelendiğinde en düşük aritmetik ortalamaya sahip olan ifade "Yabancı dil bilgim mesleki açıdan yeterlidir (2,98)" ifadesidir. Bu ifadenin ortalamasına göre öğrenciler mesleki açıdan yabancı dil konusunda yeterli olmadıkları konusunda görüş bildirmişlerdir. Nitekim buna paralel olarak en yüksek ifadelerde yer alan yabancı dil öğrenimi ve mesleki derslerin yabancı dil ile verilmesi görüşü bir tesadüf bulgu olmadığı açık olarak görülmektedir. En düşük ikinci aritmetik

ortalamaya sahip ifade ise “Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir (3,02)” ifadesidir. Bu çıktıya göre öğrenciler mevcut müfredatın rehberlik mesleği açısından yeterli olduğuna dair şüpheleri olduğu sonucu doğrulamaktadır. Aldıkları eğitim kuruma göre değişmekle birlikte bu konu üzerinde farklı tutumlara sahip öğrencilerin ortalamasına bakıldığında nötr bir tutumun olduğu görülmektedir. Diğer en düşük aritmetik ortalama sahip olan ifadeye bakılacak olursa “Lisans eğitiminin süresi, ön lisans programlarına ve diğer alternatif eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/yeterli olduğu için tercih edilmelidir (3,62)” ifadesidir. Bu ifadeye verilen cevapların ortalamasına göre öğrenciler lisans eğitimine doğru olumlu bir tutuma sahip olmakla birlikte, bu tutumun çokta fazla yüksek olmadığı görülmektedir.

5.6. Turist Rehberlerine Ait İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular

Örneklem grubunun bir diğerini turist rehberleri oluşturmaktadır. Turist rehberlerinin ifadelerinden yola çıkarak hesaplanan aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerine bu bölümde yer ayrılmıştır.

Tablo 5.6’ da rehberlere uygulanmış olan anket ifadelerinin frekans analizi sonuçları yer almaktadır. İlgili tablo incelendiğinde profesyonel turist rehberlerinin en yüksek tutuma sahip 3 ifadesi ile en düşük aritmetik ortalama sahip olduğu 3 ifade detaylı olarak yorumlanmıştır. En düşük aritmetik ortalama (AO) sahip ifadeye bakıldığında “Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir (2,86)” ifadesi rehberler tarafından en olumsuz tutum içinde olunan ifade olarak görülmektedir. Bu sonuca göre turist rehberleri mevcut müfredatın rehberlik mesleği için yeterli olmadı görüşü hâkimdir. Rehberler sektörde yaşamış oldukları tecrübeler vasıtasıyla müfredat içeriği konusunda çekinceleri olduğunu ve bununda tutumlarından anlaşıldığı sonucuna varılmıştır. Diğer en düşük tutuma sahip ifade ise “Lisans eğitiminin süresi, ön lisans programlarına ve diğer alternatif eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/yeterli olduğu için tercih edilmelidir (3,50)” ifadesi olmuştur. Bu ifade her ne kadar en düşük ikinci ortalama sahip olsa da kararsız tutumun daha üstünde ve ifadeye “katılıyorum” seçeneğinin hemen altında bir aritmetik ortalama sahiptir. Yani rehberlerin lisans eğitiminin tercih edilmesi konusunda görüşleri olumlu tutuma daha yakın olarak tespit edilmiştir.

Son olarak en düşük AO'ya sahip üçüncü ifade ise “Yükseköğrenim kurumlarındaki, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içerikleri aynı olmalıdır (3,83)” ifadesi olmuştur. Bu ifade üzerinden rehberler mesleki bilgi ve beceriler ile ders içeriklerinin aynı olması ya da olmaması hususunda çekincelere sahip oldukları fakat çokta düşük düzeyde tutuma sahip olmadıkları sonucuna varılmıştır.

İFADELER	A.O	S.S	Skewness	Kurtosis
Lisans eğitiminin süresi, ön lisans programlarına ve diğer alternatif eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/yeterli olduğu için tercih edilmelidir.	3,50	1,13	-0,495	-0,479
Yükseköğrenim kurumlarındaki, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içerikleri aynı olmalıdır.	3,83	1,07	-1,144	0,944
Ders içerikleri, rehberlerin mesleklerini icra ederken kullandıkları bilgiler dikkate alınarak güncellenmeli, bu konuda okul-sektör işbirliği sağlanmalıdır.	4,45	0,92	-2,268	5,542
Ders içerikleri, turizm sektöründeki gelişmeler ve farklı eğilimler dikkate alınarak güncellenmelidir.	4,46	0,87	-2,462	7,124
Ders içerikleri ile uyumlu uzmanlığa sahip öğretim elemanlarının istihdam edilmesi önemlidir.	4,51	0,79	-2,352	7,112
Ders içerikleri kültür ve tarihi beraber ele almalı, güncel yaşam ve kültürler arası etkileşimle ilişkilendirilmeli, kıyaslama yapılmasını sağlamalıdır.	4,50	0,80	-2,268	6,575
Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir.	2,86	1,19	0,391	-0,737
Eğitim kurumları ve TUREB arasında işbirliği artırılmalıdır.	4,43	0,78	-2,145	6,676
Öğretim elemanları, rehberlik mesleğine ilişkin saha bilgileri açısından yeterli olmalıdır.	4,47	0,83	-2,16	5,719
Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir.	4,55	0,77	-2,565	8,472
Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır.	4,53	0,78	-2,385	7,596
Sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji, dinler tarihi gibi dersler, rehberlik mesleği için ihtiyaç duyulan temel bilgileri kapsar.	4,40	0,85	-1,881	4,4
Mesleğe ilişkin derslerin verilmesinde, alanında uzman uygulamacılardan faydalanılmalıdır (arkeologlar, TR, müzeciler, sanat tarihçileri vb.).	4,42	0,86	-2,184	5,841
Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır.	4,36	0,97	-1,706	2,774
Yabancı dil dersleri ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir.	4,34	0,89	-1,668	3,163
Yabancı dil bilgim mesleki açıdan yeterlidir.	4,25	0,94	-1,666	3,057
Staj, mesleğe ve sektöre hazırlanmak için gereklidir.	4,22	0,92	-1,423	2,238
Stajlar, ders dönemleri içerisinde periyotlarla/ belirli periyotlarda yapılmalıdır.	4,06	1,02	-1,361	1,732
Stajlar doğrudan rehberlik mesleğinde tecrübe kazanmaya yönelik olmalıdır.	4,38	0,83	-1,814	4,481
Turist Rehberi olarak çalışmaya başlanmadan önce aday rehber süreci olmalı ve süreç ciddiyle yürütülmelidir.	4,19	1,10	-1,503	1,64
Ülkesel Turist Rehberi çalışma kartını alabilmek için uygulama gezisinin süresi ve kapsamı genişletilmelidir.	3,96	1,16	-0,916	-0,148
Öğretim elemanlarının müfredat kapsamında öğrenciye aktarılan bilgilerin, uygulamaya yansımalarını görebilmeleri açısından uygulama gezilerine katılmaları gerekmektedir.	4,20	0,97	-1,546	2,598
Uygulama gezisi, mesleki eğitimleri destekler nitelikte olmalıdır.	4,50	0,75	-2,396	8,517
Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. “Kişi” kendini geliştirmelidir.	4,66	0,80	-3,171	11,183

n: Katılımcı sayısı, A.O.: Aritmetik Ortalama, S.S.: Standart sapma

Tablo 5.6. İfadelerin Frekans Analizine İlişkin Bulgular (Rehberler) n=138

Yukarıdaki turist rehberlerinin ifadelerine verdikleri cevaplara göre aritmetik ortalamalarının en yüksek olduğu üç ifade sırasıyla: “Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. “Kişi” kendini geliştirmelidir (4,66)”, “Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir (4,55)” ve “Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır (4,53)” ifadeleridir. Bu ifadeler incelendiğinde göze çarpan en önemli ortak noktasının teori ve pratiğin ortak bir paydada buluşturulması olduğu görülmektedir. Rehberler teorik derslerin yeterli olmadığı ve sektörle birleştirilmesi gerektiği görüşüne sahip olduğu görülmektedir. Diğer yandan rehber olacak kişinin kendisini sürekli olarak geliştirmesi gerektiği konusudur. Turist rehberleri, hem öğrencilerin hem de hali hazırda rehberler için bilginin sınırı olmadığını ve kişinin mesleki anlamda entelektüel bir kişiliğe sahip olmasını önemsediklerini ilgili ifadeye vermiş oldukları yanıtların AO’sı ile tespit edilmiştir. Bu bağlamda hem öğrenciler hem de rehberler kişisel gelişim konusunda ortak bir payda da hemfikir olduklarını söylemekte mümkündür.

5.7. Ankette Yer Alan İfadelerin Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan ölçeğin örnekleme yer alan öğrenciler, rehberler ve akademisyenlerin turist rehberliği eğitimini değerlendirmelerine ilişkin ifadeler bir araya getirilerek faktör analizi yapılması için öncelikle veriler aynı veri tabanına işlenmiştir. Ölçekte yer alan ifadeler, faktör analizi sayesinde dört boyut altında toplanmıştır.

Akademisyenlerin, turist rehberlerinin ve öğrencilerin, turist rehberliği eğitimini değerlendirdikleri ifadelerine ilişkin tespit edilen dört boyut “*Uygulama ve Teorik Uyum*”, “*Ders İçerikleri*”, “*Staj ve Uygulama Gezisi*”, “*Kişisel Gelişim*” boyutu şeklindedir. Bu boyutlar için toplam açıklanan varyans % 65,06 olmaktadır. % 65,06’lık oran sosyal bilimler alanında yüksek kabul edilebilir bir orandır.

Tablo 5.7’de araştırmada kullanılan ölçeğin ve katılımcılardan alınan verilerin faktör analizine uygunluğunun tespit edilebilmesi adına KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem büyüklüğü testi yapılmıştır. Sosyal bilimler alanındaki ölçeklerin faktör analizine uygun olduğunu gösteren asgari KMO değeri %70 oranında olmalıdır, bu ankete dair ölçek için KMO değeri %91,5 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca Barlett Küresellik Testi de 0,000 ($p < 0,05$) olarak tespit edilmiştir. Bu değerde çalışmadaki

ölçeğin faktör analizine uygun olduğunu ortaya koymaktadır. Kriterlere ilişkin faktör yükleri ise 0,817 ile 0,502 değerleri arasında değişmektedir.

Tablo 5.7.' de boyutların varyans yüzdeleri, Cronbach Alpha, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Boyutlar arasındaki en yüksek varyans yüzdesine sahip boyutun “Uygulama ve Teorik Uyum” (19,384) olduğu tespit edilmiştir. En yüksek aritmetik ortalamaya sahip boyut “Uygulama ve Teorik Uyum” (4,23)'dur. Buna karşın aritmetik ortalaması en düşük olan boyut “Staj ve Uygulama Gezisi” (4,23)'dir. Yapılan faktör analizinde ortaya çıkan boyutların uygulama ve teorik uyum (0,884), ders içerikleri (0,862), staj ve uygulama gezisi (0,778), ve kişisel gelişim (0,734) kabul edilebilir güvenilir güvenilirliklere sahip oldukları söylenebilir (Can, 2018: 391).

Uygulama ve Teorik Uyum	Açık Var.	Cr. Alfa	Art. Ort.	Std. Sapma	Faktör Yükü
Sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji, dinler tarihi gibi dersler, rehberlik mesleği için ihtiyaç duyulan temel bilgileri kapsar.	19,384	0,884	4,42	0,693	0,795
Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır.					0,778
Mesleğe ilişkin derslerin verilmesinde, alanında uzman uygulamacıardan faydalanılmalıdır (arkeologlar, TR, müzeciler, sanat tarihçileri vb.).					0,771
Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir.					0,693
Öğretim elemanları, rehberlik mesleğine ilişkin saha bilgileri açısından yeterli olmalıdır.					0,594
Ders İçerikleri	Açık Var.	Cr. Alfa	Art. Ort.	Std. Sapma	Faktör Yükü
Ders içerikleri, turizm sektöründeki gelişmeler ve farklı eğilimler dikkate alınarak güncellenmelidir.	17,631	0,862	4,24	0,765	0,817
Ders içerikleri, rehberlerin mesleklerini icra ederken kullandıkları bilgiler dikkate alınarak güncellenmeli, bu konuda okul-sektör işbirliği sağlanmalıdır.					0,802
Ders içerikleri ile uyumlu uzmanlığa sahip öğretim elemanlarının istihdam edilmesi önemlidir.					0,792
Ders içerikleri kültür ve tarihi beraber ele almalı, güncel yaşam ve kültürler arası etkileşimle ilişkilendirilmeli, kıyaslama yapılmasını sağlamalıdır.					0,642
Yükseköğrenim kurumlarındaki, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içerikleri aynı olmalıdır.					0,575
Staj ve Uygulama Gezisi	Açık Var.	Cr. Alfa	Art. Ort.	Std. Sapma	Faktör Yükü
Ülkesel Turist Rehberi çalışma kartını alabilmek için uygulama gezisinin süresi ve kapsamı genişletilmelidir.	15,003	0,778	4,23	0,817	0,808
Turist Rehberi olarak çalışmaya başlanmadan önce aday rehber süreci olmalı ve süreç ciddiyle yürütülmelidir.					0,775
Stajlar, ders dönemleri içerisinde periyotlarla/ belirli periyotlarda yapılmalıdır.					0,693
Staj, mesleğe ve sektöre hazırlanmak için gereklidir.					0,521
Kişisel Gelişim	Açık Var.	Cr. Alfa	Art. Ort.	Std. Sapma	Faktör Yükü
Eğitim kurumları ve TUREB arasında işbirliği artırılmalıdır.	13,049	0,734	4,38	0,790	0,744
Stajlar doğrudan rehberlik mesleğinde tecrübe kazanmaya yönelik olmalıdır.					0,721
Yabancı dil dersleri ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir.					0,713
Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır.					0,516
Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. “Kişi” kendini geliştirmelidir.					0,502

Varimax Rotasyonlu Temel Bileşenler Analizi: Açıklanan Toplam Varyans: %65,06; Kaiser-Mayer-Olkin Örneklem Büyüklüğü: 0,915; Bartlett Küresellik Testi (0,00): $p < 0,05$; df : 171; Ki -Kare: 4759,108 Değerlendirme Aralığı (Bütün Boyutlar için [1] Tamamen Katılmıyorum – [10] Tamamen Katılıyorum)

Tablo 5.7. İfadelere İlişkin Farklılık Analizi

5.8. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Bu bölümde akademisyenlerin turist rehberliği (TR) eğitimi hakkında değerlendirmelerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla t testi uygulanmıştır. Tüm boyutlar için farklılık analizi çalışması yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5.8’de yer almaktadır.

BOYUTLAR	Değişken	N	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Kadın	38	4,60	0,005	0,996
	Erkek	43	4,60		
Ders İçerikleri (Müfredat)	Kadın	38	4,68	3,815	0,000*
	Erkek	43	4,04		
Staj ve Uygulama Gezisi	Kadın	38	4,44	1,133	0,267
	Erkek	43	4,27		
Kişisel Gelişim	Kadın	38	3,73	0,108	0,914
	Erkek	43	3,72		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık

*: p<0,05 düzeyinde anlamlı

Tablo 5.8. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi

Yukarıdaki cinsiyete göre farklılık analizi sonucunda uygulama ve teorik uyum, staj ve uygulama gezisi, kişisel gelişim boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık söz konusu olmamıştır. Ders içerikleri (Müfredatı) boyutunda ise anlamlı bir farklılık söz konusudur. Bu anlamlı farklılık ise kadınların erkeklere göre ders içerikleri ifadelerine daha olumlu tutum içerisinde olduklarından dolayı kaynaklandığı görülmektedir. Verilere göre (Uygulama ve Teorik Uyum: P= 0,996/ Staj ve Uygulama Gezisi: P= 0,267/ Kişisel Gelişim: P= 0,914/ Ders İçerikleri (Müfredat): P=0,000) H₁ “Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır” hipotezinin kısmen desteklendiği görülmektedir.

5.9. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Turist Rehberliği Eğitimi Sahibi Olmasına Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde turist rehberliği eğitimi alıp almamalarına göre farklılık içerip içermediği analiz edilmiştir.

Tablo 5.9’da görüleceği üzere 47 akademisyen rehberlik eğitimi aldığını 34 akademisyen ise rehberlikle ilgili herhangi bir eğitiminin olmadığını belirtmiştir.

BOYUTLAR	Değişken	N	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Hayır	34	4,6176	0,179	0,858
	Evet	47	4,5957		
Ders İçerikleri (Müfredat)	Hayır	34	3,9412	-4,026	0,000*
	Evet	47	4,6383		
Staj ve Uygulama Gezisi	Hayır	34	4,4118	0,606	0,546
	Evet	47	4,3191		
Kişisel Gelişim	Hayır	34	3,8529	1,563	0,122
	Evet	47	3,6383		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık

*: $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 5.9. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Rehberlik Eğitimi Sahibi Olmasına Göre Farklılık Analizi

Yukarıdaki tablo incelendiğinde uygulama ve teorik uyum, staj ve uygulama gezisi ayrıca kişisel gelişim boyutları rehberlik eğitimi sahipliğine göre herhangi bir farklılık barındırmamaktadır. Buna rağmen Ders içerikleri (müfredatları) boyutunda rehberlik eğitimi alıp almamasına göre anlamlı bir farklılık söz konusudur. Bu anlamlı farklılık rehberlik eğitime sahip akademisyenlerin eğitime sahip olmayan akademisyenlere göre ders içeriklerine olan tutumlarının daha olumlu yönde olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Analiz sonucunda (Uygulama ve Teorik Uyum: $P = 0,858$ / Staj ve Uygulama Gezisi: $P = 0,546$ / Kişisel Gelişim: $P = 0,122$ / Ders İçerikleri (Müfredat): $P = 0,000$) H_2 “Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde turist rehberliği eğitimi alıp almamalarına göre anlamlı farklılık vardır” hipotezinin kısmen desteklendiği görülmektedir.

5.10. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Faal Olarak

Rehberlik Yapıp/Yapmamasına Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinin faal olarak rehberlik yapıp yapmadıklarına göre boyutlar üzerinde farklılık yaratıp yaratmadığı incelenmiş ve sonuçlarına Tablo 5.10’ da yer verilmiştir.

BOYUTLAR	Değişken	N	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Evet	41	4,6829	1,317	0,192
	Hayır	40	4,5250		
Ders İçerikleri (Müfredat)	Evet	41	4,2683	-0,839	0,404
	Hayır	40	4,4250		
Staj ve Uygulama Gezisi	Evet	41	4,4390	1,092	0,278
	Hayır	40	4,2750		
Kişisel Gelişim	Evet	41	3,7561	0,385	0,701
	Hayır	40	3,7000		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık

*: $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 5.10. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Faal Olarak Rehberlik Yapıp/Yapmamasına Göre Farklılık Analizi

Toplamda 81 akademisyenin 41'i aktif olarak turist rehberliği yaptığını belirtmiştir ancak yapılan analiz sonucunda herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Yani akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinin aktif rehber olarak çalışıp çalışmadığına göre değişiklik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Veriler ışığında (Uygulama ve Teorik Uyum: $P= 0,192/$ Staj ve Uygulama Gezisi: $P= 0,278/$ Kişisel Gelişim: $P= 0,701/$ Ders İçerikleri (Müfredat): $P=0,404$) H_3 “Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde rehberlik yapıp yapmamalarına göre anlamlı farklılık vardır” hipotezinin desteklenmediği sonucuna ulaşılmaktadır.

5.11. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Unvan Derecelerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinin öğretim elemanı veya öğretim üyesi olup olmamasına göre değişiklik göstermediği sonucuna Tablo 5.11’de görülen verilerden ulaşılabilir. Aynı verilerden yola çıkarak her iki akademisyen grubu da hemen hemen uygulama ve teorik uyum, ders müfredatları, staj ve uygulama gezisi, kişisel gelişim konularında benzer görüşlere sahip olduğu söylenebilir.

BOYUTLAR	Değişken	N	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Öğretim Elemanı	31	4,61	0,104	0,918
	Öğretim Üyesi	50	4,60		
Ders İçerikleri (Müfredat)	Öğretim Elemanı	31	4,51	1,449	0,151
	Öğretim Üyesi	50	4,24		
Staj ve Uygulama Gezisi	Öğretim Elemanı	31	4,25	-1,048	0,298
	Öğretim Üyesi	50	4,42		
Kişisel Gelişim	Öğretim Elemanı	31	3,61	-1,260	0,212
	Öğretim Üyesi	50	3,80		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık

**: $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı*

Tablo 5.11. Akademisyenlerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Unvan Derecesine Göre Farklılık Analizi

Tablo 5.11’e bakıldığında akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinin unvan durumlarına (Öğretim elemanı veya öğretim üyesi) göre boyutlar üzerinde farklılık meydana getirip getirmediği incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda (Uygulama ve Teorik Uyum: $P= 0,918/$ Staj ve Uygulama Gezisi: $P= 0,298/$ Kişisel

Gelişim: $P=0,212$ / Ders İçerikleri (Müfredat): $P=0,151$) herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilememiştir bu sebeple H_4 “Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde akademik unvanlarına göre anlamlı farklılık vardır” hipotezinin desteklenmediği sonucuna ulaşılmaktadır.

5.12. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin rehberlik eğitimini değerlendirmelerinin cinsiyetlerine göre farklılık analizleri Tablo 5.12’ deyer almaktadır. Araştırma kapsamında rehberlik eğitimiyle ilgili oluşan dört boyuttan “uygulama ve teorik uyum” ($p=0.000$, $p<0,05$) ile “ders içerikleri” ($p=0.029$, $p<0,05$) boyutları öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.

İFADELER	Değişken	N	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Kadın	110	4,4909	3,763	0,000*
	Erkek	122	4,1557		
Ders İçerikleri	Kadın	110	4,2455	2,198	0,029*
	Erkek	122	4,0492		
Staj ve Uygulama Gezisi	Kadın	110	4,2545	0,910	0,364
	Erkek	122	4,1557		
Kişisel Gelişim	Kadın	110	4,6273	0,931	0,353
	Erkek	122	4,5410		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık
*: $p<0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 5.12. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi

Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, her iki boyut için de farklılığında kadınların erkeklere göre daha olumlu düşünmesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. H_5 “Öğrencilerin TR eğitiminin değerlendirmelerinde cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır” hipotezinin kısmen desteklenmesi, öğrencilerin cinsiyetlerine göre “uygulama ve teorik uyum” ile “ders içerikleri” boyutlarında anlamlı farklılıklar göstermesinden kaynaklanmaktadır.

5.13. Öğrencilerin TR Eğitiminin Değerlendirmelerinin Lise Mezuniyetine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında turist rehberliği bölümü öğrencilerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde mezun oldukları lise mezuniyetlerine göre farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Tablo 5.13 incelendiğinde, turist rehberliği ile ilgili boyutlardan uygulama ve teorik uyum, ders içerikleri ve staj ve uygulama gezisi boyutlarının öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre herhangi bir farklılık göstermedikleri görülmektedir. Ancak rehberlik eğitimi boyutlarından “kişisel gelişim” ($p=0.030$, $p<0,05$) rehberlik eğitimi alan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılık göstermektedir.

İFADELER	Değişken	N	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Turizm	96	4,354	0,725	0,469
	Diğer	136	4,286		
Ders İçerikleri	Turizm	96	4,229	1,630	0,104
	Diğer	136	4,080		
Staj ve Uygulama Gezisi	Turizm	96	4,312	1,711	0,088
	Diğer	136	4,125		
Kişisel Gelişim	Turizm	96	4,697	2,183	0,030*
	Diğer	136	4,500		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık

*: $p<0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 5.13. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Lise Mezuniyetine Göre Farklılık Analizi

Farklılığın turizm liselerinden mezun olan öğrencilerin diğer liselerden mezun olanlara göre daha olumlu düşüncülerinden kaynaklandığı Tablo 5.13’deki aritmetik ortalamalardan anlaşılmaktadır. Turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm endüstrisi veya turizmle ilgili alt sektörler hakkında fazla bilgi sahibi olmaları, kişisel gelişim konusunda hassas olmalarını sağlamış olabilir. Ortaya çıkan kısmi farklılık neticesinde H_6 “Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı farklılık vardır” hipotezinin “kişisel gelişim” boyutunda desteklediği “uygulama ve teorik uyum”, “ders içerikleri”, “staj ve uygulama gezisi” boyutlarında ise desteklenmediği görülmektedir.

5.14. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Turlara Katılım Durumuna Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin eğitim dönemlerinde turlara katılım durumu, rehberlik eğitimiyle ilgili oluşan iki boyut için anlamlı farklılık gösterdiği Tablo 5.14'den anlaşılmaktadır.

İFADELER	Değişken	n	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Evet	52	4,3846	0,822	0,412
	Hayır	180	4,2944		
Ders İçerikleri	Evet	52	4,3077	1,991	0,048*
	Hayır	180	4,0944		
Staj ve Uygulama Gezisi	Evet	52	4,4423	2,401	0,017*
	Hayır	180	4,1333		
Kişisel Gelişim	Evet	52	4,6154	0,382	0,703
	Hayır	180	4,5722		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık

*: $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 5.14. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Turlara Katılım Durumuna Göre Farklılık Analizi

Bu kapsamda uygulama ve teorik uyum boyutu ile kişisel gelişim boyutu öğrencilerin eğitim esnasında turlara katılım durumuna göre farklılık göstermezken, “ders içerikleri” ($p=0.048$, $p < 0,05$) ile “staj ve uygulama gezisi” ($p=0.017$, $p < 0,05$) boyutları anlamlı farklılık göstermektedir.

Her iki boyut içinde farklılık turlara katılan öğrencilerin katılmayanlara oranla daha olumlu düşüncelerinden kaynaklanmaktadır. Özellikle staj ve uygulama gezisi boyutundaki farklılık önem taşımaktadır. Çünkü belli bir seviyeye kadar mesleği icra eden öğrencilerin staj ve uygulama gezisine yüksek katılım göstermesi bu uygulamaların meslek için ne kadar önemli ve üzerinde durulması gereken konular olduğunu göstermektedir. Veriler ışığında ise H_7 “Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde yardımcı çalışan sıfatıyla turlara katılıp katılmamalarına göre anlamlı farklılık vardır” hipotezi kısmen desteklenmektedir.

5.15. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyet Sonrası Rehber Olma İsteğine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin mezuniyet sonrası rehber olma isteği, rehberlik eğitimiyle ilgili oluşan boyutların hiçbiri için farklılık ($p > 0,05$) göstermemektedir. Bu sonuç şaşırtıcı olsa da, varyans grupları arasındaki farkın yüksek olması (66, 166), Aritmetik

ortalamaların birbirine yakın olması ve t değerlerinin küçük olması gibi sebeplerin bunda belirleyici oldukları düşünülmektedir. Özellikle uygulama ve teorik uyum boyutunun anlamlıya yakın bir görüntü sergilediği Tablo 5.15'den anlaşılmaktadır.

İFADELER	Değişken	n	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Evet	166	4,3675	1,841	,067
	Hayır	66	4,1818		
Ders İçerikleri	Evet	166	4,1807	1,360	,175
	Hayır	66	4,0455		
Staj ve Uygulama Gezisi	Evet	166	4,2470	1,365	,175
	Hayır	66	4,0909		
Kişisel Gelişim	Evet	166	4,6325	1,715	,088
	Hayır	66	4,4545		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık

Tablo 5.15. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Mezuniyet Sonrası Rehber Olma İsteğine Göre Farklılık Analizi

Dört boyutta da değerlerin $p > 0,05$ olması H_8 “Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet sonrasında turist rehberi olmak isteyip istememelerine göre anlamlı farklılık vardır” hipotezinin tamamen reddedildiği anlaşılmaktadır.

5.16. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyet Sonrası

Rehberlik Alanında Uzmanlaşma Düşüncesine Göre Farklılık Analizine

İlişkin Bulgular

Turist rehberliği eğitimiyle ilgili oluşturulmuş boyutların öğrencilerin mezuniyet sonrası rehberlik alanında uzmanlaşma düşüncesine göre farklılık analizine ilişkin sonuçlar Tablo 5.16'da yer almaktadır.

İFADELER	Değişken	n	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Evet	159	4,3648	1,624	,106
	Hayır	73	4,2055		
Ders İçerikleri	Evet	159	4,1635	0,698	,486
	Hayır	73	4,0959		
Staj ve Uygulama Gezisi	Evet	159	4,2453	1,248	,214
	Hayır	73	4,1096		
Kişisel Gelişim	Evet	159	4,6164	1,082	,280
	Hayır	73	4,5068		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık

Tablo 5.16. Öğrencilerin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Mezuniyet Sonrası Rehberlik Alanında Uzmanlaşma Düşüncesine Göre Farklılık Analizi

Bu analizlere göre rehberlik eğitimiyle ilgili oluşmuş boyutların hiçbiri öğrencilerin için mezuniyet sonrası rehberlik alanında uzmanlaşma düşüncesine göre farklılık ($p>0,05$) göstermemektedir. Burada anlamlı bir farklılığın olmaması t-değerleri, grup ortalamaları ve varyanslar arasındaki farkların etkili olduğu tahmin edilmektedir. H_9 “Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet sonrası rehberlik alanında uzmanlaşma fikirlerine göre anlamlı farklılık vardır” hipotezi, “uygulama ve teorik uyum”, “ders içerikleri”, “staj ve uygulama gezisi” ve “kişisel gelişim” boyutlarında farklılık olmaması sebebiyle desteklenmemektedir.

5.17. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Cinsiyete Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Turist rehberlerinin, turist rehberliği eğitimi hakkında değerlendirmelerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla t testi uygulanmıştır. Tüm boyutlar için farklılık analizi uygulanmıştır. Boyutlara ilişkin farklılık analizinin sonuçlarına Tablo 5.17’de yer verilmiştir.

BOYUTLAR	Değişken	n	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Kadın	51	4,62	1,383	0,169
	Erkek	87	4,44		
Ders İçerikleri (Müfredat)	Kadın	51	4,50	1,612	0,109
	Erkek	87	4,27		
Staj ve Uygulama Gezisi	Kadın	51	4,33	1,190	0,236
	Erkek	87	4,14		
Kişisel Gelişim	Kadın	51	4,58	1,604	0,111
	Erkek	87	4,36		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık
*: $p<0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 5.17. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Cinsiyete Göre Farklılık Analizi

Yapılan farklılık analizi testlerine göre tüm boyutların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yani aktif olarak görev yapan turist rehberleri cinsiyet farkı gözetmeden hemen hemen tüm boyutlar üzerinde aynı yönde görüşlere sahip olduğu görülmektedir bunun neticesinde ise H_{10} “Turist rehberlerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık vardır” hipotezinin desteklenmediği ifade edilebilir.

5.18. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyetlerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin lise mezuniyetlerine göre TR eğitimlerini değerlendirmelerinde farklılık gözlenip gözlenmeyeceği araştırıldığı gibi turist rehberlerinin de mezuniyetlerine göre önemli bir değişiklik gösterip göstermeyeceğini görmek adına farklılık analizi uygulanmıştır.

BOYUTLAR	Değişken	n	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	Rehberlik	100	4,58	1,705	,090
	Diğer	38	4,34		
Ders İçerikleri (Müfredat)	Rehberlik	100	4,37	,176	,860
	Diğer	38	4,34		
Staj ve Uygulama Gezisi	Rehberlik	100	4,16	-1,249	,214
	Diğer	38	4,36		
Kişisel Gelişim	Rehberlik	100	4,50	1,236	,219
	Diğer	38	4,31		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık
*: $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 5.18. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyetlerine Göre Farklılık Analizi

Tablo 5.18’de görüldüğü üzere TR’nin turist rehberliği eğitimini değerlendirmelerinin mezun oldukları bölüme göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Analiz sonucunda uygulama ve teorik uyum, ders içerikleri, staj ve uygulama gezisi ve ayrıca kişisel gelişim boyutlarında herhangi anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Turist rehberleri, rehberlik bölümü mezunu yada rehberlik dışında bir bölümden mezun olmuş olsa da ilgili boyutlara vermiş oldukları cevapların ortalamalarına göre bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Herhangibir farkın görülmemesi H_{11} “Turist rehberlerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde mezun oldukları bölüme göre anlamlı farklılık vardır” hipotezinin reddedilmesi anlamını taşımaktadır.

5.19. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Tecrübe Süresine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Turist rehberlerinin meslekte geçirdikleri sürenin TR eğitimini değerlendirmelerinde farklılık yaratıp yaratmadığını görmek için yapılan analiz sonuçlarına Tablo 5.19’da yer verilmiştir.

BOYUTLAR	Değişken	n	\bar{X}	t	p
Uygulama ve Teorik Uyum	10 yıldan daha az	72	4,54	0,451	0,653
	10 yıl ve üzeri	66	4,48		
Ders İçerikleri (Müfredat)	10 yıldan daha az	72	4,40	0,598	0,551
	10 yıl ve üzeri	66	4,31		
Staj ve Uygulama Gezisi	10 yıldan daha az	72	4,19	-0,320	0,750
	10 yıl ve üzeri	66	4,24		
Kişisel Gelişim	10 yıldan daha az	72	4,59	2,354	0,020*
	10 yıl ve üzeri	66	4,28		

n: sayı, \bar{X} : Aritmetik ortalama, t: t-istatistiği, p: anlamlılık

*: $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 5.19. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Tecrübe Süresine Göre Farklılık Analizi

Yapılan farklılık analiz sonuçlarına göre uygulama ve teorik uyum ($p=0,653$), ders içerikleri ($p=0,551$), staj ve uygulama gezisi ($p=0,750$) boyutlarında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Kişisel gelişim ($p=0,020$) boyutundan ise TR’nin tecrübe süresine göre anlamlı bir farklılık meydana geldiği görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın sebebi ise meslekte 10 yıldan daha az tecrübe sahibi olan (\bar{X} : 4,59) turist rehberlerinin 10 yıl ve üzeri (\bar{X} : 4,28) tecrübeye sahip olanlara göre kişisel gelişim boyutuna daha yüksek ortalamaya sahip olmaları olarak ifade edilebilir. Genel olarak ifade etmek gerekirse, meslekteki tecrübe yılının artması kişisel gelişim hakkındaki tutumlarda düşüşe sebebiyet verdiği söylenebilir. Ortaya çıkan kısmi farklılık neticesinde H_{12} “Turist rehberlerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde mesleklerini icra etme sürelerine göre anlamlı farklılık vardır” hipotezinin “kişisel gelişim” boyutunda desteklenmediği “uygulama ve teorik uyum”, “ders içerikleri”, “staj ve uygulama gezisi” boyutlarında ise desteklenmediği görülmektedir.

5.20. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinin Mezuniyet Türlerine Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Turist rehberlerinin TR eğitimi değerlendirmelerinde mezuniyet türlerine göre kendi içinde farklılık yaratıp yaratmadığını anlayabilmek amacıyla ikiden fazla grubun

herhangi bir ifade ya da boyuta vermiş oldukları cevapların aritmetik ortalamalarına göre kendi içinde farklılıklar oluşturup oluşturmadığını saptamak için kullanılmakta olan Tukey testi uygulanmıştır.

BOYUTLAR	F	p	Önlisans Mezunu	Lisans Mezunu	Sertifika	Tukey
			\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	
Uygulama ve Teorik Uyum	1,739	0,169	4,51	4,61	4,33	-
Ders İçerikleri	0,563	0,447	4,28	4,46	4,27	-
Staj ve Uygulama Gezisi	0,291	0,324	4,30	4,17	4,19	-
Kişisel Gelişim	3,223	0,040	4,38	4,61	4,22	Lisans Eğitimi – Sertifika Programı

Tukey: Post Hoc testi, \bar{X} : Aritmetik ortalama, F: f-değeri, p: anlamlılık
*: p<0,05 düzeyinde anlamlı

Tablo 5.20. Turist Rehberlerinin TR Eğitimini Değerlendirmelerinde Mezuniyet Türlerine Göre Farklılık Analizi

Yapılan analiz sonucuna göre uygulama ve teorik uyum, ders içerikleri, staj ve uygulama gezisi boyutlarında, önlisans, lisans veya sertifika programı mezunu olup olmamalarına göre bir farklılığa rastlanılmamıştır. Yani bu boyutlar üzerindeki tutumları aynı yönde olduğu söylenebilir. Diğer yandan ise kişisel gelişim boyutunda turist rehberlerinin mezun oldukları bölüme göre anlamlı farklılık (p=0,040) mevcut olduğu saptanmıştır. Bu farklılık ise Lisans eğitimi mezunu (X: 4,61) olan TR ile sertifika programı (X: 4,22) ile bu eğitimi alan TR arasında gerçekleşmiştir. Dolayısıyla lisans mezunu olan TR, sertifika programı mezunu olanlara göre kişisel gelişim konusunda daha olumlu bir tutuma sahip olduklarını söylemek mümkündür. H₁₃ “Turist Rehberlerinin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet türlerine göre anlamlılık bir farklılık vardır” hipotezinin “uygulama ve teorik uyum”, “ders içerikleri” ve “ staj ve uygulama gezisi” boyutlarında desteklenmediği “kişisel gelişim” boyutunda desteklendiği görülmektedir.

5.21. Turist Rehberliği Eğitimi Değerlendirmelerinde Katılımcı Gruplarına Göre Farklılık Analizine İlişkin Bulgular

Her üç veri grubu için farklılık testleri yapıldıktan sonra veri grupları birleştirilerek turist rehberliği eğitiminin katılımcı gruplarına farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır.

BOYUTLAR	F	p	Akadem.	Rehber	Öğrenci	Tukey
			\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	
Uygulama ve Teorik Uyum	6,990	0,001*	4,604	4,514	4,314	Öğrenci-Diğerleri
Ders İçerikleri	4,479	0,012*	4,362	4,345	4,142	Öğrenci-Rehber
Staj ve Uygulama Gezisi	1,131	0,324	4,358	4,217	4,202	-
Kişisel Gelişim	42,110	0,000*	3,728	4,449	4,581	Akademisyen-Diğerleri

Tukey: Post Hoc testi, \bar{X} : Aritmetik ortalama, F: f-değeri, p: anlamlılık

*: p<0,05 düzeyinde anlamlı

Tablo 5.21. Turist Rehberliği Eğitimi Değerlendirmelerinin Katılımcı Gruplarına Göre Farklılık Analizi

Tablo 5.21 incelendiğinde, rehberlik eğitimiyle ilgili oluşmuş boyutlardan “uygulama ve teorik uyum” (p=0.001, p<0,05), “ders içerikleri” (p=0.012, p<0,05) ve “kişisel gelişim” (p=0.000, p<0,05) boyutlarının katılımcı tipine göre farklılaştığı görülmektedir. One-way Anova testinde farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiğinin tespiti için Post Hoc testlerinden yararlanılmaktadır. Bu araştırma kapsamında da Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Uygulama ve teorik uyum boyutunda farklılık öğrenciler ile diğer gruplar arasında gerçekleşmiştir. Öğrenciler rehberlere ve akademisyenlere göre rehberlik eğitiminde uygulama ve teorik uyumun olmasına daha düşük katılım göstermektedir. Ders içerikleri boyutundaki farklılık öğrenciler ile rehberlerin görüşlerine göre gerçekleşmiştir. Aritmetik ortalamalara göre rehberler öğrencilere göre daha olumlu düşünülmektedir. Kişisel gelişim boyutundaki farklılık ise akademisyenler ile diğer iki katılımcı grubu arasında gerçekleşmiştir. Rehberler ve öğrenciler akademisyenlere göre kişisel gelişim boyutunda daha olumlu görüşlere sahiptir. Bu iki katılımcı grubu akademisyenlere

oranla rehberlik eğitiminde ve veya rehber adaylarının gelişiminde kişisel gelişimi önemli bir faktör olarak görmektedir.

5.22. Araştırma Hipotezlerinin Değerlendirilmesi

Araştırma kapsamında akademisyenlere, öğrencilere ve turist rehberlerine yönelik olmak üzere on üç adet hipotez oluşturulmuştur. Uygulanan farklılık analizleri neticesinde hipotezlerin bazıları kısmen desteklenirken bazıları ise desteklenmemektedir.

Hipotez Numarası	Hipotez İfadesi	Hipotezin Durumu
H ₁	Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.	Kısmen desteklenmektedir.
H ₂	Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde turist rehberliği eğitimi alıp almamalarına göre anlamlı farklılık vardır.	Kısmen desteklenmektedir.
H ₃	Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde rehberlik yapıp yapmamalarına göre anlamlı farklılık vardır.	Desteklenmemektedir.
H ₄	Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde akademik unvanlarına göre anlamlı farklılık vardır.	Desteklenmemektedir.
H ₅	Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	Kısmen desteklenmektedir.
H ₆	Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.	Kısmen desteklenmektedir.
H ₇	Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde yardımcı çalışan sıfatıyla turlara katılıp katılmamalarına göre anlamlı bir farklılık vardır.	Kısmen desteklenmektedir.
H ₈	Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet sonrasında turist rehberi olmak isteyip istememelerine göre anlamlı bir farklılık vardır.	Desteklenmemektedir.
H ₉	Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet sonrasında rehberlik alanında uzmanlaşma fikirlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.	Desteklenmemektedir.
H ₁₀	Turist rehberlerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.	Desteklenmemektedir.
H ₁₁	Turist rehberlerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde mezun oldukları bölüme göre anlamlı bir farklılık vardır.	Desteklenmemektedir.
H ₁₂	Turist rehberlerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde mesleklerini icra etme sürelerine göre anlamlı bir farklılık vardır.	Kısmen desteklenmektedir.
H ₁₃	Turist rehberlerinin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet türlerine göre anlamlılık bir farklılık vardır.	Kısmen desteklenmektedir.

Tablo 5.22. Araştırma Hipotezlerinin Değerlendirilmesi

Akademisyenlerin, turist rehberlerinin ve turist rehberliği bölümü öğrencilerinin TR eğitimini değerlendirmeleri sonucu ortaya çıkan “Uygulama ve Teorik Uyum, Ders İçerikleri (Müfredat), Staj ve Uygulama Gezisi, Kişisel Gelişim” boyutlarının farklılık analizlerine göre çalışma amacıyla oluşturulan hipotezler arasında H₁, H₂, H₅, H₆, H₇, H₁₂ kısmen desteklenirken, H₃, H₄, H₈, H₉, H₁₀, H₁₁ desteklenmediği görülmektedir.

5.23. Akademisyenlerin Turist Rehberliği Eğitimi İle İlgili Ek Görüşleri

Katılımcılara, turist rehberliği eğitimine ilişkin kişisel düşüncelerini likert tipi ölçekte yer alan ifadeler haricinde aktarabilmeleri için cevaplanması isteğe bağlı olarak “Rehberlik eğitimi ile ilgili eklemek istediğiniz (gerekli/gereksiz dersler-ders programları-ders içerikleri ...) şeyleri lütfen paylaşınız.” şeklinde bir alternatif ifade sunulmuştur. Kişisel düşüncelere bağlı hem olumlu hem de olumsuz değerlendirmeleri ve rehberlik eğitimine ilişkin öneriler analize tabi tutulmadan aktarılmıştır. Bu başlık altında ise görüşlerini aktaran akademisyenlerin düşüncelerine tablo biçiminde yer verilmiştir.

EK GÖRÜŞLER	
K7	Rehberlik bölümlerine öğrenciler yabancı dil sınavı ile gelmekte olsalar bile çok az net ile bölümü kazandıklarından yabancı dil hâkimiyetleri oldukça zayıftır. Dil açısından alt yapı eksikliğini müfredatlarda yer alan derslerin kapatması oldukça zor. Bu nedenle dil sınıflarının oluşturulması, gramer ve özellikle de konuşma açısından ders saatlerinin artırılması bence yerinde olacaktır.
K19	Müfredattaki dersler teorik olmaktan ziyade uygulamaya dönük olmalıdır aday rehberler sahada tecrübe kazanmalıdır.
K29	Önce 21. yüzyıla uygun bir rehberlik eğitim felsefesinin nasıl olacağına karar verin. Sonra genelden özele gidebilmek adına öncelikle dersleri hangi adlarla gruplandıracağınıza karar verin, sonra, bu derslerin toplam içinde yüzde kaçlık bir pay tutmasının ideal olacağını düşünerek dersleri buna göre planlamaya bakın. Kolay gelsin.
K32	Fakülte, yüksek okul ve myo'lardaki turist rehberliği bölümlerinde akademisyen kadrolarının kişiye değil liyakata, mesleki tecrübeye ve eğitim background'ına göre verilmesi gerekir. İkincisi Turizm Rehberliği bölümlerinde müfredat ağırlığının Turizm İşletmeciliği derslerine ayırmamak gerekir, maalesef çoğu rehberlik bölümünde böyle, üçüncüsü önlisans ve uzaktan eğitim veren kurumların kapatılması gerekir. Dördüncüsü tezsiz YL programlarına belirli bölüm mezunlarının(örn., nadir dillerden mezun olanlar, dilbilim gibi) kabul edilmesi gerekir. Bu bölümlerin dışında alınan kimselerin mesleğe hiçbir katkısı yoktur. Son olarak turist rehberliği alanındaki akademisyen açığını kapatmak için doktora programı gerekmektedir.

Tablo 5.23. Araştırmaya Katılan Akademisyenlerin TR Eğitimi İlgili Ek Görüşleri

EK GÖRÜŞLER	
K38	Turizm Rehberliği Bölümlerinin ders müfredatında uzmanlık alanıyla ilgili derslerin yer alması, bu derslerin uzmanı olan öğretim üyelerinin kadroya alınması bölümün niteliğini artırması açısından önemlidir. Bölümlerin açılışında destek veren Turizm İşletmecilik öğretim üyeleri bu durumu anlayışla karşılamalı, ilgili bölümlerin kendi kimliğini kazanmalarına destek vermelidirler. İlgili bölümler bu konuda sıkıntılar yaşamaktadır. Diğer yandan bölüm isimleri de aynı olmalıdır. Mesleğin ismi Turist Rehberliğidir. Bölümün ismi de Turist Rehberliği Bölümü olmalıdır. Yüksek Lisans öğrencilerinin tez savunmalarında Jüri üyelerinin çoğunluğunun turist rehberliği akademisyenlerinden olması koşulu getirilmelidir. Bu uygulama kongrelerde de geçerli olmalıdır. Turist rehberliği akademisyenin araştırma konusunu işletme hocası değil, teori ve uygulamasını bilen turist rehberi lisanslı öğretim üyesi değerlendirilmelidir. Başarılar dilerim.
K41	Değerli araştırmacı sorularınız güzel lakin bu tür soruları hep yanıtıyoruz ama sonuç yok yani özellikle de rehberlik bölümü ders kataloglarının standart bir durumu yok ve kadrolarda ise gerçekten bölüme faydalı kişiler yok yaptığımız çalışma bu sorunların tespiti üzerine ve zaten bizlerde çıkacak sonucu anket yapmadan belirli platformlarda dile getiriyoruz ama sonuç olarak ortaya çıkacak şeye çözüm öneriniz umarım gerçekleştirilebilecek bir şey olur lakin köklü bir değişim gereklidir o yüzden yaptığınız çalışma aynısını tekrardan başka birşey olmayacaktır bu da ne kadar gereklidir tartışılır, iyi çalışmalar dilerim. Birde ufak bir katkı lütfen bölüm için katalog oluştururken hem stk (rehber odaları) hem de öğrencilerin gözünden de değerlendirelim sahnenin diğer tarafı da oldukça önemli, saygılarımla.
K46	Anketiniz ve çalışmanız iyi niyetli ve güzel görünüyor. Ancak eğitimi bu şekilde değerlendirmek biraz eksik kalıyor. Çünkü kamu, sektör ve öğrencilerin durumu içler acısıyken ideal eğitim araştırması yapmak tek başına yeterli olmuyor. En azından bu durum benim cevaplarımı etkiledi.
K57	Ön lisans programları kaldırılmalıdır.
K81	Anket Sorularınızı eksik ve yetersiz buldum, turizm etiği, coğrafya, çevre, genel kültür ve kişisel gelişimle ilgili farklı sorular da olabilirdi.

Tablo 5.23. (devam) Araştırmaya Katılan Akademisyenlerin TR Eğitimi İlgili Ek Görüşleri

Turist rehberliği bölümlerinde yer alan akademisyenler, turist rehberliği eğitimine ilişkin görüşlerinde, ön lisans programlarının kaldırılması gerektiğini, yabancı dil eğitimine önem verilmesi ve hazırlık sınıflarının yer almasının öğrencilerin mesleğe hazırlanmasında daha faydalı olacağını, turist rehberlerinin ya da alanında uzman öğretim üyelerinin akademide yer almasını, bu bölümde sunulan derslerin yeniden düzenlenmesine olan beklentide olduklarını dile getirmektedirler.

5.24. Öğrencilerin Turist Rehberliği Eğitimi İle İlgili Ek Görüşleri

Bu bölümde öğrencilerin turist rehberliği eğitimi ile ilgili paylaşmak istedikleri düşünceleri Tablo 5.24'de paylaşılmıştır.

EK GÖRÜŞLER	
K13	Eğitim süreci içerisinde rehberlik öğrencilerinin hem dil açısından hem de uygulama gezileri açısından daha fazla desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.
K27	Rehberlik eğitiminde en büyük sorunun yabancı dil eğitiminin yeteri kadar verilmemesi olduğunu düşünüyorum. Yabancı dil eğitimini kişinin şahsi ve maddi çabaları doğrultusunda edinilebildiğini bununla rehber adaylar için zorluk teşkil ettiğini düşünmekteyim. Teşekkürler.
K49	Lisans seviyesine geçmeden önce yarım dönem genel yarım dönem zorunlu mesleki İngilizce eğitimi verilmeli.
K89	Rehber ülkesinin kültürünü iyi bilen vatansever kendini sürekli geliştiren hoşgörülü, mesleğini seven biri olmalıdır.
K110	Turizm rehberliği bölümünde yabancı dilde eğitim verilirse çok iyi olur. Saygılar.
K131	Küreselleşen dünyada insanların ihtiyaçlarının değiştiği şüphesiz. Bu ihtiyaçlara cevap verebilmek adına alternatif uzmanlık alanları geliştirilmeli ve TÜREB bünyesinde gerçekleştirilen uzmanlık gezilerinde kesinlikle hem Türkçe hem de bir yabancı dilde anlatım yapan rehberler bulundurulmalıdır. Ayrıca bilinçli rehberlik öğrencileri ile tura çıkabilmek adına uygulama gezilerine sadece isteyen ve parası olan öğrencilerle çıkılmamalı ayrıca bir ön sözlü mülakat düzenlenmelidir.
K147	Dil eğitimi daha fazla dikkate alınmalı.
K175	Umarım bu mesleği seçecek kişiler kendilerini geliştirmeye gönüllü kişiler olur. Yalnızca ezber veya yüzeysel bilgileri tekrar etmek yetmez. Bizler daima yeni fikirlere ve bilgilere açık, donanımlı bireyler olmalıyız.
K197	Bazı üniversitelerde derslere uygun yeterli ve o vasıfta olmayan hocalar ders veriyor. Hocaların yeterliliği dikkatle takip edilmeli. Öğrenciler çabalarıyla gezi düzenliyorlar. Bazen okuldan gezi için otobüs istediklerinde alabilmek için defalarca dilekçe vermek gerekiyor deyim yerindeyse bir gezi hazırlamak için kırk takla atmak gerekiyor, üniversiteler buna ön ayak olmalı. Ayrıca iş ve staj konusunda bağlantılarda da yardımcı olunmalı.
K203	Kesinlikle dil eğitimine ağırlık verilmeli ve Turizm Fakültesinin her bölümüne genel diller için hazırlık sınıfı zorunlu tutulmalıdır.
K221	2 yıllık ve 4 yıllık eğitim farkı kaldırılmalı. Meslekte her 5 yılda bir sınav yapılmalı. Kokart kullanma süresi maksimum 5 yıl olmalı. Yabancı dil bilgisi iyi olan adaylara rehberlik yolunun açılması kolaylaştırılmalıdır. Çince rehberler yetiştirilmeli. Bunun için Çince bilen Uygur Türklerine burs verelim Türkiye’de eğitim verelim.

Tablo 5.24. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin TR Eğitimi İlgili Ek Görüşleri

Turist rehberliği eğitiminin birincil önemine sahip grubunu oluşturan rehberlik bölümü öğrencileri ise yabancı dil eğitiminin hiçbir şekilde yeterli olmadığını, bu husus üzerinde kalıcı ve etkileyici çözümlere ihtiyaç olduğunu, uygulama gezilerinin koşullarının öğrenci seçimi ve gezi işleniş konusunda iyileştirilmesi gerektiğini, verdiği dersler konusunda hocaların uzmanlığa sahip olmasını savunmaktadırlar.

5.25. Turist Rehberlerinin TR Eğitimi İle İlgili Ek Görüşleri

Turist rehberleri örnekleme, TR eğitimi ile ilgili en fazla ek görüşlerini belirten grup olmuştur. Turist rehberlerinin bizzat mesleği deneyimlediklerini, yaşadıkları

sıkıntıları göz önüne aldığında görüşlerinin oldukça önemli olduğunu söylemek mümkündür.

EK GÖRÜŞLER	
K4	Üniversitelerde özel branş hocaları yani sanat tarihi, arkeoloji ve buna benzer derslerde tabi ki alanında uzman hocalardan ders alınmalı. Ancak yetişen ve iyi bir eğitim almış turist rehberinin, akademide dolduramayacağı boşluk yoktur. Bu dersleri bir turist rehberi de verebilmelidir.
K6	Her zaman Kendimizi geliştirip ülkemizi severek bu mesleği yapmamız gerek.
K7	İstediğiniz kadar eğitim verin rehberlik mesleği gerçek anlamıyla sahada öğrenilir. Bunu neden söylediğimi anlamak için turizm okullarında ders veren hocaların kaçının turizm mezun olduğuna ve kaçının turizm sektöründe alanıyla ilgili deneyimi olduğuna bakmanız yeterli olacaktır.
K12	Ekoturizm rehberliği gastronomi rehberliği gibi derslerin de olması gerekiyor lisans bölümlerinde. Çünkü uluslararası turizm talebi alternatif turizme yönelmektedir. Elinize sağlık tebrik ederim.
K15	Akademi sektör işbirliği çok önemlidir. Ayrıca müfredat konusu iyi irdelenmeli, öğretim aşaması iyi planlanmalıdır.
K20	Eğitim dili İngilizce olmalı.
K70	Rehberlik aldığınız eğitimin süresiyle değil, kendinizi geliştirmenizle başarıya ulaşacağınız bir meslektir. Sürekli araştırmak, okumak, bilgiye aç olmak sizi farklı ve başarılı kılar. Rehberlerin ahlaki olarak da eğitilmesi taraftarıyım zira piyasada etik olmayan onlarca davranış sergileyen rehbercikler var. Ayrıca kurslarla belge verilmesine de kesinlikle karşıyım. Piyasadaki kursla ya da torpille kokart alanların halini gelin görün derim. İçler acısı...
K71	Bu bölüme YDS şartı olmalı en az bir yabancı dili çok iyi bilen girmeli...
K80	Valla rehber olamaz diye yola çıktım 657 e tabi oldum sistemin kökten değişmesi gerek.
K85	Uygulama gezileri eğitim dönemi içerisinde yapılmalı.
K89	Turizm, seyahat işletmeciliğivs bölümler rehberlik bölümlerinden ayrı olmalıdır. Aynı başlık altında olamaz.
K90	Şuan üniversiteler sözel eşit ağırlıktan öğrenci alıyor ve bu öğrenciler dil sınavını geçemedikleri için kokart alamıyorlar.
K97	Turist rehberliği bilgi gerektiren ama sahada tecrübe edilen bir meslektir. Bu yüzden eğitimlerin kuaförlerin eğitim sistemi gibi haftanın 3 günü okul 2 günü bir seyahat acentesinde stajyer olarak çalışma düzeninde olması gerekir. Yapılan 1 aylık eğitim gezilerinin yeterli olduğunu düşünmüyorum. Ayrıca öğrencilerin zaman zaman müzelerde staj görmeleri gerektiğini düşünüyorum.
K98	Her zaman sabırla severek işinin hakkını vermek lazım.
K99	Derslerin eğitim gezileri ile pekiştirilmesi taraftarıyım. Ama bu gezilerin maddi kazanç çıkarımları ile yapılmasına karşıyım. Bu geziler müfredat içinde uygulamalı ders olarak koyulmalı ki yetkililer bunu ticari bir araca dönüştürmesinler.
K110	Önlisans eğitimleri kapatın, uzaktan eğitimi de düzenleyin parası olan Rehber olacak. TUREBde sendika gibi çalışsın böyle oda mı olur hiç etkisi yok etki için sayı yükseltiyorlar ama asıl etki nitelikte.
K117	Uygulama gezilerinin süresinden çok niteliğinin artırılması gerekmekte. Üniversitelerde ki akademisyenlerle bağlantılı olarak verilen dersler yetersiz örneğin fauna flora dersi çoğu bölümde yok. Rehberlerin dönemsel sözleşmeli olarak üniversitelerde ders verebilmesinin önü açılmalı.

Tablo 5.25. Araştırmaya Katılan Rehberlerin TR Eğitimi İle İlgili Ek Görüşleri

EK GÖRÜŞLER	
K119	Rehberlik kariyeri açısından kariyeri olan bir rehber, motivasyon olması açısından okullarda seminer vermelidir.
K120	Rehberlik, sadece 4 duvar arasında kalınarak öğrenilecek bir şey değildir. Yabancı dilde rehberlik yapacak kişi o dili zaten ana dili gibi konuşabilmelidir, sahaya inmeden öğrenme olmaz, dersi verecek kişiler arasında niye rehber yok? Rehber Truva'yı, Hattuşa'yı, Tuşpa'yı, Caunosu vs. avucunun içi gibi bilir. Dersi veren belkide hiç gitmedi oralara. Nerde inilir, nasıl gezilir, nelere dikkat etmek lazım, bilemez. Ayrıca Rehberlik bölümleri piyasanın ihtiyacına göre açılmalıdır. Rehberler odasına veya TUREB'e danışılmalıdır. Türkçe rehberlik olmamalıdır. Kokartımında yabancı dil yazan rehber, Türkçede tur yapabilir. Rehber odaları ile uyumlu çalışmakta yarar var, başarılar.
K125	Eğitim süresince, rehberlik mesleğini icra etmek isteyen öğrencilere taban yevmiye bilgisi kati olarak aşılmalıdır. Taban yevmiye altında bu mesleği yapmanın cezası ve zararları öğrencilere daha çok anlatılmalıdır. Taban yevmiyenin devletin belirlediği bir hukuki kural olduğu ve bunu yerine getirmeyen rehberler yüzünden mesleğin ve rehberin alacağı zararlar üzerinde durulmalıdır. Ayrıca eğitim süresince bu mesleğin zorluklarına ve bu zorluklar doğrultusunda taban yevmiyenin rehberin hakkı olduğundan bahsedilip, mesleğe bilinçli olarak başlayacak rehberler yetiştirilmelidir.
K131	Ekonomik yönden işlerin kırılma noktasına geldiğinde bu sektöre daha çok değer verilmeli. Rehberler turda iken seyahat sigortası olmalı. Belli bölgelerde yaşayan bekar veya evli fark etmez rehber topluluğuna konaklama imkanı çözülmeli. Stajlar kalkmalı, Turizm kaptanlarıyla nasıl başedilir dersleri de verilmeli. Başarılar diliyorum
K132	Sürekli kendinizi geliştiriniz.
K133	Dil eğitimine ağırlık verilmesi. Okullardan mezun olanların çok eksikliği var. Yurtdışına, çalışacakları ülkelere gidip onların dilini pratiğini, gelenek ve göreneklerini öğrenmek gerekir. Not: Endonezce öğrenen ilk rehberim.
K135	Yüksekokullardaki mevcut turist rehberliği eğitimi kesinlikle yetersizdir. Uygulamalı ve kültürel derslere ağırlık verilmelidir, içerikleri zenginleştirilmelidir. Dil eğitimlerine de ağırlık verilmelidir. Ayrıca bu bölüme bir standart getirilmelidir. Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği bölümleri ayrılıp sadece Turizm Rehberliği bölümleri olmalıdır. Önlisans ve tezsiz yüksek lisans bölümleri kesinlikle kaldırılmalıdır.
K138	TUREB ve TUREB'e bağlı odaların düzenli olarak eğitim semineri yapmaları ve ya bölgedeki şehirlere ait bilinmesi gereken bilgi, belge, video vs rehberleri yönlendirme, bilgilendirme yapılması gerekmektedir
K139	İngilizce ve nadir bil dil öğrenmek gerekli.

Tablo 5.25. (devam) Araştırmaya Katılan Rehberlerin TR Eğitimi İle İlgili Ek Görüşleri

Turist rehberlerinin özellikle belirtmiş oldukları görüşlerinden yola çıkarak turist rehberliği eğitiminde yabancı dil eğitiminin yetersiz olduğu ama geliştirilmesi zorunlu bir alanı teşkil ettiği, sektör ve üniversite iş birliğinin sağlanması gerekliliği, alanında uzman hatta bizzat turist rehberleri tarafından ders verilmesi gerektiği, turist rehberliğinin sahada öğrenilebilecek bir meslek olması sebebiyle uygulama derslerine

ağırlık verilmesi ön lisans ile lisansüstü eğitim programlarının kapatılmasını istedikleri sonucu çıkarılabilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir bölgenin, şehrin ya da ülkenin müzesini, tapınak alanlarını, camisini, binlerce yıldır varlığını muhafaza eden doğal güzelliklerini, insan eli ile yapılan mimari şaheserlerini, yemeklerini, kültürlerini, örf ve adetlerini, anlatmak ve tanıtmak deyince akla gelen kişi turist rehberidir.

Gönüllü kültür elçisi olarak nitelendirilen turist rehberlerinin eğitiminde farklı yapılar ile karşılaşılmaktadır. Bu farklı yapıların, Türkiye Turist Rehberleri Birliği ve T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı birlikteliği ile turist rehberliği alanı haricinde lisans eğitimi alan kişilere sunulan “Sertifika Programları”, turist rehberliği alanında ön lisans düzeyinde, lisans düzeyinde ve tezli/ tezsiz yüksek lisans düzeyinde uzaktan eğitim, ikinci öğrenim, örgün öğrenim şeklinde sınıflandırılması mümkündür.

Aktif tamlaması turist rehberliği eğitimi kabul edilen birbirinden çeşitli sınıflandırmalar arasında çalışmaya konu olarak lisans düzeyinde eğitim veren turist rehberliği bölümleri seçilmiştir. Araştırma sürecinde ilk olarak turist rehberliği, turist rehberliği eğitimi ile ilgili tezlere, kitaplara, dergilere, makalalara, kanuna ve yönetmeliğe ulaşılmıştır.

Türkiye’de turist rehberi olmak isteyen kişiler, mesleki unvanlarını alabilmek için yabancı dil seviyesini (enaz C düzeyi) ispatlamalı, bölgesel/ ülkesel yurt içi gezisini tamamlamalı, turist rehberliği ön lisans/ lisans/ yüksek lisans programlarından en az birini bitirmeli veya herhangi bir lisans programının dan mezun olmaları dahilinde ise Sertifika Programını tamamlamak zorundadırlar. Bu eğitimlerin süresi çeşidine bağlı olarak değişmekle birlikte öğrencinin üst sınıftan ders almadığı, okulunu normal sürede tamamladığı düşünüldüğünde en uzun süreli dört yıl zarfındaki lisans programlarıdır.

Çalışma kapsamında 2015-2016 yılı itibariyle bu alanda öğrenci kabul eden ön lisans, lisans ve yüksek lisans programlarına sahip üniversiteler tespit edilmiş ancak doktora programına rastlanmamıştır. 2015-2016 eğitim döneminde 14 adet ön lisans programında 927 kişilik kontenjan mevcutken bu sayı 2019-2020 eğitim döneminde 25 adet ön lisans programında 1563 kişilik kontenjana ulaşmıştır. Lisans eğitiminde ise 2015-2016 yılında 16 programda 1137 kişilik kontenjan ayrılmışken 2019- 2020 eğitim döneminde 38 programda 2111 kişilik kontenjan olarak belirlenmiştir. 38

programın coğrafi yoğunluğunun ise 9 program ile İç Anadolu Bölgesinde yaşandığı gözlemlenmiştir.

Lisans düzeyinde turist rehberliği eğitiminin “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” ve “Turizm Rehberliği” olmak üzere iki farklı başlık ile adlandırıldığı tespit edilmiş, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği programına eşit ağırlık (Türkçe- Matematik) puan türünde öğrenci alımı yapılırken, Turizm Rehberliği programlarına yalnızca DİL puan türünde öğrenci kabul edildiği saptanmıştır.

Çalışma kapsamında lisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi veren üniversitelerin dersleri, staj uygulamaları, mezuniyet koşulları incelenmiştir ve düzenlenerek yazar tarafından EKLER (Ek-3’den EK- 40’a kadar) bölümünde tablo şeklinde sunulmuştur. Söz konusu tablolar ele alındığında hemen hemen her üniversitenin teorik ve meslek anlamında benzer dersleri verdiği görülebilir ancak bazı programların, sunduğu mesleki ve yabancı dil dersleri, staj uygulaması yerine yurt içi uygulama gezisinin mezuniyet koşulu olarak kabul etmesi, yalnızca verildiği üniversite de eğitimi alınan dersler ile dikkat çekmektedir.

Bu çalışma ile turist rehberlerinin, turist rehberliği lisans programlarında eğitim veren akademisyenlerin ve turist rehberliği alanında lisans eğitimi almakta olan öğrencilerin gözünden verilmekte olan derslerin, staj uygulamasının ve rehber olmak için zorunlu tutulan yurt içi gezisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Amaç doğrultusunda katılımcılara demografik özelliklerini belirlemek adına ifadeler yöneltilen birinci kısım ile 5’li Likert ölçeğinde 24 ifadeden oluşan iki kısımdan oluşan anket uygulanmıştır. Ayrıca anketin devamında fikirlerini kendi kelimeleri ile aktarabilecekleri alan oluşturulmuştur. Katılımcılardan anketi dijital ortamda tamamlamaları istenmiştir.

Arslantürk, Y. (2010), “Yükseköğretim Düzeyinde Turist Rehberliği Eğitimi Veren Öğretim Kurumlarında Uygulanan Eğitime Yönelik Öğrenci Algılamaları” adlı doktora tezinde; turist rehberliği bölümünde eğitim gören öğrencilerin hizmet kalitesine yönelik algılamalarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonunda derslerin mantıksal bir biçimde koordineli bir şekilde sunulması önerilmiş, lisans düzeyine göre ön lisansta hizmet kalitesinin daha az olduğu, öğretim elemanlarının yeterli olmadığı saptanmıştır. Ayrıca, Arslantürk tarafından çalışmanın yüksek öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler ile sınırlı olduğu vurgulanmış, kapsamın sektör temsilcileri

veya mezunlara istihdam sağlayacak olan kurum ve kurumlarında dâhil edilebileceği önerilmiştir ki elinizdeki bu tez ile hem turist rehberliği bölümü öğrencilerine, bölüm akademisyenlerine ve turist rehberlerine yönelik anket uygulanmasının yerinde olduğu görülmektedir.

Akademisyenlerden (81 akademisyen) alınan verilerin güvenilirliği 0,848, öğrencilerden (232 öğrenci) alınan verilerin güvenilirliği 0,929, turist rehberlerinden (138 turist rehberi) alınan verilerin güvenilirliği 0,944, bütün örneklemelerden alınan verilerin güvenilirliği 0,912 olarak hesaplanmıştır. Bu oranlar verilerin sosyal bilimlerde güvenilir kabul edilebilmesi için yeterlidir.

Bölümde eğitim veren akademisyenlere kişisel anlamda cinsiyetleri, yaşları, turist rehberliği ile ilgili eğitim alıp almadıkları, turist rehberliği eğitimi aldılar ise eğitim düzeyi ve akademik unvanları, öğrencilere kişisel anlamda cinsiyetleri, yaşları, üniversiteye yerleşmekte kullandıkları puan türleri, mezun oldukları lise türü, turist rehberi olmak isteyip istememeleri, turist rehberliği alanında uzmanlaşmayı düşünüp düşünmedikleri, yardımcı çalışan sıfatı ile turlarda görev alıp almadıkları soruları yöneltilirken turist rehberlerine ise kişisel anlamda cinsiyetleri, yaşları, üniversiteye girişte kullandıkları puan türleri, mezun oldukları bölüm bilgisi, turist rehberi olmak için tamamladıkları eğitim türü ve meslekteki yıl bazında süreleri ile ilgili sorular sorulmuştur.

Alan akademisyenlerine, bölüm öğrencilerine ve turist rehberlerine ilişkin 24 ifadeli ölçek, katılımcıların lisans düzeyindeki turist rehberliği eğitimine yaklaşımlarını, bakış açılarını tespit etmek adına hazırlanmıştır. Örneklem gruplarına ait detaylı veri bilgilerine ulaşabilmek için “BULGULAR” bölümünde yer alan tablolara bakılabilir.

Öğrencilerin değerlendirmeleri neticesinde en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olan ifadeler şu şekildedir;

- “Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. Kişi kendini geliştirmelidir (4,71)”.
- “Yabancı dil dersleri ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir (4,58)”.

- En yüksek üçüncü aritmetik ortalamaya sahip ifade ise “Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır (4,54)”.

Öğrenciler, turist rehberlerinin her zaman bilgilerini geliştirmeleri, mevcut bilgilerini yeni bilgilerle arttırmaları konusunda ortak düşünceye sahiptir. Ayrıca verilen eğitimde yabancı dilin önemli olduğu ve mesleki derslerin bu dillerde verilmesi gerektiği, farklı ve az bilinen dillerde de eğitim verilmesi konusunda da benzer düşünceye sahiplerdir. En yüksek üç aritmetik ortalamanın ikisi yabancı dil üzerine olması bir turist rehberi için yabancı dilin azımsanamayacak kadar ciddi bir unsur olduğunu, verilen eğitimlerde de buna ilişkin çalışmaların yapılması gerekliliğini yansıtmaktadır. Öğrencilerin değerlendirmelerinde en düşük iki aritmetik ortalamaya sahip ifadeler ise yine yabancı dil üzerinedir. Çalışmaya katılan öğrencilere göre en düşük aritmetik ortalamalar aşağıda yer almaktadır.

- “Yabancı dil bilgim mesleki açıdan yeterlidir (2,98)”.
- “Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir (3,02)”.
- “Lisans eğitiminin süresi, ön lisans programlarına ve diğer alternatif eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/yeterli olduğu için tercih edilmelidir (3,62)”

Örneklem grubunun bir diğer üyesi kişilere mesleği tanıtarak mesleğe hazırlayan akademisyenlerdir. Turist rehberliği alanında eğitim veren akademisyenlerin ifadelerine yönelik en yüksek üç aritmetik ortalamaya sahip düşünceler şu şekildedir;

- Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır (4,65)”.
- “Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir (4,60)”.
- “Sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji, dinler tarihi gibi dersler, rehberlik mesleği için ihtiyaç duyulan temel bilgileri kapsar (4,57)”.

Yukarıda yer alan değerlendirmeler neticesinde bilginin yalnızca kitaplarda yer alan paylaşımlar ile edinilmemesi gerektiği, teorik bilginin uygulama ile birleştirilmesi fikrinin egemen olduğunu belirtmek mümkündür. Mesleki dersler olarak nitelendirilen sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji gibi derslerin rehberlik mesleği için yeterli donanımı

kapsamadığı, akademisyenler tarafından ortak görüşler arasındadır. Akademisyenler tarafından derecelendirilen en düşük ortalamaya sahip üç ifade aşağıda verilmiştir.

- “Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir (2,84)”.
- Stajlar, ders dönemleri içerisinde periyotlarla/ belirli periyotlarda yapılmalıdır (3,36)”
- “Ülkesel Turist Rehberi çalışma kartını alabilmek için uygulama gezisinin süresi ve kapsamı genişletilmelidir (3,44)”.

En düşük ortalamaya ilişkin ifadenin, öğrenciler açısından da en üç düşük üç aritmetik ortalamadan biri olması sonuçların tesadüf olmadığını, müfredat konusunda yetersizliğin olduğunu göstermektedir. Stajların ders dönemleri içerisinde belirli düzende yapılmasına ilişkin ifade de akademisyenlerin fikir birliği olmadığı söylenebilir.

Katılımcı gruplarından bir diğeri kabul edilen turist rehberlerinin gözünden en yüksek üç aritmetik ortalamaya ait ifadeler şu şekildedir;

- “Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. “Kişi” kendini geliştirmelidir (4,66)”.
- “Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir (4,55)”.
- “Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır (4,53)”.

Rehberler açısından en yüksek aritmetik ortalamaya sahip ifadelerin öğrencilerin ve akademisyenlerin bakış açılarıyla uyumlu olduğunu göstermektedir. Turist rehberi adayının veya turist rehberinin bilgi ve birikim konusunda her an kendini yenilemek durumunda olduğunu, kişisel gelişimin mesleki açıdan önemli bir etkeni oluşturduğunu söylemek mümkündür. Yine bilginin okulda verilen eğitim ile sınırlı kalmaması, derslerin saha da verilmesi ve burada pekiştirilmesi gerekliliği, teori ile pratiğin birleştirilmesi gerektiğini yansıtmaktadır. Rehberlere göre en düşük aritmetik ortalamaya sahip ifadeler aşağıda yer almaktadır.

- “Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir (2,86)”.

- “Lisans eğitiminin süresi, ön lisans programlarına ve diğer alternatif eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/yeterli olduğu için tercih edilmelidir (3,50)”.
- “Yükseköğrenim kurumlarındaki, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içerikleri aynı olmalıdır (3,83)”.

Turist rehberleri tarafından da mevcut müfredatların yeterli olmadığı, sunulan eğitim programlarında eksikliğin fark edilebilir düzeyde olduğu görüşü hâkimdir. Rehberlerin eğitim programlarına ilişkin kararsızlıkları ikinci en düşük aritmetik ortalamada, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içeriklerinin aynı olması veya olmaması konusunda çekimser kalmaları, benzer düşüncede olmadıkları ise üçüncü en düşük aritmetik ortalamada kendini göstermektedir.

Çalışmaya ve örneklem grubunun demografik özelliklerine yönelik oluşturulan on üç adet hipotez öne sürülmüştür ayrıca anket verileri ışığında “Uygulama ve Teorik Uyum”, “Staj ve Uygulama Gezisi”, “Kişisel Gelişim” boyutlarında “Ders İçerikleri (Müfredat)” başlıklarında boyutlar meydana getirilmiştir. Farklılık analizleri sonucunda ($p < 0,05$ oranı anlamlı bir farklılığın varlığını göstermektedir), H₁ “Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₂ “Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde turist rehberliği eğitimi alıp almamalarına göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₅ “Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır”, H₆ “Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₇ “Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde yardımcı çalışan sıfatıyla turlara katılıp katılmamalarına göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₁₂ “Turist rehberlerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde mesleklerini icra etme sürelerine göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₁₃ “Turist Rehberlerinin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet türlerine göre anlamlılık bir farklılık vardır” hipotezleri kısmen desteklenmektedir. Öteyandan H₃ “Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde rehberlik yapıp yapmamalarına göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₄ “Akademisyenlerin TR eğitimini değerlendirmelerinde akademik unvanlarına göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₈ “Öğrencilerin TR eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet sonrasında turist rehberi olmak isteyip istememelerine göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₉ “Öğrencilerin TR

eğitimini değerlendirmelerinde mezuniyet sonrası rehberlik alanında uzmanlaşma fikirlerine göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₁₀ “Turist rehberlerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır”, H₁₁ “Turist rehberlerinin TR eğitimlerini değerlendirmelerinde mezun oldukları bölüme göre anlamlı bir farklılık vardır” hipotezlerinin desteklenmediği tespit edilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı altındaki tez merkezi veri tabanında turist rehberliği ve turist rehberi anahtar kelimesi kullanılarak yirmi iki adet teze, turizm rehberliği anahtar kelimesi ile on adet teze, turizm rehberliği eğitimi anahtar kavramı ile dört teze ve profesyonel turist rehberliği eğitimi anahtar kavramı ile üç adet teze ulaşılmıştır. Ancak ortak öğeleri içeren terimler olduğu için bu sayıları daha da azaltmak mümkündür.

Turist rehberliği ve turizm rehberliği eğitimi ile ilgili tezler incelendiğinde bu çalışma için hazırlanan ve üç farklı örneklem grubuna uygulanan anket sonuçlarının birbirlerini desteklediği ve yıllar içinde katılımcı beklentilerinin ve eğitime yönelik şikâyetlerin pek fazla değişmediğini söylemek mümkündür.

Değirmencioğlu, A. (1998), “Türkiye’de Turizm Rehberliği Eğitimine Bir Yaklaşım” adlı yüksek lisans tezinde turizm rehberliği eğitimlerinin yeterli olmadığını, farklı disiplinleri kapsamaması gerektiğini vurgulamış ayrıca üniversitelerdeki turizm rehberliği eğitiminin dört yıllık olması gerektiğini de çalışmanın sonuçları arasında ifade etmiştir. Değirmencioğlu’nun bu ifadesi çalışma kapsamında yöneltilen “Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir” ifadesine akademisyenlerin (2,84), rehberlerin (2,86), öğrencilerin ise (3,02) oranları ile olumsuz tutumda olmaları, yıllar içinde bu sorunun çözülemediğini göstermektedir.

Ege, İ. (2006), “Kars Meslek Yüksekokulu Turizm Rehberliği Programında İngilizce Öğrenimi Gören Öğrencilerin Program Geliştirmeye Yönelik İhtiyaç Analizi” adlı tezinde hazırlık sınıfı öğrencilerine uyguladığı anket verileri ile dil programlarının öğrenci gereksinimlerini karşılamakta yetersiz olduğunu ve daha etkili bir dil programının olması gerektiğini belirtmiştir. Eker, N. (2015), “Profesyonel Turist Rehberleri Bakış Açısıyla Turizm Rehberliği Eğitim Müfredatlarının Uygulama Yeterliliği” adlı tezindeki bulgular da benzer şekilde turist rehberlerinin de dil eğitimlerinin yetersizliğinden şikâyetçi oldukları görülmektedir. “Yabancı dil dersleri

ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir” ifadesine öğrencilerin 4,58 aritmetik ortalama, “Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır” ifadesine 4,54 aritmetik ortalama ve “Yabancı dil bilgim mesleki açıdan yeterlidir” ifadesine 2,98 aritmetik ortalama ile eşlik etmelerinin tesadüfi olmadığını kanıtıdır.

Gökçe, S. (2016), “Lisans Düzeyinde Turizm Rehberliği Eğitimi Verilen Üniversitelerde Sanat Tarihi Eğitiminin Mesleki Turizm Eğitimindeki Yerine Yönelik Bir Değerlendirme” adlı çalışmada verilen teorik eğitimlerin gerek öğren yerlerinde gerekse bol görsel materyaller kullanılarak pratiğe dönüştürülmesi gerektiği bu anlamda mevcut müfredatların düzenlenmesi yönündeki sonucu ile benzer bir diğer çalışma Ön Esen, F. (2018), “Turist Rehberliği Eğitimi Kapsamındaki Uygulama Gezilerinin İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması” adlı tezinin sonuçlarında yer alan teorik olarak sunulan derslerin yurt içi gezilerinde pratiğe dönüştürülmesinin, turistik destinasyona ilişkin bilgilerin sahada daha iyi kavranabileceği yönündeki düşüncesiyle paralellik göstermektedir. Bu çalışma kapsamında uygulanan anket neticesinde turist rehberlerinin yüksek tutuma sahip oldukları 4,55 aritmetik ortalamaya sahip “Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir” ifadesi ve 4,53 aritmetik ortalamaya sahip “Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır” ifadesi yurt içi gezilerinin, geziler sırasında verilecek eğitimin, ders dönemleri içerisinde planlanacak turların turist rehberi adayları olan öğrenciler üzerinde olumlu etki oluşturacağını, mesleğe adım atmalarında daha uyumlu süreç yaşayacaklarının göstergesidir.

Turist rehberliği/ turizm rehberliği eğitimi ana kavramları ile çalışılan tez konularının sınırlı olması bu çalışmanın kıyaslanabilirliği açısından dezavantaj oluşturmaktadır. Üç farklı örneklem grubundan dersler, staj uygulamaları, yurt içi gezileri anlamında aynı anket ifadelerine yönelik verilerin alınması bu çalışmanın alanında ilk olduğunu söylemek yanlış olmaz. Yıl aralıklarının yakın veya uzak olmasına bakılmaksızın benzer verilere ulaşılması turist rehberliği eğitiminde ciddi sorunlar yaşandığını ve bazı hususların değişmesi/ değiştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Katılımcıların kişisel değerlendirmeleri ve anket verilerinin sonuçlarına göre turist rehberliği eğitiminin güncelleştirilerek iyileştirilmesi, yeni düzenlemeler ve çalışmalar yapılması hususunda birtakım öneriler geliştirilmiştir;

- Kanun ve yönetmelikte “Turist Rehberi” olarak adlandırılan mesleğin lisans programlarındaki adı “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” veya “Turizm Rehberliği” şeklinde iken “Seyahat İşletmeciliği ve Turist Rehberliği” ile “Turist Rehberliği” olarak değiştirilmelidir.
- Müfredatta iki farklı yapıya yönelten “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” eğitimi bölümü “Seyahat İşletmeciliği” ile “Turist Rehberliği” olarak ayrı iki disiplin halinde sunulmalıdır.
- Programlara öğrenci alımı yalnızca dil puanı üzerinden yapılmalı “Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği” bölümünün öğrenci alımında puan türü (MTOK- TM yerine DİL) bu yönde güncellenmelidir.
- Bütün lisans düzeyi turist rehberliği programlarında İngilizce ya da bir başka yabancı dilde hazırlık sınıfı zorunlu hale getirilmelidir.
- Nadir diller ve yaygın diller ayrıştırması yapılarak birinci dönem itibarıyla her iki dilde de dersler verilmelidir.
- Turist rehberliği alanındaki mesleki dersler yabancı dillerde de verilmelidir.
- Ülke turizminin gelişebilmesi ve turist rehberliği mesleğinin güçlenebilmesinin sağlanması için alternatif ve sürdürülebilir turizm çeşitlerinin tespit edilip bu alanlarda rehberlik sınıflandırılmasına gidilerek dersler verilmelidir.
- Staj uygulaması yalnızca turist rehberliği alanında olmalıdır, otellerde çamaşır yıkayarak, havuz temizleyerek ya da restaurantlarda garsonluk yaparak turist rehberliği mesleğine alıştıramayacağını farkına varılarak bu şekilde mesleğe hazırlanmasının önüne geçilmelidir.
- Yurt içi gezisi mezun olmak adına zorunlu tutulmalı, gezi süresi uzatılmalı, aşamalı rehberlik sistemi (bir süre bölgesel, yapılacak seviye sınavı ile ülkesel rehber olma) getirilmelidir.

- Teorik olarak sunulan mesleki derslerin etkinliğini arttırması adına, derslerin sahada da verilmesi gereklidir bu sebeple eğitim alanının yalnızca okul sınırları ile kalmayıp kilise- cami- sinagog- müze- han- hamam gibi turistik değeri bulunan ve turizm dünyasında öneme sahip destinasyonlarda da dersler gerçekleştirilmelidir.
- Öğrencilerin derslerin merkezi haline getirilmesi ve teorik derslerin uygulamaya dönüştürülmesi esnasında sorumlulukların bir nebze öğrencilere verilerek mesleğe adapte olması sağlanmalıdır.
- Tezsiz yüksek lisans bölümü ile Sertifika Programı kapatılmalı veya eğitim süreleri ile kapsamı genişletilmelidir.
- Akademi ile sektör işbirliği sağlanmalı, belirli aralıklarla alanında etkin turist rehberlerinin hem kendi uzmanlaşmalarını sağlayabilmeleri adına hem de öğrencilerin motivasyonunu, meslek sevgisini ve inancını arttırabilmesi adına üniversitelerde konferans, panel, seminer gibi programların gerçekleştirilmesi zorunlu olmalıdır.
- Akademi ile sektör işbirliğinin etkili olabilmesi adına, turist rehberlerinin sanat tarihi, müzecilik, turist rehberliğinin mesleki yönünü ortaya çıkarabilecek belirli derslerde eğitim vermesini, bölüm akademisyenlerinin ise öğrenciler ile yurt içi gezilerine katılarak sektörü ve mesleği yakından tanımalarını sağlayacak gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Bölümlere akademisyen kabulünde turist rehberliği eğitimi alma şartı getirilmeli, mesleğe dair bilgisi güncel olmayan akademisyenlerin ders vermesi engellenmelidir.

Turizm hareketliliği ulusal ve uluslararası boyutta her geçen gün farklı alanlarda ilerlemekte buna yönelik turist rehberliği açığı ortaya çıkmaktadır. Turist rehberliği eğitimi ile ilgili benzer çalışmaların yapıldığı bilinse de bu çalışmalarda sunulan önerilerin dikkate alınmadığı stajların turizmin her alanında yapılmasından veya hemen her üniversitede benzer yabancı dillerde eğitim verilirken nadir dillerde eğitimin sunulmamasından, yabancı dil hazırlık sınıflarının bulunmamasından, Türkiye'yi anlatacak kişilerin tamamlaması gerekli yurt içi gezisinin kısa bir süre zarfında gerçekleştirilmesinden anlaşılabilir.

Bu sonuçlara ve önerilere ilave olarak katılımcıların “Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. “Kişi” kendini geliştirmelidir” görüşü temel gaye olarak benimsenmelidir. Bu mesleği yapmaya aday öğrenciler, bu öğrencileri yetiştiren akademisyenler ve öğrencilerin hayranlıkla örnek aldıkları turist rehberlerikültür, ekonomi, sanat, tarih, coğrafya, hukuk, biyoloji, sağlık, siyaset, edebiyat, Türkiye’nin ve diğer ülkelerin güncel alt yapısı, birbirleri ile ilişkileri başta olmak üzere entelektüel anlamda her an kendini geliştirilmeli, farklılığını ortaya koymalıdır.

KAYNAKLAR

- Ahipaşaoğlu, S. (1997). *Seyahat İşletmelerinde Tur Planlaması Yönetimi ve Rehberliğin Meslek Olarak Seçilmesinin Nedenleri Üzerine Bir Uygulama*. Ankara: Varol Matbaası.
- Ahipaşaoğlu, S. (2001). *Turizmde Rehberlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ahipaşaoğlu, S. (2006). *Turizmde Rehberlik*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akmel, J. (1992). *Turist Rehberliğinde Üniversite Eğitimi. Turizm Eğitimi Konferans-Workshop*. Ankara: Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları, 219-222.
- Aksu, M., Bucak, T. (2012). "Mesleki Turizm Eğitimi". *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(2), 7-18.
- Ap, J., Wong, K.F. (2001). "Case Study On Tour Guiding: Professionalism, Issues and Problems". *Tourism Management*, 2, 551-563.
- Arslantürk, Y. (2003). *A Grubu Seyahat Acentalarının Turist Rehberlerinden Beklentilerin ve Beklentilerin Karşılanma Derecesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arslantürk, Y. (2010). *Yükseköğretim Düzeyinde Turist Rehberliği Eğitimi Veren Öğretim Kurumlarında Uygulanan Eğitime Yönelik Öğrenci Algılamaları*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Avcıkurt, C. (2009). *Turizm Sosyolojisi Genel ve Yapısal Yaklaşım*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Avcıkurt, C. (2010). *Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme*. Sakarya: Değişim Yayınları.
- Avcıkurt, C., Karaman, S. (2002). *Lisans Eğitimi Veren Turizm Okullarının Ders Programlarının Karşılaştırılması*. Turizm Eğitimi Konferansı- Workshop. Ankara: Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayını, 53-66.
- Aymankuy, Y., Aymankuy, ř. (2002). *Önlisans ve Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarının Buldukları Yerlerin Analizi ve Turizm Eğitimi İçin Öneri Bir Model*. Turizm Eğitimi Konferans- Workshop. Ankara: Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları, 29-42.
- Batman, O., Yıldırđan R., Demirtaş, N. (2001). *Turizm Rehberliği*. Adapazarı: Değişim Yayınları.
- Boylu, Y. (2004). *Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Öğenim Gören Öğrencilerin Okul Amacına Yönelik Beklentilerinin Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Boylu, Y., Arslan, E. (2013). *Türkiye'deki Turizm Eğitiminde Son Rakamsal Gelişmeler*. 14. Ulusal Turizm Kongresi, Kayseri, 539-556.
- Can, A. (2018). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Pegem Atıf İndeksi, 001-429.
- Chang, K. (2014). "Examining The Effect Of Tour Guide Performance, Tourist Trust, Tourist Satisfaction, And Flow Experience On Tourists' Shopping Behavior". *Asia Pasific Journal of Tourism Research*, 19(2), 219-247.
- Cohen, E. H. (2002). "A New Paradigm in Guiding; The Madrich as a Role Model". *Annals of Tourism Research*, 29(4), 919-932.
- Coşkun, R., Altunışık, R., Yıldırım, E. (2017). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. Güncellenmiş 9. Baskı, Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Çakır, G., Çakır, A., Çiftçi, G. (2012). *Turizm ve Otel İşletmeciliği Ders Programlarının İKMEP Kapsamında İncelenmesi: Trakya Bölgesi Örneği. Turizm Eğitimi Konferansı- Workshop*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 135-147.
- Çalık, T., Sezgin, F. (2005). "Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim". *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 55-56.
- Çimrin, H. (1995). *Turizm ve Turist Rehberliğinin ABC'si*. Antalya: Akdeniz Kitabevi.
- Çolakoğlu, O. E. (2013). *Türk Turizm Tarihi Yapısal ve Sektörel Gelişim*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Çolakoğlu, O.E., Epik, F., Efendi, E. (2007). *Tur Yönetimi ve Turist Rehberliği*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Dahles, H. (2002). "The Politics of Tour Guiding Image Management in Indonesia". *Annals of Tourism Research*, 29(3), 783-800.
- Değirmencioğlu, A. Ö. (1998). *Türkiye'de Turizm Rehberliği Eğitimine Bir Yaklaşım*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Değirmencioğlu, A.Ö. (2001). *Fransız Turistlerin Anadolu Turlarında Rehberlik Hizmetinden Tamim Düzeyleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demir, M. (2014). *Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü- İlkeler ve Yönetim*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Demirkol, Ş. (2002). *Turizm Alanındaki Lisansüstü Programların Analizi ve Sektörle Uyumlaştırmaya Yönelik Görüşler*. Turizm Eğitimi Konferansı. Ankara: Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları, 87-98.
- Dinçer, F.İ., Kızılırmak, İ. (1997). *Türkiye'de Turizmin Gelişmesinde Turist Rehberlerinin Rolü. Turizm Rehberliğinin Gelişimi ve Türkiye'deki Konumu*.

Hafta Sonu Semineri IV, Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, 121-173.

- Doğan, H., Üngüren, E., Kesgin, D. (2010). “Meslek ve Aile Yaşamı İlişkisi: Profesyonel Turist Rehberlerine Yönelik Bir Araştırma”. *Journal of Yasar University*, 20(5), 3430-3442.
- Ege, İ. (2006). *Kars Meslek Yüksekokulu Turizm Rehberliği Programında İngilizce Öğrenimi Gören Öğrencilerin Program Geliştirmeye Yönelik İhtiyaç Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Eker, N. (2015). *Profesyonel Turist Rehberleri Bakış Açısıyla Turizm Rehberliği Eğitim Müfredatlarının Uygulama Yeterliliği*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Enomoto, S. (1998). “The Management of Politiness in Japanese Tour Guiding Discourse”. *Japanese Studies*, 18(3), 295-310.
- Erdinç, S. B., Yılmaz, G. (2012). *Günümüzde Turizm Eğitiminin Yükseköğretim İçerisindeki Yeri. Turizm Eğitimi Konferansı-Workshop*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 17-31.
- Feifer, M. (1986). *Tourisme in History*. New York: Sterin and Day Publishers.
- Gedikoğlu, T. (2005). “Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80.
- Gee C, H., Makens, J. C., ve Choy, D. J. L. (1997). *The Travel Industry*. Third Edition. USA: Van Nostr and Reinhold.
- Gelbman, A., Maoz, D. (2012). “Island of Peaceor Island of War: Tourist Guiding”. *Annals of Tourism Research*, 39(1), 108–133.
- Gökçe, S. (2016). *Lisans Düzeyinde Turizm EwhbweliğiWğirimi Verilen Üniversitelerde Sanat Tarihi Eğitiminin Mesleki Turizm Eğitimindeki Yerine Yönelik Bir Değerlendirme*. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Aydın.
- Güçer, E. (2004). *Türkiye’deki Turizm Eğitimi ile Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerdeki Turizm Eğitiminin Karşılaştırılması ve Sektörün Turizm Eğitiminden Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi.Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güven, İ., Tunç, B. (2007). “Lisansüstü Öğretim Öğrencilerinin Akademik Sorunları: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Örneği”. *Milli Eğitim Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 173, 157-172.
- Güzel, N.G. (2006). *Yüksek Öğretimde Turizm Eğitimi ve Hizmet Kalitesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Güzel, Ö. (2007). *Türkiye İmajının Geliştirilmesinde Profesyonel Turist Rehberlerinin Rolü: Alman Turistler Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Güzel, Ö., İşler, D.,(2014). “Tur Yönetiminde Profesyonel Turist Rehberlerinin Deneyimsel Rolü: Alman Turistlerin Kültür Turu Satın Alma Davranışına Yönelik Bir Değerlendirme”. *Süleyman Demiral Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 19(1), 125-138.
- Güzel, Ö., Köroğlu. Ö. (2014). “Turist Rehberlerinin Liderlik ve Aracılık Rollerinin Tur Deneyimine Etkisi: Doğa Turları Üzerine Bir Araştırma”. *Gaziantep University Journal of Social Science*, 13(4), 939-960.
- Güzeller, C. O., Yıldız, S., ve Sonuç, N. (2009). “Comparison of Tourism Education Comparison of Tourism Education Future Challenges”. *Turizam*, 13, 5- 16.
- Hacıoğlu, N., Demirbulat, Ö. (2014). *Türkiye’de Turizm Rehberliği Eğitiminin İlgili Mevzuat Çerçevesinde Kavramsal Analizi*. 15. Ulusal Turizm Kongresi. Ankara Gazi Üniversitesi, 171-185.
- Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin, S., Tetik, N. (2008). *Türkiye’de Turizm Eğitimi*. (1.Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hacıoğlu, N., Köroğlu, A., Köroğlu, Ö. (2007). *Profesyonel Turist Rehberlerinin Meslekte Uzmanlaşma Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*. I. Ulusal Türkiye Turizmi Kongresi, 685-700.
- Hatipoğlu, A., Batman, O. (2014). “Turizm Eğitimiyle Kazanılacak Yetkinlikler, yiyecek- İçecek Müşterisinin Kalite Beklentilerini Karşılıyor Mu?” *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 24-32.
- Huang, S., Hsu, C. H. C. ve Chan, A. (2010). “Tour Guide Performance and Tourist Satisfaction: A Study of The Package Tourism Shanghai”. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 34(1), 3-33.
- İnternet: <http://tourism.alexu.edu.eg/index.php/en/courses>, 09.01.2020 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <http://www.tureb.org.tr/tr/Page/Detail/62>, 05.02.2020 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <http://www.wftga.org/> , 14.04.2020 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <https://caro.org.tr/turist-rehberligi/etik-kurallar-ve-standartlar>, 11.04.2020 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: <https://www.trv.org.tr/vakif-senedi>, 10.04.2020 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: Kenar, N. (2009). Yaygın Eğitim Kapsamında Mesleki Eğitim Sistemi. Mess Eğitim Vakfı Yayınları. Web: <http://www.messegitim.com.tr/ti/579/0/YAYGINEGITIMKAPSAMINDA-MESLEKI-EGITIM-SISTEMI>. adresinden 09.02.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<http://dep.manas.edu.kg/department/Travel%20Management%20and%20Tourism%20Guidance/page/info>, 09.01.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<http://tureb.org.tr/tr/RehberIstatistik/>, 24.03.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<http://turizmsurasi.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57389,turizmegitimiistihdamiturstrehberligikomisyoneraporupdf.pdf?0>, 29.03.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<http://www.eul.edu.tr/akademik/yuksekokullar/meslek-yuksekokulu/turist-rehberligiturkce/>, 20.01.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<http://www.tureb.org.tr/tr/Oda>, 24.03.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<https://anatoliajournal.com/kulliyat/1-akademik-turizm-egitimi-arama-konferansi-sonuc-raporu-post/>, 05.03.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<https://anatoliajournal.com/kulliyat/9-akademik-turizm-egitimi-arama-konferansi-sonuc-raporu-post/> 10.03.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<https://iro.org.tr/tr/56-page-turist-rehberlerinin-sahip-olmasi-gereken-ozellikler-ve-islevleri.aspx>, 11.04.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/05/20100521-4.htm> 04.04.2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet:<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/04/20180411-13.htm>, 04.04.2020 tarihinde alınmıştır.

Karaman, S., Köroğlu, Ö., Köroğlu, A. (2012). *Turizm Rehberliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Rehberlik Eğitimine Yönelik Düşüncelerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*. Turizm Eğitimi Konferansı- Workshop. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı. Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 351-362.

Karamustafa, K., Çeşmeci. N. (2006). "Paket Tur Operasyonunda Turist Rehberlerinin Karşılaştıkları Yönetimsel Sorunlar Üzerine Bir Araştırma". *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17(1), 70-86.

Kızılloluk, H. (2007). "Ekonominin Eğitim Amaçları ve İçeriği Üzerindeki Etkileri". *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(1), 21,30

Köroğlu, Ö., Köroğlu, A., Alper, B. (2012). "Doğaya Dayalı gerçekleştirilen Turizm Faaliyetleri İçerisinde Turist Rehberlerinin Rolü". *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(22), 131-139.

Leclerc, D., Martin, J.N. (2004). "Tour Guide Communication Competence: French, German and American Tourists "Perceptions". *International Journal of Intercultural Relations*, 28, 181-200.

Olalı, H. (1984). *Turizm Dersleri*. İzmir: İstiklal Matbaası.

- Ön Esen, F. (2018). *Turist Rehberliği Eğitimi Kapsamındaki Uygulama Gezilerinin İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması*. Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Öncüler, M. E. (2006). *Avrupa Birliği Eğitim Politikasında Mesleki Turizm Eğitimi Yaklaşımı ve Türk Turizm Eğitimine Uygulanabilirliği*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Pelit, E., Güçer, E. (2006). "Turizm Alanında Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm İşletmelerinde Yaptıkları Stajları Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma". *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 139-164.
- Polat, T. (2001). *Seyahat İşletmelerinde Profesyonel Turist Rehberliği, Rehberlik Mesleğinin Sorunları ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Alan Araştırması*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Prakash, M., Chowdhary N., Sunayana, G. (2010). "Tour Guides: Roles, Challenges and Desired Competences: A Review of Literature". *International Journal of Hospitality Tourism Systems*, 3(1).
- Prakash, M., Chowdhary, N. (2010). "What Are We Training Tour Guides for? (India)". *Turizam*, 14(2), 53-65.
- Rabotic, B. (2010). *Tourist Guides in Contemporary. Tourism International: Conference on Tourism and Environment*. Sarajevo, Bosnia & Herzegovina: Philip Noel-Baker University, 353-364.
- Sağır, B. (2007). "Rehberliğin Gücü". *Rehber Dünyası Dergisi*, 39, 40-41.
- Salazar, N. B. (2012). "Community- Based Cultural Tourism: Issues". *Threats and Opportunities Journal of Sustainable Tourism*, 20(1), 9-22.
- Selvi, Ö. (2012). "Bilgi Toplumu, Bilgi Yönetimi ve Halkla İlişkiler". *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1(3), 191-214.
- Sezgin, O. M. (2001). *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Şahin, S. (2012). *Turist Rehberlerinin Kültürlerarası İletişim Yeterlilikleri: Alman, İngiliz ve Rus Turistlerin Algılamaları*. Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Şenel, A. (2008). *Eğitimin Temel Kavramları: Eğitim Bilimlerine Giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Tangüler, A. (2002). *Profesyonel Turist Rehberliği ve Profesyonel Turist Rehberlerinin Seyahat Acentası ve Müşteri İlişkileri: Kapadokya Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tanrısever, C., Bektaş, İ., Koç, D. E. (2019). "Dünyada Turist Rehberliği Eğitimi". *Turist Rehberliği Dergisi*, 2(1), 44-56.

- Taylı, Ü. (2003). "Turizm Rehberleri Sürdürülebilir Turizm İçin Ne Yapabilir?" *İstanbul TUREB Yayınları, Rehber Dünyası Dergisi*, 33, 16-17.
- Temizkan, S. P. (2010). *Profesyonel Turist Rehberlerinin Turizm Pazarlamasındaki Rolüne Etkisi Açısından Hizmet İçi Eğitim Seminerleri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Temizkan, S. P., Temizkan, R. ve Tokay, S. (2013). *Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve Turist Rehberi Eğitiminde Yeni Bir Paradoks*. 14. Ulusal Turizm Kongresi, 5-8 Aralık 2013, Kayseri, 474-486.
- Tesone, D. V., Ricci, P. (2006). "Toward a Definition of Entry- Level JobCompetenciesHospitality Manager Perspectives". *International Journal of Hospitality Tourism Administration*, 7(4).
- Tetik, N. (2006). *Türkiye’de Profesyonel Turist Rehberliği ve Müşterilerin Turist Rehberlerinden Beklentilerinin Analizi: Kuşadası Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Timur, A. (1992). *Türkiye’ de Turizm Eğitiminin Yapısı ve Uygulanan Politikalar ve Sonuçları*. Turizm Eğitimi Konferans- Workshop, Ankara: Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayını, 47-53.
- Turist Rehberliği Meslek Kanunu, 22 Haziran 2012. Resmi Gazete, Sayı 28331.
- Türkmen, F. (2002). *Eğitimin Ekonomik ve Sosyal Faydaları ve Türkiye’de Eğitim Ekonomik Büyüme İlişkilerinin Araştırılması*. DPT Uzmanlık Tezleri, Yayın No: 2655, Ankara.
- Ural, A., Pelit, E. (2002). *Türkiye’ de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Yükseköğretim Örgütlerinin Örgütleniş Biçimleri*. Turizm Eğitimi Konferans- Workshop, Ankara: Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayını, 75-85
- Uyar, H., Zengin, B. (2015). "Bartın ve Harran Üniversitelerinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Ders İçeriklerine Dair Görüşlerinin Değerlendirilmesi". *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10), 579-592.
- Ünal, A. (2002). *Türkiye’de Örgün Eğitim Yapan Yüksek Öğrenim Kurumlarında, Turizm Eğitiminde Kullanılan Laboratuvarların Önemi: Başkent Üniversitesi Modeli*. Turizm Eğitimi Konferans- Workshop. Ankara: Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayını, 563-570.
- Ünlüönen, K. (1993). "Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi ve Öğretimi". *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6, 497-521.
- Ünlüönen, K., Boylu, Y. (2005). "Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12), 11-32.

- Ünlüönen, K., Temizkan, R., Gharamaleki, M. R. E. (2010). “Turizm İşletmeciliği Öğretmenlik Programlarının Öğrenci Beklentileri ve Algılamaları Aısından Karşılaştırılması: 1998-1999, 2003-2004, ve 2008 Öğretim Yılları”. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 144-159.
- Weiler, B., Kim, A. K. (2011). “Tour Guides as Agents of Sustainability: Rhetoric, Reality and Implications for Research”. *Tourism Recreation Research*, 36(2), 113-125.
- Yarcan Ş. (2007). “Profesyonel Turist Rehberliğinde Mesleki Etik Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme”. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 33-44.
- Yazıt, H. (2013). *Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Lisans ve Önlisans Öğrencilerinin Staj Konusundaki Düşünce ve Algılamaları Arasındaki Farklılıkların Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yenen, Ş. (2002). *Turist Rehberliği Eğitiminde Niteliksel ve Niceliksel Planlamada Turizm Bakanlığı Yükseköğretim Kurumu ve Meslek Kuruluşları Arasındaki İşbirliğinin Önemi*. Turizm Eğitimi Konferans- Workshop. Ankara:Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayını, 257-274.
- Yenen, Ş., Öztürk, N., Yarcan, Ş., Budak, E., Özdemir, Ç. (2007). *Profesyonel Turist Rehberinin El Kitabı*. İstanbul: TUREB.
- Yenipinar, U., Zorkirişçi, A. (2013). “Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Turist Rehberliği Eğitimi”. *Çağ University Journal of Social Sciences*, 10(2), 111-136.
- Yıldırım, S., Atay, L. (1997). *Turistik Ürün Pazarlama Sürecinde Tur Rehberinin Fonksiyonu. Hafta Sonu Semineri IV: Türkiye’de Turizmin Gelişmesinde Turist Rehberinin Rolü*. Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, 85-94.
- Yıldız, R., Kuşlivan, S. ve Şenyurt, S.Y. (1997). *Turist Rehberliği Öğretiminde Yeni Bir Model: Nevşehir Turist Rehberliği Bölümü Programı ve Değerlendirilmesi*. Hafta Sonu Semineri IV: Türkiye’de Turizmin Gelişmesinde Turist Rehberlerinin Rolü. Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, 7-36.
- Zhang, H., Chow, I. (2004). “Application of Importance-Performance Model in Tour Guides Performance: Evidence From Mainl and Chinese Outbound Visitors in Hong Kong”. *Tourism Management*, 25, 81-91.

EKLER

EK-1. Turizm Alanında Önlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar (İstanbul)	MYO	Aşçılık (B)	TYT	4	-	V
		Aşçılık (%50İnd.)		31	-	
Adıyaman	Kahta MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	25	1	D
	Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	50	2	
Afyon Kocatepe	Afyon MYO	Aşçılık	TYT	60	2	D
		Aşçılık (İÖ)		40	1	
		Aşçılık (KKTC)		2	-	
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2		
	Emirdağ MYO	Aşçılık	TYT	40	1	
		Aşçılık (İÖ)		30	1	
Ağrı İbrahim Çeçen	Doğubayazıt Ahmed-i Hani MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20	1	D
		Aşçılık	TYT	45	2	
Akdeniz (Antalya)	Demre Dr. Hasan Ünal MYO	Turizm Animasyonu	TYT	15	1	D
		Turist Rehberliği	TYT	60	2	
	Finike MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	80	2	
		Aşçılık	TYT	70	2	
	Göynük Mutfak Sanatları MYO	İkram Hizmetleri	TYT	45	2	
		İkram Hizmetleri (KKTC)	TYT	1	-	
		Aşçılık	TYT	60	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	100	3	
	Manavgat MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	60	2	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	60	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	65	2	
	Serik Gülşün- Süleyman Süral MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	75	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	70		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (UÖ)	TYT	50	2	
Turizm ve Seyahat Hizmetleri		TYT	70	2		
Turizm ve Seyahat Hizmetleri (İÖ)		TYT	70	2		
SBMYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	70	2		
	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	70	2		
Aksaray	Aksaray Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1	D
		Aşçılık	TYT	60	2	
	Güzelyurt MYO	Aşçılık (İÖ)	TYT	45	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20	1	
Alanya Alaaddin Keykubat (Antalya)	Alanya Ticaret ve Sanayi Odası Turizm MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D
		Turizm Animasyonu	TYT	55	2	
		Turizm Animasyonu (İÖ)	TYT	30	1	
		Turizm Animasyonu (KKTC)	TYT	1	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	100	3	
	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	80	2		
	Gazi Mustafa Rahmi Büyükbalı MYO	İkram Hizmetleri	TYT	20	1	
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2		
Amasya	Amasya Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	50	2	D
Anadolu (Eskişehir)	Açıköğretim Fakültesi	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	D
		Aşçılık (AÖ)	TYT	1750	44	
		Kültürel Miras ve Turizm (AÖ)	TYT	300	8	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (AÖ)	TYT	600	15	
	Turizm ve Seyahat Hizmetleri (AÖ)	TYT	250	7		
Eskişehir MYO	Aşçılık	TYT	60	2	D	
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2		
Ankara	Beypazarı MYO	Aşçılık	TYT	50	2	D
		Turist Rehberliği	TYT	65	2	
		Turist Rehberliği (KKTC)	TYT	1	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	75	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (UÖ)	TYT	70	2	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	60	2	
Antalya Bilim	MYO	Aşçılık (B)	TYT	3	-	V
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	18	-	
		Aşçılık (%25 İnd)	TYT	9	-	

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyrukları öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-1. (devam) Turizm Alanında Önlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde
Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
Ardahan	Ardahan Teknik Birimler MYO	Aşçılık	TYT	30	1	D
Artvin Çoruh	Arhavi MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	D
Atatürk (Erzurum)	Açıköğretim F.	Turizm ve Otel İşletmeciliği (AÖ)	TYT	500	13	D
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (AÖ)	TYT	250	7	
	Erzurum MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	55	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	40	1	
Pasinler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20	1		
Avrasya (Trabzon)	MYO	Aşçılık (B)	TYT	6	-	V
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	49	-	
Aydın Adnan Menderes	Davutlar MYO	Aşçılık	TYT	60	2	D
		İkram Hizmetleri	TYT	40	1	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	50	2	
	Didim MYO	Aşçılık	TYT	70	2	
		Aşçılık (İÖ)	TYT	70	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	40	1	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	70	2	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (İÖ)	TYT	40	1	
	Karacasu Memnune İnci MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	
Balıkesir	Ayvalık MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	50	2	D
	Balıkesir MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	40	1	
	Burhaniye MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1	
Sındırgı MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1		
Bandırma Onyediyül (Balıkesir)	Erdek MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1	D
	Gönen MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1	
Bartın	Bartın MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	50	2	D
Başkent (Ankara)	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	40	1	V
		Aşçılık (U)	TYT	2	-	
		Aşçılık (B)	TYT	4	-	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	18	-	
		Aşçılık (%25 İnd)	TYT	16	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (U)	TYT	2	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	2	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%50 İnd)	TYT	8	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%25 İnd)	TYT	8	-	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (U)	TYT	2	-	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (B)	TYT	3	-	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (%50 İnd)	TYT	8	-	
Turizm ve Seyahat Hizmetleri (%25 İnd)	TYT	12	-			
Batman	Hasankeyf MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D
Bayburt	Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	30	1	D
Beykent (İstanbul)	MYO	Aşçılık (B)	TYT	6	-	V
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	31	-	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	23	-	
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	4	-	
		Aşçılık (İÖ-%75 İnd)	TYT	16	-	
		Aşçılık (İÖ-%50 İnd)	TYT	20	-	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (B)	TYT	4	-	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (%75 İnd)	TYT	36	-	
Beykoz (İstanbul)	MYO	Aşçılık (B)	TYT	4	-	V
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	4	-	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	32	-	
Bilecik Şeyh Edebali	Osmaneli MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D
	Söğüt MYO	Aşçılık	TYT	40	1	
Bingöl	Bingöl Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	50	2	D
		Aşçılık (İÖ)	TYT	40	1	
		Turist Rehberliği	TYT	20	1	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20	1	

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-1. (devam) Turizm Alanında Önlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V	
			P.T.	K.	OBK		
Bolu Abant İzzet Baysal	Bolu MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	80	2	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	30	1		
	Mengen MYO	Aşçılık	TYT	60	2		
		Aşçılık (İÖ)	TYT	60	2		
Burdur Mehmet Akif Eroy	Mudurnu Süreyya Astarçı MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1	D	
	Ağlasun MYO	Kültürel Miras ve Turizm	TYT	25	1		
	Gıda Tarım ve Hayvancılık MYO	Aşçılık	TYT	40	1		
	Yeşilova İsmail Akın MYO	Turist Rehberliği	TYT	35	1		
Bursa Uludağ	Harmancık MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	35	1	D	
		Aşçılık	TYT	60	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1		
	İznik MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	45	2		
		Turist Rehberliği	TYT	50	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	65	2		
	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	55	2		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	60	2		
Turizm ve Seyahat Hizmetleri (İÖ)		TYT	55	2			
Turizm ve Seyahat Hizmetleri (İÖ)		TYT	55	2			
Çanakkale Onsekiz Mart	Ayvacık MYO	Turist Rehberliği	TYT	60	2	D	
		Turist Rehberliği (İÖ)	TYT	35	1		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
	Ezine MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	60	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	45	2		
	Gelibolu Piri Reis MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	50	2		
Gökçeada MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	35	1			
	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1		
Çankırı Karatekin	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	D	
	Adana MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	60	2	D	
Çukurova (Adana)	Pozantı MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	15	1	D	
	Yumurtalık MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1		
	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1		
Dicle (Diyarbakır)	Diyarbakır Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	50	2	D	
		Turizm Animasyonu	TYT	40	1		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
Doğuş (İstanbul)	MYO	Aşçılık (B)	TYT	7	-	V	
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	10	-		
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	53	-		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	6	-		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%75 İnd)	TYT	54	-		
Dokuz Eylül (İzmir)	Efes MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	90	3	D	
		İzmir MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	85		3
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	85	3		
Düzce	Akçakoca MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2	D	
		Gölyaka MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20		1
Ege (İzmir)	Bergama MYO	Turizm Animasyonu	TYT	40	1	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	45	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	45	2		
Erzincan Binali Yıldırım	Turizm ve Otelcilik MYO	Aşçılık	TYT	60	2	D	
		Turist Rehberliği	TYT	40	1		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1		
Faruk Saraç Tasarım MYO (Bursa)	Faruk Saraç Tasarım MYO	Aşçılık (B)	TYT	4	-	V	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	40	-		
Fırat (Elazığ)	Sivrice MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1	D	
		Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	45		2
Gaziantep	Turizm ve Otelcilik MYO	Aşçılık	TYT	70	2	D	
		İkram Hizmetleri	TYT	40	1		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	70	2		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	70	2		
Giresun	Dereli MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	15	1		
	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	50	2		
		Şebinkarahisar Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25		1
	Tirebolu Mehmet Bayrak MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	30	1		

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-1. (devam) Turizm Alanında Önlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde
Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
Gümüşhane	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	D
Hacettepe (Ankara)	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	95	3	D
Hakkari	Çölemerik MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1	D
Haliç (İstanbul)	MYO	Aşçılık (B)	TYT	5	-	V
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	20	-	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	25	-	
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	4	-	
		Aşçılık (İÖ-%75 İnd)	TYT	20	-	
		Aşçılık (İÖ-%50 İnd)	TYT	16	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	3	-	
Harran (Şanlıurfa)	Halfeti MYO	Aşçılık	TYT	30	1	D
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	15	1	
	Şanlıurfa Sağlık Hizmetleri MYO	Sağlık Turizmi İşletmeciliği	TYT	40	1	
		Şanlıurfa Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	50	
	Aşçılık (İÖ)		TYT	45	2	
	Turizm ve Otel İşletmeciliği		TYT	45	2	
	Hatay Mustafa Kemal	Antakya MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	25	
Aşçılık			TYT	40	1	
Turizm ve Seyahat Hizmetleri			TYT	45	2	
Hitit (Çorum)	Alaca Avni Çelik MYO	Aşçılık	TYT	30	1	D
	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20	1	
Iğdır	Iğdır MYO	Aşçılık	TYT	25	1	D
Isparta Uygulamalı Bilimler	Eğirdir MYO	Aşçılık	TYT	60	2	D
		Aşçılık (İÖ)	TYT	60	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1	
	Isparta MYO	Aşçılık	TYT	65	2	
		Aşçılık (İÖ)	TYT	65	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	75	2	
	Şarkikaraağaç MYO	Aşçılık	TYT	90	3	
		Aşçılık (İÖ)	TYT	80	2	
	Yalvaç MYO	Aşçılık	TYT	70	2	
		Aşçılık (İÖ)	TYT	70	2	
Turist Rehberliği		TYT	40	1		
İstanbul Arel	MYO	Aşçılık (B)	TYT	5	-	V
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	44	-	
		Aşçılık (%25 İnd)	TYT	5	-	
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	2	-	
		Aşçılık (İÖ-%50 İnd)	TYT	6	-	
		Aşçılık (İÖ-%25İnd)	TYT	12	-	
		Turist Rehberliği (B)	TYT	2	-	
		Turist Rehberliği (%75 İnd)	TYT	11	-	
		Turist Rehberliği (%50 İnd)	TYT	11	-	
		Turist Rehberliği (İÖ-B)	TYT	2	-	
		Turist Rehberliği (İÖ-%75 İnd)	TYT	9	-	
		Turist Rehberliği (İÖ-%50 İnd)	TYT	9	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	2	-	
Turizm ve Otel İşletmeciliği (%75 İnd)	TYT	17	-			
Turizm ve Otel İşletmeciliği (%50 İnd)	TYT	5	-			
İstanbul Aydın	Anadolu Bil MYO	Aşçılık (B)	TYT	6	-	V
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	54	-	
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	5	-	
		Aşçılık (İÖ-%50 İnd)	TYT	45	-	
		Turist Rehberliği (İng-B)	TYT	3	-	
		Turist Rehberliği (İng-%75 İnd)	TYT	27	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	5	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%50 İnd)	TYT	40	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ-B)	TYT	4	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ-%75 İnd)	TYT	36	-	

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-1. (devam) Turizm Alanında Önlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
İstanbul Ayvansaray	Plato MYO	Aşçılık (B)	TYT	4	-	V
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	39	-	
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	3	-	
		Aşçılık (İÖ-%50 İnd)	TYT	29	-	
		Aşçılık (UÖ-B)	TYT	3	-	
		Aşçılık (UÖ-%75 İnd)	TYT	31	-	
		Turist Rehberliği (UÖ-B)	TYT	5	-	
İstanbul Bilgi	MYO	Turist Rehberliği (UÖ-%75 İnd)	TYT	45	-	V
		Aşçılık (B)	TYT	5	-	
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	30	-	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	14	-	
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	5	-	
		Aşçılık (İÖ-%75 İnd)	TYT	30	-	
İstanbul Esenyurt	MYO	Aşçılık (İÖ-%50 İnd)	TYT	14	-	V
		Aşçılık (B)	TYT	7	-	
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	30	-	
İstanbul Gedik	Gedik MYO	Aşçılık (%50 İnd)	TYT	28	-	V
		Aşçılık (U)	TYT	3	-	
		Aşçılık (B)	TYT	3	-	
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	12	-	
İstanbul Gelişim	İstanbul Gelişim MYO	Aşçılık (%50 İnd)	TYT	12	-	V
		Aşçılık (B)	TYT	7	-	
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	36	-	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	27	-	
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	5	-	
		Aşçılık (İÖ-%75 İnd)	TYT	40	-	
		Aşçılık (İÖ-%50 İnd)	TYT	5	-	
		Turist Rehberliği (B)	TYT	5	-	
İstanbul Kültür	MYO	Turist Rehberliği (%75 İnd)	TYT	42	-	V
		Turist Rehberliği (%50 İnd)	TYT	3	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	5	-	
İstanbul Okan	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (%75 İnd)	TYT	35	-	V
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%50 İnd)	TYT	10	-	
		Aşçılık (B)	TYT	6	-	
İstanbul Rumeli	MYO	Aşçılık (%50 İnd)	TYT	54	-	V
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	2	-	
		Aşçılık (İÖ-%50 İnd)	TYT	18	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	2	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%50 İnd)	TYT	18	-	
		Aşçılık (U)	TYT	3	-	
İstanbul Şişli MYO	İstanbul Şişli MYO	Aşçılık (B)	TYT	3	-	V
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	21	-	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	3	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	5	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%75 İnd)	TYT	17	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ-B)	TYT	2	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ-%75 İnd)	TYT	18	-	
İstanbul	Açık ve Uzaktan Eğitim F.	Kültürel Miras ve Turizm (AÖ)	TYT	500	13	D
İstanbul-Cerrahpaşa	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	66	2	D
İstanbul Yeni Yüzyıl	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	4	-	V
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%75 İnd)	TYT	36	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ-B)	TYT	3	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ-%75 İnd)	TYT	27	-	
İstinye (İstanbul)	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ-%75 İnd)	TYT	27	-	V
		Aşçılık (B)	TYT	7	-	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	58	-	
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	3	-	
		Aşçılık (İÖ-%50 İnd)	TYT	27	-	

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-1. (devam) Turizm Alanında Önlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V	
			P.T.	K.	OBK		
İzmir Ekonomi	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	2	-	V	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%50 İnd)	TYT	18	-		
İzmir Kavram MYO	İzmir Kavram MYO	Aşçılık (B)	TYT	4	-	V	
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	29	-		
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	7	-		
Kahramanmaraş Sütçü İmam	Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
Kapadokya (Nevşehir)	Kapadokya MYO	Aşçılık (B)	TYT	4	-	V	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	36	-		
		Turist Rehberliği (B)	TYT	4	-		
		Turist Rehberliği (%50 İnd)	TYT	36	-		
		Turist Rehberliği (UÖ-B)	TYT	16	-		
		Turist Rehberliği (UÖ-%50 İnd)	TYT	72	-		
Karabük	Eflani MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D	
		Turist Rehberliği	TYT	30	1		
	Safranbolu MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	45	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	30	1		
Karadeniz Teknik (Trabzon)	Maçka MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	35	1	D	
Karamanoğlu Mehmetbey (Karaman)	Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	60	2	D	
		Aşçılık (İÖ)	TYT	60	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20	1		
Kastamonu	Daday Nafi ve Ümit Çeri MYO	Aşçılık	TYT	30	1	D	
Kırıkkale	Fatma Şenses Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	35	1	D	
Kırklareli	Pınarhisar MYO	Aşçılık	TYT	50	2	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	25	1		
Kırşehir Ahi Evran	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	D	
Kilis 7 Aralık	Turizm ve Otelcilik MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	25	1		
Kocaeli	Kartepe Turizm MYO	Turist Rehberliği	TYT	60	2	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	90	3		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	40	1		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	60	2		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (İÖ)	TYT	35	1		
Kütahya Dumlupınar	Kütahya Sosyal Bilimler MYO	Turist Rehberliği	TYT	60	2	D	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	65	2		
	Simav MYO	Sağlık Turizmi İşletmeciliği	TYT	30	1		
Malatya Turgut Özal	Kale Turizm ve Otel İşletmeciliği MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D	
		Turist Rehberliği	TYT	35	1		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1		
Maltepe (İstanbul)	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	3	-	V	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%75 İnd))	TYT	20	-		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%50 İnd)	TYT	7	-		
Mardin Artuklu	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	30	1		
Marmara (İstanbul)	Sosyal Bilimler MYO	Turist Rehberliği	TYT	55	2	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	70	2		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	50	2		
Mersin	Anamur MYO	Aşçılık	TYT	50	2	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	55	2		
	Erdemli MYO	Turizm Animasyonu	TYT	40	1		
		Sosyal Bilimler MYO	Turizm Animasyonu	TYT	40		1
			Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	70		2
			Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	50		2
			Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	60		2
Turizm ve Seyahat Hizmetleri (İÖ)	TYT		60	2			
Muğla Sıtkı Koçman	Datça Kazım Yılmaz MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-1. (devam) Turizm Alanında Önlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
Muğla Sıtkı Koçman	Fethiye Ali Sıtkı- Mefharet Koçman MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	80	2	D
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	50	2	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	60	2	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (İÖ)	TYT	60	2	
	Marmaris Turizm MYO	Aşçılık	TYT	65	2	
		Aşçılık (İÖ)	TYT	55	2	
		İkram Hizmetleri	TYT	50	2	
		Turist Rehberliği	TYT	60	2	
		Turist Rehberliği (İÖ)	TYT	55	2	
		Turizm Animasyonu	TYT	40	1	
		Turizm Animasyonu (İÖ)	TYT	40	1	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	50	2	
		Milas MYO	Aşçılık	TYT	65	
	Aşçılık (İÖ)	TYT	60	2		
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
	Muğla MYO	Aşçılık	TYT	60	2	
		Aşçılık (İÖ)	TYT	55	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	45	2	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	50	2	
	Turizm ve Seyahat Hizmetleri (İÖ)	TYT	50	2		
	Ortaca MYO	Aşçılık	TYT	55	2	
		Turist Rehberliği	TYT	60	2	
Turizm ve Otel İşletmeciliği		TYT	40	1		
Turizm ve Seyahat Hizmetleri		TYT	60	2		
Munzur (Tunceli)	Pertek Sakine Genç ÖYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	D
Muş Alparslan	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	15	1	D
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	Kozaklı MYO	Sağlık Turizmi İşletmeciliği	TYT	40	1	D
		Ürgüp Sebahat ve Erol Toksöz MYO	Aşçılık	TYT	65	
	Aşçılık (İÖ)	TYT	65	2		
	Kültürel Miras ve Turizm	TYT	20	1		
	Turist Rehberliği	TYT	80	2		
	Turist Rehberliği (İÖ)	TYT	60	2		
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	30	1			
Niğde Ömer Halisdemir	Niğde Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	30	1	D
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1	
Nişantaşı (İstanbul)	Nişantaşı MYO	Aşçılık (B)	TYT	5	-	V
		Aşçılık (%75 İnd)	TYT	45	-	
		Aşçılık (İÖ-B)	TYT	3	-	
		Aşçılık (İÖ-%75 İnd)	TYT	27	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	4	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%75 İnd)	TYT	36	-	
Ondokuz Mayıs (Samsun)	Bafra Turizm MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	50	2	D
	Havza MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	
	Samsun MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	45	2	
Ordu	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	40	1	D
		Aşçılık	TYT	60	2	
Pamukkale (Denizli)	Denizli Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2	D
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	40	2	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	60	2	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri (İÖ)	TYT	50	2	
	Kale MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	25	1	
	Tavas MYO	Aşçılık	TYT	65	2	
Piri Reis (İstanbul)	Denizcilik MYO	Aşçılık (İng-B)	TYT	5	-	V
		Aşçılık (İng-%75 İnd)	TYT	34	-	
		Aşçılık (İng-%50 İnd)	TYT	11	-	
Recep Tayyip Erdoğan (Rize)	Ardeşen MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	D

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-1. (devam) Turizm Alanında Önlisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde
Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V	
			P.T.	K.	OBK		
Recep Tayyip Erdoğan (Rize)	Ardeşen MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	30	1	D	
Sakarya Uygulamalı Bilimler	Karasu MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2	D	
	Sapanca Turizm MYO	Aşçılık	TYT	60	2		
		Turizm Animasyonu	TYT	30	1		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	45	2		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	50	2		
Selçuk (Konya)	Akşehir MYO	Turist Rehberliği	TYT	50	2	D	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	25	1		
	Beysşehir Ali Akkanat MYO	Aşçılık	TYT	60	2		
		Aşçılık (İÖ)	TYT	50	2		
		Turist Rehberliği	TYT	40	1		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1		
	Silişk Taşucu MYO	Aşçılık	TYT	70	2		
		Aşçılık (İÖ)	TYT	90	2		
		Turist Rehberliği	TYT	60	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	60	2		
	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	70	2		
			Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	60		2
	Siirt	Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	50		2
Sinop	Gerze MYO	Aşçılık	TYT	40	1	D	
		Kültürel Miras ve Turizm	TYT	25	1		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
Sivas Cumhuriyet	Cumhuriyet MYO	Aşçılık	TYT	30	1	D	
		Sağlık Turizmi İşletmeciliği	TYT	60	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	50	2		
	Gürün MYO	Aşçılık	TYT	20	1		
Tekirdağ Namık Kemal	Marmara Ereğlisi MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	30	1	D	
	Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	60	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	40	1		
	Şarköy MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	25	1		
Tokat Gaziosmanpaşa	Niksar Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20	1	D	
	Tokat Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
Toros (Mersin)	MYO	Aşçılık (B)	TYT	3	-	V	
		Aşçılık (%50 İnd)	TYT	27	-		
Trabzon	Turizm ve Otelcilik MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	80	2	D	
		Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	75	2		
Trakya (Edirne)	Arda MYO	Aşçılık	TYT	50	2	D	
	Edirne Sosyal Bilimler MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	65	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	40	1		
	Keşan MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	35	1		
Uşak	Banaz MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20	1	D	
	Ulubey MYO	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	TYT	25	1		
Van Yüzcüncü Yıl	Gevaş MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1	D	
	Van MYO	Turist Rehberliği	TYT	45	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		
Yalova	Armutlu MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1	D	
	Yalova MYO	Aşçılık	TYT	60	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	50	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İÖ)	TYT	30	1		
Yaşar (İzmir)	MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (U)	TYT	2	-	V	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	TYT	2	-		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%50 İnd)	TYT	10	-		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%25 İnd)	TYT	10	-		
Yozgat Bozok	Sorgun MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	20	1	D	
	Sosyal Bilimler MYO	Aşçılık	TYT	30	1		
Zonguldak Bülent Ecevit	Devrek MYO	Aşçılık	TYT	70	2	D	
		Aşçılık (İÖ)	TYT	70	2		
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	25	1		
	Zonguldak MYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği	TYT	40	1		

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-2. Turizm Alanında Lisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
Adıyaman	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	30	1	D
Afyon Kocatepe	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	60	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	20	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	50	2	
		Turizm Rehberliği (İÖ)	DİL	50	2	
Akdeniz (Antalya)	Manavgat Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	100	3	D
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	90	3	
		Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	50	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	40	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	60	2	
		Turizm Rehberliği (İÖ)	DİL	40	1	
	Serik İşletme F.	Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	
	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	70	2	
		Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	50	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	80	2	
		Turizm İşletmeciliği (İng)	EA	50	2	
Turizm Rehberliği		DİL	50	2		
Aksaray	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	40	1	D
Alanya Alaaddin Keykubat (Antalya)	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	60	2	
Alanya Hamdullah Emin Paşa (Antalya)	İktisadi ve İdari Bilimler F.	Turizm İşletmeciliği (İng-B)	EA	5	-	V
		Turizm İşletmeciliği (İng %50 İnd.)	EA	10	-	
	Sanat ve Tasarım F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-B)	SÖZ	4	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng %50 İnd)	SÖZ	30	-	
Altınbaş (İstanbul)	Uygulamalı Bilimler F.	Gastronomi (B)	SÖZ	3	-	V
		Gastronomi (%50 İnd)	SÖZ	27	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng %25 İnd)	SÖZ	6	-	
Anadolu (Eskişehir)	İşletme F.	Konaklama İşletmeciliği (AÖ)	EA	200	5	D
		Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	60	
	Turizm F.	Turizm İşletmeciliği	EA	50	2	
		Turizm Rehberliği	DİL	40	1	
		Turizm Rehberliği (KKTC)	DİL	2	-	
Ankara Hacı Bayram Veli	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	58	2	D
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (MTOK)	SÖZ	15	1	
		Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	69	2	
		Rekreasyon Yönetimi (MTOK)	SÖZ	17	1	
		Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	EA	60	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	70	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	70	2	
Antalya Akev	Sanat ve Tasarım F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (Ü)	SÖZ	5	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	5	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%75 İnd)	SÖZ	15	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	25	-	
Antalya Bilim	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-B)	SÖZ	7	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%50 İnd)	SÖZ	50	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%25İnd)	SÖZ	13	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-B)	EA	3	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-%75 İnd)	EA	22	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-%50 İnd)	EA	5	-	
Atatürk (Erzurum)	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	60	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	20	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	30	1	
Atılım (Ankara)	İşletme F.	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-B)	EA	2	-	V
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-%75 İnd)	EA	13	-	
Avrasya (Trabzon)	Uygulamalı Bilimler YO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-B)	SÖZ	7	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng %50 İnd)	SÖZ	63	-	
Aydın Adnan Menderes	Turizm F.	Seyahat İşletmeciliği	EA	25	1	D
		Turizm Rehberliği	DİL	50	2	
		Turizm Rehberliği (İÖ)	DİL	40	1	
		Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	EA	50	2	

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-2. (devam) Turizm Alanında Lisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde
Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
Bahçeşehir (İstanbul)	UBYO	Gastronomi (U)	SÖZ	42	-	V
		Gastronomi (B)	SÖZ	8	-	
		Gastronomi (%50 İnd)	SÖZ	30	-	
Balıkesir	Burhaniye UBYO	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	EA	30	1	D
		Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	50	
		Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	40	1	
		Turizm İşletmeciliği	EA	40	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	60	2	
		Turizm Rehberliği (İÖ)	DİL	60	2	
Başkent	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (U)	SÖZ	15	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	5	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	15	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%25İnd)	SÖZ	15	-	
	Ticari Bilimler F.	Turizm ve Otelcilik (U)	EA	2	-	
		Turizm ve Otelcilik (B)	EA	2	-	
		Turizm ve Otelcilik (%75 İnd)	EA	10	-	
		Turizm ve Otelcilik (%50 İnd)	EA	6	-	
Batman	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Turizm Rehberliği	DİL	30	1	D
Beykent	Güzel Sanatlar F.	Gastronomi (B)	SÖZ	9	-	V
		Gastronomi (%50 İnd)	SÖZ	63	-	
		Gastronomi (%25 İnd)	SÖZ	18	-	
	İktisadi ve İdari Bilimler F.	Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	EA	3	-	
Turizm ve Otel İşletmeciliği (%75 İnd)		EA	27	-		
Beykoz (İstanbul)	Sanat ve Tasarım F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	7	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%75 İnd)	SÖZ	14	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	49	-	
Bitlis Eren	Kanık UBYO	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	EA	30	1	D
Boğaziçi	UBYO	Turizm İşletmeciliği (İng)	EA	65	2	D
Bolu Abant İzzet Baysal	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	60	2	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	40	1	
Burdur Mehmet Akif	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	60	2	
Çanakkale Onsekiz Mart	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	40	1	D
		Konaklama İşletmeciliği	EA	30	1	
		Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	EA	60	2	
Çankırı Karatekin	İlgaz Turizm ve Otelcilik YO	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	EA	30	1	D
		Turizm Rehberliği	DİL	50	2	
Doğuş (İstanbul)	Sanat ve Tasarım F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	7	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	63	-	
Dokuz Eylül (İzmir)	İşletme F.	Turizm İşletmeciliği	EA	60	2	D
		Reha Midilli Foça Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	50	
	Seferihisar Fevziye Hepkon UBYO	Turizm İşletmeciliği	EA	60	2	
		Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	EA	60	2	
Ege (İzmir)	Çeşme Turizm F.	Konaklama İşletmeciliği	EA	50	2	D
		Seyahat İşletmeciliği	EA	40	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	55	2	
Erciyes (Kayseri)	Turizm F.	Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	D
		Turizm Rehberliği	DİL	60	2	
Erzincan Binalı Yıldırım	Kemaliye Hacı Ali Akın UBYO	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	EA	20	1	D
Eskişehir Osmangazi	Turizm F:	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	40	2	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	65	2	
		Turizm İşletmeciliği (İÖ)	EA	65	2	
Gazi (Ankara)	Spor Bilimleri F.	Rekreasyon	EA	60	2	D
Gaziantep	Güzel Sanatlar F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
Giresun	Turizm F.	Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	30	1	D
Gümüşhane	Turizm F.	Turizm Rehberliği	DİL	50	2	D
Harran (Şanlıurfa)	Turizm ve Otel İşletmeciliği YO	Turizm Rehberliği	DİL	40	1	D
İğdır	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	40	1	D

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-2. (devam) Turizm Alanında Lisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde
Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
Isparta Uygulamalı Bilimler	Turizm F.	Turizm İşletmeciliği	EA	40	1	D
		Turizm Rehberliği	DİL	40	1	
İhsan Doğramacı Bilkent (Ankara)	Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik YO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-B)	EA	4	-	V
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-%50 İnd)	EA	36	-	
İskenderun Teknik (Hatay)	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	40	1	D
		Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	EA	20	1	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	EA	30	1	
İstanbul Arel	UBYO	Turizm ve Otel İşletmeciliği (B)	EA	2	-	V
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%75 İnd)	EA	16	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (%50 İnd)	EA	2	-	
İstanbul Aydın	Güzel Sanatlar F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (U)	SÖZ	9	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	8	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	63	-	
İstanbul Ayyansaray	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	4	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	41	-	
İstanbul Bilgi	Turizm ve Otelcilik YO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (U-İng)	SÖZ	14	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	4	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%50 İnd)	SÖZ	10	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%25 İnd)	SÖZ	14	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-B)	EA	4	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng%75 İnd)	EA	28	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-%50 İnd)	EA	10	-	
İstanbul Gedik	Güzel Sanatlar ve Mimarlık F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (U)	SÖZ	5	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	5	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%75 İnd)	SÖZ	5	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	35	-	
	Güzel Sanatlar F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	8	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	70	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%25 İnd)	SÖZ	2	-	
	İktisadi ve İdari Bilimler F.	Turizm Rehberliği (B)	DİL	4	-	
		Turizm Rehberliği (%75 İnd)	DİL	35	-	
		Turizm Rehberliği (%50 İnd)	DİL	1	-	
	UBYO	Gastronomi (B)	SÖZ	7	-	
		Gastronomi (%75 İnd)	SÖZ	42	-	
		Gastronomi (%50 İnd)	SÖZ	21	-	
		Gastronomi (İng-B)	SÖZ	4	-	
Gastronomi (İng- %75 İnd)		SÖZ	29	-		
Gastronomi %50 İnd)		SÖZ	7	-		
İstanbul Kent	Sanat ve Tasarım F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	6	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%75 İnd)	SÖZ	4	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	50	-	
İstanbul Medeniyet	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	50	2	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	50	2	
İstanbul Medipol	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	7	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	63	-	
İstanbul Okan	İşletme ve Yönetim Bilimleri F.	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-B)	EA	2	-	V
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-%50 İnd)	EA	13	-	
	Uygulamalı Bilimler F	Gastronomi (B)	SÖZ	7	-	
İstanbul Rumeli	Sanat ve Tasarım F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (U)	SÖZ	4	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	5	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%75 İnd)	SÖZ	23	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	19	-	
İstanbul	İktisat F.	Turizm İşletmeciliği	EA	75	2	D
İstinye (İstanbul)	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	4	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	22	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%25 İnd)	SÖZ	14	-	
İzmir Ekonomi	Uygulamalı Yönetim Bilimleri YO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (U-İng)	SÖZ	4	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	4	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%50 İnd)	SÖZ	16	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%25 İnd)	SÖZ	16	-	

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-2. (devam) Turizm Alanında Lisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde
Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
İzmir Katip Çelebi	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Turizm İşletmeciliği (İng)	EA	40	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	60	2	
Kapadokya (Nevşehir)	UBYO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	6	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	54	-	
Karabük	Safranbolu Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	50	2	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	20	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	30	1	
Karamanoğlu Mehmetbey (Karaman)	UBYO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	25	1	D
		Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	40	1	
Kastamonu	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	50	2	D
		Turizm Rehberliği	DİL	50	2	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	EA	30	1	
Kırklareli	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	40	1	D
		Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	30	1	
		Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	40	1	
Kocaeli	Spor Bilimleri F.	Rekreasyon	EA	50	2	D
		Rekreasyon (İÖ)	EA	50	2	
	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	
		Konaklama İşletmeciliği	EA	30	1	
Kütahya Dumlupınar	Tavşanlı Uygulamalı Bilimler F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	30	1	D
		Turizm ve Otel İşletmeciliği	EA	30	1	
Maltepe (İstanbul)	Güzel Sanatlar F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (U)	SÖZ	4	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	4	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	18	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%25 İnd)	SÖZ	18	-	
Mardin Artuklu	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	30	1	
		Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	30	1	
Mersin	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	60	2	
		Turizm Rehberliği	DİL	60	2	
Muğla Sıtkı Koçman	Fethiye İşletme F.	Turizm İşletmeciliği	EA	70	2	D
	Turizm F.	Konaklama İşletmeciliği	EA	30	1	
		Seyahat İşletmeciliği	EA	30	1	
		Turizm İşletmeciliği (İng)	EA	30	1	
		Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	EA	50	2	
		Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği (KKTC)	EA	1	-	
Munzur (Tunceli)	Güzel Sanatlar F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	50	2	D
Necmettin Erbakan (Konya)	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	60	2	
		Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	60	2	
		Rekreasyon Yönetimi (İÖ)	SÖZ	60	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	50	2	
		Turizm Rehberliği (İÖ)	DİL	40	1	
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	50	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	25	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	50	2	
Nişantaşı (İstanbul)	Sanat ve Tasarım F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	6	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	53	-	
	UBYO	Turizm Rehberliği (B)	DİL	4	-	
		Turizm Rehberliği (%75 İnd)	DİL	36	-	
Ondokuz Mayıs (Samsun)	Turizm F.	Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	D
		Turizm Rehberliği	DİL	50	2	
Osmaniye Korkut Ata	Kadirli UBYO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	50	2	D

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-2. (devam) Turizm Alanında Lisans Programına 2019-2020 Eğitim Döneminde
Öğrenci Kabul Eden Üniversiteler

Üniversite Adı	Okul Adı	Program Adı	2019-2020			D V
			P.T.	K.	OBK	
Özyeğin (İstanbul)	UBYO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-U)	SÖZ	7	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-B)	SÖZ	5	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%50 İnd)	SÖZ	20	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%25 İnd)	SÖZ	22	-	
		Otel Yöneticiliği (İng-B)		2	-	
		Otel Yöneticiliği (İng-%50İnd)		22	-	
Pamukkale (Denizli)	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	70	2	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	40	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	60	2	
Recep Tayyip Erdoğan (Rize)	Ardeşen Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	40	1	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	20	1	
Sakarya Uygulamalı Bilimler	Spor Bilimleri F.	Rekreasyon	EA	60	2	D
	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	50	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	40	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	60	2	
Selçuk (Konya)	Beşşehir Ali Akkanat Turizm F.	Turizm İşletmeciliği	EA	20	1	D
		Turizm Rehberliği	DİL	40	1	
	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İÖ)	SÖZ	60	2	
		Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	
Turizm Rehberliği	DİL	30	1			
Siirt	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	30	1	D
	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	40	1	D
		Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	40	1	
		Turizm Rehberliği	DİL	40	1	
		Turizm Rehberliği (İÖ)	DİL	35	1	
Sivas Cumhuriyet	Turizm F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	60	2	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	
Süleyman Demirel (Isparta)	İktisadi ve İdari Bilimler F.	Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	D
Şırnak	Turizm ve Otel İşletmeciliği YO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	40	1	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	20	1	
Tokat Gaziosmanpaşa	Zile Dinçerler Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	SÖZ	35	1	D
		Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	EA	20	1	
Trakya (Edirne)	UBYO	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	EA	30	1	D
Van Yüzcüncü Yıl	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO	Rekreasyon Yönetimi	SÖZ	40	1	D
		Turizm İşletmeciliği	EA	25	1	
Yaşar (İzmir)	UBYO	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (U)	SÖZ	20	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (B)	SÖZ	6	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%50 İnd)	SÖZ	10	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%25 İnd)	SÖZ	24	-	
		Turizm Rehberliği (İng-U)	DİL	3	-	
		Turizm Rehberliği (İng-B)	DİL	3	-	
		Turizm Rehberliği (İng-%50 İnd)	DİL	16	-	
Turizm Rehberliği (İng-%25 İnd)	DİL	8	-			
Yeditepe (İstanbul)	Güzel Sanatlar F.	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-U)	SÖZ	10	-	V
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-B)	SÖZ	7	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%50 İnd)	SÖZ	25	-	
		Gastronomi ve Mutfak Sanatları (İng-%25 İnd)	SÖZ	20	-	
	Ticari Bilimler F.	Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-B)	EA	2	-	
		Turizm ve Otel İşletmeciliği (İng-%50 İnd)	EA	10	-	
Zonguldak Bülent Ecevit	Karadeniz Ereğli Turizm F.	Turizm İşletmeciliği	EA	30	1	D
		Turizm Rehberliği	DİL	40	1	

*P: Puan Türünü, K: Kontenjanı, OBK: Okul Birinciliği Kontenjanını, MYO: Meslek Yüksekokulu, YO: Yüksekokul, UBYO: Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, İÖ: İkinci Öğretimi, KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci adayları için açılan kontenjanı, D: Devlet Üniversitesini, V: Vakıf Üniversitesini, İng: İngilizceyi, Ü: Ücretli, B: Burslu, İnd: İndirim yüzdesini, AÖ: Açıköğretimi, F: Fakülteyi, MTOK: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun öğrenciler için ayrılmış kontenjanı ifade eder.

EK-3. Adıyaman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
AİT101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	AİT102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
TD 101	Türk Dili I	2	0	2	2	TD 102	Türk Dili II	2	0	2	2
YD 101	Yabancı Dil I	2	0	2	3	YD 102	Yabancı Dil II	2	0	2	3
TUR111	İngilizce (Main Course)	4	0	4	5	TUR112	İngilizce (Main Course)	4	0	4	5
TUR113	İngilizce Temel Dil Bilgisi I	4	0	4	5	TUR114	İngilizce Temel Dil Bilgisi II	4	0	4	5
TUR115	İngilizce Uygulamalar I	2	2	3	5	TUR116	İngilizce Uygulamalar II	2	2	3	5
TUR117	Genel Turizm	3	0	3	4	TUR118	Türkiye Turizm Coğrafyası	3	0	3	4
TUR119	Rehberliğe Giriş	3	0	3	4	TUR120	Dinler Tarihi	3	0	3	4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR211	İngilizce Temel Dil Bilgisi III	4	0	4	5	TUR212	İngilizce Temel Dil Bilgisi IV	4	0	4	5
TUR213	İngilizce Uygulama III	2	2	3	5	TUR214	İngilizce Uygulama IV	2	2	3	5
TUR215	İş Dünyasında İletişim	3	0	3	4	TUR216	Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	4
TUR217	Anadolu Uygarlıkları	3	0	3	4	TUR 218	Arkeoloji	3	0	3	4
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
TUR 241	Türk Mutfağı	3	0	3	4	TUR242	Turizm ve Çevre	3	0	3	4
TUR 243	Genel Ekonomi	3	0	3	4	TUR244	Turizm Ekonomisi	3	0	3	4
TUR 245	Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Yönetimi	3	0	3	4	TUR246	Turizmde Yenilik Yönetimi	3	0	3	4
TUR 247	Temel Hukuk	3	0	3	4	TUR248	İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku	3	0	3	4
TUR 249	Tarih Öncesi Dinler	3	0	3	4	TUR250	Semavi Dinler	3	0	3	4
TUR 251	Dünya ve Türkiye' de Müzeler	3	0	3	4	TUR252	İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0	3	4
TUR 253	Yabancı Dil Sınavlarına Hazırlık I	3	0	3	4	TUR254	Yabancı Dil Sınavlarına Hazırlık II	3	0	3	4
TUR 255	Sürdürülebilir Turizm	3	0	3	4	TUR256	Kırsal Turizm	3	0	3	4
TUR 257	Genel İşletme	3	0	3	4	TUR258	Genel Muhasebe	3	0	3	4
TUR259	Orta AsyaTürk Tarihi	3	0	3	4	TUR260	Anadolu'da Antik Dönem Yerleşimleri	3	0	3	4
TUR 261	Turizm Sosyolojisi	3	0	3	4	TUR262	Hellen ve Roma Tarihi	3	0	3	4
TUR 263	Kongre ve Fuar Organizasyonu	3	0	3	4	TUR264	Hitabet Sanatı	3	0	3	4
TUR 265	Temel Bilgi Teknolojileri	3	0	3	4	TUR266	Uluslararası Mutfaclar	3	0	3	4
TUR 267	Doğa Rehberliği	3	0	3	4	TUR268	Uygulamalı Ofis Yazılımları	3	0	3	4
ALM 269	Almanca I	2	2	3	4	ALM270	Almanca II	2	2	3	4
ARP 271	Arapça I	2	2	3	4	ARP 272	Arapça II	2	2	3	4
RUS 273	Rusça I	2	2	3	4	RUS 274	Rusça II	2	2	3	4
ÇİN 275	Çince I	2	2	3	4	ÇİN 276	Çince II	2	2	3	4
FRA 277	Fransızca I	2	2	3	4	FRA 278	Fransızca II	2	2	3	4
JAP 279	Japonca I	2	2	3	4	JAP 280	Japonca II	2	2	3	4
ITL 281	İtalyanca I	2	2	3	4	ITL 282	İtalyanca II	2	2	3	4

EK-3. (devam) Adıyaman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl				
Kodu	Ders Adı	T	U	K AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K AKTS
TUR311	İngilizce Temel Dil Bilgisi V	4	0	4 5	TUR312	İngilizce Temel Dil Bilgisi VI	4	0	4 5
TUR313	İngilizce Uygulama V	2	2	3 5	TUR314	İngilizce Uygulama VI	2	2	3 5
TUR315	Sanat Tarihi	3	0	3 4	TUR316	Tur Tasarım ve Yönetimi	2	1	3 4
TUR317	Sosyal Psikoloji	3	0	3 4	TUR318	Mitoloji	3	0	3 4
	SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER			
TUR 341	Türk Sanatı	3	0	3 4	TUR 342	OsmanlıTürkçesi II	3	0	3 4
TUR 343	İslam Sanatları	3	0	3 4	TUR 344	Hellen ve Roma Sanatı	3	0	3 4
TUR 345	İkonografi	3	0	3 4	TUR 346	Turizm ve Edebiyat	3	0	3 4
TUR 347	DünyaTurizm Coğrafyası	3	0	3 4	TUR 348	Drama	3	0	3 4
TUR 349	Beslenme İlkeleri ve Menü Yönetimi	3	0	3 4	TUR 350	Türk Mitolojisi	3	0	3 4
TUR 351	Topluma Hizmet Uygulamaları	3	0	3 4	TUR 352	Turizmde Tüketici Davranışı	3	0	3 4
TUR 353	Osmanlı Türkçesi I	3	0	3 4	TUR 354	OrtaYeniçağ Avrupa Tarihi	3	0	3 4
TUR 355	Genel Pazarlama	3	0	3 4	TUR 356	Yeme İçme Kültürü	3	0	3 4
TUR 357	Eski Mezopotamya ve Mısır Tarihi	3	0	3 4	TUR 358	Bizans Tarihi ve Sanatı	3	0	3 4
TUR 359	İnanç Turizmi	3	0	3 4	TUR 360	Özel İlgi Turizmi	3	0	3 4
TUR 361	TurizmdeTanıtım ve Satış Geliştirme	3	0	3 4	TUR 362	Turizm Pazarlaması	3	0	3 4
TUR 363	Kültürlerarası İletişim	3	0	3 4	TUR 364	Kültürel Miras Turizmi	3	0	3 4
TUR 365	İstatistik	3	0	3 4	TUR 366	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	3	0	3 4
ALM 367	Almanca III	2	2	3 4	ALM 370	Almanca IV	2	2	3 4
ARP 369	Arapça III	2	2	3 4	ARP 372	Arapça IV	2	2	3 4
RUS 371	Rusça III	2	2	3 4	RUS 374	Rusça IV	2	2	3 4
ÇİN 373	Çince III	2	2	3 4	ÇİN 376	Çince IV	2	2	3 4
FRA 375	Fransızca III	2	2	3 4	FRA 378	Fransızca IV	2	2	3 4
JAP 377	Japonca III	2	2	3 4	JAP 380	Japonca IV	2	2	3 4

EK-3. (devam) Adıyaman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ITL 379	İtalyanca III	2	2	3	4	ITL 382	İtalyanca IV	2	2	3	4
TUR 411	İngilizce Temel Dil Bilgisi VII	4	0	4	4	TUR 412	İngilizce Temel Dil Bilgisi VIII	4	0	4	4
TUR 413	Mesleki İngilizce I	2	2	3	4	TUR 414	Mesleki İngilizce II	2	2	3	4
STJ 415	Staj	0	0	0	4	STJ 416	Staj	0	0	0	4
TUR 417	Bitirme Tezi I	2	0	2	2	TUR 418	Bitirme Tezi II	2	0	2	2
TUR 419	Turist Rehberlerinde Motivasyon ve Liderlik	2	0	2	2	TUR 420	Turizm Yatırımları ve Proje Analizi	2	0	2	2
TUR 421	Sağlık ve İlk Yardım	2	0	2	2	TUR 422	Turizmde Stratejik Yönetim	2	0	2	2
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
TUR 441	Ön Büro İşlemleri	3	0	3	4	TUR 442	Ulaştırma İşletmeciliği	3	0	3	4
TUR 443	İngilizce ve Türkçe Çeviri	3	0	3	4	TUR 444	Türkçe ve İngilizce Çeviri	3	0	3	4
TUR 445	Rekreasyon ve Animasyon	3	0	3	4	TUR 446	Turizm Politikası ve Planlaması	3	0	3	4
TUR 447	Gastronomi ve Turizm	3	0	3	4	TUR 448	Selçuklu Tarihi ve Sanatı	3	0	3	4
TUR 449	Yunan ve Roma Mitolojisi	3	0	3	4	TUR 450	Sümer Mitolojisi	3	0	3	4
TUR 451	Rezervasyon Sistemleri	3	2	4	4	TUR 452	Biletleme	3	2	4	4
TUR 453	Destinasyon Yönetimi	3	0	3	4	SKS 454	Ahilik	3	0	3	4
TUR 455	Osmanlı Türkçesi III	3	0	3	4	SKS 456	Girişimcilik	3	0	3	4
TUR 457	Turizmin Kültürel Etkileri	3	0	3	4	SKS 458	Bilim Tarihi	3	0	3	4
TUR 459	Türkiye'nin Doğal Turizm Kaynakları	3	0	3	4	SKS 460	Tiyatro Sanatı	3	0	3	4
TUR 461	Türkiye'nin Flora ve Faunası	3	0	3	4	SKS 462	İşaret Dili	3	0	3	4
TUR 463	Türk Halk Bilimi	3	0	3	4	ALM 464	Almanca VI	2	2	3	4
ALM 465	Almanca V	2	2	3	4	ARP 466	Arapça VI	2	2	3	4
ARP 467	Arapça V	2	2	3	4	RUS 468	Rusça VI	2	2	3	4
RUS 469	Rusça V	2	2	3	4	CİN 470	Çince VI	2	2	3	4
ÇİN 471	Çince V	2	2	3	4	FRA 472	Fransızca VI	2	2	3	4
FRA 473	Fransızca V	2	2	3	4	JAP 474	Japonca VI	2	2	3	4
JAP 475	Japonca V	2	2	3	4	ITL 476	İtalyanca VI	2	2	3	4
ITL 477	İtalyanca V	2	2	3	4						

**Staj 5 hafta (35 gün) – 30 iş günü şeklinde tek seferde yapılmalıdır.

EK-4. Afyon Kocatepe Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu*	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Turizme Giriş	3	0		6		Turizm Rehberliğine Giriş	2	1		6
	Turizm Ekonomisi	3	0		4		Turizm İşletmeciliği	2	0		5
	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	2	0		6		Genel Türk Tarihi ve Kültürü	2	0		3
	Türk Dili I	2	0		2		Yönetim ve Organizasyon	3	0		4
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2		Türk Dili II	2	0		2
	Yabancı Dil I (İngilizce)	3	0		3		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
							Yabancı Dil II (İngilizce)	3	0		3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Almanca I	3	0		5		Almanca II	3	0		5
	Arapça I	3	0		5		Arapça II	3	0		5
	Çince I	3	0		5		Çince II	3	0		5
	Fransızca I	3	0		5		Fransızca II	3	0		5
	Rusça I	3	0		5		Rusça II	3	0		5
	Beden Eğitimi	2	0		2						
	Güzel Sanatlar	2	0		2						
	Akademik Oryantasyon	2	0		2						
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Turizm Pazarlaması	3	0		4		Sanat Tarihi ve İkonografi	2	1		4
	Arkeoloji ve Müzecilik	2	0		5		Türkiye Turizm Coğrafyası	3	1		4
	Mitoloji	2	0		5		Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	2	1		5
	Yabancı Dilde Okuma ve Konuşma	3	0		3		Mesleki Yabancı Dil I (İngilizce)	2	0		2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Almanca III	3	0		5		Almanca IV	3	0		5
	Arapça III	3	0		5		Arapça IV	3	0		5
	Çince III	3	0		5		Çince IV	3	0		5
	Fransızca III	3	0		5		Fransızca IV	3	0		5
	Rusça III	3	0		5		Rusça IV	3	0		5
	Özel İlgi Turizmi	2	0		2		Türkiye Tarihi	2	0		2
	Turizmde Tüketici Davranışları	2	0		2		Turizmde İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0		2
	Türk Edebiyatı	2	0		2		Türkiye Yiyecek- İçecek ve Mutfak Kültürü	2	0		2
						***	Staj 30 Gün				9

EK-4. (devam) Afyon Kocatepe Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Dünya ve Anadolu'da Antik Kentler	2	0		3		Turizm Hukuku	2	0		3
	Genel ve Mesleki İletişim	2	1		5		Türk Halk Bilimi ve Geleneksel El Sanatları	2	0		3
	Sosyal Sorumluluk ve Meslek Etiği	2	1		4		Anadolu Medeniyetleri Tarihi	2	1		5
	Mesleki Yabancı Dil II (İngilizce)	3	0		3		Mesleki Yabancı Dil III (İngilizce)	3	0		3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Otel İşletmeleri Otomasyonu	2	0		3		Sağlık Turizmi	2	0		3
	Rekreasyon ve Animasyon Yönetimi	2	0		3		Seyahat İşletmelerinde Merkezi Rezervasyon Sistemler	2	0		3
	Turizmde Sürdürülebilirlik	2	0		3		Turizmde Tanıtım ve Satış Geliştirme	2	0		3
	Turizmde Örgütsel Davranış	2	0		3		Turizmde Güncel Sorunlar ve Yaklaşımlar	2	0		3
	Türk Mimarisi ve Sanatı	2	0		3		Topluma Hizmet Uygulamaları	2	0		3
	Turizmde Kalite Yönetimi	2	0		3		Rehberlikte Liderlik	2	0		3
	Mesleki Almanca I	3	0		5		Mesleki Almanca II	3	0		5
	Mesleki Arapça I	3	0		5		Mesleki Arapça II	3	0		5
	Mesleki Çince I	3	0		5		Mesleki Çince II	3	0		5
	Mesleki Fransızca I	3	0		5		Mesleki Fransızca II	3	0		5
	Mesleki Rusça I	3	0		5		Mesleki Rusça II	3	0		5
						***	Staj 30 Gün				9

*İlgili üniversitenin bilgi sayfasında ders kodları ve kredi notu yer almamaktadır.

EK-4. (devam) Afyon Kocatepe Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Girişimcilik	3	0		7		Akademik ve Mesleki Gelişim Projesi	2	0		6
	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	3	0		6		Tur Organizasyonu ve Yönetimi	2	1		6
	Turizm Sosyolojisi	3	0		6		İş Hayatı İçin İngilizce	3	0		4
							Dinler Tarihi	3	0		6
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Mesleki Almanca III	3	0		5		Mesleki Almanca IV	3	0		5
	Mesleki Arapça III	3	0		5		Mesleki Arapça IV	3	0		5
	Mesleki Çince III	3	0		5		Mesleki Çince IV	3	0		5
	Mesleki Fransızca III	3	0		5		Mesleki Fransızca IV	3	0		5
	Mesleki Rusça III	3	0		5		Mesleki Rusça IV	3	0		5
	Uluslararası Turizm	2	0		3		Turizm Politikası ve Planlaması	2	0		3
	Turizmde İş-Çalışan Sağlığı ve Güvenliği	2	0		3		Protokol Bilgisi ve Görgü Kuralları	2	0		3
	Yunan-Roma ve Anadolu Mitolojisi	2	0		3		Turist Sağlığı ve Turist Rehber İlişkileri	2	0		3
	Türkiye Flora ve Faunası ve Doğa Tarihi	2	0		3		Kültürel Miras ve Turizm	2	0		3

*İlgili üniversitenin bilgi sayfasında ders kodları ve kredi notu yer almamaktadır.

EK-5. Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TDB101	Türk Dili I	2	0	2		TDB102	Türk Dili-II	2	0	2	
ATA101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2		ATA102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	
REH109	Genel Turizm	3	0	4		ENF101	Bilgi Teknolojileri ve Kullanımı	3	0	4	
REH111	İşletme Bilimine Giriş	3	0	4		REH104	Rehberliğe Giriş	3	0	4	
REH101	Arkeoloji I	3	0	5		REH102	Arkeoloji II	3	0	5	
REH105	Anadolu Tarihi ve Sanatı I Tarih Öncesi	3	0	5		REH 108	İngilizce II	4	0	8	
REH107	İngilizce I	4	0	8		REH106	Anadolu Tarihi ve Sanatı II Antikçağ	3	0	5	
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH209	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0	3		REH202	Dünya Coğrafyası ve Turizm Destinasyonları	3	0	4	
REH205	Turizm ve Sosyoloji	2	0	3		REH 212	Turizm Pazarlama	2	0	2	
REH 213	Anadolu Tarihi ve Sanatı III Doğu Roma	3	0	4		REH 214	Anadolu Tarihi ve Sanatı IV Selçuklu-Osmanlı	3	0	4	
REH 215	Türkiye Turizm Coğrafyası I	2	0	3		REH 216	Türkiye Turizm Coğrafyası II	2	0	3	
REH 217	Türkiye Faunası	2	0	3		REH 218	Türkiye Florası	2	0	3	
REH 219	İngilizce III	4	0	6		REH 220	İngilizce IV	4	0	6	
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
MRH 201	Yaban Hayat I Gözlemciliği	2	0	4		MRH 202	Ekoturizm	2	0	4	
REH207	Anadolu Düşünürleri	2	0	4		REH 242	Sağlık ve İlk Yardım	2	0	4	
REH211	Yönetim ve Organizasyon	2	0	4		REH210	Türk ve Dünya Mutfaqları	2	0	4	
REH 227	Ekonomi	2	0	4		REH 230	AB ve Turizm	2	0	4	
REH 229	İşaret Dili I	4	0	4		REH 228	İşaret Dili II	4	0	4	
REH 231	Almanca I	4	0	4		REH 232	Almanca II	4	0	4	
REH 233	Rusça I	4	0	4		REH 234	Rusça II	4	0	4	
REH 235	İspanyolca I	4	0	4		REH 236	İspanyolca II	4	0	4	
REH 237	Fransızca I	4	0	4		REH 238	Fransızca II	4	0	4	
REH 239	Flemenkçe I	4	0	4		REH 240	Flemenkçe II	4	0	4	

EK-5. (devam) Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH301	Mitoloji I	2	0	4		REH302	Mitoloji II	2	0	4	
REH 303	Sanat Tarihi I	2	0	2		REH 318	Turizm Mevzuatı	2	0	2	
REH307	Tur Planlaması ve Yönetimi	2	0	4		REH304	Sanat Tarihi II	2	0	2	
REH 315	Dinler Tarihi I	2	0	2		REH308	Uygarlıklar Tarihi	2	0	4	
REH 317	Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri	2	0	2		REH 316	Dinler Tarihi	2	0	2	
REH 319	İngilizce V	4	0	4		REH 320	İngilizce VI	4	0	4	
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH 339	Almanca III	4	0	4		REH 340	Almanca IV	4	0	4	
REH 341	Rusça III	4	0	4		REH 342	Rusça IV	4	0	4	
REH 343	İspanyolca III	4	0	4		REH 344	İspanyolca IV	4	0	4	
REH 345	Fransızca III	4	0	4		REH 346	Fransızca IV	4	0	4	
REH 347	Flemenkçe III	4	0	4		REH 348	Flemenkçe IV	4	0	4	
REH 321	Kültürel Miras Yönetimi	2	0	4		REH310	Bilimsel ve Kültürel Etkinlik Yönetimi	2	0	4	
REH 325	Tarihsel Coğrafya	2	0	4		REH 322	Yaratıcı Kültür Endüstrileri	2	0	4	
REH 323	Eski Yunanca I	4	0	4		REH 324	Eski Yunanca II	4	0	4	
REH 327	Seyahat İşletmeciliği Paket Programları	2	0	4		REH 326	Sürdürülebilir Turizm Yönetimi	2	0	4	
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH401	Bitirme Projesi I	2	0	4		REH402	Bitirme Projesi II	2	0	4	
REH403	Dünya'da ve Türkiye'de Antik Kentler	2	0	4		REH408	Ülkeler ve Kültürleri	2	0	2	
REH405	Özel İlgi Turizmi	2	0	4		REH 418	Rehberlikte Uzmanlaşma	2	0	4	
REH 413	Destinasyon Yönetimi	2	0	4		REH 424	Müzeler ve Özel Koleksiyonlar	2	0	4	
REH 415	İngilizce VII	4	0	4		REH 422	İletişim Teknikleri	2	0	2	
						REH 416	İngilizce VIII	4	0	4	

EK-5. (devam) Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

	SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER			
MRH401	Spor Turizmi	2	0	3	MRH 402	Doğa Fotoğrafçılığı	2	0	3
REH 417	Girişimcilik	2	0	3	REH414	Tüketici Davranışı	2	0	3
REH 419	Anadolu Epigrafisi I	2	0	3	REH 420	Anadolu Epigrafisi II	2	0	3
REH 421	Avrupa Mimarlık Tarihi	2	0	3	REH 426	İnanç Turizmi	2	0	3
MRH403	Nezakat ve Görgü Kuralları	2	0	3	MRH 404	Türk Halk Bilimi ve Geleneksel El Sanatları	2	0	3
REH 439	Almanca V	4	0	4	REH 440	Almanca VI	4	0	4
REH 441	Rusça V	4	0	4	REH 442	Rusça VI	4	0	4
REH 443	İspanyolca V	4	0	4	REH 444	İspanyolca VI	4	0	4
REH 445	Fransızca V	4	0	4	REH 446	Fransızca VI	4	0	4
REH 447	Flemenkçe V	4	0	4	REH 448	Flemenkçe VI	4	0	4

EK-6. Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TDB101	Türk Dili I	2	0	2		TDB102	Türk Dili II	2	0	2	
ATA101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2		ATA102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	
SBE...	Beden Eğitimi I	2	0	2		SBE...	Beden Eğitimi II	2	0	2	
GSB...	Güzel Sanatlar I	2	0	2		GSB...	Güzel Sanatlar II	2	0	2	
TİY101	Genel Turizm	3	0	4		ENF101	Bilgi Teknolojileri Kullanımı	3	1	4	
TİY103	İşletme Bilimine Giriş	3	0	4		REH104	Rehberliğe Giriş	3	0	4	
REH101	Arkeoloji I	3	0	6		REH102	Arkeoloji II	3	0	6	
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH121	Mesleki İngilizce I	8	0	10		REH122	Mesleki İngilizce II	8	0	10	
REH123	Mesleki Almanca I	8	0	10		REH124	Mesleki Almanca II	8	0	10	
REH125	Mesleki Rusça I	8	0	10		REH126	Mesleki Rusça II	8	0	10	
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH201	Türkiye Turizm Coğrafyası	2	0	3		REH206	Otel İşletmeciliği	2	0	3	
GMS203	Ekonomi	2	0	3		TİY206	Pazarlama	3	0	4	
REH203	Anadolu Tarihi ve Sanatı I	3	0	4		REH204	Anadolu Tarihi ve Sanatı II	3	0	4	
REH209	Seyahat Acentacılığı Tur Operatörlüğü	3	0	3		REH202	Dünya Coğrafyası ve Turizm Destinasyonları	2	0	3	
REH205	Turizm ve Sosyoloji	2	0	3		GMS206	Sağlık ve İlk Yardım	2	0	3	
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH207	Anadolu Düşünürleri	3	0	4		REH208	Dünya Müzikleri	2	0	3	
REH211	Yönetim Organizasyon	3	0	4		REH210	Türk ve Dünya Mutfakları	2	0	3	
REH221	Mesleki İngilizce III	8	0	10		REH222	Mesleki İngilizce IV	8	0	10	
REH223	Mesleki Almanca III	8	0	10		REH224	Mesleki Almanca I	8	0	10	
REH225	Mesleki Rusça III	8	0	10		REH226	Mesleki Rusça IV	8	0	10	
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH301	Mitoloji I	3	0	4		REH302	Mitoloji II	3	0	4	
REH303	Sanat Tarihi I	3	0	4		REH304	Sanat Tarihi II	3	0	4	
REH305	Dinler Tarihi	2	0	2		TİY304	Turizm Mevzuatı	2	0	3	
REH307	Tur Planlaması ve Yönetimi	2	0	3		REH308	Uygurluklar Tarihi	2	0	3	
REH309	Kültür Turizmi ve Dünya Kültürel Mirası	2	0	3		REH306	Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri	3	0	3	

EK-6. (devam) Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH313	Doğu Roma Tarihi ve Sanatı	20	4		TİY312	Turizm ve Çevre	20	3			
REH311	Osmanlı İmparatorluğu'nda Sosyo-Kültürel Yapı	20	4		REH310	Bilimsel ve Kültürel Etkinlik Yönetimi	20	3			
REH331	Rusça I	8	0	10	REH332	Rusça II	8	0	10		
REH333	Fransızca I	8	0	10	REH334	Fransızca II	8	0	10		
REH335	İspanyolca I	8	0	10	REH336	İspanyolca II	8	0	10		
REH337	Çince I	8	0	10	REH338	Çince II	8	0	10		
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH401	Bitirme Projesi I	3	0	4		REH402	Bitirme Projesi II	3	0	4	
REH403	Dünya'da ve Türkiye'de Antik Kentler	2	0	3		REH404	Anadolu El Sanatları	2	0	3	
REH405	Özel İlgi Turizmi	3	0	4		REH406	Rehberlikte Uzmanlaşma	2	0	3	
REH407	Dünya'da ve Türkiye'de Müzeler	2	0	3		REH408	Ülkeler ve Kültürleri	3	0	3	
REH409	İletişim Teknikleri	2	0	3		TİY402	Destinasyon Yönetimi	3	0	4	
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH411	Seyahat İşletmeciliği Paket Programları	2	0	3		REH412	Otel İşletmeciliği Paket Programları	2	0	3	
TİY417	Girişimcilik	2	0	3		REH414	Tüketici Davranışı	2	0	3	
REH431	Rusça III	8	0	10		REH432	Rusça IV	8	0	10	
REH433	Fransızca III	8	0	10		REH434	Fransızca IV	8	0	10	
REH435	İspanyolca III	8	0	10		REH436	İspanyolca IV	8	0	10	
REH437	Çince III	8	0	10		REH438	Çince IV	8	0	10	

*Mezun olma koşulu olarak belirlenen kurum/kuruluşlarda staj yapılması şartı yerine Turist Rehberi olmak için yapılması zorunlu yurt içi Türkiye turu tamamlanmalıdır.

*İlgili üniversitenin bilgi sayfasında AKTS kredi notu yer almamaktadır.

EK-7. Aksaray Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu*	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
	Temel Bilgi Teknolojileri	1	1		3		İngilizce II Dil Bilgisi	6	0		6
	İngilizce I Dil Bilgisi	6	0		6		İngilizce II Konuşma	6	0		6
	Türk Dili I	2	0		2		Türk Dili II	2	0		2
	İngilizce I Konuşma	6	0		6		Genel İşletme	2	0		4
	Üniversite Hayatına Geçiş	1	1		3		Turizm Mevzuatı ve Turist Hakları	2	0		3
	Turizme Giriş	2	0		4		Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü	2	0		3
	Turizmde İletişim	2	0		4		SEÇMELİ DERSLER				
							Alternatif Turizm	2	0		4
						TUR110	Etkinlik Yönetimi	2	0		4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	İngilizce III Dil Bilgisi	4	0		4		İngilizce IV Dil Bilgisi	4	0		4
	İngilizce III Konuşma	4	0		4		İngilizce IV Konuşma	4	0		4
	Turizm Rehberliği ve Mesleki Etik	3	0		3		Arkeoloji	3	0		3
	Yunan ve Roma Mitolojisi	2	0		3		Türk Mitolojisi	3	0		3
	Yönetim ve Organizasyon	3	0		4		SEÇMELİ DERSLER				
	SEÇMELİ DERSLER						Almanca II	4	0		4
	Almanca I	4	0		4		Rusça II	4	0		4
	Rusça I	4	0		4		Arapça II	4	0		4
	Arapça I	4	0		4		Araştırma Yöntemleri	3	0		4
	İkram ve Servis Hizmetleri	3	0		4		Dünya Turizm Destinasyonları	3	0		4
	Ulaşım Hizmetleri	3	0		4		Rekreasyon Yönetimi	3	0		4
	Müzik	3	0		4						
						**	Staj 45 Günlük	0	0		4
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Mesleki İngilizce I	4	0		4		Mesleki İngilizce II	4	0		4
TUR305	Müzeleşme	3	0		4		Sanat Tarihi II	3	0		4
	Sanat Tarihi I	3	0		4		Turizm Pazarlaması	3	0		5
	Turizm Coğrafyası	3	0		5		Antik Yerleşimler	3	0		4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Almanca III	4	0		4		Almanca IV	4	0		4
	Rusça III	4	0		4		Rusça IV	4	0		4
	Arapça III	4	0		4		Arapça IV	4	0		4
	Fotoğrafçılık	3	0		5		Kültürlerarası İletişim	3	0		5
	Temel Sağlık ve İlk Yardım Bilgisi	3	0		5		Turizm Sosyolojisi	3	0		5
	İkonografi	3	0		5		İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0		5
	Turist Rehberliği	2	0		3		Dünya Turizm Destinasyonları	2	0		3
	Kültürel Miras	2	0		3		Turizm Coğrafyası	2	0		3

EK-7. (devam) Aksaray Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Mesleki İngilizce III	4	0		4		Mesleki İngilizce IV	4	0		4
	Anadolu Halk Kültürü	3	0		5		Dinler Tarihi	3	0		5
	Tur Planlaması ve Yönetimi	3	0		5		Anadolu Uygarlıkları	3	0		5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Mesleki Almanca I	3	0		4		Mesleki Almanca II	3	0		4
	Mesleki Rusça I	3	0		4		Mesleki Rusça II	3	0		4
	Mesleki Arapça I	3	0		4		Mesleki Arapça II	3	0		4
	Protokol ve Sosyal Davranış Kuralları	3	0		4		Turizmde Tüketici Davranışları	3	0		4
	Turizmde Güncel Konular	3	0		4		Turizm ve Çevre	3	0		4
	Halkla İlişkiler	3	0		4		İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku	3	0		4
	Aksaray'ın Yerel Değerleri	3	0		4		Türkiye Flora ve Faunası	3	0		4
	İşaret Dili	3	0		4		Uluslararası Mutfaklar	3	0		4
	Türk Mutfak Kültürü	3	0		4		Girişimcilik	3	0		4

*İlgili üniversitenin bilgi sayfasında ders kodları ve kredi notu yer almamaktadır.

EK-8. Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ARK117	Klasik Arkeolojiye Giriş	3	0		3	ING148	İngilizce II (ENG)	6	0		6
BIL150	Temel Bilgi Teknolojisi	4	0		5	MAT164	Temel Matematik	2	0		2
ING147	İngilizce I (ENG)	6	0		6	SNT104	Sanat Tarihine Giriş	3	0		4
IŞL115	İşletmeciliğe Giriş	2	0		2	TAR166	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
TAR165	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	TAR232	Uygarlık Tarihi	2	0		3
TRZ145	Genel Turizm Bilgisi	2	0		2	TRR104	Turist Rehberliğine Giriş ve Meslek Etiği	3	0		3
TUR125	Türk Dili I	2	0		2	TUR126	Türk Dili II	2	0		2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
ALM147	Almanca I	6	0		6	FRA148	Fransızca II	6	0		6
FRA147	Fransızca I	6	0		6	RUS148	Rusça II	6	0		6
RUS147	Rusça I	6	0		6	ALM148	Almanca II	6	0		6
SAN123	Arjantin Tango	1	2		4						
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
COG209	Türkiye'nin Tarihi Coğrafyası I	3	0		3	COG210	Türkiye'nin Tarihi Coğrafyası II	3	0		3
EDB227	Türk Edebiyatına Giriş	2	0		2	ING248	İngilizce IV (ENG)	6	0		6
IKT221	İktisat ve Turizm	3	0		3	REK218	Rekreasyon Liderliği	2	0		3
ILT107	İletişime Giriş	3	0		3.5	TRZ316	Turizm Hukuku	3	0		4
ING247	İngilizce III (ENG)	6	0		6						
SOS217	Sosyolojiye Giriş	3	0		3		SEÇMELİ DERS				
	SEÇMELİ DERS					ALM248	Almanca IV	6	0		6
ALM247	Almanca III	6	0		6	FRA248	Fransızca IV	6	0		6
FRA247	Fransızca III	6	0		6	RUS248	Rusça IV	6	0		6
RUS247	Rusça III	6	0		6	THU203	Topluma Hizmet Uygulamaları	0	2		3
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ING347	İngilizce V (ENG)	3	0		3	COG304	Türkiye Turizm Coğrafyası	3	0		3
MIT309	Yunan ve Roma Mitolojisi	3	0		4	ING348	İngilizce VI (ENG)	3	0		3
TAR205	Dinler Tarihi	2	0		4	SAG408	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	1	1		3
TRR303	Doğada Yaşam	0	2		2	SOS437	Sosyal Davranış ve Protokol Kuralları	0	0		2
TRZ305	Turizm Sosyolojisi	3	0		3	TRZ308	Seyahat İşletmeciliği	3	0		3
					3	TRZ308	Travel Management (Seyahat İşletmeciliği/ENG)	3	0		3

EK-8. (devam) Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
ALM347	Almanca V	3	0	3	ALM348	Almanca VI	3	0	3		
FRA347	Fransızca V	3	0	3	FRA348	Fransızca VI	3	0	3		
RUS347	Rusça V	3	0	3	RUS348	Rusça VI	3	0	3		
					BEÖ425	Spor Turizni	3	0	4		
					İLT213	Etkili İletişim Teknikleri	2	0	3		
					MİT314	Anadolu ve Türk Mitolojisi	3	0	4		
					REK412	Rekreasyon Yönetimi	3	0	5		
					REK429	Macera Rekreasyonu	3	0	4		
					STV404	Kültürlerarası İletişim	3	0	4		
					TİY423	Drama	1	1	2		
					TRR302	Turizm Rehberliği Seminerleri	2	0	3		
					TRR304	Kampüs Rehberliği	0	2	3		
					TRZ310	Destinasyon Yönetimi	3	0	5		
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ARY307	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	3	0		4	BIY486	Türkiye Flora ve Faunası	3	0		3
ING447	İngilizce VII (ENG)	3	0		3	ING448	İngilizce VIII (ENG)	3	0		3
TRR301	Tur Planlaması ve Yönetimi	3	0		4	SAN402	Bizans İkonografisi	1	1		2
TRR301	Tour Planning and Management (Tur Planlaması ve Yönetimi ENG)	3	0		4	TRR406	Rehberlik Bitirme Tezi	2	4		8
TRR405	Türkiye'de Müze ve Ören Yerleri	2	1		4		SEÇMELİ DERSLER				
	SEÇMELİ DERSLER					ALM448	Almanca VIII	3	0		3
ALM447	Almanca VII	3	0		3	FRA448	Fransızca VIII	3	0		3
FRA447	Fransızca VII	3	0		3	RUS448	Rusça VIII	3	0		3
RUS447	Rusça VII	3	0		3	TRZ470	Turizmde Drama	0	2		2
COĞ403	Dünya Seyahat ve Turizm Coğrafyası	3	0		4	*Mezun olma koşulu olarak belirlenen kurum/kuruluşlarda staj yapılması şartı yerine Turist Rehberi olmak için yapılması zorunlu yurt içi Türkiye turu tamamlanmalıdır. *İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.					
SOS336	Halkbilim	2	0		3						
TRZ461	Süreçsel Drama	0	2		2						

EK-9. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği
ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ING101	İngilizce I	3	0		3	ING102	İngilizce II	3	0		3
TAR101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	REH102	Davranış Bilimleri	3	0		6
TUR101	Turizme Giriş	3	0		6	REK102	Rekreasyon	2	0		5
TUR121	Genel Ekonomi	3	0		6	TAR102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
TUR131	Genel Muhasebe	3	0		6	TUR112	Genel İşletme	3	0		6
TUR141	Hukuk Başlangıcı	2	0		5	TUR122	İşletmeciler İçin Matematik	2	0		6
TUR101	Türk Dili	2	0		2	TUR102	Türk Dili II	2	0		2
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
GAS211	Yiyecek İçecek Hizmetleri	3	0		5	GAS202	Türk Mutfak Kültürü	2	0		4
REH231	Sanat Tarihi	3	0		4	REH212	Turizm Coğrafyası	3	0		5
REK201	Yönetim ve Organizasyonu	3	0		5	REH232	Turizm Rehberliği	2	0		4
TUR221	İstatistik	3	0		5	TUR202	Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizleri	3	0		6
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH201	Kültür ve Turizm	2	0		3	REH222	Sağlık Tedbirleri ve İlk Yardım	2	0		3
REH211	İletişim ve İnsan İlişkileri	2	0		3	REH242	Anadolu Medeniyetleri ve Tarihi	2	0		3
REH221	Temel Sanat ve Estetik Bilgisi	2	0		3	REH252	Dünya Turizm Hareketleri	2	0		3
REH241	Türk Tarihi ve Kültürü	2	0		3	REH262	Seyahat ve Ulaştırma Hizmetleri	2	0		3
TUR253	Mesleki Yabancı Dil I İngilizce	2	0		5	TUR254	Mesleki Yabancı Dil II İngilizce	2	0		5
TUR255	Mesleki Yabancı Dil I Almanca	2	0		5	TUR256	Mesleki Yabancı Dil II Almanca	2	0		5
TUR257	Mesleki Yabancı Dil I Fransızca	2	0		5	TUR258	Mesleki Yabancı Dil II Fransızca	2	0		5
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH311	Biletleme I	3	0		4	REH332	Biletleme II	3	0		4
TUR301	Turizm Pazarlaması I	3	0		5	REH342	Dünya Uygarlık Tarihi	2	0		5
TUR321	Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü	2	0		4	TUR322	Turizm Ekonomisi	2	0		4
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
GAS341	İkram Hizmetleri	3	0		4	REH302	Tur Planlanması ve Yönetimi	3	0		4
REH301	Türk ve Anadolu Mitolojisi	3	0		4	REH312	Yunan ve Roma Mitolojisi	3	0		4
REH321	Selçuklu Mimarisi ve Sanatı	3	0		4	REH352	Arkeoloji ve Müzecilik	3	0		4
TUR371	Hastane Hizmetleri ve Sağlık Otelciliği	3	0		4	REH362	Osmanlı Mimarisi ve Sanatı	3	0		4
TUR381	Örgütsel Davranış	3	0		4	REH332	İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0		4
TUR391	Turizm İşletmelerinde Finansal Yönetim	3	0		4	TUR362	Girişimcilik	2	2		4
TUR353	Mesleki Yabancı Dil III İngilizce	2	0		5	TUR253	Mesleki Yabancı Dil IV İngilizce	2	0		5
TUR355	Mesleki Yabancı Dil III Almanca	2	0		5	TUR255	Mesleki Yabancı Dil IV Almanca	2	0		5
TUR357	Mesleki Yabancı Dil III Fransızca	2	0		5	TUR257	Mesleki Yabancı Dil IV Fransızca	2	0		5

EK-9. (devam) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH411	Dinler Tarihi	3	0		5	REH452	İkonografi	2	0		5
REH441	Türkiye Flora ve Faunası	2	0		5	REH490	Mezuniyet Projesi	3	0		5
TUR461	Araştırma Teknikleri	3	0		5	TUR442	İşletme Politikası	3	0		5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH461	Türk Halk Bilimi ve El Sanatları	2	0		5	ERS400	Erasmus Stajı	0	4		5
REH471	Rehber-İşletme İlişkileri	2	0		5	REH402	Anadolu Demografisi ve Etnoğrafyası	2	0		5
REH481	Anadolunun Antik Kentleri	2	0		5	REH462	Şehir ve Medeniyet	2	0		5
REK461	Etkinlik Yönetimi	2	0		5	REH472	Özel İlgi Tuizmi	2	0		5
TUR481	Sosyal Sorumluluk ve Meslek Etiği	2	0		5	REH482	Türk Edebiyatı	2	0		5
REH483	İspanyolca I	3	0		5	TUR472	Müşteri İlişkileri Yönetimi	2	0		5
REH491	Almanca I	3	0		5	REH484	İspanyolca II	3	0		5
REH495	Rusça I	3	0		5	REH492	Almanca II	3	0		5
REH497	Arapça I	3	0		5	REH494	Fransızca II	3	0		5
REH493	Fransızca I	3	0		5	REH496	Rusça II	3	0		5
						REH498	Arapça II	3	0		5

*Mezun olma koşulu olarak belirlenen kurum/kuruluşlarda 60 gün staj tamamlanmalıdır.

*İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

EK-10. Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TRE103	Bilgi Teknolojileri ve Dijital Okur-Yazarlık				2	TRE108	İletişim				3
TRE107	Genel Turizm				3	TRE110	İngilizce Dilbilgisi II				4
TRE109	İngilizce Dilbilgisi I				4	TRE112	İngilizce Dinleme ve Konuşma II				4
TRE111	İngilizce Dinleme ve Konuşma I				4	TRE114	İngilizce Okuma ve Yazma II				4
TRE113	İngilizce Okuma ve Yazma I				4	TRE104	Seyahat Acentacılığı ve Otomasyon Sistemleri				3
TRE115	İşletme				2	TRE102	Turizm Ekonomisi				3
TRE101	Oryantasyon Eğitimi				2	TRE106	Turizm Pazarlaması				3
TRE105	Turist Rehberliğine Giriş				3	OZD102	Türk Dili II				1
OZD101	Türk Dili I				1						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TSYD I	Temel Almanca I				5	TSYD II	Temel Almanca II				5
TSYD I	Temel Arapça I				5	TSYD II	Temel Arapça II				5
TSYD I	Temel Rusça I				5	TSYD II	Temel Rusça II				5
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TRE207	Arkeoloji				4	TRE204	Anadolu Uygarlıkları				3
OZD201	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi				1	TRE208	Arkeoloji II				4
TRE203	Dünya Uygarlıkları				3	OZD202	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II				1
TRE209	İngilizce Sözlü İletişim I				5	TRE210	İngilizce Sözlü İletişim II				5
TRE211	İngilizce- Türkçe Çeviri				5	TRE202	Selçuklu ve Osmanlı Sanatı				3
TRE205	Turizm Coğrafyası				4	TRE212	Türkçe- İngilizce Çeviri				5
TRE201	Yunan ve Roma Sanatı				3	TRE206	Uluslararası Turizm				4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TSYD III	Temel Almanca III				5	TSYDIV	Temel Almanca IV				5
TSYD III	Temel Arapça III				5	TSYDIV	Temel Arapça IV				5
TSYD III	Temel Rusça III				5	TSYDIV	Temel Rusça IV				5
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TRE305	Araştırma Yöntemleri ve İstatistik				3	TRE302	Anadolu ve Türk Mitolojisi				5
TRE307	Mesleki İngilizce I				5	TRE308	Mesleki İngilizce II				5
TRE303	Türkiye Turizm Coğrafyası I				4	TRE306	Mezuniyet Projesi I				4
TRE301	Yunan ve Roma Mitolojisi				4	TRE304	Türkiye Turizm Coğrafyası II				5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
SYDSI I	Almanca Sözlü İletişim I				5	SYDSI II	Almanca Sözlü İletişim II				5

EK-10. (devam) Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

SYDSI I	Arapça Sözlü İletişim I				5	SEÇ II	Alternatif Turizm Çeşitleri					3
SEÇ III	İşaret Dili				3	SYDSI II	Arapça Sözlü İletişim II					5
SYDSI I	Rusça Sözlü İletişim I				5	SEÇ II	Erzurum'da Turizm ve Turistik Değerler					3
SEÇ I	Turizm Sosyolojisi				3	SEÇ II	İkonografi					3
SEÇ I	Turizmde Girişimcilik				3	SEÇ II	Mobbing					3
SEÇ I	Turizmde Ulaştırma Sistemleri				3	SEÇ II	Otel İşletmeciliği					3
SEÇ I	Türkiye Fiziki Coğrafyası				3	SYDSI II	Rusça Sözlü İletişim II					5
SEÇ I	Türkiye Flora ve Faunası				3	SEÇ II	Türk ve Dünya Mutfakları					3
SEÇ I	Türkiye'de Müzecilik ve Antik Kentler				3	SEÇ II	Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası					3
UNI SEÇ	Üniversite Seçmeli I				3	UNI SEÇ	Üniversite Seçmeli II					3
Yedinci Yarıyıl						Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	
TRE407	İngilizce Sözlü Sunum Becerileri I				4	TR404	Dinler Tarihi					4
TRE403	Mezuniyet Projesi II				3	TRE402	Genel ve Turizm Mevzuatı					4
TRE405	Rehberlik Uygulamaları I				3	TRE408	İngilizce Sözlü Sunum Becerileri II					4
TRE401	Sağlık Tedbirleri ve İlk Yardım				3	TRE406	Rehberlik Uygulamaları II					4
TRE409	Yabancı Dil Sınavına Hazırlık I				3	TRE410	Yabancı Dil Sınavları Hazırlık II					3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER					
SEÇ III	Harita Okumacılığı				3	SEÇ IV	Dünya Coğrafyası ve Destinasyonları					3
SEÇ III	Kongre ve Fuar Yönetimi				3	SEÇ IV	Fotoğrafçılık					3
SMYD I	Mesleki Almanca I				5	SMYD II	Mesleki Almanca II					5
SMYD I	Mesleki Arapça I				5	SMYD II	Mesleki Arapça II					5
SMYD I	Mesleki Rusça I				5	SMYD II	Mesleki Rusça II					5
SEÇ III	Rekreasyon ve Animasyon				3	SEÇ IV	Türk Dış Politikası					3
SEÇ III	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				3	SEÇ IV	Türk Halk Oyunları					3
SEÇ III	Yemek Kültürü ve Tarihi				3	SEÇ IV	Türk Tarihi ve Kültürü					3
						SEÇ IV	Ülkeler ve Kültürleri					3

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında teorik-uygulama ve kredi notu yer almamaktadır.

EK-11. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
YD101	İngilizce Dil Becerileri	2	0		2	YD102	İngilizce Dil Becerileri II	2	0		2
AI101	Atatürk İlke ve İnkılapları Tarihi I	2	0		2	AI102	Atatürk İlke ve İnkılapları Tarihi II	2	0		2
TD101	Türk Dili I	2	0		2	TD102	Türk Dili II	2	0		2
REH101	Turizme Giriş	2	0		3	REH102	Türkiye Turizm Coğrafyası	2	0		3
REH103	İşletme	3	0		3	REH106	Arkeoloji I	3	0		3
REH105	Araştırma Yöntemleri	3	0		3	REH108	İngilizce II	2	0		2
REH107	İngilizce I	2	0		2	REH110	Mitoloji I	2	0		3
REH109	İletişim	3	0		3	REH104	Seyahat Acentacılığı	2	0		3
REH111	Turizm Davranışı	3	0		3	REH100	Temel Bilgi Teknolojileri	2	0		3
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH117	Almanca I	4	0		5	REH118	Almanca II	4	0		5
REH119	Fransızca I	4	0		5	REH120	Fransızca II	4	0		5
REH121	Japonca I	4	0		5	REH122	Japonca II	4	0		5
REH123	Rusça I	4	0		5	REH124	Rusça II	4	0		5
REH125	İspanyolca I	4	0		5	REH126	İspanyolca II	4	0		5
REH127	Çince I	4	0		5	REH128	Çince II	4	0		5
AGE213	Toplantı ve Kongre Yönetimi	2	0		2	AGE213	Toplantı ve Kongre Yönetimi	2	0		2
AGE409	Küresel Dağıtım Sistemleri I	3	0		4	AGE409	Küresel Dağıtım Sistemleri I	3	0		4
AGE235	Amatör Denizcilik	2	0		3	AGE235	Amatör Denizcilik	2	0		3
HOM104	Konaklama İşletmeleri	3	0		3	HOM104	Konaklama İşletmeleri	3	0		3
AGE312	Yer Hizmetleri Yönetimi	2	0		3	AGE312	Yer Hizmetleri Yönetimi	2	0		3
AGE208	Uluslararası Havayolu Biletleme	3	0		4	AGE208	Uluslararası Havayolu Biletleme	3	0		4
AGE410	Küresel Dağıtım Sistemleri II	3	0		4	AGE410	Küresel Dağıtım Sistemleri II	3	0		4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH201	Mitoloji II	2	0		4	REH202	Turist Rehberliği	3	0		4
REH203	Arkeoloji II	3	0		4	REH204	Mesleki İngilizce I	2	2		3
REH205	İlkyardım	2	0		2	REH206	Hukuk	2	0		3
REH207	Tur Yönetimi	3	0		3	REH208	Bizans Sanatı	3	0		3
REH209	İngilizce III	3	0		3	REH210	Türk Tarihi	2	0		3
REH211	Dinler Tarihi	3	0		3	REH212	Düşünce Tarihi	2	0		3

EK-11. (devam) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH217	Almanca III	4	0	6	REH118	Almanca IV	4	0	6		
REH219	Fransızca III	4	0	6	REH120	Fransızca IV	4	0	6		
REH221	Japonca III	4	0	6	REH122	Japonca IV	4	0	6		
REH223	Rusça III	4	0	6	REH124	Rusça IV	4	0	6		
REH225	İspanyolca III	4	0	6	REH126	İspanyolca IV	4	0	6		
REH227	Çince III	4	0	6	REH128	Çince IV	4	0	6		
REH231	Hijyen ve Sanitasyon	2	0	3	REH232	Liderlik ve Takım Çalışması	2	0	3		
REH233	Beslenme	2	0	3	REH234	Türk Folklorü	2	0	3		
REH235	Tur Operatörlüğü	2	0	3	REH236	Sanat Tarihi	2	0	3		
REH237	Seyahat Hastalıkları	2	0	3	ISG101	İş Sağlığı ve Güvenliği I	2	0	2		
AGE213	Toplantı ve Kongre Yönetimi	2	0	2	AGE213	Toplantı ve Kongre Yönetimi	2	0	2		
AGE409	Küresel Dağıtım Sistemleri I	3	0	4	AGE409	Küresel Dağıtım Sistemleri I	3	0	4		
AGE235	Amatör Denizcilik	2	0	3	AGE235	Amatör Denizcilik	2	0	3		
HOM104	Konaklama İşletmeleri	3	0	3	HOM104	Konaklama İşletmeleri	3	0	3		
AGE312	Yer Hizmetleri Yönetimi	2	0	3	AGE312	Yer Hizmetleri Yönetimi	2	0	3		
AGE208	Uluslararası Havayolu Biletleme	3	0	4	AGE208	Uluslararası Havayolu Biletleme	3	0	4		
AGE410	Küresel Dağıtım Sistemleri II	3	0	4	AGE410	Küresel Dağıtım Sistemleri II	3	0	4		
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH301	Ekonomi	3	0	4		REH302	Turizm Ekonomisi	3	0	3	
REH303	Pazarlama	3	0	4		REH306	Osmanlı Sanatı	3	0	3	
REH305	Yönetim Organizasyon	3	0	4		REH308	İş Hayatı İçin Yabancı Dil	2	2	3	
REH307	Selçuklu Sanatı	3	0	4		REH312	Anadolu El Sanatları	3	0	3	
REH309	Mesleki İngilizce II	2	2	3		REH334	Uygurluk Tarihi	2	0	3	
REH311	Turizm Hukuk	2	0	3		REH304	Turizm Pazarlaması	3	0	3	
						REH314	Dünya Coğrafyası ve Seyahat Destinasyonları I	3	0	4	

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

EK-11. (devam) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH321	Japonca V	40		5	REH322	Japonca VI	40		5		
REH325	İspanyolca V	40		5	REH326	İspanyolca VI	40		5		
REH327	Çince V	40		5	REH328	Çince VI	40		5		
REH317	Almanca V	40		5	REH318	Almanca VI	40		5		
REH319	Fransızca V	40		5	REH320	Fransızca VI	40		5		
REH323	Rusça V	40		5	REH324	Rusça VI	40		5		
REH331	İkonografi	20		3	REH332	İşEtiği	20	0	3		
REH333	Beden Dili ve Konuşma Becerileri	20		3	REH336	Sanat Eserleri ve Müzecilik	20	0	3		
REH335	Sunum Teknikleri I	20	0	3							
REH337	İslam Sanatı	20	0	3							
REH339	Mitoloji III	20	0	3							
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH401	Ülkeler ve Kültürleri	3	0		4	REH402	İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0		4
REH403	İleri İngilizce I	4	0		5	REH404	İleri İngilizce II	4	0		5
REH405	Örgütsel Davranış	3	0		3	REH406	Turizmde Tanıtma	2	0		3
REH409	Dünya Coğrafyası ve Seyahat Destinasyonları II	3	0		4	REH408	Turizm İşletmelerinde Stratejik Yönetim	3	0		4
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH421	Japonca VII	40		5	REH422	Japonca VIII	40		5		
REH425	İspanyolca VII	40		5	REH426	İspanyolca VIII	40		5		
REH427	Çince VII	40		5	REH428	Çince VIII	40		5		
REH417	Almanca VII	40		5	REH418	Almanca VIII	40		5		
REH419	Fransızca VII	40		5	REH420	Fransızca VIII	40		5		
REH423	Rusça VII	40		5	REH424	Rusça VIII	40		5		
REH431	Özel İlgi Turizmi	20	0		3	REH432	Sunum Teknikleri III	20	0		3
REH433	Türkiye Florası	20	0		3	REH434	Turizm ve Çevre	20	0		3
REH435	Turizmde Markalaşma	20	0		3	REH436	Avrupa Birliği ve Turizm	20	0		3
REH437	Uluslararası Otel İşletmeciliği	20	0		3	REH438	Sürdürülebilir Turizm	20	0		3
REH439	Turizm Sektöründe Girişimcilik	20	0		3	REH440	Müşteri Bağlılığı	20	0		3
REH441	Türk Mutfağı	20	0		3	REH442	Satış Teknikleri ve Yönetimi	20	0		3
REH443	Dünya Mutfağı	20	0		3	REH444	Animasyon	20	0		3
REH445	Sunum Teknikleri II	20	0		3	REH446	Türkiye Faunası	20	0		3
REH447	Uluslararası Turizm Hareketleri	20	0		3	REH450	Çağdaş Sanat Tarihi	20	0		3
REH449	Antik Çağlarda Günlük Yaşam I	20	0		3	REH452	Antik Çağlarda Günlük Yaşam II	20	0		3
REH451	Avrupa Sanatı	20	0		3						

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

*Mezun olmak için tanıma stajı ve uygulama stajı olarak ayrı ayrı 75 günlük staj tamamlanmalıdır.

EK-12. Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Genel Turizm			2	4		Turist Rehberliği II			2	4
	Turist Rehberliği I			2	4		Turizm Coğrafyası II			2	4
	Turizm Coğrafyası I			2	4		İlkyardım			2	4
	Bilgisayar			2	4		Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü			2	4
	Mesleki Yabancı Dil İngilizce			7	5		Mesleki Yabancı Dil İngilizce			7	5
	II. Yabancı Dil Almanca			5	5		II. Yabancı Dil Almanca			5	5
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi			2	2		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi			2	2
	Türk Dili			2	2		Türk Dili			2	2
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Yunan Mitolojisi			2	4		İkonografi			2	4
	Anadolu Medeniyetleri I			2	4		Anadolu Medeniyetleri II			2	4
	Arkeoloji I			2	4		Arkeoloji II			2	4
	Mesleki Yabancı Dil İngilizce			5	5		Mesleki Yabancı Dil İngilizce			5	5
	II. Yabancı Dil Almanca			5	5		II. Yabancı Dil Almanca			5	5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Türkiye'nin Fiziki ve Beşeri Coğrafyası			2	4		Uluslararası Turizm Hareketliliği			2	4
	Turizm Pazarlaması			2	4		Avrupa Birliği ve Turizm			2	4
	Türk Mutfak Kültürü			2	4		Dünya Mutfakları			2	4
	Turizm Ekonomisi			2	4		Yönetim ve Organizasyon			2	4
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Sanat Tarihi I			2	4		Araştırma Teknikleri			2	4
	Dinler Tarihi			2	4		Sanat Tarihi II			2	4
	Antik Yerleşimler			2	4		Antik Yerleşimler II			2	4
	Mesleki Yabancı Dil İngilizce			5	5		Mesleki Yabancı Dil İngilizce			5	5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	II. Yabancı Dil Rusça			5	5		II. Yabancı Dil Rusça			5	5
	II. Yabancı Dil Almanca			5	5		II. Yabancı Dil Almanca			5	5
	Halkla İlişkiler			2	4		Otel İşletmeciliği			2	4
	İnsan Kaynakları Yönetimi			2	4		İletişim			2	4
	Rekreasyon ve Animasyon Yönetimi			2	4		Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme			2	4
	Kongre ve Fuar Organizasyonu			2	4		Turizm ve Çevre			2	4
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Türk Tarihi			2	3		Türkiye'de Müzeler			2	3
	Türkiye Florası ve Faunası			2	3		Türk Sanatı			2	3
	Hukukun Temel Kavramları			2	3		Anadolu Mitolojisi			2	3
	Mesleki Yabancı Dil İngilizce			5	5		Bitirme Projesi			1	6
							Mesleki Yabancı Dil İngilizce			5	5

EK-12. (devam) Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER				
	II. Yabancı Dil Rusça		4	5		II. Yabancı Dil Rusça		4	5
	II. Yabancı Dil Almanca		4	5		II. Yabancı Dil Almanca		4	5
	Turizm Politikası ve Planlaması		2	4		Turizm Sosyolojisi		2	4
	Güncel Turizm Sorunları		2	4		Turizm Mevzuatı		2	4
	Örgütsel Davranış		2	4		Özel İlgi Turizmi		2	4

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında teorik-uygulama kredi notu ve ders kodları yer almamaktadır.

*Mezun olmak için 90 günlük staj tamamlanmalıdır.

EK-13. Batman Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
	Türk Dili I	2	0	2	2		Türk Dili II	2	0	2	2
	Mesleki İngilizce I	6	0	6	8		Mesleki İngilizce II	6	0	6	8
	Genel Turizm Bilgisi ve Mevzuatı	2	0	2	2		İletişim Becerileri	2	0	2	4
	Davranış Bilimleri	2	0	2	4		Seyahat İşletmeciliği	2	0	2	4
	Türkiye Tarihi ve Turizm Coğrafyası	2	0	2	2		Turizm Destinasyonları Ekonomisi	2	0	2	4
	Seçmeli Yabancı Dil I	4	0	4	6		Seçmeli Yabancı Dil II				
	Kampüste Yaşam	2	0	2	2						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Almanca	4	0	4	6		Almanca	4	0	4	6
	Fransızca	4	0	4	6		Fransızca	4	0	4	6
	Japonca	4	0	4	6		Japonca	4	0	4	6
	Rusça	4	0	4	6		Rusça	4	0	4	6
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Turizm Pazarlaması	2	0	2	3		Güzel Sanatlar	2	0	2	3
	Turizm Rehberliği	2	0	2	4		Genel Türk Tarihi ve Kültürü	2	0	2	3
	Mesleki İngilizce III	6	0	6	8		Mesleki İngilizce IV	6	0	6	8
	İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0	2	3		Tur Planlaması ve Yönetimi	2	0	2	4
	Seçmeli Yabancı Dil III	4	0	4	6		Seçmeli Yabancı Dil IV	4	0	4	6
	Sanat Tarihi ve İkonografi	2	0	2	2		Arkeoloji	2	0	2	2
	Anadolu Medeniyetleri Tarihi	2	0	2	2		Turist Davranışı ve Psikolojisi	2	0	2	2
	Turizm Sosyolojisi	2	0	2	2		Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım				
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Almanca	4	0	4	6		Almanca	4	0	4	6
	Fransızca	4	0	4	6		Fransızca	4	0	4	6
	Japonca	4	0	4	6		Japonca	4	0	4	6
	Rusça	4	0	4	6		Rusça	4	0	4	6
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Dinler Tarihi	2	0	2	4		Mitoloji	2	0	2	4
	Türk Halk Bilimi ve Geleneksel El Sanatları	2	0	2	3		Türkiye'nin Flora ve Faunası	2	0	2	3
	Mesleki İngilizce V	6	0	6	8		Mesleki İngilizce VI	6	0	6	8
	Seçmeli Yabancı Dil V	4	0	4	6		Seçmeli Yabancı Dil VI	4	0	4	6
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Almanca	4	0	4	6		Almanca	4	0	4	6
	Fransızca	4	0	4	6		Fransızca	4	0	4	6
	Japonca	4	0	4	6		Japonca	4	0	4	6
	Rusça	4	0	4	6		Rusça	4	0	4	6

EK-13. (devam) Batman Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

	Turizm ve Çevre	2	0	2	3		Türk ve Dünya Mutfakları	2	0	2	3
	Dünya Turizm Coğrafyası	2	0	2	3		Uluslararası Turizm Hareketleri	2	0	2	3
	Destinasyon Pazarlaması	2	0	2	3		Sosyal Sorumluluk Projeleri	2	0	2	3
	Turizm İşletmelerinde Hizmet Kalitesi Yönetimi	2	0	2	3		Spor Turizmi	2	0	2	3
	E- Ticaret	2	0	2	3		Anadolu Düşünürleri	2	0	2	3
Yedinci Yarıyıl						Sekizinci Yarıyıl					
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Turizm Pazarlaması ve Politikası	2	0	2	4		Mesleki Etik	2	0	2	4
	Müzecilik	2	0	2	3		Seyahat ve Turizm Sektöründe Güncel Gelişmeler ve Sorunlar	2	0	2	3
	Mesleki İngilizce VII	6	0	6	8		Mesleki İngilizce VIII	6	0	6	8
	Seçmeli Yabancı Dil VII	4	0	4	6		Seçmeli Yabancı Dil VIII	4	0	4	6
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Almanca	4	0	4	6		Almanca	4	0	4	6
	Fransızca	4	0	4	6		Fransızca	4	0	4	6
	Japonca	4	0	4	6		Japonca	4	0	4	6
	Rusça	4	0	4	6		Rusça	4	0	4	6
	Girişimcilik I	2	0	2	3		Girişimcilik II	2	0	2	3
	Biletleme I	2	0	2	3		Biletleme II	2	0	2	3
	Konaklama İşletmeciliği	2	0	2	3		Kongre ve Toplantı Organizasyonu	2	0	2	3
	Özel İlgi Turizmi	2	0	2	3		Deniz Turizmi ve Yat İşletmeciliği	2	0	2	3
	Etkinlik Turizmi	2	0	2	3		Animasyon ve Rekreasyon	2	0	2	3
	Önbüro Yönetimi	2	0	2	3		Yabancı Dil Sınavına Hazırlık II	2	0	2	3
	Yabancı Dil Sınavına Hazırlık I	2	0	2	3	**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında ders kodları yer almamaktadır.					

EK-14. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Turizme Giriş	3	0	3	4		Seyahat Acentesi ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	4
	Genel İşletme	3	0	3	4		Turizm Rehberliği II	3	0	3	4
	Turizm Coğrafyası I	3	0	3	4		Turizm Coğrafyası II	3	0	3	4
	Temel Hukuk	3	0	3	4		İlkyardım	3	0	3	4
	Turizm Rehberliği I	3	0	3	4		Turizm Mevzuatı	3	0	3	4
	Türk Dili I	2	0	2	2		Türk Dili II	2	0	2	2
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
	Yabancı Dil I (İngilizce)	6	0	6	6		Yabancı Dil II (İngilizce)	6	0	6	6
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Anadolu Medeniyetleri I	3	0	3	4		Anadolu Medeniyetleri II	3	0	3	4
	Arkeoloji I	3	0	3	4		Arkeoloji II	3	0	3	4
	İletişim Teknikleri	3	0	3	4		Turizm Sosyolojisi	3	0	3	4
	Türkiye'nin Fiziki ve Beşeri Coğrafyası	3	0	3	4		Dünya Coğrafyası ve Turizm Destinasyonları	3	0	3	4
	Mesleki Yabancı Dil (İngilizce) I	6	0	6	6		Mesleki Yabancı Dil (İngilizce) II	6	0	6	6
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Sanat Tarihi I	3	0	3	4		Sanat Tarihi II	3	0	3	4
	Mitoloji I	3	0	3	4		Mitoloji II	3	0	3	4
	Tur Organizasyonu ve Yönetimi	3	0	3	4		Seyahat Acenteleri Paket Programı	3	0	3	4
	Türk Mutfak Kültürü	3	0	3	4		Dünya Mutfakları	3	0	3	4
	Mesleki Yabancı Dil III	6	0	6	6		Mesleki Yabancı Dil IV	6	0	6	6
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
	Dinler Tarihi	3	0	3	4		Rehberlikte Uzmanlaşma	3	0	3	4
	Meslek Etiği	3	0	3	4		Turizmde Tüketici Davranışları	3	0	3	4
	Bitirme Projesi I	1	1	2	2		Bitirme Projesi II	1	1	2	2
	Staj I	0	0	0	8		Staj II	0	0	0	8
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Yunan Mitolojisi	3	0	3	4		Türk Tarihi	3	0	3	4
	İkonografi	3	0	3	4		Türkiye Florası ve Faunası	3	0	3	4
	Uluslararası Turizm Hareketliliği	3	0	3	4		Turizm Politikası ve Planlaması	3	0	3	4
	Avrupa Birliği ve Turizm	3	0	3	4		Türkiye'de Müzeler	3	0	3	4
	Antik Yerleşimler	3	0	3	4		Türk Sanatı ve Mimarisi	3	0	3	4
	İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0	3	4		Anadolu Mitolojisi	3	0	3	4
	Rekreasyon ve Animasyon Yönetimi	3	0	3	4		Özel İlgi Turizmi	3	0	3	4
	Kongre ve Fuar Organizasyonu	3	0	3	4		Turizmde İş Ahlakı	3	0	3	4
	Araştırma Teknikleri	3	0	3	4		Anadolu Düşüncüleri	3	0	3	4

EK-14. (devam) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

Otel İşletmeciliği	3	03	4	Dünya Müzikleri	3	03	4
Turizmde Tanıtım ve Satış Geliştirme	3	03	4	Kültür Turizmi ve Dünya Kültürel Mirası	3	03	4
Turizm ve Çevre	3	03	4	Doğu Roma Tarihi ve Sanatı	3	03	4
Osmanlı İmparatorluğunda Sosyo-Kültürel Yapı	3	03	4	Turizmde Güncel Sorunlar ve Yaklaşımlar	3	03	4
UygarıklarTarihi	3	03	4	Ülkeler ve Kültürleri	3	03	4
Anadolu El Sanatları	3	03	4	Destinasyon Yönetimi	3	03	4
Alternatif Turizm	3	03	4	Otel İşletmelerinde Paket Programlar	3	03	4
Temel Bilişim Teknolojileri	3	03	4	Türk Kültürü ve Halk Bilimleri	3	03	4
Diksiyon ve Etkili Konuşma	3	03	4	Kültürel Miras ve Turizm	3	03	4
Türkiye Tarihi	3	03	4	Rusça II	3	03	4
Rusça I	3	03	4	Almanca II	3	03	4
Almanca I	3	03	4	Arapça II	3	03	4
Arapça I	3	03	4	Fransızca II	3	03	4
Fransızca I	3	03	4	İspanyolca II	3	03	4
İspanyolca I	3	03	4	Çince II	3	03	4
Çince I	3	03	4				

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında ders kodları yer almamaktadır.

*Mezun olmak için her staj döneminde 30 iş günü, staj tamamlanmalıdır.

EK-15. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği
ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
14ATA101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	0	2	1	14ATA102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	1
14STR101	Turizme Giriş	2	0	2	4	14STR102	Turizm Ekonomisi	2	0	2	4
14STR103	Genel Ekonomi	3	0	3	4	14STR104	Ulaştırma ve Havayolu İşletmeciliği	2	0	2	4
14STR105	Genel İşletme	3	0	3	4	14STR110	Yönetim ve Organizasyon	2	0	2	4
14STR109	Davranış Bilimleri	2	0	2	4	14TDİ02	Türk Dili II	2	0	2	1
14TDİ101	Türk Dili I	2	0	2	1	14YDİ102	Yabancı Dil II (İngilizce)	2	0	2	2
14YDİ101	Yabancı Dil I (İngilizce)	2	0	2	2	16STR112	Arkeoloji	2	0	2	4
17STR107	İngilizce I	3	2	4	4	17STR108	İngilizce II	3	2	4	4
17STR117	Mesleki İngilizce I	1	2	2	2	17STR118	Mesleki İngilizce II	1	2	2	2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
14STR111	Almanca I	2	2	3	4	14STR112	Almanca II	2	2	3	4
14STR113	Japonca I	2	2	3	4	14STR114	Japonca II	2	2	3	4
14STR115	Rusça I	2	2	3	4	14STR116	Rusça II	2	2	3	4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
14STR201	Genel Pazarlama	2	0	2	5	14STR204	Araştırma Yöntemleri	2	0	2	5
14STR205	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	2	0	2	5	14STR206	Mesleki İngilizce I	3	4	5	5
14STR207	Yabancı Dilde Okuma ve Konuşma	3	4	5	5	14STR208	Turizm Pazarlaması	2	0	2	5
14STR209	Genel Muhasebe I	2	0	2	5	14STR210	Genel Muhasebe II	2	0	2	5
16STR211	Anadolu Uygarlıkları I	2	0	2	5	14STR212	Anadolu Uygarlıkları II	2	0	2	5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
14STR211	Almanca III	2	2	3	5	14STR212	Almanca IV	2	2	3	5
14STR213	Japonca III	2	2	3	5	14STR214	Japonca IV	2	2	3	5
14STR215	Rusça III	2	2	3	5	14STR216	Rusça IV	2	2	3	5
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
14STR301	Turizm Rehberliği	2	0	2	4	14STR302	İş Hayatı İçin İngilizce	3	2	4	5
14STR303	Mesleki Mevzuat	2	0	2	4	14STR304	İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0	2	4
14STR305	Mesleki İngilizce II	3	2	4	5	14STR306	Turistik Tüketici Davranışları	2	0	2	4
14STR307	Roma ve Bizans Sanatı	2	0	2	4	14STR308	Arkeoloji	1	2	2	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
14STR309	İşletme Matematiği	2	0	2	4	14STR310	İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku	2	0	2	4
14STR311	Seyahat İşletmeleri Muhasebesi	1	2	2	4	14STR312	Turizmde Yatırım Proje Değerlendirme	2	0	2	4
14STR313	Sürdürülebilir Turizm ve Çevre	2	0	2	4	14STR314	Temel Sağlık ve İlk Yardım Bilgisi	2	0	2	4
14STR315	İletişim Bilgisi	2	0	2	4	14STR316	Satış İlkeleri Yönetimi	2	0	2	4
14STR317	Bilgisayarlı İstatistik Uygulamaları	2	0	2	4	14STR318	Türk Tarihi ve Kültürü	2	0	2	4

EK-15. (devam) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

14STR319	Turizmde Markalaşma	2	0	2	4	14STR320	Ekoturizm	2	0	2	4
14STR321	Turizm Sosyolojisi	2	0	2	4	14STR322	Turizmde E-Ticaret Uygulamaları	2	0	2	4
14STR323	Almanca V	2	2	3	5	14STR324	Sosyal Psikoloji	2	0	2	4
14STR325	Çanakkale'nin Yerel Değerleri	2	0	2	4	14STR326	Sosyal Davranış ve Protokol Kuralları	2	0	2	4
14STR327	Japonca V	2	2	3	5	14STR328	Almanca VI	2	2	3	5
14STR329	Rusça V	2	2	3	5	14STR330	Japonca VI	2	2	3	5
						14STR332	Rusça VI	2	2	3	5
Yedinci Yarıyıl						Sekizinci Yarıyıl					
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
14STR401	Sanat Tarihi	2	0	2	3	14STR402	Turizm Politikası	2	0	2	3
14STR403	İleri İngilizce I	3	2	4	4	14STR404	Tur Planlaması ve Yönetimi	1	2	2	3
14STR405	Etkinlik Yönetimi	2	0	2	3	14STR406	İleri İngilizce II	3	2	4	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
14STR407	Staj	0	0	0	10	14STR410	Turizm İşletmelerinde Bütçeleme	2	0	2	3
14STR409	Biletleme I	1	2	2	3	14STR412	Turizm Coğrafyası	2	0	2	3
14STR411	Otel İşletmeciliği	2	0	2	3	14STR414	Kongre ve Fuar Organizasyonu	2	0	2	3
14STR413	Yönetim Muhasebesi	1	2	2	3	14STR416	Turizm İşletmelerinde Pazarlama İletişimi	2	0	2	3
14STR415	Alternatif Turizm Çeşitleri	2	0	2	3	14STR418	Turizmde Halkla İlişkiler	2	0	2	3
14STR417	Finansal Yönetim	2	0	2	3	14STR420	Destinasyon Yönetimi ve Pazarlaması	2	0	2	3
14STR419	Girişimcilik I	2	0	2	3	14STR422	Türk ve Dünya Mutfakları	2	0	2	3
14STR421	Dinler Tarihi	2	0	2	3	14STR424	Girişimcilik II	2	0	2	3
14STR423	Turizm İşletmelerinde Örgütsel Davranış	2	0	2	3	14STR426	Biletleme II	1	2	2	3
14STR425	Çanakkale Savaşları	2	0	2	3	14STR428	Düşünce Tarihi	2	0	2	3
14STR427	Almanca VII	2	2	3	4	14STR430	Uluslararası Otel İşletmeciliği	2	0	2	3
14STR429	Japonca VII	2	2	3	4	14STR432	Almanca VIII	2	2	3	4
14STR431	Rusça VII	2	2	3	4	14STR434	Japonca VIII	2	2	3	4
*Mezun olmak için 90 günlük staj tamamlanmalıdır.						14STR436	Rusça VIII	2	2	3	4

EK-16. Çankırı Karatekin Üniversitesi Ilgaz Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH101	Turist Rehberliği I	3	0		5	REH102	Turist Rehberliği II	3	0		5
REH103	Turizm Coğrafyası I	3	0		5	REH104	Turizm Coğrafyası II	3	0		5
TUR101	Turizme Giriş	3	0		5	TUR103	Genel İşletme	3	0		4
TUR105	Genel Ekonomi	3	0		4	TUR104	Turizm Ekonomisi	3	0		5
TUR110	Temel Bilgisayar Kullanımı	2	2		5	TUR305	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0		5
ATA101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	ATA102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
TDİ101	Türk Dili I	2	0		2	TDİ102	Türk Dili II	2	0		2
YDA101	Almanca I	2	0		2	YDA102	Almanca II	2	0		2
YDİ101	İngilizce I	2	0		2	YDİ102	İngilizce II	2	0		2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
HZL101	İsteğe Bağlı Hazırlık	24	0		0						
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH201	Anadolu Uygarlıkları	3	0		4	REH202	Anadolu Uygarlıkları II	3	0		4
REH203	Arkeoloji I	2	0		3	REH204	Arkeoloji II	2	0		3
REH205	Mesleki Yabancı Dil İngilizce I	3	0		4	REH206	Mesleki Yabancı Dil İngilizce II	3	0		4
REH209	Turizm Sosyolojisi	3	0		4	REH210	Rekreasyon ve Animasyon Yönetimi	3	0		4
REH211	Türk ve Anadolu Mitolojisi	2	0		3	REH212	Yunan ve Roma Mitolojisi	2	0		3
REH215	Turizm Pazarlaması	3	0		4	TUR108	Turizm Hukuku	3	0		4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH207	Mesleki Yabancı Dil Almanca I	3	0		4	REH208	Mesleki Yabancı Dil Almanca II	3	0		4
REH207	Mesleki Yabancı Dil Rusça I	3	0		4	REH208	Mesleki Yabancı Dil Rusça II	3	0		4
REH213	Seyahat İşletmelerinde Bilgisayar Uygulamaları	1	2		4	REH214	Biletleme	3	0		4
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH301	Türk Tarihi I	2	0		3	REH302	Türk Tarihi II	2	0		3
REH303	Sanat Tarihi I	3	0		4	REH304	Sanat Tarihi II	3	0		4
REH305	Destinasyon Yönetimi	3	0		4	REH306	Sosyal Davranış ve Protokol Kuralları	3	0		4
REH307	Anadolu Halk Kültürü	3	0		4	REH308	Diksiyon	3	0		3
REH309	Mesleki Yabancı Dil İngilizce III	3	0		4	REH310	Mesleki Yabancı Dil İngilizce IV	3	0		4
REH311	Sağlık Tedbirleri ve İlk Yardım	2	0		3	REH316	Turizm İşletmelerinde Halkla İlişkiler	3	0		4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH313	Mesleki Yabancı Dil Almanca III	3	0		4	REH314	Mesleki Yabancı Dil Almanca IV	3	0		4
REH313	Mesleki Yabancı Dil Rusça III	3	0		4	REH314	Mesleki Yabancı Dil Rusça IV	3	0		4
REH315	Türkiye Fiziki ve Beşeri Coğrafyası	2	0		4	REH312	Flora ve Fauna	3	0		4

EK-16. (devam) Çankırı Karatekin Üniversitesi Ilgaz Turizm ve Otelcilik
Yüksekokulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH401	Dinler Tarihi I	3	0		4	REH402	Dinler Tarihi II	3	0		4
REH403	Türkiye Müzeleri ve Antik Kentleri	3	0		4	REH404	Dünya Coğrafyası ve Turizm Destinasyonları	3	0		4
REH405	Mesleki Yabancı Dil İngilizce V	3	0		4	REH406	Mesleki Yabancı Dil VI	3	0		4
REH407	Alternatif Turizm Hareketleri	3	0		4	REH410	Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme	2	0		3
REH409	Turist Rehberliğinde Sosyal Psikoloji	2	0		3	REH412	Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri	2	0		3
REH411	Turizmde İş Ahlakı	2	0		3	REH608	Sürdürülebilir Turizm	3	0		4
REH415	Türk Mutfak Kültürü	2	0		4	TUR414	Staj	0	2		8
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH413	Mesleki Yabancı Dil Almanca V	3	0		4	REH414	Mesleki Yabancı Dil Almanca VI	3	0		4
REH413	Mesleki Yabancı Dil Rusça V	3	0		4	REH414	Mesleki Yabancı Dil Rusça VI	3	0		4

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

EK-17. Ege Üniversitesi Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2103001152013	Arkeolojiye Giriş I	3	0		5	2103001242009	Anadolu Tarihi ve Sanatı I (Paleolitik ve Neolitik)	3	0		4
2103001022006	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	2103001122013	Arkeolojiye Giriş II	3	0		3
2103001232009	Bilgisayar	2	0		4	210300094206	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
2103001052005	Genel Turizm	2	0		3	2101001302013	İtalyanca II	2	0		2
2101001312013	İtalyanca I	2	0		2	2103001102010	Mesleki İngilizce II	3	0		3
2103001132010	Mesleki İngilizce I	3	0		5	2103001222009	Sanat Tarihine Giriş	3	0		5
2103001252009	Sosyal Psikoloji	2	0		3	2103001062005	Turizm Ekonomisi	2	0		3
2103001012006	Türk Dili I	2	0		2	2103000922006	Türk Dili II	2	0		2
2103001312010	Yabancı Dil I	4	0		4	2103001262011	Üniversite Yaşamına Geçiş	2	0		2
						2103001322010	Yabancı Dil II	4	0		4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2103002052005	Alternatif Turizm Hareketleri	2	0		3	2103002242010	Anadolu Demir Çağı Krallıkları	3	0		6
2103002272009	Anadolu Tarihi ve Sanatı II (Kalkolitik ve Tunç)	2	0		5	2103002262009	Anadolu Tarihi ve Sanatı III (Yunan ve Roma)	3	0		6
210300201205	Dinler Tarihi I	2	0		4	2103002022005	Dinler Tarihi II	2	0		4
2103002152005	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	2	0		3	2103002062010	Mesleki İngilizce III	4	0		6
12120301T11225	Topluma Hizmet Uygulamaları	2	0		3	2103002042005	Mitoloji I (Eski Anadolu Mitolojisi)	2	0		4
2103002032005	Turizm Coğrafyası	2	0		3	2103002202009	Türk Tarihi ve Sanatı II	2	0		4
2103002232009	Türk Tarihi ve Sanatı	2	0		4						
2103002092010	Yabancı Dilde Okuma ve Konuşma	4	0		5						
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2103003212009	Anadolu El Sanatları I	3	0		5	2103003242010	Anadolu El Sanatları II	3	0		6
2103003232009	Doğu Roma Tarihi ve Sanatı	3	0		6	2103003262009	Anadolu Florası	2	0		3
2103003052005	Eski Yerleşim Yerleri I	3	0		6	2103003062013	Eski Yerleşim Yerleri II	4	0		8
2103003092010	Mesleki İngilizce IV	4	0		5	2103003102010	İş Hayatı İçin Yabancı Dil	4	0		7
2103003032005	Mitoloji II (Yunan Roma Mitolojisi)	3	0		5	2103003042005	Mitoloji III (Türk Mitolojisi)	3	0		6
2103003252009	Uluslararası Turizm İlişkileri	2	0		3						
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2103004212009	Anadolu Faunası	2	0		4	2103004042010	Antik Çağda Günlük Yaşam II	3	0		6
2103004032010	Antik Çağda Günlük Yaşam I	3	0		6	2103004082010	Mesleki İngilizce VI	4	0		8

EK-17. (devam) Ege Üniversitesi Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

2103004092010	Mesleki İngilizce V	4	0	6	2103004062010	Uygulamalı Rehberlik II (İngilizce)	4	0	8
2103004072009	Uygulamalı Rehberlik I (İngilizce)	3	0	6					
	SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER			
2103004152009	Türkiye Beşeri ve Fiziki Coğrafyası I	2	0	4	2103004162009	Türkiye Beşeri ve Fiziki Coğrafyası II	2	0	4
2103004172009	Müze Rehberliği	2	0	4	2103004182009	Uzakdoğu Dinleri	2	0	4
2103004272015	Bitirme Tezi I	8	0	8	2103004222015	Bitirme Tezi II	8	0	8

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

EK-18. Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH101	Yoğun İngilizce I	12	0	16	16	REH102	Yoğun İngilizce II	12	0	16	16
REH103	Genel Turizm	2	0	2	2	REH104	Türkiye Turizm Coğrafyası	2	0	2	2
REH105	Türkçe I	2	0	2	2	REH106	Türkçe II	2	0	2	2
REH107	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	REH108	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
REH109	Temel Bilgi Teknolojisi I	1	0	3	3	REH110	Temel Bilgi Teknolojisi II	1	0	3	3
REH111	Anadolu Öncesi Türk Kültürü ve Sanatı	2	0	2	2	REH112	Anadolu Uygarlıkları I	2	0	2	2
REH113	Turist Rehberliği I	2	0	3	3	REH114	Turist Rehberliği II	2	0	3	3
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH201	İngilizce I	10	0	12	12	REH202	İngilizce II	10	0	12	12
REH203	Arkeoloji I	2	0	3	3	REH204	Arkeoloji II	2	0	3	3
REH205	Türkiye Müzeleri	2	0	3	3	REH206	Sanat Tarihi I	2	0	3	3
REH207	Anadolu Türk Kültürü ve Sanatı	2	0	3	3	REH208	Yunan ve Roma Mitolojisi	2	0	2	2
REH209	Genel İşletme	2	0	2	2	REH210	Seyahat İşletmeleri Yönetimi	2	0	3	3
REH211	Anadolu Uygarlıkları II	2	0	2	2	REH212	Seyahat İşletmelerinde Otomasyon Uygulamaları	2	1	3	3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH213.1	Türk Sivil Mimarisi	2	0	2	2	REH214.1	Genel Ekonomi	2	0	2	2
REH213.2	Tarihte İz Bırakanlar	2	0	2	2	REH214.2	Uluslararası Otel İşletmeciliği	2	0	2	2
REH213.3	İstatistik	2	0	2	2	REH214.3	Gastronomi	2	0	2	2
REH213.4	Dünya Coğrafyası ve Turizm Destinasyonları	2	0	2	2	REH214.4	Sürdürülebilir Turizm	2	0	2	2
REH213.5	Turizm Politikası ve Planlaması	2	0	2	2	REH214.5	Drama	2	0	2	2
REH213.6	Destinasyon Yönetimi	2	0	2	2	REH214.6	Türkiye Flora ve Faunası	2	0	2	2
REH213.7	Genel Muhasebe	2	0	2	2	REH214.7	Tur Planlaması ve Yönetimi	2	0	2	2
REH213.8	Etkinlik Yönetimi	2	0	2	2	REH216.1	Travel Management	2	0	2	2
REH215.1	Introduction To Hospitality Industry	2	0	3	3	REH216.2	World Geography and Tourism Destinations	2	0	2	2
REH215.2	Front Office Management	2	0	3	3	REH216.3	Mythology	2	0	2	2
REH215.3	Event Management	2	0	3	3	REH216.4	Gastronomy	2	0	2	2
REH215.4	Winter and Mountain Tourism	2	0	3	3						
REH215.5	New Approaches in Marketing	2	0	3	3						
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH301	İngilizce III	6	0	8	8	REH302	İngilizce IV	6	0	8	8
REH303	Arkeoloji III	2	0	3	3	REH304	Dinler Tarihi	2	0	3	3
REH305	Sanat Tarihi II	2	0	3	3	REH306	Sanat Tarihi III	2	0	3	3
REH307	Türk ve Anadolu Mitolojisi	2	0	3	8	REH308	Turizm Pazarlaması	2	0	2	2
REH309	Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem ve Teknikleri	2	0	2	2	REH310	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	2	0	2	2

EK-18. (devam) Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH311.1	Türk ve Dünya Mutfakları	2	02	2	REH314.1	Turizmde Uluslararası Tutundurma	2	0	2	2	
REH311.2	Halkla İlişkiler	2	02	2	REH314.2	Yer Ayırma Sistemleri ve Biletleme	2	0	2	2	
REH311.3	Turizmde Tüketici Davranışı	2	02	2	REH314.3	Fotoğrafçılık	2	0	2	2	
REH311.4	Animasyon ve Halk Kültürü	2	02	2	REH314.4	Kültürel Miras	2	0	2	2	
REH311.5	Bireylerarası İletişim	2	02	2	REH314.5	Nezaket ve Görgü Kuralları	2	0	2	2	
REH311.6	Sosyal Psikoloji	2	02	2	REH316.1	Tourism Marketing	2	0	2	2	
REH313.1	Turkish and World Cuisine	2	03	3	REH316.2	Business Ethics in Tourism	2	0	2	2	
REH313.2	Recreation and Animation	2	03	3	REH316.3	Tourism Seminar	2	0	2	2	
REH313.3	Special Interest Tourism	2	03	3	REH316.4	Travel Agencies and Tour Operators	2	0	2	2	
REH313.5	Travel Business	2	03	3	REH316.5	Tourism Economics	2	0	2	2	
REH313.6	Advanced English Grammar	2	03	3	REH316.6	Advanced English Writing	2	0	2	2	
REH315.1	Rusça I	6	06	6	REH318.1	Rusça II	6	0	6	6	
REH315.2	Almanca I	6	06	6	REH318.2	Almanca II	6	0	6	6	
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH401	İngilizce V	4	06	6	6	REH402	İngilizce VI	4	06	6	6
REH403	İkonografik Çözümler	2	02	2	2	REH404	Uygurluk Tarihi	2	02	2	2
REH405	Turizm Ekonomisi	2	02	2	2	REH406	Turizm Mevzuatı	2	02	2	2
REH407	Rekreasyon	2	02	2	2	REH408	Sağlık Tedbirleri ve İlk Yardım	2	02	2	2
REH409	Turizmde İş Ahlakı	2	02	2	2	REH410	Kültürel Tercihler Yönetimi	2	02	2	2
REH411	Bitirme Tezi I	0	22	2	2	REH412	Bitirme Tezi II	0	22	2	2
REH413	İş Yeri Eğitimi I	0	06	6	6	REH414	İş Yeri Eğitimi II	0	06	6	6
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
REH415.1	Girişimcilik	2	0	2	2	REH416.1	Bilimsel ve Kültürel Etkinlikler	2	0	2	2
REH415.2	Özel İlgi Turizmi	2	0	2	2	REH416.2	Kongre ve Fuar Organizasyonu	2	0	2	2
REH415.3	Distribution Channels in Tourism	2	0	2	2	REH416.3	İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0	2	2
REH415.4	Current Issues in Tourism	2	0	2	2	REH416.4	Congress and Fair Organization	2	0	2	2
REH415.5	Destination Management	2	0	2	2	REH416.5	Interpersonal Communication	2	0	2	2
REH415.6	Tourism Policy and Planning	2	0	2	2	REH418.1	Rusça IV	2	0	2	2
REH417.1	Rusça III	6	0	6	6	REH418.2	Almanca IV	6	0	6	6
REH417.2	Almanca III	6	0	6	6			6	0	6	6

*Mezun olmak için 90 günlük staj tamamlanmalıdır.

EK-19. Gümüşhane Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
AITB191	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	AITB192	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
TDB101	Türk Dili II	2	0		2	TDB102	Türk Dili II	2	0		2
TRB101	Genel Turizm	3	0		6	TRB102	Turizm Rehberliği ve Mesleki Etik	3	0		7
TRB103	Genel İşletme	3	0		6	TRB104	Sanat Tarihi	3	0		5
TRB105	Arkeoloji ve Müzecilik	2	0		2	TRB106	Yönetim ve Organizasyon	2	0		3
TRB107	Turizm Coğrafyası	3	0		5	TRB108	Turizm Ekonomisi	2	0		4
YDB115	İngilizce I	6	0		7	YBD116	İngilizce II	6	0		7
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TDB201	Mesleki İngilizce I	6	0		6	TDB202	Mesleki İngilizce II	6	0		6
TDB209	Dinler Tarihi	2	0		3	TDB206	Anadolu Kültürü ve El Sanatları	2	0		4
TRB 203	Anadolu Uygarlıkları	3	0		6	TRB204	Turizm Sosyolojisi	2	0		4
TRB205	Turizm Pazarlaması	2	0		2	TRB208	İşaret Dili	3	0		5
TRB207	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0		5	TRB210	Kültür Turizmi ve Dünya Kültürel Mirası	2	0		3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TRBSEC201	Almanca I	2	0		4	TRBSEC202	Almanca II	2	0		4
TRBSEC203	Fransızca I	2	0		4	TRBSEC204	Fransızca II	2	0		4
TRBSEC205	Rusça I	2	0		4	TRBSEC206	Rusça II	2	0		4
TRBSEC207	Arapça I	2	0		4	TRBSEC208	Arapça II	2	0		4
TRBSEC209	Seyahat ve Ulaştırma Hizmetleri	2	0		4	TRBSEC210	Konaklama İşletmeciliği	2	0		4
TRBSEC211	İlkyardım	2	0		4	TRBSEC212	Avrupa Birliği ve Turizm	2	0		4
						TRBSEC214	Rekreasyon ve Animasyon	2	0		4
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
STJ301	Staj I	0	0		4	STJ302	Staj II	0	0		4
TRB301	Mesleki İngilizce III	6	0		6	TRB302	Mesleki İngilizce IV	6	0		6
TRB303	Mitoloji	2	0		2	TRB304	İkonografi	2	0		3
TRB305	Araştırma Teknikleri	3	0		3	TRB306	İstatistik	3	0		3
TRB307	Tur Planlaması ve Yönetimi	3	0		3	TRB308	Halkla İlişkiler ve İletişim	2	0		4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TRBSEC301	Almanca III	2	0		4	TRBSEC302	Almanca IV	2	0		4
TRBSEC303	Fransızca III	2	0		4	TRBSEC304	Fransızca IV	2	0		4
TRBSEC305	Rusça III	2	0		4	TRBSEC306	Rusça IV	2	0		4
TRBSEC307	Arapça III	2	0		4	TRBSEC308	Arapça IV	2	0		4
TRBSEC309	Gastronomi ve Yemek Tarihi	2	0		4	TRBSEC310	Antik Yerleşimler	2	0		4
TRBSEC311	Sürdürülebilir Turizm ve Çevre	2	0		4	TRBSEC312	Etkinlik Yönetimi	2	0		4
TRBSEC313	Turizmde Markalaşma					TRBSEC314	Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme	2	0		4
TRBSEC315	Turizm Mevzuatı					TRBSEC316	Özel İlgi Turizmi	2	0		4

EK-19. (devam) Gümüşhane Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
STJ401	Staj III	0	0		4	STJ402	Staj IV	0	0		4
TRB401	Mesleki İngilizce V	6	0		6	TRB402	Mesleki İngilizce VI	6	0		6
TRB403	Mesleki Uygulama I	1	4		4	TRB404	Mesleki Uygulama II	1	6		4
TRB405	Bitirme Projesi I	0	6		4	TRB406	Bitirme Projesi II	0	6		4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TRBSEC401	Almanca V	2	0		4	TRBSEC402	Almanca VI	2	0		4
TRBSEC403	Fransızca V	2	0		4	TRBSEC404	Fransızca VI	2	0		4
TRBSEC405	Rusça V	2	0		4	TRBSEC406	Rusça VI	2	0		4
TRBSEC407	Arapça V	2	0		4	TRBSEC408	Arapça VI	2	0		4
TRBSEC409	Dünya Coğrafyası ve Turizm Destinasyonları	2	0		4	TRBSEC410	Sağlık Turizmi	2	0		4
TRBSEC411	Turizmde E-Ticaret Uygulamaları	2	0		4	TRBSEC412	Turizmde Yatırım Projesi Değerlendirme	2	0		4
TRBSEC413	Ekoturizm	2	0		4	TRBSEC414	Sosyal Davranış ve Protokol Kuralları	2	0		4
TRBSEC415	Seyahat İşletmeleri Otomasyonu	2	0		4	TRBSEC416	Turizm Politikası ve Planlaması	2	0		4

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

*Mezun olmak için 60 günlük staj tamamlanmalıdır.

EK-20. Harran Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu Turist Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
3001101	Türk Dili I	2	0	2	2	3001201	Türk Dili II	2	0	2	2
3001102	AIİT I	2	0	2	2	3001202	AIİT II	2	0	2	2
3001103	Yabancı Dil İngilizce I	6	0	6	8	3001203	Yabancı Dil İngilizce II	6	0	6	8
3001104	Turizm Bilimine Giriş	3	0	3	5	3001204	Turizm Ekonomisi	3	0	3	5
3001105	Turizm Sosyolojisi	3	0	3	5	3001205	Turizmde Ulaştırma Hizmetleri	3	0	3	5
3001106	Temel Bilgi Teknolojileri	2	1	3	4	3001206	İşletme Bilimine Giriş	3	0	3	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
3001107	Yabancı Dil Fransızca I	3	0	3	4	3001207	Yabancı Dil Fransızca II	3	0	3	4
3001108	Yabancı Dil Almanca I	3	0	3	4	3001208	Yabancı Dil Almanca II	3	0	3	4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
3001301	Yönetim ve Organizasyon	3	0	3	5	3001401	Turist Rehberliği	3	0	3	5
3001302	Mesleki Yabancı Dil İngilizce I	4	0	4	5	3001402	Turizm Coğrafyası	3	0	3	5
3001303	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	5	3001403	Mesleki Yabancı Dil İngilizce II	4	0	4	5
3001304	Pazarlama İlkeleri	3	0	3	5	3001404	Turizm Pazarlaması	3	0	3	5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
3001305	Yabancı Dil Fransızca III	3	0	3	5	3001405	Yabancı Dil Fransızca IV	3	0	3	5
3001306	Yabancı Dil Almanca III	3	0	3	5	3001406	Yabancı Dil Almanca IV	3	0	3	5
3001307	Özel İlgiTurizmi	3	0	3	5	3001407	Kültür ve Turizm	3	0	3	5
3001308	Turizm İşletmelerinde Örgütsel Davranış	3	0	3	5	3001408	Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	3	0	3	5
3001309	Turizm İşletmelerinde Reklam ve Tanıtım	3	0	3	5	3001409	Turizm Mevzuatı	3	0	3	5
3001310	Turizm ve Çevre	3	0	3	5	3001410	Seyahat İşletmelerinde Satın Alma Yönetimi	3	0	3	5
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
3001501	Bilimsel Araştırma Teknikleri	3	0	3	5	3001601	Arkeoloji II	4	0	4	5
3001502	Mesleki Yabancı Dil İngilizce III	4	0	4	5	3001602	Mesleki Yabancı Dil İngilizce IV	4	0	4	5
3001503	Sanat Tarihi I	4	0	4	5	3001603	Sanat Tarihi II	4	0	4	5
3001504	Arkeoloji I	4	0	4	5	3001604	Otel İşletmeciliği	4	0	4	5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
3001505	Yabancı Dil Fransızca V	3	0	3	5	3001605	Yabancı Dil Fransızca VI	3	0	3	5
3001506	Yabancı Dil Almanca V	3	0	3	5	3001606	Yabancı Dil Almanca VI	3	0	3	5
3001507	Turizmde Etik	3	0	3	5	3001607	Turizm İşletmelerinde Müşteri İlişkileri Yönetimi	3	0	3	5
3001508	Turizmde İşletmelerinde İletişim	3	0	3	5	3001608	Turizmde Girişimcilik	3	0	3	5
3001509	Kongre ve Fuar Organizasyonları	3	0	3	5	3001609	Seyahat İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0	3	5

EK-20. (devam) Harran Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu
Turist Rehberliği Bölümü Müfredatı

3001510	Turistik Ürün Çeşitliliği	3	0	3	5	3001610	ÖnBüro Yönetimi	3	0	3	5
3001511	Türkiye Flora ve Faunası	3	0	3	5	3001611	Kat Hizmetleri	2	1	3	5
53001512	Müze Yönetimi	3	0	3	5	3001612	Mutfak ve Servis Uygulamaları	2	1	3	5
						3001613	Turizm İşletmelerinde Tedarik Zinciri Yönetimi	3	0	3	5
						3001614	Turizm İşletmelerinde Otomasyon	2	1	3	5
Yedinci Yarıyıl						Sekizinci Yarıyıl					
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
3001701	Tur Planlaması ve Yönetimi	3	0	3	5	3001801	Turizm Politikası ve Planlaması	3	0	3	5
3001702	Yabancı Dilde Okuma ve Konuşma	4	0	4	5	3001802	Destinasyon Pazarlaması ve Yönetimi	4	0	4	5
3001703	Sürdürülebilir Turizm	3	0	3	5	3001803	Mitoloji	4	0	4	5
3001704	Dinler Tarihi	4	0	4	5	3001804	Bitirme Tezi	1	2	3	5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
3001705	Yabancı Dil Fransızca VII	3	0	3	5	3001805	Yabancı Dil Fransızca VIII	3	0	3	5
3001706	Yabancı Dil Almanca VII	3	0	3	5	3001806	Yabancı Dil Almanca VIII	3	0	3	5
3001707	Anadolu Uygarıkları	3	0	3	5	3001807	Rekreasyon ve Animasyon	3	0	3	5
3001708	Turizm Sektöründe Güncel Sorunlar	3	0	3	5	3001808	Turizmde Güncel Eğilimler	3	0	3	5
3001709	Turizm İşletmelerinde Stratejik Yönetim	3	0	3	5	3001809	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	3	0	3	5
3001710	Turizm İşletmelerinde Endüstriyel Pazarlama	3	0	3	5	3001810	Halkla İlişkiler	3	0	3	5
3001711	Turizm İşletmelerinde Risk Yönetimi	3	0	3	5	3001811	Turizmde Çağdaş Yönetim Yaklaşımları	3	0	3	5
3001712	İş Hukuku	3	0	3	5	3001812	Turizm ve Kentleşme	3	0	3	5
3001713	Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizleri	3	0	3	5	3001813	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği	3	0	3	5
30 günlük staj yükümlülüğü 2. Yarıyıldan itibaren yapılabilir.											

EK-21. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Birinci Sınıf Birinci Dönem					Birinci Sınıf İkinci Dönem						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ATA160	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	ATA260	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	0	2	2
ING101	İngilizce I	2	0	2	2	ING102	İngilizce II	2	0	2	2
TRB105	Turist Rehberliği I	3	0	3	3	TRB102	Turist Rehberliği II	3	0	3	6
TRB107	Türkiye Fizik ve Beşeri Coğrafyası	3	0	3	3	TUİ110	English Elementary	3	0	3	5
TUI101	Turizme Giriş	3	0	3	5	TUİ112	Otel İşletmeciliği	3	0	3	5
TUI103	Turizmde İletişim	3	0	3	5	TUİ114	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	5
TUI109	English Elementary I	3	0	3	5	TUR270	Türk Dili II	2	0	2	2
TUR170	Türk Dili I	2	0	2	2						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TRB111	Almanca I	3	0	3	3	TRB112	Almanca II	3	0	3	3
TRB113	Rusça I	3	0	3	3	TRB114	Rusça II	3	0	3	3
TRB115	Arapça I	3	0	3	3	TRB116	Arapça II	3	0	3	3
Birinci Sınıf Üçüncü Dönem					İkinci Sınıf Birinci Dönem						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
						TRB201	İnsan Davranışı ve İletişimi	3	0	3	4
						TRB203	Anadolu Medeniyetleri I	3	0	3	4
						TRB205	English Pre-Intermediate I	3	0	3	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TRB130	Otel Rehberliği	6	0	6	6	TRB207	Tur Pazarlaması	3	0	3	5
TRB132	Seyahat Acentası Tur I	6	0	6	6	TRB217	İkonografi	3	0	3	5
TRB134	Seyahat Acentası Transfer I	6	0	6	6	TRB219	TürkiyeTurizm Coğrafyası	3	0	3	5
TRB136	Seyahat Acentası Destek Hizmetleri I	6	0	6	6	TUİ209	English for Tourism I	3	0	3	5
TRB138	Eğlence ve Animasyon I	6	0	6	6	TUİ211	Mutfak Sanatları ve Yönetimi	3	0	3	5
TUİ150	Seyahat Acentası Operasyon I	6	0	6	6	TUİ233	Turizm Mevzuatı	3	0	3	5
TUİ152	Seyahat Acentası Muhasebe I	6	0	6	6	TUİ235	Otel Otomasyon Sistemleri	3	0	3	5
						TRB211	Almanca III	3	0	3	3
						TRB213	Rusça III	3	0	3	3
						TRB215	Arapça III	3	0	3	3
İkinci Sınıf İkinci Dönem					İkinci Sınıf Üçüncü Dönem						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TRB204	Anadolu Medeniyetleri II	3	0	3	4						
TRB206	Arkeoloji II	3	0	3	4						
TUİ206	English Pre- Intermediate II	3	0	3	5						
TUİ224	Uluslararası Turizm	3	0	3	4						

EK-21. (devam) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
TRB218	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	3	0	3	5	TRB230	Otel Rehberliği II	6	0	6	6
TRB220	Geleneksel Türk El Sanatları	3	0	3	5	TRB232	Seyahat Acentası Tur II	6	0	6	6
TRB222	Seyahat Acentası Otomasyonu Sistemleri	3	0	3	5	TRB234	Seyahat Acentası Transfer II	6	0	6	6
TUİ204	Turizmin Ekonomik Analizi	3	0	3	5	TRB236	Seyahat Acentası Destek Hizmetleri II	6	0	6	6
TUİ210	English for Tourism II	3	0	3	5	TRB238	Eğlence ve Animasyon II	6	0	6	6
TUİ218	Turizm ve Rekreasyon	3	0	3	5	TUİ250	Seyahat Acentası Operasyon II	6	0	6	6
TRB212	Almanca IV	3	0	3	3	TUİ252	Seyahat Acentası Muhasebe II	6	0	6	6
TRB214	Rusça IV	3	0	3	3						
TRB216	Arapça IV	3	0	3	3						
Üçüncü Sınıf Birinci Dönem					Üçüncü Sınıf İkinci Dönem						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TRB301	Sanat Tarihi I	3	0	3	4	TRB302	Sanat Tarihi II	3	0	3	4
TRB303	Antik Yerleşimler I	3	0	3	5	TRB304	Antik Yerleşimler II	3	0	3	4
TRB305	Türk Halk Kültürü ve Animasyon	3	0	3	4	TRB306	Turizm Rehberliğinde Araştırma Yöntemleri	3	0	3	4
TRB307	Anadolu'da Mitoloji	3	0	3	4	TUİ306	English Intermediate II	3	0	3	5
TUİ305	English Intermediate I	3	0	3	5						
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
TRB317	Türkiye Florası ve Faunası	3	0	3	5	TRB308	Turist Davranışları	3	0	3	5
TRB319	Turizm Tarihi	3	0	3	5	TRB318	Dinler Tarihi	3	0	3	5
TRB321	Türk Müzikleri	3	0	3	5	TUİ308	English for Tourism IV	3	0	3	5
TUİ307	English for Tourism III	3	0	3	5	TUİ310	Turizmde Ürün Çeşitlendirme	3	0	3	5
TUİ331	Turizm İşletmelerinde Rezervasyon ve Biletleme	3	0	3	5	TUİ312	Turizmde Tanıtma ve Reklam Yönetimi	3	0	3	5
TRB311	Almanca V	3	0	3	3	TUİ318	Destinasyon Yönetimi	3	0	3	3
TRB313	Rusça V	3	0	3	3	TRB312	Almanca VI	3	0	3	3
TRB315	Arapça V	3	0	3	3	TRB314	Rusça VI	3	0	3	3
						TRB316	Arapça VI				

EK-21. (devam) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Üçüncü Sınıf Üçüncü Dönem					Dördüncü Sınıf Birinci Dönem						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
						TRB401	Tur Projesi I	4	0	4	4
						TRB403	Turizm Rehberliğinde Güncel Konular I	3	0	3	4
						TRB405	Turizm Sosyolojisi	3	0	3	4
						TUİ403	Turizm İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0	3	5
						TUİ407	English Communication Skills I				5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TRB330	Otel Rehberliği III	60	6	6		TRB417	Genel Türk Tarihi ve Kültürü	3	0	3	5
TRB332	Seyahat Acentası Tur III	60	6	6		TRB419	DünyaTurizm Coğrafyası	3	0	3	5
TRB334	Seyahat Acentası Transfer III	60	6	6		TUİ409	English for Tourism V	3	0	3	5
TRB336	Seyahat Acentası Destek Hizmetleri III	60	6	6		TUİ419	Marka Yönetimi	3	0	3	5
TRB338	Eğlence ve Animasyon III	60	6	6		TRB411	Almanca VII	3	0	3	3
TUİ350	Seyahat Acentası Operasyon III	60	6	6		TRB413	Rusça VII	3	0	3	3
TUİ352	Seyahat Acentası Muhasebe III	60	6	6		TRB415	Arapça VII	3	0	3	3
Dördüncü Sınıf İkinci Dönem											
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS						
TRB402	Tur Projesi II	40			4						
TRB404	Turizm Rehberliğinde Güncel Konular II	30			3						
TRB406	Tur Planlaması ve Yönetimi	30			3						
TUİ408	English Communication Skills II	30			3						
	SEÇMELİ DERSLER										
TRB418	Türkiye'de Müzeler	30			3						
TUİ410	English for Tourism VI	30			3						
TUİ414	Turizm İşletmelerinde Örgütsel Davranış	30			3						
TUİ416	Toplantı ve Etkinlik Yönetimi	30			3						
TUİ418	Turizmde Etik	30			3						
TUİ430	Dünya Mutfakları	30			3						
TRB412	Almanca VIII	30			3						
TRB414	Rusça VIII	30			3						
TRB416	Arapça VIII	30			3						

EK-22. İskenderun Teknik Üniversitesi Turizm Fakültesi ve Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
AİT101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	AİT201	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
İNG103	İngilizce I	3	0		3	İNG203	İngilizce II	3	0		3
SEY1101	Genel İşletme	3	0		5	SEY1202	Genel Muhasebe	3	0		5
SEY1103	Genel Ekonomi	3	0		5	SEY1204	İşletme Yönetimi ve Organizasyonu	3	0		5
SEY1105	Genel Turizm	3	0		5	SEY1206	Turist Sosyolojisi	3	0		5
SEY1107	Turist Rehberliği	3	0		4	SEY1208	Anadolu Medeniyetleri ve Mitolojisi	3	0		4
TOY101	Teknoloji Okuryazarlığı	2	0		2	TUR201	Türk Dili II	2	0		2
TUR101	Türk Dili I	2	0		2	YOG201	Yenilikçilik ve Girişimcilik	2	0		2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
AT101	Akademik Türkçe (YÖS)	2	0		2	SEY1210	Rekreatif Spor	2	0		2
SEY1109	Beden Eğitimi	2	0		2	SEY1212	Liderlik ve Takım Çalışması	2	0		2
SEY1111	Davranış ve Görgü Kuralları	2	0		2	SEY1214	İleri İngilizce II	2	0		2
SEY1113	İleri İngilizce I	2	0		2	SEY1216	Özel İlgi Seyahatleri	2	0		2
SEY1115	Sürdürülebilir Turizm	2	0		2						
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ANG301	Anayur Güvenliği	2	0		2	İSG401	İş Sağlığı ve Güvenliği	2	0		2
SEY1301	Mesleki İngilizce I	3	0		5	SEY1402	Mesleki İngilizce II	3	0		3
SEY1303	Pazarlama İlkeleri	3	0		4	SEY1404	Turizm Pazarlaması	3	0		3
SEY1305	İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0		4	SEY1406	Turizm Ekonomisi	3	0		4
SEY1307	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0		4	SEY1408	Seyahat İşletmelerinde Bilişim Sistemleri Yönetimi	3	0		3
SEY1309	Türk Tarihi ve Kültürü	3	0		5	SEY1410	İletişim Becerileri	3	0		3
SEY1311	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	2	0		2	SEY1412	Türk Halk Bilimi ve Geleneksel Türk El Sanatları	2	0		3
						SEY1432	STAJ I	0	0		5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
SEY1313	İkinci Yabancı Dil I Almanca	2	0		2	SEY1414	İkinci Yabancı Dil II Almanca	2	0		2
SEY1315	İkinci Yabancı Dil I Japonca	2	0		2	SEY1416	İkinci Yabancı Dil II Japonca	2	0		2
SEY1317	İkinci Yabancı Dil I Çince	2	0		2	SEY1418	İkinci Yabancı Dil II Çince	2	0		2
SEY1319	İkinci Yabancı Dil I Rusça	2	0		2	SEY1420	İkinci Yabancı Dil II Rusça	2	0		2
SEY1321	İkinci Yabancı Dil I Arapça	2	0		2	SEY1422	İkinci Yabancı Dil II Arapça	2	0		2
SEY1323	Toplum Önünde Konuşma	2	0		2	SEY1424	Toplam Kalite Yönetimi	2	0		2
SEY1325	Eko-Turizm	2	0		2	SEY1426	Gastronomi Turizmi	2	0		2
SEY1327	İngilizce Seminer	2	0		2	SEY1428	İngilizce Sunum Becerileri	2	0		2
SEY1329	Deniz Turizmi	2	0		2	SEY1430	Yat ve Marina İşletmeciliği	2	0		2
SEY1331	Akademik Türkçe	2	0		2						

EK-22. (devam) İskenderun Teknik Üniversitesi Turizm Fakültesi ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ETK501	Etik	2	0		2	SEY1602	Mesleki İngilizce IV	3	0		3
SEY1501	Mesleki İngilizce III	3	0		5	SEY1604	Seyahat İşletmelerinde Rezervasyon Sistemleri	3	0		4
SEY1503	Seyahat İşletmelerinde Elektronik Pazarlama	3	0		4	SEY1606	İstatistik	3	0		3
SEY1505	Turizmde Örgütsel Davranış	3	0		4	SEY1608	Ulusal ve Bölgesel Turlar	3	0		3
SEY1507	Türkiye Flora ve Faunası	3	0		4	SEY1610	Müzecilik ve Arkeoloji	3	0		4
SEY1509	Sanat Tarihi ve İkonografi	3	0		5	SEY1630	STAJ II	0	0		5
						ÜEK	Üniversite Etkinliklerine Katılım	2	0		2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
SEY1511	İkinci Yabancı Dil III Almanca	4	0		4	SEY1612	İkinci Yabancı Dil IV Almanca	4	0		4
SEY1513	İkinci Yabancı Dil III Japonca	4	0		4	SEY1614	İkinci Yabancı Dil IV Japonca	4	0		4
SEY1515	İkinci Yabancı Dil III Çince	4	0		4	SEY1616	İkinci Yabancı Dil IV Çince	4	0		4
SEY1517	İkinci Yabancı Dil III Rusça	4	0		4	SEY1618	İkinci Yabancı Dil IV Rusça	4	0		4
SEY1519	İkinci Yabancı Dil III Arapça	4	0		4	SEY1620	İkinci Yabancı Dil IV Arapça	4	0		4
SEY1521	Kariyer Planlama	2	0		2	SEY1622	Turizmde Sosyal Medya	2	0		2
SEY1523	Türk Mutfağı	2	0		2	SEY1624	Seyahat İşletmelerinde Örnek Uygulamalar	2	0		2
SEY1525	Rehberlik İngilizcesi I	2	0		2	SEY1626	Rehberlik İngilizcesi II	2	0		2
SEY1527	Yiyecek İçecek Hizmetleri Yönetimi	2	0		2	SEY1628	Ön Büro Yönetimi	2	0		2
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
SEY1701	Mesleki İngilizce V	3	0		5	İDE801	İş Dünyası İle Entegrasyon	4	0		30
SEY1703	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	3	0		4	SEY1802	Mesleki İngilizce VI	4	0		5
SEY1705	Seyahat İşletmelerinde Girişimcilik	3	0		4	SEY1804	Seyahat İşletmelerinde Finansal Yönetim	3	0		4
SEY1707	Türkiye Turizm Coğrafyası	3	0		5	SEY1806	Seyahat İşletmelerinde Proje Özel Konuları	3	0		4
SEY1709	Turizm Mevzuatı	2	0		4	SEY1808	Seyahat Endüstrilerinde Stratejik Yönetim	3	0		4
SYS701	Sosyal Sorumluluk	2	0		2	SEY1810	Dinler Tarihi	2	0		4
						SEY1812	Uluslararası Turizm	2	0		3

EK-22. (devam) İskenderun Teknik Üniversitesi Turizm Fakültesi ve Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER				SEÇMELİ DERSLER					
SEY1711	İkinci Yabancı Dil IV Almanca	4	0	4	SEY1814	İkinci Yabancı Dil VI Almanca	4	0	4
SEY1713	İkinci Yabancı Dil V Japonca	4	0	4	SEY1816	İkinci Yabancı Dil VI Japonca	4	0	4
SEY1715	İkinci Yabancı Dil V Çince	4	0	4	SEY1818	İkinci Yabancı Dil VI Çince	4	0	4
SEY1717	İkinci Yabancı Dil V Rusça	4	0	4	SEY1820	İkinci Yabancı Dil VI Rusça	4	0	4
SEY1719	İkinci Yabancı Dil V Arapça	4	0	4	SEY1822	İkinci Yabancı Dil VI Arapça	4	0	4
SEY1721	Temel Matematik	2	0	2	SEY1824	Turistik Verilerin Analizi	2	0	2
SEY1723	Küresel Turizm İşletmeciliği	2	0	2	SEY1826	Turizmde İnovasyon	2	0	2
SEY1725	Rehberlik İngilizcesi III	2	0	2	SEY1828	Rehberlik İngilizcesi IV	2	0	2
SEY1727	Av Turizmi	2	0	2	SEY1830	Kongre ve Fuar Turizmi	2	0	2
					SEY1832	Akademik İngilizce	4	0	6
					SEY1834	Literatür Tarama	4	0	6
					SEY1836	Akademik Yazım	4	0	6
					SEY1838	Seyahat İşletmelerinde Proje Özel Konuları	4	0	6
					SEY1840	Bilimsel Veri Analizi	4	0	6

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

EK-23. İstanbul Gelişim Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
HUK102	Hukuka Giriş	3	0	3	4	EKF109	İktisada Giriş	3	0	3	4
SOS116	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	3	0	3	4	SBU109	Siyaset Bilimine Giriş	3	0	3	4
SOS118	Felsefeye Giriş	3	0	3	4	SOS115	Sosyolojiye Giriş	3	0	3	4
TRD101	Türk Dili I	2	0	2	2	TRD102	Türk Dili II	2	0	2	2
TUR103	Genel Turizm	3	0	3	6	TUR110	Turizm Mevzuatı	3	0	3	6
TUR105	Turizm Coğrafyası	3	0	3	7	TUR114	Turizm Rehberliği	3	0	3	7
YDL101	Yabancı Dil I (İNG)	3	0	3	3	YDL102	Yabancı Dil II (İNG)	3	0	3	3
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ATA201	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	ATA202	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
EKF218	Sürdürülebilirliğe Giriş	2	0	2	2	ISL221	Akademik Başarı ve Sosyal Yaşam Becerileri	2	0	2	2
TUR209	Sağlık Tedbirleri ve İlk Yardım	3	0	3	6	TUR214	Rekreasyon	3	0	3	6
TUR211	Sanat Tarihi I	3	0	3	6	TUR216	Sanat Tarihi II	3	0	3	6
TUR213	Davranış Bilimleri	3	0	3	6	TUR218	Uygarlık Tarihi	3	0	3	6
TUR215	Turizm Sosyolojisi	3	0	3	6	TUR220	İkonografi	3	0	3	6
YDL201	Mesleki İngilizce I	2	0	2	2	YDL202	Mesleki İngilizce II	2	0	2	2
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR303	Turizm Pazarlaması	3	0	3	8	TUR306	Arkeoloji	3	0	3	8
TUR305	Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	7	TUR318	İletişim ve İnsan İlişkileri	3	0	3	7
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR401	Kültür Turizmi ve Dünya Kültürel Mirası	3	0	3	8	TUR404	Özel İlgi Turizmi	3	0	3	7
TUR405	Mitoloji	3	0	3	7	TUR406	Dinler Tarihi	3	0	3	8
***Seçmeli Derslere, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi altında verilip branş bazında ayrıştırma yapılmadığı için yer verilmemiştir.											

EK-24. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TDE101	Türk Dili I	2	0	2	2	TDE102	Türk Dili II	2	0	2	2
ATA101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	ATA102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
ENG101.01	İngilizce I	2	2	3	3	ENG102.01	İngilizce II	2	2		4
ZOR101	Üniversite Yaşamına Geçiş	1	2	2	3	TUR102	Pazarlamanın Temel İlkeleri	3	0	3	4
TUR101	Genel Turizm	3	0	3	4	TUR104	Davranış Bilimleri	3	0	3	4
TUR103	Ekonomi	3	0	3	4	TUR112	Mitoloji I	3	0	3	4
TUR105	Arkeoloji ve Sanat Tarihi Terminolojisi	3	0	3	4	TUR114	Sanat Tarihi	3	0	3	4
TUR109	Genel İşletme	3	0	3	4	TBT102	Temel Bilgi Teknolojileri	2	0	3	3
TUR111	Turizmde Rehberlik Hizmetleri	3	0	3	4	TUR116	Arkeoloji I	3	0	3	4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR201	Seçmeli Yabancı Dil I	4	0	4	5	TUR202	Seçmeli Yabancı Dil II	4	0	4	5
TUR203	Turizm Pazarlaması	3	0	3	4	TUR204	Dünya Coğrafyası ve Seyahat Destinasyonları	3	0	3	4
TUR205	Sosyal Sorumluluk Projesi	1	4	3	4	TUR206	İstatistik	3	0	3	4
TUR207	Anadolu Uygarıkları	3	0	3	4	TUR216	Halk Bilimi	3	0	3	4
TUR209	Örgütsel Davranışları	3	0	3	5	TUR218	Bizans Sanatı	3	0	3	5
TUR215	Mitoloji II	3	0	3	4	TUR220	Selçuklu ve Osmanlı Sanatı	3	0	3	4
TUR217	Arkeoloji II	3	0	3	4	TUR222	Türkiye Tarihi ve Kültürü	3	0	3	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
	Rusça	4	0	4	5		Rusça	4	0	4	5
	Arapça	4	0	4	5		Arapça	4	0	4	5
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR301	Seçmeli Yabancı Dil III	4	0	4	5	TUR302	Seçmeli Yabancı Dil IV	4	0	4	5
TUR303	Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	3	TUR304	Etkili Konuşma ve Profesyonel İletişim	2	0	2	2
TUR305	Türkiye Flora ve Faunası	2	0	2	2	TUR306	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	2	0	2	2
TUR327	Türkiye Turizm Coğrafyası	2	0	2	2	TUR326	Turizm Hukuku ve Turist Hakları	3	0	3	3
TUR325	STAJ	0	5	5	5		Üniversite Ders Havuzundan Seçmeli Ders	3	0	3	3
	Üniversite Ders Havuzundan Seçmeli Ders	3	0	3	3						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TUR309	Toplantı, Teşvik, Etkinlik ve Fuar Turizmi	2	0	2	5	TUR-310	Turizmde Tüketici Davranışları	2	0	2	5
TUR311	Turizmde Ulaştırma Sistemleri	2	0	2	5	TUR-312	EkoTurizm Rehberliği	2	0	2	5
TUR313	Türk ve Dünya Mutfaqları	2	0	2	5	TUR-314	Anadolu Tarihi ve Sanatı	2	0	2	5
TUR315	Antik Anadolu Yerleşimleri	2	0	2	5	TUR-316	Hizmet Sektöründe Kalite Yönetimi	2	0	2	5

EK-24. (devam) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

TUR317	İzmir'de Turizm	2	02	5	TUR-318	Deniz Turizmi ve Yat İşletmeciliği	2	02	5		
TUR319	Ülkeler ve Kültürleri	2	02	5	TUR-320	İnanç Turizmi Rehberliği	2	02	5		
TUR321	Spor Turizmi	2	02	5	TUR-322	Beslenme ve Hijyen	2	02	5		
TUR323	Turizm Ekonomisi	2	02	5	TUR-328	Hukukun Temel Kavramları	2	02	5		
	Rusça	4	04	5		Rusça	4	04	5		
	Arapça	4	04	5		Arapça	4	04	5		
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR-401	Seçmeli Yabancı Dil-V	4	04	5		TUR-402	Bitirme Projesi	0	4	2	5
TUR-403	Dinler Tarihi	3	04	4		TUR-404	Turizm Rehberliğinde Uzmanlaşma	3	0	3	4
TUR-405	Tur Planlaması ve Yönetimi	3	0	3	5	TUR-428	Kültürel Miras Anlatımı	3	0	3	3
	Üniversite Ders Havuzundan Seçmeli Ders	2	02	3			Üniversite Ders Havuzundan Seçmeli Ders	2	0	2	3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TUR-407	Antik Çağda Günlük Yaşam	2	02	5		TUR-408	Turizmde Güncel Konular	2	02	5	
TUR-409	Turizmde Girişimcilik	2	02	5		TUR-410	Uluslararası Turizm İşletmeciliği	2	02	5	
TUR-411	Rekreasyon ve Animasyon	2	02	5		TUR-412	Anadolu El Sanatları	2	02	5	
TUR-427	Dünya Uygarlık Tarihi	2	02	5		TUR-414	İkonografi	2	02	5	
TUR-415	Avrupa Birliği ve Turizm	2	02	5		TUR-416	Bireylerarası İletişim	2	02	5	
TUR-429	Genel Muhasebe	2	02	5		TUR-418	Turizmde Sosyal Davranış ve Protokol Kuralları	2	02	5	
TUR-419	Turizmde Etik	2	02	5		TUR-420	Biletleme	2	02	5	
TUR-421	Türk ve Anadolu Mitolojisi	2	02	5		TUR-422	Yurtdışında Turizm Rehberlik Hizmetleri	2	02	5	
TUR-423	Dünya Müzikleri	2	02	5		TUR-424	Turizmde Belge Yönetimi ve Raporlama	2	02	5	
TUR-425	Müze Rehberliği	2	02	5		TUR-426	Turizm Sosyolojisi	2	02	5	
	Rusça	4	04	5							
	Arapça	4	04	5							
TürkiyeTuru toplam 36 gündür. Tur (2*18) gün veya (3*12) gün olarak ayrı tarihlerde düzenlenebilir.											

*Mezun olmak için en az 60 gün en fazla 90 günlük staj tamamlanmalıdır.

EK-25. Karabük Üniversitesi Safranbolu Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
AIT181	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	AIT182	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
TUR181	Türk Dili I	2	0	2	2	TUR182	Türk Dili II	2	0	2	2
YDL181	Yabancı Dil I	2	0	2	2	YDL182	Yabancı Dil II	2	0	2	2
TUR101	Genel Turizm	3	0	3	4	TUR102	Kültürel Coğrafya	3	0	3	4
TUR103	Genel İşletme	3	0	3	4	TUR104	Seyahat Acenteliği ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	4
TUR105	Genel Muhasebe	3	0	3	4	TUR106	Seyahat İşletmelerinde Muhasebe	3	0	3	4
TUR107	Halk Anlatıları	2	0	2	4	TUR108	Kentleşme ve Medeniyet	2	0	2	4
TUR109	Turizm Ekonomisi	2	0	2	4	TUR110	Turizm Pazarlaması	2	0	2	4
TUR111	Mesleki İngilizce I	4	0	4	4	TUR112	Mesleki İngilizce II	4	0	4	4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR201	Dünya Turizm Coğrafyası	3	0	3	3	TUR202	Türkiye Coğrafyası	3	0	3	3
TUR203	Anadolu Tarihi ve Sanatı I (Taş Çağı- Maden Çağı)	3	0	3	3	TUR204	Anadolu Tarihi ve Sanatı II (Yunan, Roma, Bizans)	3	0	3	3
TUR205	Mitoloji I (Eski Anadolu ve Türk)	3	0	3	3	TUR206	Mitoloji II (Yunan, Roma ve Bizans)	3	0	3	3
TUR207	Sanat Tarihi I	2	0	2	2	TUR208	Sanat Tarihi II	2	0	2	2
TUR209	Arkeoloji I	2	0	2	3	TUR210	Arkeoloji II	2	0	2	3
TUR211	Dinler Tarihi I	2	0	2	2	TUR212	Dinler Tarihi II	2	0	2	2
TUR213	Mesleki İngilizce III	4	0	4	4	TUR214	Mesleki İngilizce IV	4	0	4	4
	Alan Seçmeli Ders (A)	3	0	3	3		Alan Seçmeli Ders (A)	3	0	3	3
	Genel Seçmeli Ders (G)	2	0	2	3		Genel Seçmeli Ders (G)	2	0	2	3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TUR215	Arapça I	3	0	3	4	TUR216	Arapça II	3	0	3	4
TUR217	Portekizce I	3	0	3	4	TUR218	Portekizce II	3	0	3	4
TUR219	Fransızca I	3	0	3	4	TUR220	Fransızca II	3	0	3	4
TUR221	Çince I	3	0	3	4	TUR222	Çince II	3	0	3	4
TUR223	Alternatif Turizm Hareketleri (A)	3	0	3	3	TUR224	Araştırma Yöntemleri (A)	3	0	3	3
TUR225	Turizm İşletmeciliği (A)	3	0	3	3	TUR226	Sürdürülebilir Turizm ve Rekreasyon (A)	3	0	3	3
TUR227	Turizm Mevzuatı (G)	2	0	2	3	DEG228	Değerler Eğitimi (G)	2	0	2	3
TUR229	Müşteri İlişkileri Yönetimi (G)	2	0	2	3	TUR230	Turizm Politikaları ve AB (G)	2	0	2	3
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR301	Türkiye Turizm Coğrafyası I	3	0	3	5	TUR302	Türkiye Turizm Coğrafyası II	3	0	3	5
TUR303	Selçuklu Tarihi ve Sanatı	3	0	3	6	TUR304	Osmanlı Tarihi ve Sanatı	3	0	3	6
TUR305	Anadolu El Sanatları I	2	0	2	5	TUR306	Anadolu El Sanatları II	2	0	2	5
TUR307	Mesleki İngilizce V	4	0	4	4	TUR308	Mesleki İngilizce VI	4	0	4	4

EK-25. (devam) Karabük Üniversitesi Safranbolu Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
TUR309	Arapça III	3	0	4	TUR310	Arapça IV	3	0	4		
TUR311	Portekizce III	3	0	4	TUR312	Portekizce IV	3	0	4		
TUR313	Fransızca III	3	0	4	TUR314	Fransızca IV	3	0	4		
TUR315	Çince III	3	0	4	TUR316	Çince IV	3	0	4		
TUR317	Türkiye Flora ve Faunası (A)	3	0	3	TUR318	Sağlık Turizmi (A)	3	0	3		
TUR319	Tur Planlaması ve Yönetimi (A)	3	0	3	TUR320	Kongre ve Fuar Organizasyonu (A)	3	0	3		
TUR321	Tüketici Davranışı (A)	3	0	3	TUR322	Sosyoloji (A)	3	0	3		
TUR323	Etkili Konuşma ve İletişim (G)	2	0	2	TUR324	İş Sağlığı ve Güvenliği (G)	2	0	2		
TUR325	Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme(G)	2	0	2	TUR326	Türk ve Dünya Mutfakları (G)	2	0	2		
TUR327	İnsan Kaynakları ve Yönetimi (G)	2	0	2	TUR328	Kariyer Yönetimi ve Girişimcilik (G)	2	0	2		
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR401	Kültürel Miras	2	0	2	5	TUR402	Güncel Sorunlar ve Turizm	2	0	2	5
TUR403	Uygulamalı Rehberlik I	2	0	3	8	TUR404	Uygulamalı Rehberlik II	2	0	3	8
TUR405	Mesleki İngilizce VII	4	0	4	7	TUR406	Mesleki İngilizce VIII	4	0	4	7
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
TUR407	Arapça V	3	0	3	4	TUR408	Arapça VI	3	0	3	4
TUR409	Portekizce V	3	0	3	4	TUR410	Portekizce VI	3	0	3	4
TUR411	Fransızca V	3	0	3	4	TUR412	Fransızca VI	3	0	3	4
TUR413	Çince V	3	0	3	4	TUR414	Çince VI	3	0	3	4
TUR415	Müzeler ve Müze Rehberliği (A)	3	0	3	3	TUR416	Turizm Rehberliği ve Meslek Etiği (A)	3	0	3	3
TUR417	Ebru Sanatı (A)	3	0	3	3	TUR418	Fotoğrafçılık (A)	3	0	3	3
TUR419	Halk Bilimi I (G)	2	0	2	3	TUR420	Halk Bilimi II (G)	2	0	2	3
TUR421	Finansal Yönetim (G)	2	0	2	3	TUR422	Biletleme ve Rezervasyon (G)	2	0	2	3

*Mezun olmak için 45 iş günü staj tamamlanmalıdır.

EK-26. Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl				
Kodu	Ders Adı	T	U	K AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K AKTS
AIITL101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	0	AIITL102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	0
TDL103	Türk Dili II	2	0	0	TDL104	Türk Dili II	2	0	0
TR101	Genel Turizm	3	0	3	TR102	Turist Rehberliği	2	0	2
TR103	Arkeolojiye Giriş I	3	0	3	TR104	Arkeolojiye Giriş II	3	0	3
TR105	Genel İşletme	2	2	3	TR106	Etkili İletişim Teknikleri	3	0	3
TR107	Bilgisayar Kullanımı	2	2	3	TR108	Genel Ekonomi	2	0	2
TR109	Yabancı Dil I (İngilizce)	2	2	3	TR110	Yabancı Dil II İngilizce	2	2	3
TR111	Mesleki Yabancı Dil I	2	1	3	TR112	Mesleki Yabancı Dil II	2	1	3
	SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER			
TR113	Rusça I	2	2	3	TR114	Rusça II	2	2	3
TR115	Fransızca I	2	2	3	TR116	Fransızca II	2	2	3
TR117	Almanca I	2	2	3	TR118	Almanca II	2	2	3
TR119	Çince I	2	2	3	TR120	Çince II	2	2	3
TR121	Destinasyon Yönetimi ve Pazarlaması	2	0	2	TR122	Felsefe ve Anadolu Düşünürleri	2	0	2
TR123	Sanat Tarihi Terminolojisi	2	0	2	TR124	Antik Çağda Günlük Yaşam	2	0	2
TR125	İspanyolca I	2	2	3	TR126	İspanyolca II	2	2	3
TR127	Arapça I	2	2	3	TR128	Arapça II	2	2	3
TR129	İtalyanca I	2	2	3	TR130	İtalyanca II	2	2	3
TR131	Japonca I	2	2	3	TR132	Japonca II	2	2	3
TR133	Turizm Ahlakı	2	0	2	TR134	Gastronomi	2	0	2
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl				
Kodu	Ders Adı	T	U	K AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K AKTS
TR201	Turizm Coğrafyası-I	3	0	3	TR202	Turizm Coğrafyası-II	2	0	2
TR203	Anadolu Tarihi ve Sanatı-I	2	0	2	TR204	Anadolu Tarihi ve Sanatı-II	2	0	2
TR205	Dinler Tarihi	2	0	2	TR206	Sanat Tarihi-II	3	0	3
TR207	Sanat Tarihi I	2	0	2	TR208	Seyahat İşletmeciliği Paket Programları	2	2	3
TR209	Turizm İşletmeleri Yönetimi	2	0	2	TR210	Yabancı Dil-4 (İngilizce)	2	2	3
TR211	Yabancı Dil-3 (İngilizce)	2	2	3	TR212	Mesleki Yabancı Dil-4	2	1	3
TR213	Mesleki Yabancı Dil-3	2	1	3					
	SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER			
TR215	Rusça III	2	2	3	TR214	Rusça IV	2	2	3
TR217	Fransızca III	2	2	3	TR216	Fransızca IV	2	2	3
TR219	Almanca III	2	2	3	TR218	Almanca IV	2	2	3
TR221	Çince III	2	2	3	TR220	Çince IV	2	2	3
TR223	Psilkoloji	2	0	2	TR222	Alternatif Turizm Hareketleri	2	0	2
TR225	Düşünce Tarihi	2	0	2	TR224	Sosyal Davranış ve Protokol Kuralları	2	0	2
TR227	Antik Çağda Mutfak Kültürü	2	0	2	TR226	İspanyolca IV	2	2	3
TR229	İspanyolca III	2	2	3	TR228	Arapça IV	2	2	3

EK-26. (devam) Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

TR231	Arapça III	2	2	3	4	TR230	İtalyanca IV	2	2	4	3
TR233	İtalyanca III	2	2	3	4	TR232	Japonca IV	2	2	4	3
TR235	Japonca III	2	2	3	4	TR234	Kalite Güvencesi ve Standartları	2	0	2	2
TR237	Kültürel Çeşitlilik ve İletişim	2	0	2	4	TR236	Uluslararası Turizm Hareketleri	2	0	2	2
TR239	Türk Tarihi	2	0	2	4						
Beşinci Yarıyıl						Altıncı Yarıyıl					
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TR301	Mitoloji-I	3	0	3	4	TR302	Mitoloji-II	3	0	3	4
TR303	DünyaUygarlık Tarihi	2	0	2	3	TR304	Turizm Ekonomisi, Politikası ve Planlaması	2	0	2	2
TR305	SeyahatAcentacılığı ve Tur Op.Yönetimi	2	0	2	2	TR306	Sağlık Tedbirlerive İlk Yardım	2	0	2	3
TR307	Turizm Sosyolojisi	2	0	2	4	TR308	Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri	3	0	3	3
TR309	Turizm Hukuku ve Mevzuatı	2	0	2	2	TR310	Dünyada ve Türkiye’deAntikKentler	2	0	2	3
TR311	Yabancı Dil-V (İngilizce)	2	2	3	4	TR312	Yabancı Dil-VI (İngilizce)	2	2	3	4
TR313	Mesleki Yabancı Dil-V	2	1	3	3	TR314	Mesleki Yabancı Dil-VI	2	1	3	3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TR315	Rusça-V	2	2	3	4	TR316	Rusça-VI	2	2	3	4
TR317	Fransızca-V	2	2	3	4	TR318	Fransızca-VI	2	2	3	4
TR319	Almanca-V	2	2	3	4	TR320	Almanca-VI	2	2	3	4
TR321	Çince- V	2	2	3	4	TR322	Çince-VI	2	2	3	4
TR323	UzakDoğuDinleri	2	0	2	4	TR324	AvrupaSanatı	2	0	2	4
TR325	Anadolu Mitolojileri	2	0	2	4	TR326	Anadolu El Sanatları	2	0	2	4
TR327	İspanyolca-V	2	2	3	4	TR328	İspanyolca-VI	2	2	3	4
TR329	Arapça-V	2	2	3	4	TR330	Arapça-VI	2	2	3	4
TR331	İtalyanca-V	2	2	3	4	TR332	İtalyanca-VI	2	2	3	4

EK-26. (devam) Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

TR333	Japonca- V	2	2	3	4	TR334	Japonca-VI	2	2	3	4
TR335	Çevre Koruma, İş Sağlığı ve Güvenliği	2	0	2	4	TR336	Doğada Hayat	2	2	3	4
						TR338	Binicilik	2	2	3	4
Yedinci Yarıyıl						Sekizinci Yarıyıl					
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TR401	Bitirme Çalışması-I	2	0	2	3	TR402	Bitirme Çalışması-II	2	0	2	3
TR403	Girişimcilik-I	2	0	2	3	TR404	Girişimcilik-II	2	0	2	3
TR405	Dünya Coğrafyası ve Turizm Destinasyonları	3	0	3	3	TR406	Flora ve Fauna	2	0	2	3
TR407	Selçuklu Sanatı	2	0	2	2	TR408	Uluslararası Yemek Kültürü	2	0	2	2
TR409	Sürdürülebilir Turizm	2	0	2	3	TR410	Osmanlı Sanatı	2	0	2	3
TR411	Akademik Okuma ve Yazma Becerisi	2	2	3	4	TR412	İngilizce Sunum ve İletişim Becerisi	2	2	3	4
TR413	Mesleki Yabancı Dil-VII	2	1	3	4	TR414	Mesleki Yabancı Dil-VIII	2	1	3	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TR415	Rusça-VII	2	2	3	4	TR416	Rusça-VIII	2	2	3	4
TR417	Fransızca-VII	2	2	3	4	TR418	Fransızca-VIII	2	2	3	4
TR419	Almanca- VII	2	2	3	4	TR420	Almanca-VIII	2	2	3	4
TR421	Çince- VII	2	2	3	4	TR422	Çince-VIII	2	2	3	4
TR423	Kültür Turizmi ve Dünya Kültürel Mirası	2	0	2	4	TR424	İstatistik	2	0	2	4
TR425	Müze Rehberliği	2	0	2	4	TR426	Turizmde Güncel Konular	2	0	2	4
TR427	İspanyolca-VII	2	2	3	4	TR428	Fotoğrafçılık	2	0	2	4
TR429	Arapça-VII	2	2	3	4	TR430	Resim ve Heykel	2	0	2	4
TR431	İtalyanca- VII	2	2	3	4	TR432	Rekreasyon	2	0	2	4
TR433	Japonca- VII	2	2	3	4	TR434	İspanyolca-VIII	2	2	3	4
TR435	Tur Planlaması ve Yönetimi	2	0	2	4	TR436	Arapça-VIII	2	2	3	4
TR437	Coğrafi Bilgi Sistemleri	2	0	2	4	TR438	İtalyanca-VIII	2	2	3	4
						TR440	Japonca-VIII	2	2	3	4
						TR442	Turizm Rehberliği Seminerleri	2	0	2	4
						TR444	Bilim Felsefesi	2	0	2	4

*Mezun olmak için staj yapma zorunluluğu bulunmamaktadır.

EK-27. Kırklareli Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
UNV13101	Türk Dili I	2	0	2	2	UNV13102	Türk Dili II	2	0	2	2
UNV13103	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	UNV13104	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
UNV13105	İngilizce-I	4	0	4	4	UNV13106	İngilizce-II	4	0	4	4
UNV13107	Temel Bilgi Teknolojisi Kullanımı	1	1	1,5	2	REH17106	Özel İlgi Turizmi	2	0	2	2
TIS13101	Genel Turizm	3	0	3	6	REH17108	Ticari Matematik	3	0	3	3
ISL13101	İşletmeye Giriş	3	0	3	4	TIS13102	Turizm Sosyolojisi	3	0	3	5
REH16101	Turizm ve Turizm Rehberliği Hukuku	3	0	3	6	TIS13106	Turizm İşletmeciliği	3	0	3	6
						REH16104	Turizm İngilizcesi-II	3	0	3	6
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
UNV13201	İngilizce-III	4	0	4	4	ISL13208	Yönetim ve Organizasyon	3	0	3	4
REH16201	Turizm Rehberliği-I	3	0	3	4	REH16202	Turizm Rehberliği-II	3	0	3	3
TIS13203	Turizm İşletmelerinde Örgütsel Davranış	3	0	3	4	TIS13204	Turizm Pazarlaması	3	0	3	4
REH17207	Temel Ekonomi	2	0	2	5	TIS13206	Turizm Coğrafyası	3	0	3	4
REH16205	Mitoloji -II	3	0	3	4	REH16204	Mitoloji -II	3	0	3	3
TIS13205	Turizm İşletmelerinde Muhasebe Uygulamaları	3	0	3	5	UNV13021	Mesleki İngilizce-II	3	0	3	4
UNV13020	Mesleki İngilizce-I	3	0	3	4	STAJ16001	Meslek Stajı-1 (40 İşGünü)	0	0	0	8
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH16301	Dinler Tarihine Giriş	3	0	3	6	TIS13306	Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	3
REH16303	Anadolu Uygarlıkları-I	2	0	2	6	TIS13304	Turizm Ekonomisi	3	0	3	3
ISL13307	İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0	3	4	REH16302	Anadolu Uygarlıkları-II	2	0	2	2
UNV13022	Mesleki İngilizce-III	3	0	3	4	UNV13023	Mesleki İngilizce - IV	3	0	3	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
UNV13030	Almanca-I	3	0	3	4	UNV13031	Almanca-II	3	0	3	4
UNV13033	Rusça-I	3	0	3	4	UNV13034	Rusça-II	3	0	3	4
REH16305	Mesleki Bulgarca-I	3	0	3	4	REH16304	Mesleki Bulgarca-II	3	0	3	4
REH16307	Mesleki Arapça-I	3	0	3	4	REH16306	Mesleki Arapça-II	3	0	3	4
REH16309	Dünya Coğrafyası ve Destinasyon Pazarlaması	3	0	3	3	REH16308	Anadolu Sanat Tarihi	3	0	3	3
REH16311	Türk Tarihi ve Kültürü	3	0	3	3	TIS13308	Seyahat İşletmeciliği Otomasyonu	3	0	3	3
REH16313	Sağlık Tedbirleri ve İlk Yardım	3	0	3	3	TIS13310	Türk ve Dünya Mutfağı	3	0	3	3
REH16315	Türkiye Flora ve Faunası	3	0	3	3	REH16310	Rehberlikte İletişim Becerileri	3	0	3	3
REH16317	Turizmde Etik	3	0	3	3						
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TIS13401	Araştırma Yöntemleri	3	0	3	5	REH16402	Bitirme Ödevi	0	2	1	8
UNV13024	Mesleki İngilizce-V	3	0	3	4	UNV13025	Mesleki İngilizce-VI	3	0	3	4
REH16401	Turizmde Pazarlama Araştırmaları	3	0	3	7	REH16404	Şehir Turizmi	3	0	3	5

EK-27. (devam) Kırklareli Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve
Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
UNV13032	Almanca-III	3	0	3	4	UNV14001	Rusça-IV	3	0	3	4
UNV13035	Rusça-III	3	0	3	4	REH16406	Mesleki Bulgarca-IV	3	0	3	4
REH16403	Mesleki Bulgarca-III	3	0	3	4	REH16408	Mesleki Arapça-IV	3	0	3	4
REH16405	Mesleki Arapça-III	3	0	3	4	REH16410	Osmanlıca-II	3	0	3	4
REH16407	Osmanlıca-I	3	0	3	4	REH16412	Müze Rehberliği	3	0	3	3
TIS13405	Turizm Yatırımları ve Proje Analizi	3	0	3	4	REH16414	Sağlık Turizmi	3	0	3	3
TIS13407	Tur Planlaması ve Operasyonu	3	0	3	4	TIS13406	Rekreasyon ve Animasyon Yönetimi	3	0	3	3
TIS13411	Turizm İşletmelerinde Toplam Kalite Yönetimi	3	0	3	4	TIS13410	Turizm İşletmelerinde Finans Yönetimi	3	0	3	3
REH16409	İkonografi	3	0	3	3	TIS13412	Turizmde Güncel Sorunlar	3	0	3	3
REH16411	Arkeoloji	3	0	3	3	TIS 13414	Kongre ve Fuar Yönetimi	3	0	3	3
REH16413	Sanat Eserleri ve TürkMüzeleri	3	0	3	3						
REH16415	Uluslararası Turizm Hareketleri	3	0	3	3						

*Mezun olmak için 80 iş günü staj tamamlanmalıdır.

EK-28. Mardin Artuklu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
AİİT101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	AİİT102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
İNS101	İnsan Toplum ve Medeniyet I	2	0		2	İNS102	İnsan Toplum ve Medeniyet II	2	0		2
TDE101	Türk Dili I	2	0		2	TDE102	Türk Dili II	2	0		2
TR101	Turist Rehberliği	3	0		5	TR102	Anadolu Uygarlıkları I	3	0		5
TR103	Genel Turizm	3	0		5	TR104	Türkiye Turizm Coğrafyası	3	0		5
TR105	Araştırma ve Sunum Teknikleri	1	2		5	TR106	Arkeoloji I	3	0		5
	Yabancı Dil Yazma Becerileri I	1	2		3		Yabancı Dil Yazma Becerileri II	1	2		3
	Yabancı Dil Dilbilgisi I	1	2		3		Yabancı Dil Dilbilgisi II	1	2		3
	Yabancı Dil Okuma Anlama Becerileri I	1	2		3		Yabancı Dil Okuma Anlama Becerileri II	1	2		3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
DDİL101	İngilizce Dil Bilgisi I	1	2		3	DDİL102	İngilizce Dil Bilgisi II	1	2		3
DDİL103	Dilbilgisi I Rusça	1	2		3	DDİL104	Dilbilgisi II Rusça	1	2		3
DDİL105	Dilbilgisi I Almanca	1	2		3	DDİL106	Dilbilgisi II Almanca	1	2		3
ODİL101	İngilizce Okuma Anlama Becerileri I	1	2		3	ODİL102	İngilizce Okuma Anlama Becerileri II	1	2		3
ODİL103	Okuma Anlama Becerileri I Rusça	1	2		3	ODİL104	Okuma Anlama Becerileri II Rusça	1	2		3
ODİL105	Okuma Anlama Becerileri I Almanca	1	2		3	ODİL106	Okuma Anlama Becerileri II Almanca	1	2		3
YDİL101	İngilizce Yazma Becerileri I	1	2		3	YDİL102	İngilizce Yazma Becerileri II	1	2		3
YDİL103	Yazma Becerileri I Rusça	1	2		3	YDİL104	Yazma Becerileri II Rusça	1	2		3
YDİL105	Yazma Becerileri I Almanca	1	2		3	YDİL106	Yazma Becerileri II Almanca	1	2		3
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TR201	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0		6	TR202	Turizm Mevzuatı ve Turist Rehberliği Meslek Kanunu	3	0		6
TR203	Anadolu Uygarlıkları II	3	0		5	TR204	Dinler Tarihi	3	0		5
TR205	Arkeoloji II	3	0		5	TR206	İkonografi	3	0		5
TR207	Türk Halk Bilimi	3	0		5	TR208	Sanat Tarihi	3	0		5
	Yabancı Dil Yazma Becerileri III	1	2		3		Yabancı Dil Yazma Becerileri I	1	2		3
	Yabancı Dil Dilbilgisi III	1	2		3		Yabancı Dil Dilbilgisi I	1	2		3
	Yabancı Dil Okuma Anlama Becerileri III	1	2		3		Yabancı Dil Okuma Anlama Becerileri I	1	2		3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
DDİL201	İngilizce Dil Bilgisi III	1	2		3	DDİL206	Dinleme Konuşma Becerileri IV Almanca	1	2		3
DDİL203	Dilbilgisi III Rusça	1	2		3	ODİL202	İngilizce Okuma Anlama Becerileri IV	1	2		3
DDİL205	Dilbilgisi III Almanca	1	2		3	ODİL204	Okuma Anlama Becerileri IV Rusça	1	2		3
ODİL201	İngilizce Okuma Anlama Becerileri III	1	2		3	ODİL206	Okuma Anlama Becerileri IV Almanca	1	2		3
ODİL203	Okuma Anlama Becerileri III Rusça	1	2		3	YDİL202	İngilizce Yazma Becerileri	1	2		3
ODİL205	Okuma Anlama Becerileri III Almanca	1	2		3	YDİL204	Yazma Becerileri IV Rusça	1	2		3

EK-28. (devam) Mardin Artuklu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

YDİL201	İngilizce Yazma Becerileri III	1	2	3	YDİL206	Yazma Becerileri IV Almanca	1	2	3		
YDİL203	Yazma Becerileri III Rusça	1	2	3							
YDİL205	Yazma Becerileri III Almanca	1	2	3							
DDİL202	İngilizce Dinleme Konuşma Becerileri IV	1	2	3							
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TR301	Mesleki İngilizce I	1	2		5	TR302	Mesleki İngilizce II	1	2		5
TR303	Mitoloji	3	0		5	TR304	Osmanlı Sanatı ve Kültürü	3	0		5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
ADİL301	İkinci Yabancı Dil I Almanca	3	0		5	ADİL302	İkinci Yabancı Dil II Almanca	3	0		5
FDİL301	İkinci Yabancı Dil I Fransızca	3	0		5	FDİL302	İkinci Yabancı Dil II Fransızca	3	0		5
İDİL301	İkinci Yabancı Dil I İspanyolca	3	0		5	İDİL302	İkinci Yabancı Dil II İspanyolca	3	0		5
RDİL301	İkinci Yabancı Dil I Rusça	3	0		5	RDİL302	İkinci Yabancı Dil II Rusça	3	0		5
TR305	İlkyardım	3	0		5	TR306	Müzecilik	3	0		5
TR307	Antik Yerleşimler	3	0		5	TR308	İletişim Becerileri	3	0		5
TR309	Rekreasyon ve Animasyon Yönetimi	3	0		5	TR310	İş Sağlığı ve Güvenliği	3	0		5
TR311	Turizm Ekonomisi	3	0		5	TR312	Turizm Sosyolojisi	3	0		5
TR313	Turizm ve Çevre	3	0		5	TR314	Örgütsel Davranış	3	0		5
TR315	Turist Psikolojisi	3	0		5			3	0		5
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TR401	Mesleki İngilizce III	1	2		5	TR402	Sürdürülebilir Turizm	0	4		5
TR403	Flora ve Fauna	3	0		5	TR403	Toplumsal İlişkiler ve Çoğulculuk	2	0		5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
ADİL401	İkinci Yabancı Dil III Almanca	3	0		5	TR406	İş Başında Mesleki Uygulama	0	20		20
FDİL401	İkinci Yabancı Dil III Fransızca	3	0		5	TR408	Mezuniyet Projesi / Tezi	0	20		20
İDİL401	İkinci Yabancı Dil III İspanyolca	3	0		5						
RDİL401	İkinci Yabancı Dil III Rusça	3	0		5						
TR405	Türk Mutfak Kültürü	3	0		5						
TR407	Turizmde Meslek Etiği	3	0		5						
TR409	Kültür ve Sanat	3	0		5						
TR411	Sosyal Psikoloji	3	0		5						
TR413	Özel İlgi Turizmi	3	0		5						

*Mezun olmak için 70 iş günü staj tamamlanmalıdır.

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

EK-29. Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TD101	Türk Dili I	2	0	2	2	TD102	Türk Dili II	2	0	2	2
AİL101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	AİL102	Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi II	2	0	2	2
YDI101	İngilizce I	4	0	4	6	YDI102	İngilizce II	4	0	4	6
REH101	Genel Turizm	3	0	3	5	REH104	Ön Büro İşlemleri	2	0	2	4
REH103	Türkiye Turizm Coğrafyası	3	0	3	5	REH106	İşletme Yönetimi	3	0	3	4
REH105	Genel İşletme	3	0	3	5	REH108	Finansal Okur- Yazarlık	1	1	2	4
REH107	Sosyal Psikoloji	2	0	2	5	ENF108	Bilgisayar Beceri ve Uygulamaları	2	2	3	4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH201	İngilizce Okuma I	2	0	3	4	REH202	İngilizce Okuma II	4	0	4	4
REH203	Turizm Hukuku ve Turist Hakları	2	0	2	3	REH204	Türk Kültürü ve El Sanatları	2	0	2	4
REH205	Genel Muhasebe	1	0	2	3	REH206	Bizans Tarihi ve Sanatı	2	0	2	5
REH207	Arkeoloji	3	0	3	3	REH208	Genel Sağlık Bilgisine İlk Yardım	2	0	2	4
REH209	Anadolu Uygarlık Tarihi ve Sanatı	3	0	3	3	REH210	Genel Türk Tarihi	2	0	2	5
REH221	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	7						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH215	Rönesans Sanatı	2	0	2	3	REH214	Tarihte İz Bırakanlar	2	0	2	3
REH217	Doğa Tarihi ve Rehberliği	2	0	2	3	REH216	Seyahat Pazarlaması	2	0	2	3
REH219	Türk Resim Sanatı	2	0	2	3	REH218	Dünya Turizm Coğrafyası	2	0	2	3
SYD201	Almanca I	2	2	3	4	REH220	Harita Okumacılığı ve GPRS Uygulamaları	2	0	2	3
SYD203	Rusça I	2	2	3	4	SYD202	Almanca II	2	2	3	4
						SYD204	Rusça II	2	2	3	4
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH301	Yabancı Dil Sınavlarına Hazırlık I	2	2	3	4	REH302	Yabancı Dil Sınavlarına Hazırlık II	2	2	3	4
REH303	Türk Edebiyatı	2	0	2	3	REH304	Rekreasyon ve Animasyon	1	1	2	3
REH305	Seyahat Acentaları Otomasyon Sistemleri	2	2	3	4	REH306	Merkezi Rezervasyon Sistemleri	2	2	3	4
REH307	Turizm Destinasyonları	2	0	2	3	REH308	Tarih Öncesi Dinler	2	0	2	2
REH309	Antik Kentler	2	0	2	2	REH310	Diksiyon	2	0	2	2
REH311	Selçuklu ve Osmanlı Sanatı	3	0	3	4	REH312	Türkiye'nin Flora ve Faunası	2	0	2	3
REH313	Rehberlik Uygulama Gezisi III	0	0	0	3	REH314	İletişim Becerileri	2	0	2	2
						REH316	Rehberlik ve Uygulama Gezisi IV	0	0	0	3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH315	İnanç Felsefesi	2	0	2	3	REH318	Seyahat İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0	2	3
REH317	Seyahat Sektöründe Yatırım Süreci	2	0	2	3	REH320	Festival ve Eğlence Etkinlikleri	2	0	2	3
REH319	Uluslararası Turizm Pazarları	2	0	2	3	REH322	Nezakat ve Görgü Kuralları	2	0	2	3
REH321	Biletleme	2	0	2	3	REH324	Sosyal Medya Yönetimi	2	0	2	3
REH323	Kültür Kenti İstanbul	2	0	2	3	SYD302	Almanca IV	2	2	3	4
SYD301	Almanca III	2	2	3	4	SYD304	Rusça IV	2	2	3	4
SYD303	Rusça III	2	2	3	4						

EK-29. (devam) Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH401	Turist Psikolojisi	2	0	2	3	REH402	Yönlendirilmiş Çalışma	0	2	1	3
REH403	Ulaştırma Sistemleri	3	0	3	4	REH404	Özel İlgi Turizmi	2	0	2	3
REH405	Sunum Teknikleri	2	0	2	4	REH406	Müze Rehberliği	2	0	2	3
REH407	Kruvaziyer Turist Rehberliği	2	0	2	3	REH408	Semavi Dinler	2	0	2	3
REH409	Turist Rehberliği Meslek Etiği	2	0	2	3	REH410	Tur Operasyonu	3	0	3	4
REH411	Mitoloji	2	0	2	3	REH412	Yaratıcı Drama	2	0	2	4
REH413	Rehberlik Uygulama Gezisi V	0	0	0	3	REH414	Rehberlik Uygulama Gezisi VI	2	0	2	3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH415	Şikayet Yönetimi	2	0	2	3	REH416	İşaret Dili	2	0	2	3
REH417	Çağdaş Yönetim Teknikleri	2	0	2	3	REH418	Türk Halk Bilimi	2	0	2	3
REH419	Anadolu Söylenceleri	2	0	2	3	REH420	Türk ve Dünya Mutfak Kültürü	2	0	2	3
REH421	Dünya Müzeleri	2	0	2	3	REH422	Turizmde Güncel Konular	2	0	2	3
REH423	Kültürler Arası İletişim	2	0	2	3	REH424	Seyahat İşletmelerinde Finansal Beceriler	2	0	2	3
SYD401	Almanca V	2	2	3	4	REH46	Seyahat İşletmeleri Maliyet Muhasebesi	2	0	2	3
SYD403	Rusça V	2	2	3	3	SYD402	Almanca VI	2	2	3	4
						SYD404	Rusça VI	2	2	3	4

EK-30. Necmettin Erbakan Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
50030001	Turizme Giriş	3	0	3	6	50030010	Şehirve Medeniyet	3	0	3	5
50030002	Hukukun Temel Kavramları	2	0	2	4	50030011	Genel İşletme	3	0	3	5
50030003	Genel Ekonomi	3	0	3	5	50030012	İletişim ve Davranış Bilimleri	3	0	3	5
50030005	Turizm Rehberliğine Giriş	3	0	3	6	50030013	Temel Bilgi Teknolojileri	2	2	3	6
50030006	Türk Dili I	2	0	2	2	50030014	Türk Dili II	2	0	2	2
50030007	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	50030015	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
50030008	Yabancı Dil I (İngilizce)	3	0	3	5	50030016	Yabancı Dil II	3	0	3	5
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
50030017	Turizm Pazarlaması	3	0	3	5	50030024	Arkeolojiye Giriş	3	0	3	3
50030018	Yönetim ve Organizasyon	3	0	3	3	50030025	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	5
50030019	Uygurlık Tarihi	2	0	2	5	50030026	Türk Mutfak Kültürü	3	0	3	4
50030020	Turizm Coğrafyası I	3	0	3	4	50030027	Türkiye Turizm Çekicilikleri	3	0	3	4
50030021	Dinler Tarihi	3	0	3	4	50030028	Turizm Coğrafyası II	3	0	3	4
50030022	Dünya Turizm Destinasyonları	3	0	3	4	50030029	Sağlık Tedbirleri ve İlk Yardım	2	0	2	3
50030023	İngilizce Konuşma ve Okuma	3	0	3	4	50030030	İş Hayatı İçin İngilizce	3	0	3	4
						50030083	Turizm Hukuku	2	0	2	3
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
50030031	Türkve Anadolu Mitolojisi	3	0	3	5	50030044	Tur Planlama ve Yönetimi	3	0	3	4
50030032	Anadolu Uygurkları I	2	0	2	4	50030045	Sanat Tarihi II	3	0	3	3
50030033	Sanat Tarihi I	3	0	3	3	50030047	Yunan Roma Mitolojisi	3	0	3	4
50030034	Konaklama İşletmeleri	2	0	2	3	50030048	Anadolu Uygurkları II	3	0	3	4
50030035	Eko Turizm Rehberliği	3	0	2	4	50030086	Seyahat İşletmelerinde Mesleki Paket Program Kullanımı	2	2	3	4
50030087	Mesleki Yabancı Dil I (İngilizce)	3	0	3	4	50030088	Mesleki Yabancı Dil II (İngilizce)	3	0	3	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
OZS101	Üniversite Hayatına Giriş	1	0	1	1	OZS102	Toplumsal Sorumluluk	1	0	1	1
50030036	II. Yabancı Dil Almanca I	3	0	3	4	50030049	II. Yabancı Dil Almanca III	3	0	3	4
50030038	II. Yabancı Dil Rusça I	3	0	3	4	50030051	II. Yabancı Dil Rusça II	3	0	3	4
50030041	Küreselleşme ve Turizm	3	0	3	3	50030055	İkonografya	3	0	3	3
50030043	Turizmde Sosyolojik Yaklaşımlar	3	0	3	3	50030056	Turizm ve Çevre	3	0	3	3
50030090	Akademik Türkçe	2	0		3						
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
50030057	Etkili Konuşma ve Profesyonel İletişim	3	0	3	4	50030069	Turizm Politikası ve Planlaması	3	0	3	4
50030058	Müze Rehberliği	3	0	3	4	50030070	Anadolu Antik Kentleri	3	0	3	4
50030063	Mesleki Yabancı Dil III (İngilizce)	3	0	3	4	50030071	Araştırma Projesi	3	0	3	4
50030064	İleri Düzeyde İngilizce I	3	0	3	4	50030076	Mesleki Yabancı Dil IV (İngilizce)	3	0	3	4
50030068	Yaz Stajı	0	0	0	5	50030077	İleri Düzeyde İngilizce II	3	0	3	4
50030085	Türkiye Flora ve Faunası	3	0	3	4	50030089	Girişimcilik Kültürü	1	0	1	1
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
50030059	II. Yabancı Dil Almanca III	3	0	3	4	50030072	II. Yabancı Dil Almanca IV	3	0	3	4
50030060	II. Yabancı Dil Rusça III	3	0	3	4	50030073	II. Yabancı Dil Rusça IV	3	0	3	4
50030066	Etkinlik Yönetimi	3	0	3	3	50030079	Sürdürülebilir Turizm	3	0	3	3
50030067	Destinasyon Yönetimi	3	0	3	3	50030080	Turizm Sektöründe Girişimcilik	3	0		3
						50030081	Turizm İşletmelerinde Rekreasyon ve Animasyon	3	0		3

*Mezun olmak için 45 iş günü staj tamamlanmalıdır.

EK-31. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TR113	Arkeoloji I	2	0		2	TR108	Anadolu Uygarlıkları I	2	0		0
AİT101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	TR114	Arkeoloji II	2	0		0
TR103	Sanat Tarihi I	2	0		2	AİT102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		0
ENF101	Temel Bilgisayar Teknolojisi Kullanımı	2	0		2	TR110	İşletme	2	0		0
TR111	Turizm	2	0		2	TR118	Sanat Tarihi II	2	0		0
TDL101	Türk Dili I	2	0		2	TDL102	Türk Dili II	2	0		0
TR101	Yoğun İngilizce	18	0		18	TR102	Yoğun İngilizce II	18	0		18
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TR213	Arkeoloji III	2	0		3	TR208	Anadolu Uygarlıkları	2	0		2
TR223	Sanat Tarihi III	2	0		2	TR220	Bizans Sanatı	2	0		2
TR207	Turist Rehberliği ve Tur Yönetimi	2	0		2	TR214	Seyahat Acentaları ve Tur Operatörleri	2	0		3
TR209	Türk ve Anadolu Mitolojisi	2	0		2	TR218	Türk Tarihi I	3	0		3
TR217	Türkiye Turizm Coğrafyası	3	0		3	TR202	Yoğun İngilizce IV	10	0		10
TR201	Yoğun İngilizce III	10	0		10	TR210	Yunanve Roma Mitolojisi	2	0		2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
BKE201	Bilimsel ve Kültürel Etkinlikler I	0	1		2	BKE202	Bilimsel ve Kültürel Etkinlikler II	0	1		2
TR231	Almanca I	6	0		6	TR230	Almanca II	6	0		6
TR233	Fransızca I	6	0		6	TR232	Fransızca II	6	0		6
TR237	İspanyolca I	6	0		6	TR236	İspanyolca II	6	0		6
TR235	İtalyanca I	6	0		6	TR234	İtalyanca II	6	0		6
TR239	Rusça I	6	0		6	TR238	Rusça II	6	0		6
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TR309	Anadolu Halk Kültürü	2	0		2	TR310	Dinler Tarihi	2	0		2
TR311	Etkinlik Yönetimi	2	0		2	TR308	Seçmeli Seminer	2	0		2
TR325	Turizm Ekonomisi	2	0		2	TR306	Sosyal Psikoloji	2	0		2
TR323	Türk Tarihi II	3	0		3	TR304	Turizm Pazarlaması	3	0		3
TR301	Yoğun İngilizce V	10	0		10	TR302	Yoğun İngilizce VI	10	0		10
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TR355	Public Relations	2	0		3	TR330	Destinasyon Yönetimi	2	0		2
TR319	Seyahat İşletmeciliği	2	0		2	TR324	Gastronomi	2	0		2
TR321	Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri	2	0		2	TR326	Önbüro	2	0		2
TR353	Tour Guiding and Tour Management	2	0		2	TR360	Tourism Marketing	2	0		2
TR357	Travel Business	2	0		2	TR358	Travel Agents and Tour Operators	2	0		2
TR349	Tur Planlaması ve Yönetimi	2	0		2	TR354	Turizmde Kriz Yönetimi	2	0		2
TR351	Turizm Sosyolojisi	2	0		2	TR356	Turizmde Uluslararası Tanıtım	2	0		2
TR347	Yaşayan Dünya Dinleri ve Kültürleri	2	0		2	TR328	Uygarlıklar Tarihi	2	0		2
TR307	Yer Ayırma Sistemleri ve Bilet Kesme	1	1		2	TR346	Almanca IV	4	0		4

EK-31. (devam) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

TR339	Almanca III	4	0	4	TR348	Fransızca IV	4	0	4		
TR341	Fransızca III	4	0	4	TR352	İspanyolca IV	4	0	4		
TR345	İspanyolca III	4	0	4	TR350	İtalyanca IV	4	0	4		
TR343	İtalyanca III	4	0	4							
TR359	Rusça III	4	0	4							
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TR401	Mesleki İngilizce I	8	0	10		TR406	Batı Uygarlığı	2	0	2	
TR403	Turizm Hukuku	2	0	2		TR402	Mesleki İngilizce II	8	0	10	
TR443	Turizmde İş Ahlakı	2	0	2		TR408	Sağlık Tedbirleri ve İlk Yardım	2	0	2	
TR407	Türkiye Müzeleri ve Antik Kentleri	2	0	2		TR404	Turizmde İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0	2	
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TR423	Bireylerarası İletişim	2	0	4		TR466	Consumer Behaviour in Tourism	2	0	4	
TR447	Dünya Coğrafyası ve Turizm Destinasyonları	2	0	4		TR462	Dünya Miras Alanları	2	0	4	
TR409	Mezuniyet Projesi I	3	0	4		TR458	Fotoğrafçılık	2	0	4	
TR449	Oryantiring	2	0	4		TR464	Human Resources Management	2	0	4	
TR445	Otel Otomasyon Sistemleri	2	0	4		TR442	İşaret Dili	2	0	4	
TR405	Özel İlgi Turizmi	2	0	4		TR410	Mezuniyet Projesi II	3	0	4	
TR455	Physical Geography of Turkey	2	0	4		TR468	Sustainable Tourism	2	0	4	
TR459	Publicity and Sales Promotion of Tourism	2	0	4		TR440	Seyahat İşletmelerinde Bilgisayar Uygulamaları	2	1	4	
TR453	Recreation and Animation	2	0	4		TR428	Sürdürülebilir Turizm	2	0	4	
TR405	Rekreasyon ve Animasyon	2	0	4		TR424	Turizmde Tüketici Davranışı	2	0	4	
TR443	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	2	0	4		TR454	Turizmin Etkilerinin Analizi	2	0	4	
TR451	Turizmde Tanıtım ve Satış Geliştirme	2	0	4		TR456	Türk Mutfağı	2	0	4	
TR427	Türkiye Fiziki Coğrafyası	2	0	4		TR460	Türkiye Flora ve Faunası	2	0	4	
TR457	World Geography and Tourism Destinations	2	0	4		TR446	Mesleki Almanca II	4	0	6	
TR435	Mesleki Almanca I	4	0	6		TR448	Mesleki Fransızca II	4	0	6	
TR437	Mesleki Fransızca I	4	0	6		TR452	Mesleki İspanyolca II	4	0	6	
TR441	Mesleki İspanyolca I	4	0	6		TR450	Mesleki İtalyanca II	4	0	6	
TR439	Mesleki İtalyanca I	4	0	6							

*Mezun olmak için 90 iş günü staj tamamlanmalıdır.

***İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

EK-32. Nişantaşı Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
EATA101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	EATA102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
EARS101	Araştırma ve Sunum Teknikleri	2	0	2	3	EYDL102	İngilizce Yazma Becerileri II	2	0	2	3
EREH105	Hukuka Giriş	3	0	3	5	EYDL104	İngilizce Dil Bilgisi II	2	0	2	3
EYDL101	İngilizce Yazma Becerileri I	2	0	2	3	EYDL106	İngilizce Okuma Anlama Becerileri II	2	0	2	3
EYDL103	İngilizce Dil Bilgisi I	2	0	2	3	EREH104	TurizmC oğrafyası	3	0	3	6
EYDL105	İngilizce Okuma Anlama Becerileri I	2	0	2	3	EREH106	Arkeoloji I	3	0	3	6
EREH103	Turizme Giriş	3	0	3	5	EREH102	Anadolu Uygarlıkları I	3	0	3	7
EREH101	Turist Rehberliği ve Meslek Kanunu	3	0	3	6						
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ETRL201	Türk Dili I	2	0	2	2	ETRD202	Türk Dili II	2	0	2	2
EYDL201	İngilizce Yazma Becerileri III	2	0	2	3	EYDL202	İngilizce Yazma Becerileri IV	2	0	2	3
EYDL203	İngilizce Okuma Anlama Becerileri III	2	0	2	3	EYDL204	İngilizce Okuma Anlama Becerileri IV	2	0	2	3
EYDL205	İngilizce Dinleme Konuşma Becerileri I	2	0	2	3	EYDL206	İngilizce Dinleme Konuşma Becerileri II	2	0	2	3
EREH205	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	3	0	3	6	EREH204	Dinler Tarihi	3	0	3	6
EREH203	Arkeoloji I	3	0	3	6	EREH206	İkonografi	3	0	3	6
EREH201	Anadolu Uygarlıkları II	3	0	3	7	EREH202	Turizm Mevzuatı	3	0	3	7
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
EYDL301	Mesleki İngilizce I	2	0	2	4	EREH302	Osmanlı Sanatı ve Kültürü	3	0	3	6
EREH301	Mitoloji	3	0	3	6	EYDL302	Mesleki İngilizce II	2	0	2	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
EREH303	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	3	0	3	5	EREH304	Sanat Tarihi	3	0	3	5
EREH309	Türk Halk Bilimi	3	0	3	5	EREH308	Bilim Tarihi	3	0	3	5
EREH311	Yiyecek İçecek Tarihi ve Kültürü	3	0	3	5	EREH310	Konaklama İşletmelerinde Yönetim	3	0	3	5
EREH313	Osmanlıca I	3	0	3	5	EREH312	Uygarlık Tarihi	3	0	3	5
EMAA301	Maker Atölyesi	3	0	3	5	EREH314	Osmanlıca II	3	0	3	5
EYSP301	Yaşam Boyu Spor	3	0	3	5	ETIC302	Toplumsal İlişkiler ve Çoğulculuk	3	0	3	5
ESSP301	Sosyal Sorumluluk Projesi	3	0	3	5	EYSP302	YaşamB oyu Spor	3	0	3	5
EREH307	Flora ve Fauna	3	0	3	5	EREH306	Müzecilik	3	0	3	5
EREH35	Turizm Ekonomisi	3	0	3	5	EISD302	Sign Language	3	0	3	5
EISP301	Spanish I	3	0	3	5	EISP302	Spanish II	3	0	3	5
ERUS301	Russian I	3	0	3	5	ERUS302	Russian II	3	0	3	5
EFRA301	French I	3	0	3	5	EFRA302	French II	3	0	3	5
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
EYDL401	Mesleki İngilizce III	2	0	2	4						
EREH401	Antik Yerleşimler	3	0	3	6						

EK-32. (devam) Nişantaşı Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER					
EREH409	İnsan Kaynakları Yönetimi	3	03	5	EREH402	İşBaşında Mesleki Uygulamalar	2	20	12	30
EREH411	Turizm Planlaması ve Politikası	3	03	5	EREH404	Bir Firmada Kadrolu Çalışmak	2	20	12	30
EREH413	Girişimcilik	3	03	5	EREH406	Uygulamalı Araştırma Projesi	2	20	12	30
EEDD401	Endüstri 4.0 ve Dijital Dönüşüm	3	03	5						
ETIC401	Toplumsal İlişkiler ve Çoğulculuk	3	03	5						
EISD401	İşaret Dili	3	03	5						
EREH407	Türk Mutfak Kültürü	3	03	5						
EREH403	Turizmde Meslek Etiği	3	03	5						
EREH405	Kültür ve Sanat	3	03	5						
EISP401	Spanish III	3	03	5						
ERUS401	Rusça III	3	03	5						
EFRA401	Fransızca III	3	03	5						

EK-33. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKT S	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKT S
ATİ101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	ATİ102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
TDİ101	Türk Dili I	2	0	2	2	TDİ102	Türk Dili II	2	0	2	2
TRH101	Turizme Giriş	3	0	3	5	TRH102	Turizm Rehberliğine Giriş	2	0	2	5
TRH103	İşletme Bilimine Giriş	2	0	2	4	TRH106	Turizmde İletişim ve Halkla İlişkiler	2	0	2	5
TRH107	Hukuk Başlangıcı	2	0	2	3	TRH108	Genel Muhasebe	2	0	2	3
TRH109	Genel Ekonomi	2	0	2	4	TRH110	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	1	1	2	2
TRH111	Pazarlama İlkeleri	2	0	2	4	TRH112	Davranış Bilimleri	3	0	3	5
TRH115	Temel İngilizce I	3	0	3	4	TRH114	Temel İngilizce II	3	0	3	4
TRH155	Samsun	1	0	0	0						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
YDA101	Almanca I	2	0	2	2	YDA102	Almanca II	2	0	2	2
YDF101	Fransızca I	2	0	2	2	YDF102	Fransızca II	2	0	2	2
YDİ101	İngilizce I	2	0	2	2	YDİ102	İngilizce II	2	0	2	2
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKT S	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKT S
TRH201	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	2	0	2	3	TRH202	Arkeoloji	2	0	2	3
TRH203	Dünya Uygarlık Tarihi	3	0	3	4	TRH206	Anadolu Uygarlıkları	3	0	3	4
TRH205	Turizmde Yönetim ve Organizasyon	3	0	3	4	TRH208	Yunanve Roma Mitolojisi	2	0	2	3
TRH207	Türkve Anadolu Mitolojisi	2	0	2	4	TRH210	Türk Tarihi ve Kültürü	2	0	2	4
TRH209	Turizm Pazarlaması	2	0	2	3	TRH212	Turizmde İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0	2	4
TRH211	Turizm Ekonomisi	2	0	2	3	TRH214	İstatistik	2	0	2	3
TRH215	Turizm Coğrafyası	3	0	3	4	TRH216	Dünya Coğrafyası ve Turizm Destinasyonları	2	0	2	4
						TRH288	Mesleki Staj	0	0	0	16
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
MYA201	Mesleki Yabancı Dil I Almanca	3	1	4	5	MYA202	Mesleki Yabancı Dil II Almanca	3	1	4	5
MYF201	Mesleki Yabancı Dil I Fransızca	3	1	4	5	MYF202	Mesleki Yabancı Dil II Fransızca	3	1	4	5
MYİ201	Mesleki Yabancı Dil I İngilizce	3	1	4	5	MYİ202	Mesleki Yabancı Dil II İngilizce	3	1	4	5
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKT S	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKT S
TRH301	Turizm Mevzuatı	2	0	2	4	TRH302	Tur Yönetimi	2	1	3	5
TRH303	Sanat Tarihi	3	0	3	4	TRH304	Dünya'da ve Türkiye'de Müzeler	2	0	2	5
TRH305	Dinler Tarihi	2	0	2	4	TRH306	Turizm Sosyolojisi	2	0	2	5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
MYA301	Mesleki Yabancı Dil III Almanca	3	1	4	5	MYA302	Mesleki Yabancı Dil IV Almanca	3	1	4	5
MYF301	Mesleki Yabancı Dil III Fransızca	3	1	4	5	MYF302	Mesleki Yabancı Dil IV Fransızca	3	1	4	5

EK-33. (devam) Ondokuz Mayıs Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

MYİ301	Mesleki Yabancı Dil III İngilizce	3	1	4	5	MYİ302	Mesleki Yabancı Dil IV İngilizce	3	1	4	5
TRH307	Turizmde Örgütsel Davranış	2	0	2	4	TRH308	Rekreasyon ve Animasyon Yönetimi	2	0	2	3
TRH309	Destinasyon Yönetimi	2	0	2	4	TRH310	Protokol Bilgisi ve Görgü Kuralları	2	0	2	3
TRH311	Önbüro Yönetimi	2	0	2	4	TRH312	Anadolu El Sanatları	2	0	2	3
TRH313	Türk Mimarisi ve Sanatı	2	0	2	4	TRH314	Turizmde Tüketici Davranışları	2	0	2	3
TRH317	Dünya Mutfak Kültürü	2	0	2	4	TRH316	Özel İlgi Turizmi	2	0	2	3
TRH319	Türkiye Coğrafyası	2	0	2	4	TRH318	Türk Mutfak Kültürü	2	0	2	3
TRH321	Marka Şehirler	2	0	2	4	SAL302	Seçmeli Yabancı Dil II Almanca	3	0	3	4
SAL301	Seçmeli Yabancı Dil I Almanca	3	0	3	5	SAR302	Seçmeli Yabancı Dil II Arapça	3	0	3	4
SAR301	Seçmeli Yabancı Dil I Arapça	3	0	3	5	SFR302	Seçmeli Yabancı Dil II Fransızca	3	0	3	4
SFR301	Seçmeli Yabancı Dil I Fransızca	3	0	3	5	SİN302	Seçmeli Yabancı Dil II İngilizce	3	0	3	4
SİN301	Seçmeli Yabancı Dil I İngilizce	3	0	3	5	SRS302	Seçmeli Yabancı Dil II Rusça	3	0	3	4
SRS301	Seçmeli Yabancı Dil I Rusça	3	0	3	5						
Yedinci Yarıyıl						Sekizinci Yarıyıl					
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKT S	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKT S
TRH401	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	3	0	3	4	TRH402	Mezuniyet Projesi	1	2	2	4
TRH403	Meslek Etiği	2	0	2	4	TRH404	Turizmin Güncel Sorunları	2	0	2	4
TRH405	Anadolu Halk Kültürü	2	0	2	4	TRH406	Dünyada ve Anadolu'da Antik Kentler	2	0	2	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
MYA401	Mesleki Yabancı Dil V Almanca	3	1	4	5	MYA402	Mesleki Yabancı Dil VI Almanca	3	1	4	5
MYF401	Mesleki Yabancı Dil V Fransızca	3	1	4	5	MYF402	Mesleki Yabancı Dil VI Fransızca	3	1	4	5
MYİ401	Mesleki Yabancı Dil V İngilizce	3	1	4	5	MYİ402	Mesleki Yabancı Dil VI İngilizce	3	1	4	5
TRH407	Seyahat İşletmelerinde Biletleme ve Rezervasyon	1	2	2	4	TRH408	Türkiye Flora ve Faunası	2	0	2	4
TRH409	İkonografi	2	0	2	4	TRH412	Turizm Politikası ve Planlaması	2	0	2	4
TRH411	Sürdürülebilir Turizm	2	0	2	4	TRH414	Bilim Tarihi	2	0	2	4
TRH413	Gastronomi Turizmi	2	0	2	4	TRH416	Harita Okuma Bilgisi	2	0	2	4
TRH415	Kongre, Toplantı ve Fuar Organizasyonu	2	0	2	4	TRH418	Kültürel Miras Turizmi	2	0	2	4
TRH421	Turizm Rehberliği Seminerleri I	2	0	2	4	TRH420	Samsun Halk Kültürü ve Gelenekleri	2	0	2	4
SAL401	Seçmeli Yabancı Dil III Almanca	3	0	3	5	TRH422	Turizm Rehberliği Seminerleri II	2	0	2	4
SAR401	Seçmeli Yabancı Dil III Arapça	3	0	3	5	SAL402	Seçmeli Yabancı Dil IV Almanca	3	0	3	5
SFR401	Seçmeli Yabancı Dil III Fransızca	3	0	3	5	SAR402	Seçmeli Yabancı Dil IV Arapça	3	0	3	5
SİN401	Seçmeli Yabancı Dil III İngilizce	3	0	3	5	SFR402	Seçmeli Yabancı Dil IV Fransızca	3	0	3	5
SRS401	Seçmeli Yabancı Dil III Rusça	3	0	3	5	SİN402	Seçmeli Yabancı Dil IV İngilizce	3	0	3	5
						SRS402	Seçmeli Yabancı Dil IV Rusça	3	0	3	5

*Mezun olmak için 100 günlük staj tamamlanmalıdır.

EK-34. Pamukkale Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TKD101	Türk Dili I	2	0	2	2	TKD102	Türk Dili II	2	0	2	2
ATI101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	ATI102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2
TURI101	Turizme Giriş	3	0	5	5	ING102	İngilizce II	4	0	6	6
TURI103	Turizm Ekonomisi	3	0	5	5	GMS108	Turizm Sosyolojisi	3	0	5	5
ING101	İngilizce I	4	0	6	6	TURI105	Turizm Pazarlaması	3	0	5	5
REH105	Antik Anadolu Tarihi I	2	0	5	5	TURI104	Turizm Coğrafyası	4	0	5	5
REH107	Antik Anadolu'da Günlük Yaşam	2	0	5	5	REH106	Antik Anadolu Tarihi II	2	0	5	5
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TURI209	Turizmde Yönetim ve Organizasyon	3	0	5	5	REH208	Mesleki İngilizce II	3	0	5	5
TURI106	Turizm Mevzuatı	3	0	5	5	REH206	Hizmet Sektöründe Kalite Yönetimi	3	0	5	5
REH207	Mesleki İngilizce I	3	0	5	5	TURI208	Turizm İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0	4	4
ILH316	Dinler Tarihi I	2	0	5	5	REH210	Staj	0	0	1	1
REH209	Eski Önasya Mitolojisi I	3	0	5	5	REH214	Eski Batı Tarihi ve Mitolojisi	3	0	5	5
STA123	Sanat Tarihi Kavramları I	2	0	5	5	REH216	Turist Rehberliğinde Mesleki Etik	3	0	5	5
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TURI205	Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü	3	0	5	5	REH302	Dünya Coğrafyası ve Destinasyonlar	3	0	5	5
REH303	Müze Rehberliği	3	0	5	5	TURI204	Turizm Rehberliği	3	0	5	5
ARK229	İkonografi I	3	0	5	5	TURI304	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	3	0	5	5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
ALM103	Almanca I	3	0	5	5	ALM104	Almanca II	3	0	5	5
CIN103	Çince I	3	0	5	5	CIN104	Çince II	3	0	5	5
ISP103	İspanyolca I	3	0	5	5	ISP104	İspanyolca II	3	0	5	5
ITA103	İtalyanca I	3	0	5	5	ITA104	İtalyanca II	3	0	5	5
JAP103	Japonca I	3	0	5	5	JAP104	Japonca II	3	0	5	5
RUS103	Rusça I	3	0	5	5	RUS104	Rusça II	3	0	5	5
REH307	Anadolu Halk Kültürü	3	0	5	5	GMS410	Yöresel Türk Mutfakları	3	0	5	5
REH315	Dünya Coğrafyası	3	0	5	5	GMS414	Şarap Kültürü	3	0	5	5
REH317	Müze Rehberliği Yönetimi	3	0	5	5	REH308	Sürdürülebilirlik Yönetimi	3	0	5	5
REH319	Yer Hizmetleri Yönetimi	3	0	5	5	REH310	Kültürel Miras Yönetimi	3	0	5	5
STA475	Anadolu El Sanatları	2	0	5	5	REH312	Ulaştırma Şirketlerinde Stratejik Yönetim	3	0	5	5
TURI311	Sürdürülebilir Turizm	3	0	5	5	TURI309	AB ve Turizm İlişkileri	3	0	5	5
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH403	Alternatif Turizm	3	0	5	5	REH408	Turizmde İletişim ve Halkla İlişkiler	3	0	5	5
REH405	Özel İlgi Turizmi	3	0	5	5	CGL147	İlk Yardım	3	0	5	5
BIO423	Türkiye Florası	2	0	5	5	BIO438	Türkiye Faunası	2	0	5	5

EK-34. (devam) Pamukkale Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
ALM401	Almanca III	3	0	5	5	ALM402	Almanca IV	3	0	5	5
CIN401	Çince III	3	0	5	5	CIN402	Çince IV	3	0	5	5
ISP401	İspanyolca III	3	0	5	5	ISP402	İspanyolca IV	3	0	5	5
ITA401	İtalyanca III	3	0	5	5	ITA402	İtalyanca IV	3	0	5	5
JAP401	Japonca III	3	0	5	5	JAP402	Japonca IV	3	0	5	5
RUS401	Rusça III	3	0	5	5	RUS402	Rusça IV	3	0	5	5
GMS313	Gastronomi Turizmi	3	0	5	5	GMS412	Catering	3	0	5	5
REH407	Biletleme ve Otomasyon Sistemleri	3	0	5	5	REH410	Spor Turizmi Destinasyonları	3	0	5	5
REH409	Anadolu Tarihine Giriş	3	0	5	5	REH412	Biletleme ve Tarifeler	3	0	5	5
REH411	Eski Anadolu Coğrafyası	3	0	5	5	REH414	Turizmde Kültürler Arası İletişim	3	0	5	5
REH413	Wellness Turizmi	3	0	5	5	TURI308	Otel İşletmelerinde Yönetim Bilgi Sistemi	3	0	5	5
TURI409	Kongre ve Fuar Yönetimi	3	0	5	5	TURI411	Otel İşletmelerinde Müşteri İlişkileri Yönetimi	3	0	5	5
TURI415	Turizmde Rekreasyon	3	0	5	5						

*Mezun olmak için 30 günlük staj tamamlanmalıdır.

EK-35. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TRF101	Genel Turizm	3	0	3	5	TUR102	Türk Dili	4	0	4	4
TRF103	Genel İşletme	3	0	3	4	TRF102	Davranış Bilimleri	3	0	3	4
TRH103	İngilizce I	8	0	8	8	TRF104	Turizm Mevzuatı	3	0	3	4
TRF105	Turizm Sosyolojisi	3	0	3	4	TRH102	Seyahat İşletmeciliği	3	0	3	5
TRF107	Hukuka Giriş	3	0	3	4	TRH104	Turizm Coğrafyası II	3	0	3	5
TRH101	Turizm Coğrafyası I	3	0	3	5	TRH106	İngilizce II	8	0	8	8
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ENF201	Temel Bilgi Teknolojisi Kullanımı	2	1	3	4	ATA202	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	4	0	4	4
TRF201	Mesleki İngilizce I	6	0	6	6	TRF202	Mesleki İngilizce II	6	0	6	6
TRH201	Turist Rehberliği I	3	0	3	4	TRH202	Müze Yönetimi	3	0	3	4
TRH203	Seyahat İşletmeleri Otomasyonu ve Biletleme	2	2	3	4	TRH202	Turist Rehberliği II	3	0	3	4
TRH205	İnsan İlişkileri ve İletişim Becerileri	3	0	3	4	TRH206	Dinler Tarihi	3	0	3	3
TRH207	Türkiye Flora ve Faunası	2	0	2	3	TRH208	Destinasyon Yönetimi	3	0	3	4
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TRF221	İnsan Kaynakları Yönetimi	3	0	3	5	TRF218	Turizm ve Kentleşme	3	0	3	5
TRF223	Turizm İşletmelerinde Yönetim ve Organizasyon	3	0	3	5	TRF220	Servis ve Protokol Bilgisi	3	0	3	5
TRF225	Turizm İşletmeciliği	3	0	3	5	TRF222	Türk ve Dünya Mutfağı	3	0	3	5
TRF227	Beslenme İlkeleri ve Menü Planlama	3	0	3	5	TRF224	Turizm Finansmanı	3	0	3	5
TRH215	Rehber ve İşletme İlişkileri	3	0	3	5	TRF228	Sağlık Turizmi İşletmeciliği	3	0	3	5
TRH217	Tesis Rehberliği	3	0	3	5	TRH212	İnanç Turizmi Organizasyonu	3	0	3	5
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TRF301	Mesleki İngilizce III	6	0	6	6	TRF302	Mesleki İngilizce IV	6	0	6	6
TRF309	Staj I	0	1	1	5	TRH302	Turizm Pazarlaması	3	0	3	4
TRH301	Tur Planlaması ve Yönetimi	3	0	3	3	TRH304	Mitoloji	3	0	3	3
TRH303	Turizmde Ulaştırma Hizmetleri	3	0	3	2	TRH306	Rehberlik Meslek Etiği	3	0	3	3
TRH305	Anadolu Uygarlıkları	3	0	3	2	TRH308	Türk Kültürü ve Tarihi	3	0	3	4
TRH307	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	2	0	2	2						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TRF309	Turizm Almancası I	4	0	4	5	TRF310	Turizm Almancası II	4	0	4	5
TRF311	Turizm Rusçası I	4	0	4	5	TRF312	Turizm Rusçası II	4	0	4	5
TRF315	Turizm Arapçası I	4	0	4	5	TRF314	Turizm Arapçası II	4	0	4	5
TRF317	Turizm Çincesi I	4	0	4	5	TRF316	Turizm Çincesi II	4	0	4	5
TRF319	Turizm ve Çevre	3	0	3	5	TRF322	Araştırma Yöntemleri	3	0	3	5
TRF321	Turizmde Yatırım ve Proje Analizi	3	0	3	5	TRF324	Türkiye Ekonomisi	3	0	3	5
TRF325	Turizm Ekonomisi	3	0	3	5	TRF326	Otel İşletmeleri Otomasyonu	3	0	3	5
TRF327	Turizmde İletişim ve Halkla İlişkiler	3	0	3	5	TRF330	Turizmde Güncel Sorunlar	3	0	3	5
TRF329	Genel Muhasebe	3	0	3	5	TRF332	Turizm ve Bölgesel Kalkınma	3	0	3	5
TRH315	Yerel Halk ve Rehber İlişkileri	3	0	3	5	TRF334	Yerel Rehberlik ve Sakarya	3	0	3	5

EK-35. (devam) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

TRH317	Selçuklu Kültür ve Mimarisi	3	0	3	5	TRF336	Seyahat İşletmeleri Muhasebesi	3	0	3	5
TRH323	Sosyal Medya ve Turizm	3	0	3	5						
Yedinci Yarıyıl						Sekizinci Yarıyıl					
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TRH401	Arkeoloji	3	0	3	3	TRH404	Mesleki Uygulamalar	0	20	10	15
TRH403	Sanat Tarihi	3	0	3	4						
TRH405	Türk Halk Bilimi ve Efsaneleri	3	0	3	3						
TRH407	Mesleki İngilizce V	6	0	6	6						
TRH409	Staj	0	1	1	5						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TRF411	Turizm Almancası III	4	0	4	5		Üniversite Ortak Seçmeli (2 Adet)	0	0	0	10
TRF413	Turizm Rusçası III	4	0	4	5		Girişimcilik ve Proje Yönetimi	0	0	0	5
TRF415	Turizm Arapçası III	4	0	4	5						
TRF417	Turizm Çincesi III	4	0	4	5						
TRF421	Kongre ve Fuar Organizasyonu	3	0	3	5						
TRF427	Uluslararası Seyahat Hareketleri	3	0	3	5						
TRF429	Turizmde Yönetim Yaklaşımları	3	0	3	5						
TRF431	Özel İlgi Turizmi	3	0	3	5						
TRF433	Etkinlik Yönetimi	3	0	3	5						
TRF435	Turizm Davranışı	3	0	3	5						
TRH423	Osmanlı Kültür ve Mimarisi	3	0	3	5						

*Mezun olmak için 60 günlük staj ve bir (bahar) yarıyıl (14 hafta) mesleki uygulama tamamlanmalıdır.

EK-36. Selçuk Üniversitesi Beyşehir Ali Akkanat Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2805101	Yabancı Dil I İngilizce	6	0		10	2805201	Yabancı Dil II İngilizce	6	0		10
2805102	Arkeoloji	1	1		3	2805202	Türkiye Florası ve Faunası	1	1		4
2805103	İletişim Becerileri	2	0		2	2805203	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	2	0		2
2805104	Türk Dili	4	0		4	2805204	Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi	4	0		4
2805105	Turist Rehberliği	2	2		6	2805205	Türkiye Turizm Coğrafyası	2	0		4
2805106	Genel Turizm Bilgisi	2	0		3	2805206	Mitoloji	2	0		3
2805107	Turizmde Etik	2	0		2	2805207	İlkyardım	1	1		3
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2805301	Yabancı Dil III İngilizce	4	0		6	2805401	Yabancı Dil IV	4	0		6
2805302	İş Sağlığı ve Güvenliği	2	0		2	2805402	Tur Planlaması ve Yönetimi	2	0		3
2805303	Alternatif Turizm Hareketleri	2	0		3	2805403	Önbüro	1	1		3
2805304	Dinler Tarihi	2	0		3	2805404	Anadolu Halk Kültürü	2	0		2
2805305	Anadolu Uygarlıkları I	4	0		6	2805405	Anadolu Uygarlıkları II	4	0		6
2805317	Turizmde Kalite Yönetimi	2	0		4	2805416	Finansal Okur Yazarlık	2	0		4
2805318	Menü Yönetimi	2	0		4	2805419	Rekreasyon ve Animasyon II	2	0		4
2805319	Rekreasyon ve Animasyon	2	0		4	2805420	Dünya Klasikleri II	2	0		4
2805320	Dünya Klasikleri I	2	0		4	2805421	Ses ve Diksiyon	2	0		4
2805321	Protokol Bilgisi	2	0		4	2805425	Doğa Yürüyüşü Turizmi	1	1		4
2805324	Yönetim ve Organizasyon	2	0		4	2805426	Beyşehir Yöresi Turizmi	1	1		4
2805325	Doğa Yürüyüşü Turizmi	1	1		4						
2805326	Beyşehir Yöresi Turizmi	1	1		4						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
2805306	Mesleki İngilizce I	4	0		6	2805406	Mesleki İngilizce II	4	0		6
2805307	Mesleki Almanca I	4	0		6	2805407	Mesleki Almanca II	4	0		6
2805308	Mesleki Rusça I	4	0		6	2805408	Mesleki Rusça II	4	0		6
2805309	Mesleki Arapça I	4	0		6	2805409	Mesleki Arapça II	4	0		6
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2805501	Yabancı Dil V İngilizce	4	0		6	2805601	Yabancı Dil VI İngilizce	4	0		6
2805502	Turizm Pazarlaması	2	0		3	2805602	Kongre ve Fuar Organizasyonu	1	1		3
2805503	Anadolu Antik Kentleri	2	0		4	2805603	Seyahat İşletmelerinde Biletleme ve Rezervasyon	1	1		4
2805504	Roma ve Bizans Sanatı	2	0		4	2805604	Dünya Kültürleri	2	0		4
2805505	Anadolu Türk Tarihi	2	0		3	2805605	Anadolu Türk İslam Sanatı	2	0		3
2805510	Ekoloji ve Turizm	2	0		4	2805610	Sürdürülebilir Turizm	2	0		4
2805512	Turizmde Girişimcilik	2	0		4	2805612	Kültür Tarihi	2	0		4
2805517	Turizmde Üretim İşlemleri	2	0		4	2805617	Küresel Turizm İşletmeciliği	2	0		4
2805518	Yenilik Yönetimi	2	0		4	2805619	Turizm İşletmelerinde Stratejik Yönetim	2	0		4
2805520	Rekreasyon ve Animasyon III	2	0		4	2805620	Rekreasyon ve Animasyon IV	2	0		4
2805521	Turizm Tesisleri Uygulaması I	2	1		4	2805621	Turizm Tesisleri Uygulaması II	0	2		4

EK-36. (devam) Selçuk Üniversitesi Beyşehir Ali Akkanat Turizm Fakültesi Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

SEÇMELİ DERSLER				SEÇMELİ DERSLER							
2805506	Mesleki İngilizce III	4	0	6	2805606	Mesleki İngilizce IV	4	0	6		
2805507	Mesleki Almanca III	4	0	6	2805607	Mesleki Almanca IV	4	0	6		
2805508	Mesleki Rusça III	4	0	6	2805608	Mesleki Rusça IV	4	0	6		
2805509	Mesleki Arapça III	4	0	6	2805609	Mesleki Arapça IV	4	0	6		
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2805701	Yabancı Dil VII İngilizce	4	0		6	2805801	Yabancı Dil VIII İngilizce	4	0		6
2805702	Sosyal Psikoloji	2	0		3	2805802	Turizmde Güncel Sorunlar	2	0		3
2805703	Turizmde Tanıtma	2	0		4	2805803	Turist Rehberliği Uzmanlığı	2	0		4
2805704	Turizm Hukuku	2	0		3	2805804	Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri	2	1		4
2805705	Türkiye'de Müzeler	2	0		4	2805805	Destinasyon Yönetimi	2	0		3
2805710	İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0		4	2805810	Kruvaziyer Turizmi	2	0		4
2805711	Pazarlama Araştırmaları	2	0		4	2805813	Sağlık Turizmi	2	0		4
2805718	Turizm Pazarlaması ve Politikaları	2	0		4	2805814	Banket Satışı ve Uygulamaları	2	0		4
2805719	Özel İlgil Turizmi	2	0		4	2805817	Turizm Sosyolojisi	2	0		4
2805720	Av Turizmi Rehberliği	2	0		4	2805820	Sosyal Sorumluluk	1	1		4
2805721	Kuş Gözlem Turizmi Rehberliği	1	1		4	2805821	Konya Turizmi	1	1		4
SEÇMELİ DERSLER				SEÇMELİ DERSLER							
2805706	Mesleki İngilizce V	4	0		6	2805806	Mesleki İngilizce VI	4	0		6
2805707	Mesleki Almanca V	4	0		6	2805807	Mesleki Almanca VI	4	0		6
2805708	Mesleki Rusça V	4	0		6	2805808	Mesleki Rusça VI	4	0		6

EK-37. Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2908101	Yoğun İngilizce I	8	0		10	2908201	Yoğun İngilizce II	8	0		10
2908102	Türk Dili I	2	0		2	2908202	Türk Dili II	2	0		2
2908103	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	2908203	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
2908104	Temel Bilgi Teknolojileri	3	0		3	2908204	Turizm Coğrafyası	3	0		3
2908105	Turizm	2	0		3	2908205	Türk Halk Bilimi	2	0		3
2908106	Turist Rehberliği ve Meslek Etiği	2	1		4	2908206	İletişim Becerileri	2	0		2
2908107	Türk Medeniyeti Tarihi I	2	0		3	2908207	Türkve Anadolu Mitolojisi	3	0		5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
2908108	Almanca I	3	0		3	2908208	Almanca II	3	0		3
2908109	Arapça I	3	0		3	2908209	Arapça II	3	0		3
2908110	Çince I	3	0		3	2908210	Çince II	3	0		3
2908111	Rusça I	3	0		3	2908211	Rusça II	3	0		3
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2908301	İngilizce I	6	0		8	2908401	İngilizce II	6	0		8
2908302	Anadolu Medeniyetleri I	3	0		5	2908402	Anadolu Medeniyetleri II	3	0		5
2908303	Arkeoloji I	3	0		5	2908403	Arkeoloji II	3	0		5
2908304	Rekreasyonel Liderlik	2	0		3	2908404	Sağlık ve İlk Yardım	1	1		2
2908305	Türk Mutfak Kültürü	3	0		4	2908405	Yunanve Roma Mitolojisi	3	0		5
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
2908306	Turizm Pazarlaması	2	0		2	2908406	Turizm ve Çevre	2	0		2
2908307	Turizm Ekonomisi	2	0		2	2908407	Yönetim Organizasyon	2	0		2
2908308	Kültürel Miras ve Turizm	2	0		2	2908408	Halkla İlişkiler	2	0		2
2908309	Girişimcilik	2	0		2	2908409	Turizm İşletmeciliği	2	0		2
2908310	Almanca III	3	0		3	2908410	Almanca IV	3	0		3
2908311	Arapça III	3	0		3	2908411	Arapça IV	3	0		3
2908312	Çince III	3	0		3	2908412	Çince IV	3	0		3
2908313	Rusça III	3	0		3	2908413	Rusça IV	3	0		3
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2908501	Mesleki İngilizce I	3	0		8	2908601	Mesleki İngilizce II	3	3		8
2908502	Sanat Tarihi I	2	0		5	2908602	Türk Medeniyeti Tarihi II	3	0		4
2908503	Turizmin Sosyal Psikolojik Dinamikleri	3	0		5	2908603	Sanat Tarihi II	2	0		5
2908504	Dinler Tarihi	3	0		4	2908604	Turizm Mevzuatı	2	0		3
2908505	Flora ve Fauna	2	0		3	2908605	Araştırma Yöntemleri	2	0		3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
2908506	Etkinlik Yönetimi	2	0		2	2908606	Otel Otomasyon Sistemleri	2	0		3
2908507	Tanıtma ve Satış Geliştirme	2	0		2	2908607	İnsan Kaynakları Yönetimi	2	0		3
2908508	Destinasyon Yönetimi	2	0		2	2908608	Uluslararası Turizm Hareketleri	2	0		3

EK-37. (devam) Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm
Rehberliği Bölümü Müfredatı

2908509	Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü	2	0	2	2908609	Özel İlgi Turizmi	2	0	3		
2908510	Almanca V	3	0	3	2908610	Mesleki Almanca I	2	2	4		
2908511	Arapça V	3	0	3	2908611	Mesleki Arapça I	2	2	4		
2908512	Çince V	3	0	3	2908612	Mesleki Çince I	2	2	4		
2908513	Rusça V	3	0	3	2908613	Mesleki Rusça I	2	2	4		
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
2908701	Mesleki İngilizce III	2	2		6	2908801	Mesleki İngilizce IV	2	2		6
2908702	Türk Sanatı	3	0		2	2908802	Müzeler ve Antik Yerleşimler	2	0		2
2908703	İkonografi	2	0		2	2908803	Kültürel Tercihler Yönetimi	2	0		3
2908704	Tur Çeşitleri ve Yönetimi	2	1		5	2908804	Akademik ve Mesleki Gelişim Projesi	2	2		5
2908705	Staj I (240 Saat)	30 işgünü			8	2908805	Staj II (240 Saat)	30 işgünü			8
SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER						
2908706	Seyahat Otomasyon Sistemleri	2	0		2	2908806	Drama	2	0		2
2908707	Turist Davranışları	2	0		2	2908807	Protokol Bilgisi ve Görgü Kuralları	2	0		2
2908708	Türk Düşünce Tarihi	2	0		2	2908808	Örgütsel Davranış	2	0		2
2908709	Turizm Politikası ve Planlaması	2	0		2	2908809	Türk Turizmi Analizleri	2	0		2
2908710	Mesleki Almanca II	2	2		4	2908810	Mesleki Almanca III	2	2		4
2908711	Mesleki Arapça II	2	2		4	2908811	Mesleki Arapça III	2	2		4
2908712	Mesleki Çince II	2	2		4	2908812	Mesleki Çince III	2	2		4
2908713	Mesleki Rusça II	2	2		4	2908813	Mesleki Rusça III	2	2		4

***İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almaktadır.

EK-38. Sinop Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
AI101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	AI102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
ENF104	Bilgisayar	2	2		4	TD102	Türk Dili II	2	0		2
TD101	Türk Dili I	2	0		2	TUR102	Turist Rehberliği	2	0		4
TUR101	Turizme Giriş	2	0		2	TUR104	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	2	0		3
TUR103	Turizm ve Çevre	2	0		2	TUR106	Turizmde İletişim	2	0		3
TUR105	Turizmde Etik	2	0		2	TUR108	Mesleki Yabancı Dil Konuşma İngilizce I	1	4		5
TUR107	Mesleki Yabancı Dil I İngilizce	10	0		10	TUR116	Mesleki Yabancı Dil Okuma İngilizce I	3	0		3
YD101	Yabancı Dil İngilizce I	2	0		2	TUR118	Mesleki Yabancı Dil Dinleme İngilizce I	1	1		2
						YD102	Yabancı Dil İngilizce II	2	0		2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TUR109	Almanca I	4	0		4	TUR110	Almanca II	4	0		4
TUR111	Rusça I	4	0		4	TUR112	Rusça II	4	0		4
TUR113	Arapça I	4	0		4	TUR114	Arapça II	4	0		4
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR201	Arkeoloji I	2	0		2	TUR202	Arkeoloji II	2	0		2
TUR203	Halk Bilimi	2	0		3	TUR204	Mitoloji I	2	0		3
TUR205	Turist Rehberliği ve Turizm Mevzuatı	2	0		3	TUR206	Tur Planlaması ve Yönetimi	2	0		3
TUR207	Mesleki Yabancı Dil Konuşma İngilizce II	1	4		6	TUR208	Mesleki Yabancı Dil Konuşma İngilizce III	1	4		6
TUR215	Anadolu Uygarlıkları I	2	0		3	TUR216	Anadolu Uygarlıkları II	2	0		3
TUR217	Turizm Coğrafyası I	3	0		3	TUR218	Turizm Coğrafyası II	3	0		3
TUR219	Mesleki Yabancı Dil Okuma İngilizce II	3	0		4	TUR220	Mesleki Yabancı Dil Okuma İngilizce III	3	0		4
TUR221	Mesleki Yabancı Dil Dinleme İngilizce II	1	1		2	TUR222	Mesleki Yabancı Dil Dinleme İngilizce III	1	1		2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
TUR209	Almanca III	4	0		4	TUR210	Almanca IV	4	0		4
TUR211	Rusça III	4	0		4	TUR212	Rusça IV	4	0		4
TUR213	Arapça III	4	0		4	TUR214	Arapça IV	4	0		4
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR301	Mitoloji II	2	0		3	TUR302	Sanat Tarihi II	2	0		3
TUR303	Sanat Tarihi I	2	0		3	TUR304	Özel İlgi Turizmi	2	0		2
TUR305	Turizm Sosyolojisi ve Turist Psikolojisi	2	0		2	TUR306	Araştırma Yöntemleri	2	1		3
TUR307	Mesleki Yabancı Dil Konuşma İngilizce IV	1	4		6	TUR308	Mesleki Yabancı Dil Konuşma İngilizce V	1	4		6

EK-38. (devam) Sinop Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu
Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

TUR315	Dinler Tarihi I	2	0	2	TUR316	Dinler Tarihi II	2	0	2		
TUR317	Mesleki Yabancı Dil Okuma İngilizce IV	3	0	4	TUR318	Mesleki Yabancı Dil Dinleme İngilizce V	1	1	2		
TUR319	Mesleki Yabancı Dil Dinleme İngilizce IV	1	1	2	TUR326	Mesleki Yabancı Dil Okuma İngilizce V	3	0	4		
	SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER					
TUR309	Almanca V	4	0	4	TUR310	Almanca VI	4	0	4		
TUR311	Rusça V	4	0	4	TUR312	Rusça VI	4	0	4		
TUR313	Arapça V	4	0	4	TUR314	Arapça VI	4	0	4		
TUR321	Turizm Ekonomisi	2	0	2	TUR322	Gastronomi Bilimi	2	0	2		
TUR323	Turizm Terminolojisi	2	0	2	TUR324	Müze Rehberliği	2	0	2		
TUR325	Güncel Turizm Hareketleri	2	0	2	TUR328	İnanç Turizmi	2	0	2		
TUR327	Halkla İlişkiler	2	0	2	TUR330	Kalite Yönetimi	2	0	2		
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TUR401	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	2	0	2		TUR404	Mezuniyet Projesi II	0	2	2	
TUR405	Turizm Pazarlaması	2	0	3		TUR408	Mesleki Yabancı Dil Konuşma İngilizce VII	1	2	4	
TUR407	Mesleki Yabancı Dil Konuşma İngilizce VI	1	4	6		TUR416	Mesleki Yabancı Dil Okuma İngilizce VII	2	0	2	
TUR415	İkonografi	2	0	3		TUR418	Mesleki Yabancı Dil Dinleme İngilizce VII	1	1	2	
TUR417	Mesleki Yabancı Dil Okuma İngilizce VI	3	0	4		TUR402	Staj	0	0	16	
TUR419	Mesleki Yabancı Dil Dinleme İngilizce VI	1	1	2		TUR428	Otomasyon	2	0	2	
TUR429	Mezuniyet Projesi I	1	1	2			SEÇMELİ DERSLER				
TUR403	Görgü ve Protokol Kuralları	2	0	2		TUR410	Almanca VIII	2	0	2	
TUR431	Dünya Kültürleri	2	0	2		TUR412	Rusça VIII	2	0	2	
	SEÇMELİ DERSLER					TUR414	Arapça VIII	2	0	2	
TUR409	Almanca VII	4	0	4		TUR420	Kariyer Gelişimi ve Kariyer Planlaması	2	0	2	
TUR411	Rusça VII	4	0	4		TUR422	Turizmde Uluslararası Tanıtımı	2	0	2	
TUR413	Arapça III	4	0	4		TUR424	Girişimcilik	2	0	2	
TUR421	EkoTurizm	2	0	2		TUR426	Fotoğrafçılık	2	0	2	
TUR423	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği	2	0	2		**Mezunolmak için 60 işgünü staj tamamlanmalıdır.					
TUR425	Türk Tarihi	2	0	2		İlgili üniversitenin bilgisayar ortamındaki notu yer almamaktadır.					
TUR427	Rekreasyon ve Animasyon	2	0	2							

EK-39. Yaşar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Turizm Rehberliği
Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
ECON1120	Ekonominin İlkeleri	3	0		5	HIST1210	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2
HIST1110	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0		2	TGUI1102	Turizm Sosyolojisi	3	0		7
TGUI1101	Genel Turizm ve Mevzuat	3	0		7	TGUI1104	Turizmde Konaklama ve Yeme-İçme Hizmetleri	3	0		7
TGUI1103	Sanat Tarihi I	3	0		6	TGUI1106	Uygurluk Tarihi	3	0		6
TGUI1105	Anadolu Uygurlukları ve Tarihi	3	0		6	TGUI1108	Sanat Tarihi II	3	0		6
TURK1110	Türk Dili I	2	0		2	TURK1210	Türk Dili II	2	0		2
UFND2020	Araştırma Kültürü	2	0		2						
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TGUI2201	Arkeoloji ve Müzecilik I	3	0		7	TGUI2202	Arkeoloji ve Müzecilik II	3	0		7
TGUI2203	Seyahat ve Turizm Hizmetleri Pazarlaması	3	0		8	TGUI2204	Turizm ve Ulaştırma	3	0		8
TGUI2205	Mitoloji ve İkonografi	3	0		7	TGUI2206	Seyahat ve Turizm Ekonomisi	4	0		8
UFND5020	Etik Kültürü	2	0		2	UFND6120	Girişimcilik ve İş Planlaması	2	0		2
UFND7010	Sosyal Sorumluluk	0	2		1						
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TGUI3301	Turizm Rehberliği ve Meslek Etiği	3	0		6	PRAD3126	İletişim Becerileri	3	0		5
TGUI3303	Turizm ve Boş Zaman Pazar Araştırmaları	2	2		7	TGUI3302	Türk Halkbilimi ve Geleneksel El Sanatları	3	0		7
						TGUI3304	Türkiye Turizm Coğrafyası	3	0		7
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
TGUI4403	Sosyoloji ve Dinler Tarihi	3	0		5	TGUI4402	Genel Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	3	0		7
TGUI4405	Seyahat İşletmeleri Yönetimi	2	2		6	TGUI4404	Türkiye'nin Flora- Faunası ve Doğa Tarihi	3	0		6
TTRN0100	Staj (30 İş Günü)	0	0		8	TGUI4406	Türk Kültürü ve Gelenekleri	3	0		6
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
Seçmeli derslere, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu altında yer verilmiş olup branş bazında ayrıştırma yapılmadığı için yukarıda paylaşılmamıştır.											
***İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.											

EK-40. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Karadeniz Ereğli Turizm Fakültesi
Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

Birinci Yarıyıl					İkinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
AIT181	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	0		2	AIT182	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0		2
REH101	Turist Rehberliğine Giriş	3	0		5	REH102	Turizm İşletmeciliği	3	0		3
REH103	Genel Turizm	2	0		4	REH104	Turizm Ekonomisi	2	0		3
REH105	Temel Bilgisayar Teknolojileri	2	1		4	REH106	Turizmde İletişim ve Sunum Teknikleri	3	0		4
REH107	Mesleki İngilizce I	2	2		6	REH108	Arkeoloji	2	0		3
TUR181	Türk Dili I	2	0		2	REH110	Mesleki İngilizce II	2	2		6
YDL185	Yabancı Dil I İngilizce	2	0		2	TUR182	Türk Dili II	2	0		2
						YDL186	Yabancı Dil II İngilizce	2	0		2
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH109	Almanca I	4	0		5	REH112	Almanca II	4	0		5
REH111	Fransızca I	4	0		5	REH114	Fransızca II	4	0		5
REH113	Rusça I	4	0		5	REH116	Rusça II	4	0		5
REH115	Çince I	4	0		5	REH118	Çince II	4	0		5
REH117	Arapça I	4	0		5	REH120	Arapça II	4	0		5
REH119	İspanyolca I	4	0		5	REH122	İspanyolca II	4	0		5
REH121	Japonca I	4	0		5	REH124	Japonca II	4	0		5
Üçüncü Yarıyıl					Dördüncü Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH201	Mitoloji I	2	0		2	REH202	Mitoloji II	2	0		2
REH203	Sanat Tarihi	2	0		2	REH204	Anadolu Tarihi ve Sanatı I	2	0		2
REH205	Türkiye Turizm Coğrafyası I	3	0		4	REH206	Türkiye Turizm Coğrafyası II	3	0		4
REH207	Turizm Pazarlaması	2	0		3	REH208	Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	2	1		3
REH209	Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü	2	0		3	REH210	Mesleki İngilizce IV	4	2		6
REH211	Mesleki İngilizce III	4	2		6	REH212	Seyahat İşletmeciliği Otomasyon Sistemleri	2	1		3
	SEÇMELİ DERSLER						SEÇMELİ DERSLER				
REH213	Türk Tarihi ve Kültürü	2	0		2	REH214	Sağlık Turizmi	2	0		2
REH215	Turizmde E-Ticaret Uygulamaları	2	0		2	REH216	Turizmde Ulaştırma Sistemleri	2	0		2
REH217	Konaklama İşletmeciliği	2	0		2	REH218	Özel İlgi Turizmi	2	0		2
REH219	Almanca II	4	0		5	REH220	Almanca IV	4	0		5
REH221	Fransızca II	4	0		5	REH222	Fransızca IV	4	0		5
REH223	Rusça II	4	0		5	REH224	Rusça IV	4	0		5
REH225	Çince II	4	0		5	REH226	Çince IV	4	0		5
REH227	Arapça II	4	0		5	REH228	Arapça IV	4	0		5
REH229	İspanyolca II	4	0		5	REH230	İspanyolca IV	4	0		5
REH231	Japonca II	4	0		5	REH232	Japonca IV	4	0		5
Beşinci Yarıyıl					Altıncı Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH301	Dinler Tarihi I	2	0		2	REH302	Dinler Tarihi II	2	0		2

EK-40. (devam) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Karadeniz Ereğli Turizm
Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Müfredatı

REH303	Anadolu Tarihi ve Sanatı II	2	0	4	REH304	Anadolu Tarihi ve Sanatı III	2	0	2		
REH305	Tur Planlaması ve Yönetimi	3	0	4	REH306	Anadolu Mutfağı	2	0	3		
REH307	Müzecilik ve Türkiye Müzeleri	2	0	4	REH308	Araştırma Teknikleri	2	0	5		
REH309	Mesleki İngilizce V	3	1	5	REH310	Mesleki İngilizce VI	4	2	6		
					SSP900	Sosyal Sorumluluk Projesi	1	2	3		
					TIF312	Mesleki Yabancı Dil II İngilizce	3	0	4		
	SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER					
REH311	Mitoloji III	2	0	2	REH312	Anadolu Düşünürleri					
REH313	Protokol Bilgisi ve Görgü Kuralları	2	0	2	REH314	Dünya Turizm Destinasyonları					
REH315	Sürdürülebilir Turizm ve Çevre	2	0	2	REH316	Anadolu'da Antik Kentler					
REH317	Turizmde Tüketici Davranışları	2	0	2	REH318	Almanca VI	3	1	5		
REH319	Almanca V	3	1	5	REH320	Fransızca VI	3	1	5		
REH321	Fransızca V	3	1	5	REH322	Rusça VI	3	1	5		
REH323	Rusça V	3	1	5	REH324	Çince VI	3	1	5		
REH325	Çince V	3	1	5	REH326	Arapça VI	3	1	5		
REH327	Arapça V	3	1	5	REH328	İspanyolca VI	3	1	5		
REH329	İspanyolca V	3	1	5	REH330	Japonca VI	3	1	5		
REH331	Japonca V	3	1	5							
Yedinci Yarıyıl					Sekizinci Yarıyıl						
Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS	Kodu	Ders Adı	T	U	K	AKTS
REH401	Bitirme Projesi I	6	0	6	REH402	Bitirme Projesi II	6	0	6		
REH403	Mesleki Uygulama I	1	4	5	REH404	Mesleki Uygulama II	1	4	5		
REH405	İkonografi	2	0	3	REH406	Türkiye'nin Flora ve Faunası	2	0	3		
REH407	Anadolu Kültürleri ve El Sanatları	2	0	3	REH408	Mesleki İngilizce VIII	4	2	6		
REH409	Mesleki İngilizce VII	4	2	6	REH410	Girişimcilik	2	2	3		
	SEÇMELİ DERSLER					SEÇMELİ DERSLER					
REH411	Turizmde Güncel Konular ve Eğilimler	2	0	2	REH412	Destinasyon Yönetimi ve Pazarlaması	2	0	2		
REH413	Turizmde Tanıtım ve Satış Geliştirme	2	0	2	REH414	Türkiye'nin Kurtuluş Savaşları	2	0	2		
REH415	Dünya Mutfağı	2	0	2	REH416	Dünyada Antik Kentler	2	0	2		
REH417	Almanca VII	2	0	2	REH418	Almanca VIII	2	2	5		
REH419	Fransızca VII	2	0	2	REH420	Fransızca VIII	2	2	5		
REH421	Rusça VII	2	0	2	REH422	Rusça VIII	2	2	5		
REH423	Çince VII	2	0	2	REH424	Çince VIII	2	2	5		
REH425	Arapça VII	2	0	2	REH426	Arapça VIII	2	2	5		
REH427	İspanyolca VII	2	0	2	REH428	İspanyolca VIII	2	2	5		
REH429	Japonca VII	2	0	2	REH430	Japonca VIII	2	2	5		

**İlgili üniversitenin bilgi sayfasında kredi notu yer almamaktadır.

***Mezun olmak için 60 iş günü staj tamamlanmalıdır.

EK-41. Akademisyenler İçin Hazırlanmış Anket Formu

TURİST REHBERLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER, TURİST REHBERLERİ VE LİSANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISI İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Değerli Hocamız;

Bu anket formu, “Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği ve Turizm Rehberliği Bölümlerinin Ders Programlarının Analizi ve Yeni Bir Program Önerisi” adlı yüksek lisans tezine veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz bilgiler belirtilen amaç dışında kullanılmayacaktır. Her ifade için uygun gördüğünüz seçeneğin yanındaki kutucuğu (X) işareti ile belirtmeniz yeterlidir. Araştırmanın amacına ulaşması için tüm ifadelere ilişkin görüşlerinizi belirtmenizi rica eder katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

İletişim:

Prof. Dr. R. Pars ŞAHBAZ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği
Anabilim Dalı pars.sahbaz@hbv.edu.tr

Sabiye AŞKIN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği
Anabilim Dalı sabiyeaskin@gmail.com

Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz
 Kadın Erkek
2. Yaşınız
 23-29 30-36 37-43 44 ve üzeri
3. Turist/ Turizm Rehberliği ile ilgili bir eğitim aldınız mı?
 Evet Hayır
4. Üçüncü soruya “Evet” dedi iseniz, aldığınız eğitiminin düzeyini belirtiniz.
 Önlisans Lisans Tezsiz Yüksek Lisans Tezli Yüksek Lisans
 Sertifika Programı
5. Rehberlik ile ilgili eğitim aldı iseniz Turist Rehberliği yapıyor musunuz?
 Evet Hayır
6. Akademik pozisyonunuz nedir?
 Araştırma Görevlisi Okutman Dr. Öğretim Üyesi Doçent Profesör
7. Sizce iyi bir rehberin sahip olması gereken özellikler nelerdir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)
 Sözlü ve Yazılı İletişim Becerisi Vatanperver Olmak
 Liderlik ve Planlama Yeteneği Mesleğini Sevmek
 Sorumluluk Sahibi Olmak İlk Yardım Bilgisine Sahip Olmak
 Problem Çözme/Analitik Düşünme Yeteneğine Sahip Olmak
 Genel Kültür Seviyesi Yüksek ve İlgi Çekici Bilgilere Sahip Olmak
 Kendini Geliştiren/ Geliştirmeye Devam Eden Çok Yönlü Bilgi Sahibi Olmak
 Yer/Yön/ Destinasyon Bilgisine Hâkim Olmak

EK-41. (devam) Akademisyenler İçin Hazırlanmış Anket Formu

TURİST REHBERLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER, TURİST REHBERLERİ VE LİSANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISI İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ TR=TuristRehberi	TamamenKatılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	TamamenKatılıyorum
	1. Lisans eğitiminin süresi, önlisans programlarına ve diğer alternatif eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/ yeterli olduğu için tercih edilmelidir.	1	2	3	4
2. Yükseköğretim kurumlarındaki, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içerikleri aynı olmalıdır.	1	2	3	4	5
3. Ders içerikleri, rehberlerin mesleklerini icra ederken kullandıkları bilgiler dikkate alınarak güncellenmeli, bu konuda okul-sektör işbirliği sağlanmalıdır.	1	2	3	4	5
4. Ders içerikleri, turizm sektöründeki gelişmeler ve farklı eğilimler dikkate alınarak güncellenmelidir.	1	2	3	4	5
5. Ders içerikleri ile uyumlu uzmanlığa sahip öğretim elemanlarının istihdam edilmesi önemlidir.	1	2	3	4	5
6. Ders içerikleri kültür ve tarihi beraber ele almalı, güncel yaşam ve kültürlerarası etkileşimle ilişkilendirilmeli, kıyaslama yapılması sağlanmalıdır.	1	2	3	4	5
7. Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir.	1	2	3	4	5
8. Eğitim kurumları ve TUREB arasında işbirliği artırılmalıdır.	1	2	3	4	5
9. Öğretim elemanları, rehberlik mesleğine ilişkin saha bilgileri açısından yeterli olmalıdır.	1	2	3	4	5
10. Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir.	1	2	3	4	5
11. Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır.	1	2	3	4	5
12. Sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji, dinler tarihi gibi dersler, rehberlik mesleği için ihtiyaç duyulan temel bilgileri kapsar.	1	2	3	4	5
13. Mesleğe ilişkin derslerin verilmesinde, alanında uzman uygulamacılardan faydalanılmalıdır (arkeologlar, PTR, müzeciler, sanat tarihçileri vb.).	1	2	3	4	5
14. Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır.	1	2	3	4	5
15. Yabancı dil dersleri ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir.	1	2	3	4	5
16. Yabancı dil bilgim mesleki açıdan yeterlidir.	1	2	3	4	5
17. Staj, mesleğe ve sektöre hazırlanmak için gereklidir.	1	2	3	4	5
18. Stajlar, ders dönemleri içerisinde periyotlarla/ belirli periyotlarda yapılmalıdır.	1	2	3	4	5
19. Stajlar doğrudan rehberlik mesleğinde tecrübe kazanmaya yönelik olmalıdır.	1	2	3	4	5
20. Turist Rehberi olarak çalışmaya başlanmadan önce aday rehber süreci olmalı ve süreç ciddiye yürütülmelidir.	1	2	3	4	5
21. Ülkesel Turist Rehberi çalışma kartını alabilmek için uygulama gezisinin süresi ve kapsamı genişletilmelidir.	1	2	3	4	5
22. Öğretim elemanlarının müfredat kapsamında öğrenciye aktarılan bilgilerin, uygulamaya yansımalarını görebilmeleri açısından uygulama gezilerine katılmaları gerekmektedir.	1	2	3	4	5
23. Uygulama gezisi, mesleki eğitimleri destekler nitelikte olmalıdır.	1	2	3	4	5
24. Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. "Kişi" kendini geliştirmelidir.	1	2	3	4	5

Rehberlik eğitimi ile ilgili eklemek istediğiniz (gerekli/gereksiz dersler –ders programları–ders içerikleri...) şeyleri lütfen paylaşınız.

EK-42. Lisans Bölümü Öğrencileri İçin Hazırlanmış Anket Formu

TURİST REHBERLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER, TURİST REHBERLERİ VE LİSANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISI İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Değerli Öğrenci Arkadaşımız;

Bu anket formu, “Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği ve Turizm Rehberliği Bölümlerinin Ders Programlarının Analizi ve Yeni Bir Program Önerisi” adlı yüksek lisans tezine veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz bilgiler belirtilen amaç dışında kullanılmayacaktır. Her ifade için uygun gördüğünüz seçeneğin yanındaki kutucuğu (X) işareti ile belirtmeniz yeterlidir. Araştırmanın amacına ulaşması için tüm ifadelere ilişkin görüşlerinizi belirtmenizi rica eder katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

İletişim:

Prof. Dr. R. Pars ŞAHBAZ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği
Anabilim Dalı pars.sahbaz@hbv.edu.tr

Sabiye AŞKIN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği
Anabilim Dalı sabiyeaskin@gmail.com

Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz
() Kadın () Erkek
2. Yaşınız
() 18-22 () 23-27 () 28-32 () 33-37 () 38 ve üzeri
3. Üniversiteye girişte kullandığınız puan türü
() MTOK (YGS-5) () EA () DİL PUANI
4. Liseden mezun olduğunuz bölüm
() Turizm ile ilgili bir bölüm () Diğer (Belirtiniz)
5. Okul dışında yardımcı çalışan sıfatı ile gezi turlarına katılıyor musunuz?
() Evet () Hayır
6. Mezun olduktan sonra “Turist Rehberi” olmayı istiyor musunuz?
() Evet () Hayır
7. Mezun olduktan sonra rehberlik alanında uzmanlaşmayı düşünüyor musunuz?
() Evet () Hayır
8. Sizce iyi bir rehberin sahip olması gereken özellikler nelerdir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)
() Sözlü ve Yazılı İletişim Becerisi () Vatanperver Olmak
() Liderlik ve Planlama Yeteneği () Mesleğini Sevmek
() Sorumluluk Sahibi Olmak () İlk Yardım Bilgisine Sahip Olmak
() Problem Çözme/Analitik Düşünme Yeteneğine Sahip Olmak
() Genel Kültür Seviyesi Yüksek ve İlgi Çekici Bilgilere Sahip Olmak
() Kendini Geliştiren/ Geliştirmeye Devam Eden Çok Yönlü Bilgi Sahibi Olmak
() Yer/Yön/ Destinasyon Bilgisine Hâkim Olmak

EK-42. (devam) Lisans Bölümü Öğrencileri İçin Hazırlanmış Anket Formu

TURİST REHBERLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER, TURİST REHBERLERİ VE LİSANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISI İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ TR=TuristRehberi	TamamenKatılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	TamamenKatılıyorum
	25. Lisans eğitiminin süresi, önlisans programlarına ve diğer alternative eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/ yeterli olduğu için tercih edilmelidir.	1	2	3	4
26. Yükseköğrenim kurumlarındaki, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içerikleri aynı olmalıdır.	1	2	3	4	5
27. Ders içerikleri, rehberlerin mesleklerini icra ederken kullandıkları bilgiler dikkate alınarak güncellenmeli, bu konuda okul-sektör işbirliği sağlanmalıdır.	1	2	3	4	5
28. Ders içerikleri, turizm sektöründeki gelişmeler ve farklı eğilimler dikkate alınarak güncellenmelidir.	1	2	3	4	5
29. Ders içerikleri ile uyumlu uzmanlığa sahip öğretim elemanlarının istihdam edilmesi önemlidir.	1	2	3	4	5
30. Ders içerikleri kültür ve tarihi beraber ele almalı, güncel yaşam ve kültürlerarası etkileşimle ilişkilendirilmeli, kıyaslama yapılması sağlamalıdır.	1	2	3	4	5
31. Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir.	1	2	3	4	5
32. Eğitim kurumları ve TUREB arasında işbirliği artırılmalıdır.	1	2	3	4	5
33. Öğretim elemanları, rehberlik mesleğine ilişkin saha bilgileri açısından yeterli olmalıdır.	1	2	3	4	5
34. Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir.	1	2	3	4	5
35. Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır.	1	2	3	4	5
36. Sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji, dinler tarihi gibi dersler, rehberlik mesleği için ihtiyaç duyulan temel bilgileri kapsar.	1	2	3	4	5
37. Mesleğe ilişkin derslerin verilmesinde, alanında uzman uygulamacılardan faydalanılmalıdır (arkeologlar, PTR, müzeciler, sanat tarihçileri vb.).	1	2	3	4	5
38. Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır.	1	2	3	4	5
39. Yabancı dil dersleri ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir.	1	2	3	4	5
40. Yabancı dil bilgim mesleki açıdan yeterlidir.	1	2	3	4	5
41. Staj, mesleğe ve sektöre hazırlanmak için gereklidir.	1	2	3	4	5
42. Stajlar, ders dönemleri içerisinde periyotlarla/ belirli periyotlarda yapılmalıdır.	1	2	3	4	5
43. Stajlar doğrudan rehberlik mesleğinde tecrübe kazanmaya yönelik olmalıdır.	1	2	3	4	5
44. Turist Rehberi olarak çalışmaya başlanmadan önce aday rehber süreci olmalı ve süreç ciddiyeyle yürütülmelidir.	1	2	3	4	5
45. Ülkesel Turist Rehberi çalışma kartını alabilmek için uygulama gezisinin süresi ve kapsamı genişletilmelidir.	1	2	3	4	5
46. Öğretim elemanlarının müfredat kapsamında öğrenciye aktarılan bilgilerin, uygulamaya yansımalarını görebilmeleri açısından uygulama gezilerine katılmaları gerekmektedir.	1	2	3	4	5
47. Uygulama gezisi, mesleki eğitimleri destekler nitelikte olmalıdır.	1	2	3	4	5
48. Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. "Kişi" kendini geliştirmelidir.	1	2	3	4	5

Rehberlik eğitimi ile ilgili eklemek istediğiniz (gerekli/gereksiz dersler –ders programları—ders içerikleri...) şeyleri lütfen paylaşınız.

EK-43. Turist Rehberleri İçin Hazırlanmış Anket Formu

TURİST REHBERLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER, TURİST REHBERLERİ VE LİSANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISI İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Değerli Rehberimiz ;

Bu anket formu, “Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği ve Turizm Rehberliği Bölümlerinin Ders Programlarının Analizi ve Yeni Bir Program Önerisi” adlı yüksek lisans tezine veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz bilgiler belirtilen amaç dışında kullanılmayacaktır. Her ifade için uygun gördüğünüz seçeneğin yanındaki kutucuğu (X) işareti ile belirtmeniz yeterlidir. Araştırmanın amacına ulaşması için tüm ifadelere ilişkin görüşlerinizi belirtmenizi rica eder katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

İletişim:

Prof. Dr. R. Pars ŞAHBAZ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği
Anabilim Dalı pars.sahbaz@hbv.edu.tr

Sabiye AŞKIN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği
Anabilim Dalı sabiyeaskin@gmail.com

Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz
 Kadın Erkek
2. Yaşınız
 20-26 27-33 34-40 41 ve üzeri
3. Üniversiteye girişte kullandığınız puan türü
 MTOK (YGS) EA DİL PUANI Diğer
4. Eğitim aldığınız üniversiteden mezun olduğunuz bölüm
 Rehberlik ile ilgili bir bölüm Turizm ile ilgili bir bölüm Diğer (Lütfen belirtiniz)
5. Turist Rehberi olmak için aldığınız eğitimin türü
 Önlisans Eğitimi Lisans Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Tezli Yüksek Lisans
 Sertifika Programı
6. Kaç senedir Turist Rehberi olarak çalışıyorsunuz?
 1 yıl ve daha az 2 yıl-8 yıl 9 yıl- 15 yıl 16 yıl ve üzeri
7. Sızce iyi bir rehberin sahip olması gereken özellikler nelerdir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)
 Sözlü ve Yazılı İletişim Becerisi Vatanperver Olmak
 Liderlik ve Planlama Yeteneği Mesleğini Sevmek
 Sorumluluk Sahibi Olmak İlk Yardım Bilgisine Sahip Olmak
 Problem Çözme/Analitik Düşünme Yeteneğine Sahip Olmak
 Genel Kültür Seviyesi Yüksek ve İlgi Çekici Bilgilere Sahip Olmak
 Kendini Geliştiren/ Geliştirmeye Devam Eden Çok Yönlü Bilgi Sahibi Olmak
 Yer/Yön/ Destinasyon Bilgisine Hâkim Olmak

EK-43. (devam) Turist Rehberleri İçin Hazırlanmış Anket Formu

TURİST REHBERLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER, TURİST REHBERLERİ VE LİSANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISI İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ	TamamenKatılmıyorum		Katılmıyorum		Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum		Katılmıyorum		TamamenKatılmıyorum	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
TR: TuristRehberi										
49. Lisans eğitiminin süresi, önlisans programlarına ve diğer alternative eğitim programlarına göre akademik açıdan daha nitelikli/ yeterli olduğu için tercih edilmelidir.	1	2	3	4	5					
50. Yükseköğrenim kurumlarındaki, mesleki bilgi ve becerilere ilişkin dersler ve içerikleri aynı olmalıdır.	1	2	3	4	5					
51. Ders içerikleri, rehberlerin mesleklerini icra ederken kullandıkları bilgiler dikkate alınarak güncellenmeli, bu konuda okul-sektör işbirliği sağlanmalıdır.	1	2	3	4	5					
52. Ders içerikleri, turizm sektöründeki gelişmeler ve farklı eğilimler dikkate alınarak güncellenmelidir.	1	2	3	4	5					
53. Ders içerikleri ile uyumlu uzmanlığa sahip öğretim elemanlarının istihdam edilmesi önemlidir.	1	2	3	4	5					
54. Ders içerikleri kültür ve tarihi beraber ele almalı, güncel yaşam ve kültürlerarası etkileşimle ilişkilendirilmeli, kıyaslama yapılması sağlamalıdır.	1	2	3	4	5					
55. Mevcut müfredat, rehberlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler açısından yeterlidir.	1	2	3	4	5					
56. Eğitim kurumları ve TUREB arasında işbirliği artırılmalıdır.	1	2	3	4	5					
57. Öğretim elemanları, rehberlik mesleğine ilişkin saha bilgileri açısından yeterli olmalıdır.	1	2	3	4	5					
58. Teorik olarak verilen dersler uygulama gezileri ile desteklenmelidir.	1	2	3	4	5					
59. Ders dönemi içerisinde yapılacak kısa süreli teknik geziler, öğrencilerin mesleğe hazırlanması açısından faydalıdır.	1	2	3	4	5					
60. Sanat tarihi, arkeoloji, mitoloji, dinler tarihi gibi dersler, rehberlik mesleği için ihtiyaç duyulan temel bilgileri kapsar.	1	2	3	4	5					
61. Mesleğe ilişkin derslerin verilmesinde, alanında uzman uygulamacılardan faydalanılmalıdır (arkeologlar, PTR, müzeciler, sanat tarihçileri vb.).	1	2	3	4	5					
62. Ender diller ve genel diller için hazırlık sınıfları olmalıdır.	1	2	3	4	5					
63. Yabancı dil dersleri ağırlıklı olmalı, mesleki dersler ağırlıklı olarak yabancı dilde verilmelidir.	1	2	3	4	5					
64. Yabancı dil bilgim mesleki açıdan yeterlidir.	1	2	3	4	5					
65. Staj, mesleğe ve sektöre hazırlanmak için gereklidir.	1	2	3	4	5					
66. Stajlar, ders dönemleri içerisinde periyotlarla/ belirli periyotlarda yapılmalıdır.	1	2	3	4	5					
67. Stajlar doğrudan rehberlik mesleğinde tecrübe kazanmaya yönelik olmalıdır.	1	2	3	4	5					
68. Turist Rehberi olarak çalışmaya başlanmadan önce aday rehber süreci olmalı ve süreç ciddiyle yürütülmelidir.	1	2	3	4	5					
69. Ülkesel Turist Rehberi çalışma kartını alabilmek için uygulama gezisinin süresi ve kapsamı genişletilmelidir.	1	2	3	4	5					
70. Öğretim elemanlarının müfredat kapsamında öğrenciye aktarılan bilgilerin, uygulamaya yansımalarını görebilmeleri açısından uygulama gezilerine katılmaları gerekmektedir.	1	2	3	4	5					
71. Uygulama gezisi, mesleki eğitimleri destekler nitelikte olmalıdır.	1	2	3	4	5					
72. Rehberlik mesleğinde bilginin sınırı yoktur. "Kişi" kendini geliştirmelidir.	1	2	3	4	5					

Rehberlik eğitimi ile ilgili eklemek istediğiniz (gerekli/gereksiz dersler –ders programları—ders içerikleri...) şeyleri lütfen paylaşınız.

EK-44. 6326 Sayılı Turist Rehberliği Mesleği Kanunu

22 Haziran 2012 Cuma Resmi Gazete Sayı:28331 (kısaltılmıştır)

İKİNCİ BÖLÜM Turist Rehberliği Mesleğe Kabul

MADDE 3 – (1) Turist rehberi unvanı mesleğe kabulle kazanılır ve mesleğe kabul için aşağıdaki koşullar aranır:

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.
- b) Başvuru tarihi itibarıyla onsekiz yaşını doldurmuş olmak.
- c) Üniversitelerin turist rehberliği bölümlerinin önlisans, lisans veya yüksek lisans programlarından mezun olmak veya üniversitelerin turist rehberliği bölümü dışındaki diğer bölümlerinden en az lisans düzeyinde mezun olduktan sonra, birliklerin ve Türkiye Seyahat Acentaları Birliğinin ortak önerileri ve Bakanlığın onayıyla turizm sektörünün ihtiyaçları da dikkate alınarak belirlenen dillerde, gerektiği hâllerde belirlenen bölgelerde, yönetmelikle kurs ve sınavlara ilişkin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Bakanlığın gözetimi ve denetimi altında birlikler tarafından düzenlenen ülkesel veya bölgesel turist rehberliği sertifika programını başarıyla tamamlamak.
- ç) Birliklerin ve Türkiye Seyahat Acentaları Birliğinin ortak önerileri ve Bakanlığın onayı ile belirlenen yabancı dillerden birinde, Bakanlığın gözetim ve denetimi altında yapacağı veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum veya kuruluşlarına yaptıracağı yabancı dil sınavında başarılı olmak veya yönetmelikle belirlenen yabancı dil yeterlik belgelerinden birine sahip olmak.
- d) Birlikler tarafından Bakanlığın gözetim ve denetimi altında düzenlenen uygulama gezisini tamamlamak ve gezi sonunda yapılan sınavda başarılı olmak.
- e) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından; bu Kanuna veya 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun muhalefetten mahkûm olmamak.

EK-44. (devam) 6326 Sayılı Turist Rehberliği Mesleği Kanunu

f) Daha önce meslekten çıkarılmamış olmak.

(2) Mesleğe kabul başvurusu Bakanlığa yapılır. Bakanlık, otuz gün içinde gerekli incelemeleri yapar, başvuruyu kabul ettiği takdirde ruhsatnameyi düzenler, başvuruyu reddettiği hâllerde ret kararını gerekçesi ile birlikte başvuru sahibine bildirir.

(3) Mesleğe kabul koşullarını taşımamalarına rağmen mesleğe kabul edilmiş olanlar, mesleğe kabulü engelleyen bir suçtan hüküm giyenler ile mesleğe engel hâli ortaya çıkanlar Bakanlık kararı ile meslekten çıkarılır.

Mesleğin icrası, odaya üyelik ve meslek sicilleri

MADDE 4 – (1) Meslek, bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde serbest meslek şeklinde veya 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine tabi olarak icra edilebilir.

(2) Turist rehberlerinin, yerleşim yerinin bulunduğu ilde kurulmuş odalardan birine, yerleşim yeri olan ilde oda kurulmamışsa en yakın ilde kurulmuş odalardan birine üye olmaları zorunludur. Hangi odaların hangi illerdeki turist rehberlerini üye olarak kaydedebilecekleri Bakanlıkça belirlenir. Turist rehberleri birden fazla odaya üye olamaz. Turist rehberlerinin oda üyeliğine kabulü için mesleğe kabul edilerek ruhsatname almış ve mesleğe kabul koşullarını kaybetmemiş olmaları gerekir.

EK-45. Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

26 Aralık Cuma Resmi Gazete Sayı: 29217 (kısaltılmıştır)

BİRİNCİ BÖLÜM/ Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında, turist rehberliği mesleğine kabule, mesleğin icrasına ve turist rehberliği meslek kuruluşlarının kuruluş ve işleyişine, Kültür ve Turizm Bakanlığının mesleğe ilişkin görev ve yetkilerine, Bakanlık ile meslek kuruluşları arasındaki işbirliğine ve meslek kuruluşlarının Bakanlıkça denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik; turist rehberliği mesleğine kabule, turist rehberliği seçme sınavları ile turist rehberliği sertifika programlarının düzenlenmesine, meslek içi eğitim ve meslekte uzmanlaşmaya, mesleğin icrasına, turist rehberleri odaları ile turist rehberleri Birliğinin kuruluşuna, organlarının niteliklerine ve seçimlerine, organlık niteliğini yitirme hâl ve usullerine, görev ve yetkilerine, çalışma usullerine, üyeleri ile olan karşılıklı hak ve yükümlülüklerine, gelir ve giderleri ile bütçelerine ve turist rehberliği hizmetine yönelik sözleşmelerde bulunması gereken asgari unsurlara, Kültür ve Turizm Bakanlığının mesleğe ilişkin görev ve yetkilerine, Bakanlık ile meslek kuruluşları arasındaki işbirliğine ve meslek kuruluşlarının Bakanlıkça denetlenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

İKİNCİ BÖLÜM / Turist Rehberliği Sertifika Programı

Sertifika programı açma yetkisi ve seçme sınavı

MADDE 4 – (1) Birlik ve TÜRSAB'ın ortak önerileri ve Bakanlığın onayıyla turizm sektörünün ihtiyaçları dikkate alınarak, belirlenen dillerde Bakanlığın gözetimi ve denetimi altında Birlik tarafından ülkesel veya bölgesel turist rehberliği sertifika programları düzenlenir.(2) Birlik ve TÜRSAB hangi dillerde sertifika programı açılacağına ilişkin ortak önerilerini yazılı olarak Bakanlığa bildirir. Sertifika programı açılacak diller, önerilen diller arasından turizm sektörünün ihtiyaçları da gözetilerek Bakanlık tarafından karara bağlanır ve bu karar Birlik ve TÜRSAB'a bildirilir.(3) Birlik dışında hiçbir kurum ve kuruluş turist rehberliği sertifika programı

EK-45. (devam) Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

düzenleyemez. Düzenleyenler hakkında Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası uygulanır.

(4) Seçme sınavında başarılı olanlar, 6 ncı maddedeki şartları taşımaları halinde sertifika programına kabul edilirler.

(5) Bölgesel sertifika programı açılmasına ilişkin birliklerin ve TÜRSAB'ın ortak önerilerinin olmaması halinde Bakanlık, turizm sektörünün ihtiyaçlarını tespit ederek gerekli gördüğü dillere ilişkin sertifika programı açılmasını talep eder. Birlik, Bakanlık talebi üzerine gerekli işlemleri başlatır.

Sertifika programı seçme sınavına kabul

MADDE 6 – (1) Sertifika programı seçme sınavına kabulde aşağıdaki koşullar aranır:

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- b) Başvuru tarihi itibariyle on sekiz yaşını doldurmuş olmak,
- c) Üniversitelerin turist/turizm rehberliği bölümü dışındaki diğer bölümlerinden en az lisans düzeyinde mezun olmak, öğrenimini yabancı ülkelerde yapmış olanların ise yetkili kurumlardan alınacak denklik belgesinin onaylı örneğini sunmak, ç) Yabancı dil yeterliliğine sahip olmak,
- d) Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan suçların herhangi birinden mahkûm olmamak,
- e) Daha önce meslekten çıkarılmamış olmak.

Seçme sınavının aşamaları ve sınav komisyonu

MADDE 8 – (1) Seçme sınavları sırasıyla aşağıdaki aşamalarda yapılır:

- a) Genel kültür,
- b) Yabancı dil sözlü,
- c) Yabancı dil yazılı,
- ç) Mülakat.

EK-45. (devam) Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

(2) Seçme sınavı komisyonları, Birlik yönetim kurulu tarafından aşağıda belirtilen şekilde oluşturulur:

a) Genel kültür sınav komisyonu, Birlikçe görevlendirilen, varsa sınavın yapılacağı ilde kurulu bulunan oda üyesi olan, son on yılda sekiz yıl eylemli turist rehberliği yapmış, iki üye ile üniversitelerin turist/turizm rehberliği bölümlerindeki akademik kadrodan alınacak bir üye olmak üzere toplam üç asıl üye ile aynı usulle belirlenen üç yedek üyeden oluşur. Komisyon kendi içinde mülakat sınavı komisyonuna da başkanlık etmek üzere bir üyeyi başkan seçerek kayıtlara geçirir.

b) Her yabancı dil için ayrı sınav komisyonu oluşturulur. Yabancı dil sınav komisyonu, Birlikçe görevlendirilen üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Komisyon üyelerinin YDS'den alınan ilgili mevzuat ile belirlenen geçerlilik süresini yitirmemiş en az 90 puan düzeyinde veya eşdeğerliliği ÖSYM tarafından kabul edilen diğer dil sınavlarından aynı puan alındığı belgesinin olması gereklidir. Ancak, o dilin eğitimini veren öğretim üyeleri ile öğretim görevlileri ve Birlik tarafından görevlendirilecek o dilde en az son on yılda sekiz yıl eylemli turist rehberliği yapmış üyelerde yabancı dil yeterlilik belgesi aranmaz. İngilizce, Almanca, Fransızca dışındaki dillerde komisyon oluşturulmasında güçlükle karşılaşıldığında, komisyon, daha az üyeden oluşturulabilir ve bu fıkradaki şartlar aranmaz.

c) Mülakat sınavı komisyonu, genel kültür sınav komisyonu başkanının başkanlığında genel kültür sınav komisyonu üyeleri ile bir psikiyatr veya klinik psikoloji alanında uzman bir psikologdan oluşur.

(3) Seçme sınavları, Bakanlığın gözetim ve denetiminde yapılır.

(4) Seçme sınavları aşağıdaki esas ve usullerle yapılır:

a) Genel kültür sınavı; tarih, coğrafya, edebiyat, genel turizm bilgileri ile aktüel konular ağırlıklı olmak üzere çoktan seçmeli test şeklinde yapılır. Her sorunun kaç puan olduğu değeri soru sayısı yüz (100)'e bölünerek hesaplanır. Genel kültür sınavında 100 tam puan üzerinden en az 75 puan alan aday başarılı sayılır. Genel kültür sınavında başarılı olamayan adaylar elenir ve yabancı dil sınavları ile mülakat sınavına giremez.

EK-45. (devam) Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

b) Yabancı dil sınavı; önce sözlü, sonra yazılı olarak yapılır. Sözlü sınavdan yüz (100) üzerinden en az 75 puan alan adaylar başarılı sayılır. Sözlü sınavda başarılı olan adaylar yazılı sınava katılmaya hak kazanırlar. Yazılı sınavda başarılı olabilmek için 100 üzerinden en az 75 puan almak gerekir. Yazılı sınavda başarılı olamayanlar mülakat sınavına katılamaz. Geçerli yabancı dil yeterlilik belgesine sahip olanlar yabancı dil yazılı sınavından muaf tutulur.

c) Mülakat sınavı, üyeler tarafından değerlendirme başarılı/başarısız şeklinde yapılır ve kararlar oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır. Karar mülakat formuna yazılır ve imzalanır.

(5) Sınav soruları ilgili komisyonlarca hazırlanır ve bu fıkrada belirtilen şekilde değerlendirilir. Komisyonların çalışmalarına ilişkin diğer hususlar Birlik tarafından belirlenir ve gerekli önlemler alınır.

(6) Sözlü sınavlar görüntülü ve sesli olarak kayıt altına alınabilir ve bir yıl süreyle saklanır.

(7) Seçme sınavlarında başarılı olan aday sayısı, sertifika programı duyurusunda belirtilen sertifika programı katılımcı sayısından fazla ise, sertifika programına kabul edilmede yabancı dil sözlü ve yazılı sınav sonuçları ile genel kültür sınavlarından alınan geçerli toplam puana göre yapılan sıralama esas alınarak asıl ve yedek adaylar belirlenir. Süresi içinde kayıt yaptırmayan asıl adayların yerine sırasıyla yedek adaylar kabul edilir. Seçme sınavı sonuçları ilgili sertifika programı için geçerlidir. Sertifika programına duyuruda belirtilen asgari katılımcı sayısının altında kayıt yaptırıldığı takdirde, başarılı olanların hakları ilk açılacak sertifika programı için geçerlidir.

(8) Yazılı sınav sonuçlarına itirazlar, sınav sonuçlarının ilanından itibaren en geç yedi gün içinde Birliğe yazılı olarak yapılır. Yabancı dil yazılı sınav sonuçlarına itirazların incelenmesine ilişkin Birlik tarafından aynı nitelikte yeni bir komisyon oluşturulur.

Komisyon en geç on gün içinde itirazları karara bağlar ve sonuçlar Birlik tarafından ilan edilir.

(9) Seçme sınavında başarılı olan adaylar, sertifika programı için Birlik tarafından belirlenen ücreti ödeyerek programa kayıt yaptırırlar ve o programın düzenlendiği il

EK-45. (devam) Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

veya illerde sertifika programına devam etmek zorundadırlar. Ancak, Birlik tarafından aynı dönemde birden fazla ilde aynı nitelikte program açılması halinde; belgeye dayalı mazeretleri Birlik tarafından uygun görülen katılımcıların nakil işlemleri talep ettikleri ildeki programda boş kontenjan bulunması halinde yapılabilir.

Sertifika programında okutulacak dersler ve konferanslar

MADDE 9 – (1) Sertifika programı;

a) Genel turizm bilgisi ve turizm mevzuatı,

b) Meslek etiği ve meslek dersi,

c) Türkiye'nin tarihi ve turizm coğrafyası,

ç) Genel Türk tarihi ve kültürü,

d) Türk dili ve edebiyatı,

e) Arkeoloji,

f) Mitoloji,

g) Sanat tarihi, ikonografi,

ğ) Dinler tarihi,

Genel sağlık bilgisi, ilk yardım, sağlık turizmi, turist sağlığı,

ı) İletişim becerileri,

i) Anadolu medeniyetleri tarihi,

j) Türk halk bilimi ve geleneksel Türk el sanatları,

k) Türkiye'nin flora ve faunası, doğa tarihi,

l) Turizm sosyolojisi,

m) Müzecilik, konularından oluşur.

2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen başlıklar ayrı ayrı dersler olarak verilecek olup derslere ilave olarak güncel veya gerekli görülen konularda Birlik tarafından belirlenecek dersler ve konferanslar da ilave edilebilir. İlave edilecek derslerin ve konferansların kapsam ve içeriği, ülkesel sertifika programlarında ve bölgesel sertifika

EK-45. (devam) Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

programlarında ilgili bölgenin veya bölgelerin özellikleri dikkate alınarak düzenlenir.

Sertifika programının süresi

MADDE 10 – (1) Sertifika programının süresi ülkesel sertifika programlarında en az yedi yüz ders saati, bölgesel sertifika programlarında ise bölge başına en az yüz elli ders saatidir. Dersler haftada en az beş gün ve günde kırk beşer dakikalık en az dört ders saati olarak yürütülür. Konferanslar ise en az iki saat olmak üzere düzenlenir.

(2) Ancak, program ders saatinin aynı kalması şartıyla programın bu süreden önce de tamamlanabilmesi Birliğin yetkisindedir.

Devam zorunluluğu

MADDE 11 – (1) Katılımcıların derslere ve konferanslara devam etmeleri zorunlu olup bu zorunluluk imza ile kayıt altına alınır. Sertifika programına yüzde ondan fazla devamsızlığı olan katılımcıların program ile ilişiği kesilir. Ancak devamsızlık süresi, katılımcının derslere katılımına engel teşkil eden sağlık raporu veya mücbir sebeplere ilişkin belge ibraz etmesi halinde, yüzde on beşe kadar uzatılabilir. İlişiği kesilen katılımcı herhangi bir hak talebinde bulunamaz ve programa kaydolurken bu koşulları kabul etmiş sayılır.

Eğiticiler ve sertifika programı yöneticisi

MADDE 12 – (1) Programda ders verecek eğiticiler, en az lisans mezunu olmak kaydıyla alanlarında uzman kişiler arasından; üniversitelerin ilgili bölümlerinde görev yapan akademisyenlerden, turist/turizm rehberliği bölümlerinde görevli akademik kadrodan veya son on yılda en az sekiz yıldır eylemli turist rehberliği mesleğini icra eden turist rehberleri arasından görevlendirilir.

Uygulama gezileri

MADDE 14 – (1) Katılımcıların, sertifika programı kapsamında belirlenen tarihi ve turistik alanları tanımak ve bilgi sahibi olmak amacıyla Bakanlığın gözetimi ve denetimi altında yapılan yurtiçi uygulama gezilerine katılmaları zorunludur. Uygulama gezileri, ülkesel veya bölgesel sertifika programları için ayrı ayrı düzenlenir.

EK-45. (devam) Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

(2) Ülkesel yurtiçi uygulama gezi süresi en az otuz altı takvim günü, bölgesel yurtiçi uygulama gezi süresi ise her bir bölge için en az altı takvim günüdür. Ülkesel uygulama gezisi, Birliğin gerekli gördüğü hallerde bölümlere ayrılarak yapılabilir. Uygulama gezilerinin tamamına katılarak diğer şartları yerine getiren katılımcılar Ülkesel Turist Rehberi; uygulama gezilerini bölgesel düzeyde tamamlayıp diğer koşulları da yerine getiren katılımcılar ise başarılı oldukları bölgeler için Bölgesel Turist Rehberi olmaya hak kazanırlar.

(3) Birlik, uygulama gezilerinin tarihlerinin belirlenmesinde ve ilgili diğer hususlarda üniversitelerin turist/turizm rehberliği bölümlerinin görüşlerini alır, koordinasyon ve işbirliği içerisinde hareket eder. Üniversitelerin turist/turizm rehberliği bölümü öğrencileri için öngörülen kredi sayısının en az yüzde ellisini, yüksek lisans programları öğrencilerinin ise ders aşamasını tamamlamış olmaları koşuluyla mezun olmadan da Birlik tarafından yapılacak uygulama gezilerine katılabilirler.

(4) Uygulama gezisinin tamamına katılmak zorunludur. Mücbir sebeplere bağlı veya belgeye dayalı mazeretlerinden dolayı gezilere katılamayan katılımcıların, mazeretlerinin Birlik tarafından uygun görülmesi halinde ilk açılacak olan sertifika programının uygulama gezisine katılmak ve gezi sonunda yapılacak bitirme ve bütünleme sınavlarına katılma hakları bir defaya mahsus olmak üzere saklıdır.

Bitirme ve bütünleme sınav komisyonlarının çalışma esas ve usulleri

MADDE 16 – (1) Sertifika programlarının veya uygulama gezilerinin bitirme ve bütünleme sınav komisyonları, Birlik yönetim kurulu tarafından 8 inci maddenin ikinci fıkrası gereğince oluşturulur.

(2) Teorik dersler sınavı, 9 uncu maddede belirtilen her bir ders ve konferans için ayrı ayrı hazırlanan soru bölümlerinden oluşan çoktan seçmeli test şeklinde yapılır. Sınav soruları, her ders için on ve her konferans için beş soru olmak üzere, teorik dersleri ve konferansları veren eğitimciler tarafından sorulacak soru sayısının üç katı tutarında hazırlanacak sorular içerisinde sınav komisyonu tarafından seçilir. Başarılı olmak için sınavın her bir bölümünden 100 tam puan üzerinden en az 75 puan almak gerekir.

EK-45. (devam) Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

(3) Yabancı dil sınavları, önce sözlü, sonra yazılı olarak yapılır. Sözlü ve yazılı sınavlar ilgisine göre, sertifika programında yer alan teorik dersler veya uygulama gezisinde görülen alanlarla ilgili konulardan seçilir. Sınavlarda katılımcılara birden fazla konu verilerek seçme hakkı tanınabilir. Yazılı ve sözlü sınav notları ayrı ayrı 100 üzerinden hesaplanır. Başarılı olmak için yazılı ve sözlü sınav notlarının her birinin ayrı ayrı en az 75 puan olması gerekir.

(4) Bitirme sınavlarında başarılı olamayanlar, Birlik tarafından belirlenecek tarih ve yerde başarısız oldukları derslerden bütünleme sınavına girebilirler. Bütünleme sınavı, bitirme sınav sonuçlarının açıklandığı tarihten itibaren bir aydan önce olmamak kaydıyla en geç üç ay içinde bir defaya mahsus olmak üzere yapılır. Bütünleme sınavları bitirme sınavları için belirtilen esas ve usuller çerçevesinde yürütülür.

(5) Bitirme bütünleme sınavında başarılı olanlara Birlik tarafından başarı belgesi verilir.

Mesleğe kabul ve ruhsatname

MADDE 21 – (1) Turist rehberi unvanı mesleğe kabulle kazanılır ve mesleğe kabul için Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki koşullar aranır.

(2) Bakanlık tarafından ülkesel ve bölgesel turist rehberlerine verilmek üzere mesleğe kabul şartlarını taşıyan adaylara ruhsatname düzenlenir. Ruhsatname, turist rehberinin adı, soyadı, T.C. kimlik numarası, doğum yeri, doğum tarihi, ülkesel veya bölgesel turist rehberliği, yabancı dil/dilleri, öğrenim durumunu içerecek şekilde fotoğraflı olarak düzenlenir, soğuk damga ile damgalanır ve ilgilinin adresine kargo ile gönderilir veya ilgiliye elden teslim edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ruhsatname alma zorunluluğu

MADDE 26 – (1) Ruhsatname sahibi olanlar turist rehberi sıfatını kazanırlar ve Birlik tarafından hazırlanan çalışma kartlarını kayıtlı oldukları odadan alabilirler. Birlik, çalışma kartı alan ve almayan turist rehberlerinin durumlarını her yıl Şubat ayı sonuna kadar Bakanlığa bildirir.

EK-45. (devam) Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

(2) Ruhsatname sahibi olmadan turist rehberliği hizmeti sunulamaz. Sunanlar hakkında Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca işlem yapılır.

Çalışma kartı alma zorunluluğu

MADDE 27 – (1) Çalışma kartı, Bakanlık tarafından ruhsatname verilmiş turist rehberlerine, müracaatları halinde Birlik tarafından basılan ve kayıtlı oldukları oda tarafından bir yıl süreyle geçerli olmak üzere verilen izin belgesidir. Çalışma kartı alan turist rehberleri eylemli turist rehberidir ve mesleği fiilen icra edebilir. Odaya üye olma zorunluluğu

MADDE 33 – (1) Turist rehberlerinin, yerleşim yerinin bulunduğu ilde kurulmuş odalardan birine, yerleşim yeri olan ilde oda kurulmamışsa en yakın ilde kurulmuş odalardan birine üye olmaları zorunludur. Hangi odaların hangi illerdeki turist rehberlerini üye olarak kaydedebilecekleri Bakanlıkça belirlenir. Ancak daha sonra oda olmayan ilde oda kurulduğu veya yerleşim yerleri değiştii takdirde turist rehberleri yerleşim yerinin bulunduğu odaya nakil olmak zorundadırlar.

(2) Turist rehberleri birden fazla odaya üye olamazlar.

(3) Oda üyeliği için yeni başvuruların, ruhsatnamenin teslim alındığı tarihten itibaren altı ay içinde yapılması gerekir.

(4) Sürekli olarak yurt dışında yaşayan ve yurt içinde yerleşim yeri bulunmayan turist rehberleri bu durumlarını belgelemeleri halinde; mevcut odalardan birine üye olabilir.

Rehberlikte uzmanlaşma eğitimi

MADDE 39 – (1) Turizm çeşitliliği dikkate alınarak, bölgelerine göre uzman turist rehberi yetiştirilmesi ve turist rehberlerinin çeşitli konularda eğitilmesi amacıyla, Bakanlığın gözetim ve denetimi altında Birlik veya Birliğin uygun görüşü ile odalar tarafından ücretli veya ücretsiz uzmanlık eğitimi programları düzenlenebilir. Birlik ve odalar bu konuda eğitim vermeye yetkili kamu kurum ve kuruluşlarıyla, yükseköğretim kurumlarıyla, konusunda uzmanlaşmış özel şahıslarla, diğer meslek kuruluşları ve özel kuruluşlarla işbirliği yapabilir.

EK-45. (devam) Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği

(2)Uzmanlaşma eğitim programına katılan ve eğitim sonucunda yapılan sınavlarda başarılı olan turist rehberlerine Birlik tarafından bir uzmanlık sertifikası verilir ve sicile işlenir.

(3) Uzmanlaşma eğitimi ve sınavlara ilişkin usul ve esaslar Birlik tarafından belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM Odaların yetki çevreleri

MADDE 51 – (1) Turist rehberlerinin, yerleşim yerinin bulunduğu ilde kurulmuş odalardan birine, yerleşim yeri olan ilde oda kurulmamışsa en yakın ilde kurulmuş odalardan birine üye olmaları zorunludur. Ancak daha sonra oda olmayan ilde oda kurulduğu veya yerleşim yerleri değişmesi halinde turist rehberlerinin yerleşim yerlerinin bulunduğu odaya nakil olmaları gerekir.

(2) Hangi odaların hangi illerdeki turist rehberlerini üye olarak kaydedebilecekleri Bakanlıkça belirlenerek meslek kuruluşlarına bildirilir ve resmi internet sitesinde ilan edilir.

(3) Turist rehberleri birden fazla odaya üye olamazlar.

(4) Kanun ve bu Yönetmelik hükümleri gereğince ruhsatname almaya hak

kazananların, ruhsatnameyi aldıkları tarihten itibaren en geç yüz seksen gün içinde odaya üye olmaları zorunludur.

(5) Odaların yetki çevresi coğrafi olarak yakın iller ve çalışma bölgesi dikkate alınarak Bakanlık tarafından belirlenir ve resmi internet sitesinden ilan edilir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Aşkın, Sabiye
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti
Doğum tarihi ve yeri : 10.09.1995 Ankara
Medenihali : Bekar
Telefon : 0 553 582 9179
e-mail : sabiyeaskin@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek lisans	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	2020
Lisans	Gazi Üniversitesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	2017
Lise	Ankara Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	2013

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2019	Yavuz Çelik Sigorta Aracılık Hizmetleri	Sigorta Teknik Personeli (halen)
2018	Çelikhan Sağlık Turizmi Seyahat Acentası	Acenta Teknik Personeli (halen)
2015	T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı	Stajyer
2014	Atay Hukuk Bürosu	Sekreter
2012	Bilkent Otel ve Konferans Merkezi	Stajyer

Yabancı Dil

İngilizce, Rusça

Hobiler

Kitap okumak, tiyatro, belgesel, kişisel gelişim seminerleri

